

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W ŁODZI

Poradnik dla osób poszukujących pracy

**Problemy
grup
zagrożonych
wykluczeniem społecznym**

„Každy człowiek stanowi odbicie spojrzenia,
którym obdarza go otoczenie ...”

Jan Paweł II¹

Poradnik ten jest próbą wyjścia naprzeciw problematyce wykluczenia społecznego. Treści w nim zawarte pozwolą czytelnikowi zapoznać się między innymi z charakterystyką różnych grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz problemami, z jakimi spotykają się w życiu codziennym. Zaprezentowane zostały także mocne strony opisywanych grup, które pozwalają szerzej spojrzeć na zjawisko wykluczenia społecznego, dając szanse osobom z grup ryzyka na ponowne zaistnienie na rynku pracy.

Istotną część poradnika stanowią informacje o instytucjach za pośrednictwem, których osoby pokrzywdzone mogą uzyskać pomoc, korzystając z różnych form wsparcia świadczonych w województwie łódzkim. Oprócz wsparcia finansowego świadczonego przez różnego rodzaju firmy opisane w poradniku oferowane jest także doradztwo psychologiczno-prawne, niezmiernie ważne dla osoby znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej.

Mamy nadzieję, że treści tego poradnika oraz adresy placówek wspierających będą pomocne w radzeniu sobie, w trudnych sytuacjach życiowych i zawodowych.

Jeśli jesteś

- osobą zagrożoną wykluczeniem społecznym,
 - osobą zajmującą się udzielaniem wsparcia,
 - pracodawcą
 - lub interesuje Cię problematyka wykluczenia społecznego
- publikacja ta może stanowić dla Ciebie cenne źródło informacji.

¹ Duda M., Gulla B.,(red.): *Przeciw wykluczeniu społecznemu*, Wydawnictwo Naukowe PAT, Kraków 2008, s. 122

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Do niedawna wykluczenie społeczne było pojęciem zupełnie obcym, niespotykanym w życiu codziennym, mediach, a nawet literaturze fachowej. Pojawiając się zrobiło zawrotną „karierę”, choć większość osób niejednoznacznie potrafiłaby powiedzieć, czym jest wykluczenie.

Najczęściej, przeciętnemu Kowalskiemu, wykluczenie kojarzy się z osobami bezrobotnymi, biednymi, a czasem osobami niepełnosprawnymi. Zastanawiając się nad istotą słowa „wykluczenie” możemy jednak dojść do wniosku, że jest to pojęcie o wiele szersze, dotykające różnych grup społecznych. Pojawia się ono na różnych płaszczyznach życia ludzkiego, dotyka zarówno pojedyncze jednostki, jak również całe grupy. Mechanizm wykluczenia jest podobny w większości problemów społecznych: biedni – bogaci, osoby sprawne – osoby niepełnosprawne, grupa rówieśnicza a osoba osamotniona.

Ze względu na fakt, że wykluczenie społeczne jest pojęciem wieloaspektowym istnieje szereg definicji je opisujących. Przybliżając je poniżej spróbujemy odpowiedzieć na pytania: Czym jest wykluczenie społeczne?, Na czym polega?, Kogo dotyczy?, Jakie przyczyny decydują o jego zaistnieniu?.

Definicja wykluczenia społecznego przyjęta w *Narodowej Strategii Integracji Społecznej dla Polski*¹:

„Wykluczenie społeczne to brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich”, czyli jest to „sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób...”

W zrozumieniu tego pojęcia pomóc może odpowiedź na następujące pytania:

- „co” lub „kto” wyklucza? (sytuacja wykluczająca będąca splotem czynników czy warunków wykluczających),
- „kto” jest wykluczany? (jednostka wykluczana, czyli osoba, grupa znajdująca się w sytuacji wykluczającej),
- z czego wykluczana jest dana jednostka (zgodne z prawem społeczne funkcjonowanie, korzystanie z zasobów publicznych i zabezpieczanie własnej egzystencji w godny sposób, co w wyniku sytuacji wykluczającej jest uniemożliwione lub znacznie utrudnione)².

Wykluczenie społeczne, które polega na nie podejmowaniu zwyczajowej i społecznie akceptowanej drogi życiowej lub wypadaniu z niej, dotyczyć może osób, rodzin lub grup ludności, które ³:

- żyją w niekorzystnych warunkach ekonomicznych (ubóstwo materialne),
- zostają dotknięte niekorzystnymi procesami społecznymi, wynikającymi z masowych i dynamicznych zmian rozwojowych, np. kryzysów, gwałtownego upadku branż czy regionów,
- nie zostały wyposażone w kapitał życiowy umożliwiający im: normalną pozycję społeczną, odpowiedni poziom kwalifikacji, wejście na rynek pracy lub założenie rodziny, co dodatkowo utrudnia dostosowywanie się do zmieniających się warunków społecznych i ekonomicznych,
- nie posiadają dostępu do odpowiednich instytucji pozwalających na wyposażenie w kapitał życiowy, jego rozwój i pomnażanie, co ma miejsce w wyniku niedorozwoju tych instytucji spowodowanego brakiem priorytetów, brakiem środków publicznych, niską

- efektywnością funkcjonowania,
- doświadczając przejawów dyskryminacji, zarówno wskutek niedorozwoju właściwego ustawodawstwa, jak i kulturowych uprzedzeń oraz stereotypów,
- posiadają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych zasobów społecznych ze względu na zaistnienie: niesprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby albo innych cech indywidualnych,
- są przedmiotem niszczącego działania innych osób, np.: przemocy, szantażu, indoktrynacji.

Jakie grupy są podatne na wykluczenie społeczne?

Wśród grup społecznych szczególnie narażonych na wykluczenie najczęściej wymienia się: dzieci, młodzież, starców, bezdomnych, biednych, uchodźców, bezrobotnych, niepełnosprawnych, kobiety, mniejszości. Narodowa Strategia Integracji Społecznej zawiera szczegółowy wykaz tych grup i zalicza do nich ⁴:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych;
- dzieci wychowujące się poza rodziną;
- kobiety samotnie wychowujące dzieci;
- kobiety pozostające poza rynkiem pracy;
- ofiary patologii życia rodzinnego;
- osoby o niskich kwalifikacjach;
- osoby bezrobotne;
- żyjący w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych;
- niepełnosprawnych i chronicznie chorych;
- osoby chorujące psychicznie;
- starsze osoby samotne;
- opuszczających zakłady karne;
- imigrantów;
- osoby należące do romskiej mniejszości etnicznej.

Przyczyny wykluczenia (marginalizacji), z jakimi spotykamy się w literaturze ⁵ dzielą się na:

- losowe – wywołane przez różnego typu losowe zdarzenia w życiu człowieka, np. wypadki, choroby, rozwody, klęski żywiołowe,
- subiektywne – odnosi się do małej zaradności i aktywności ludzi, niskich kwalifikacji i niskiego poziomu wykształcenia, niechęci do pracy, uzależnienia od zasiłków i pomocy społecznej, patologii społecznej,
- strukturalne – wynika z zewnętrznych przyczyn gospodarczych, np. bezrobocie, niskich wynagrodzeń, wysokich cen.

Wieloaspektowość i dynamika zjawiska wykluczenia społecznego wymaga zintegrowanych działań obejmujących wszelkie aspekty życia społecznego – sferę społeczną, ekonomiczną, polityczną - które generują proces marginalizacji obszarów i ludzi. Przeciwdziałanie, czy też niwelowanie skutków wykluczenia społecznego nie należy do najprostszych, a ponadto, jako problem społeczny wymaga zaangażowania całego społeczeństwa.

1 Frąckiewicz L., *Wykluczenie społeczne w skali makro i mikroregionalnej*, [w:]red. Frąckiewicz L., *Wykluczenie społeczne*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach, Katowice 2005, s. 11

2 http://www.wykluczenie.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=299&Itemid=72, dostępne na 5.11.2012r.

3 <http://www.europe-direct.katowice.pl/dokumenty/2/narodowa-strategia-integracji-spolecznej.pdf> (dostępne na 5.11.2012r.)

4 http://www.pes.efort.pl/do_pobrania/2011/wykluczenie_spoleczne.pdf, dostępne na 5.11.2012r.

5 Kabaj M., *Przeciwdziałanie bezrobociu - główny czynnik zapobiegania wykluczeniu społecznemu*, s. 42 [w:] red. Frąckiewicz L., *Zapobieganie wykluczeniu społecznemu*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach, Katowice 2005

OSOBY BEZROBOTNE

(w szczególności osoby do 25 r.ż. oraz osoby bezrobotne powyżej 50 r.ż.)

Problemy społeczne

Osoby bezrobotne do 25 r.ż.

Bezrobocie nie jest społecznie groźne, gdy mieści się w granicach od 4% do 6% ludności czynnej zawodowo, a stopa bezrobocia długookresowego nie przekracza 2-3%. W Polsce granice te zostały znacznie przekroczone. Według danych GUS w pierwszym kwartale 2012 roku do osób **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** należą między innymi osoby poniżej 25 roku życia, które stanowiły 20,4% bezrobotnych ogółem (437,2 tys. osób), a powyżej 50 roku życia – 22,2% (476,4 tys. osób).¹

Stawiane przez pracodawców wysokie wymagania dotyczące kwalifikacji i doświadczenia zawodowego powodują, że wielu młodych bezrobotnych do 25 r.ż. nie jest w stanie im sprostać. Bezrobocie wśród młodych ludzi zależy również od innych czynników, wśród których można wymienić miejsce zamieszkania. Młodzież w dużych miastach ma znacznie większe możliwości znalezienia pracy. Najlepsza sytuacja jest pod tym względem w Warszawie, Wrocławiu, Katowicach oraz innych większych ośrodkach miejskich. Brak pracy i zła sytuacja materialna rodzin wpływają na zmianę stylu życia młodych, stosunku do pracy i relacje międzyludzkie. Bezrobocie uniemożliwia osobom młodym do 25 r.ż. rozpoczęcie dorosłego życia, które głównie polega na niezależności finansowej. To z kolei może powodować odkładanie decyzji o usamodzielnieniu się, założeniu rodziny, może powodować masowe migracje zagraniczne, w skrajnych przypadkach może prowadzić do wykluczenia społecznego.

Osoby bezrobotne powyżej 50 r.ż.

Osoby bezrobotne powyżej 50 r.ż., pozostające jeszcze w wieku aktywności zawodowej, które są zdolne do pracy, jednak z różnych przyczyn przechodzą w okres zbyt wczesnej dezaktywacji mają duże trudności z wykształceniem nowego modelu życia, żyjąc wciąż wartościami związanymi ze statusem pracownika. Jeśli okres pozostawania bez pracy przedłuży się może mieć to różnorakie konsekwencje. Wpływa najczęściej na powstanie w rodzinach tych osób atmosfery napięcia i zagrożenia prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności. Brak możliwości podjęcia pracy może być także źródłem nasilenia zachowań społecznie niepożądanych o charakterze przestępczym. Niewystarczające dochody powodują niewypłacalność wielu rodzin a niezaspokojenie podstawowych potrzeb staje się źródłem konfliktów domowych. Atmosfera niepokoju sprzyja również rozwojowi cech społecznie niepożądanych. Pogarszają się kontakty rodziców z dziećmi, w których pojawia się większe zniecierpliwienie ze strony rodziców, więcej napięć i pretensji. Trudności w znalezieniu pracy i postępujące wyczerpywanie się zasobów finansowych prowadzą do poczucia nieprzydatności dla społeczeństwa, narastającej agresji.

Problemy psychologiczne

Osoby bezrobotne do 25 r.ż.

Bezrobocie w psychologii jest traktowane jako wysoce stresujące doświadczenie powodujące zmianę dotychczasowych wzorów zachowania. Brak pracy spowodowany przez niemożność jej rozpoczęcia mimo ukończenia nauki, stanowi zawsze poważny problem osobisty. Młody

¹ - www.stat.gov.pl/gus/5840_676_PLK_HTML.htm - dostępna 17.10.2012r.

człowiek pozbawiony możliwości usamodzielnienia się traci poczucie własnej wartości. Może temu współtowarzyszyć stawianie sobie nierealistycznych wymagań czy uzależnianie oceny swojej osoby od oceny innych. Wreszcie długotrwały nastrój spowodowany odczuwaną izolacją społeczną może przeistoczyć się w ogólną postawę życiową obojętności wobec drugiego człowieka. Osoby młode, długotrwale pozostające bez pracy zaczynają wykazywać większy pesymizm wobec własnych szans na zatrudnienie. Sytuacja taka sprawia, iż osoby te zaczynają mieć wątpliwości wobec własnej wiedzy i umiejętności. Może mieć to swoje konsekwencje w postaci zmniejszonej aktywności we wszystkich dziedzinach: młodzi mniej czytają, mniej udzielają się w życiu rodzinnym czy towarzyskim.

Osoby bezrobotne powyżej 50 r.ż

Bezrobocie w grupie wiekowej powyżej 50 r.ż jest sytuacją deprymującą, szczególnie dla osób, które do tej pory realizowały się zawodowo, a z różnych powodów utraciły pracę. Psychologowie twierdzą, że ten szczególny rodzaj stresu, który pojawia się wraz z utratą pracy, wpływa na to, iż osoba czuje się wyobcowana, izolowana, nie czuje kontroli nad własnym życiem, co w rezultacie może prowadzić do podwyższonego ryzyka zapadania na różne choroby. Bezrobotni powyżej 50 r.ż, którzy utracili pracę z dnia na dzień stają przed ogromnym wyzwaniem, jakim jest nadmiar wolnego czasu, czego do tej pory nie doświadczali. Zmniejszają swoją aktywność we wszystkich dziedzinach życia, ograniczają kontakty towarzyskie nawet z osobami również dotkniętymi bezrobociem, bo nawet takie spotkania nie podnoszą ich na duchu, lecz pogłębiają frustrację i nie dają wsparcia psychicznego. Bezrobotnych cechuje fatalizm, apatia, jak również obniża się ich sprawność psychofizyczna.² Siła przeżywania i rodzaj problemów mogą być różne: zależy to od płci, wieku, środowiska, ale przede wszystkim od pozycji jaką praca zajmuje w obrazie własnej osoby i hierarchii wartości. Zrozumienie tych prawidłowości ma nie tylko wartość poznawczą, ale także pozwala pomóc borykającym się z problemem bezrobocia jednostkom znajdującym się już w grupie zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Problemy zawodowe

Osoby bezrobotne do 25 r.ż.

Młodzież rozpoczynająca swoją karierę zawodową pozbawiona możliwości pracy ma kłopoty z określeniem swojego miejsca w społeczeństwie. Absolwenci wchodzący na rynek pracy są coraz lepiej wykształceni, jednak w warunkach niedostatecznej chłonności gospodarki nie gwarantuje to natychmiastowego sukcesu na rynku pracy. Długotrwale bezrobocie zmniejsza szanse na podjęcie pracy, nie tylko ze względu na dezaktualizowanie się kwalifikacji wyniesionych ze szkoły ale również z powodu niechęci ze strony pracodawców, którzy nie zatrudniają osób pozostających przez dłuższy czas bez pracy. W przypadku absolwentów, sytuację pogarsza fakt, że nie mają oni żadnych możliwości zdobycia praktyki zawodowej, a więc ich wartość na rynku pracy jest mała. Młodzi bezrobotni pozbawieni są szans rozwoju osobistego, nie mają możliwości realizowania planów życiowych, co skutkuje negatywną oceną siebie i brakiem wiary w zmianę na lepsze. Młodzi bezrobotni przestają myśleć o swojej przyszłości zawodowej podejmując często prace dorywcze nie związane z ich kwalifikacjami i ambicjami zawodowymi.

Osoby bezrobotne powyżej 50 r.ż.

Głównymi czynnikami, które wpływają na niekorzystną sytuację osób bezrobotnych powyżej 50 r.ż. są ich stosunkowo niskie i często zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe,

² - Borkowski T., Marcinkowski A. Socjologia bezrobocia, BPS, Warszawa 1996, str. 45

jeśli osoby nie doksztalają się a dawno już wypadły z rynku pracy. Niejednokrotnie osoby te mają poważne trudności w dostosowaniu się do nowych warunków oraz wymogów stawianych przez pracodawców i odnalezieniu się na szybko zmieniającym się rynku pracy. Osoby, które ukończyły 50 rok życia charakteryzuje również niska mobilność przestrzenna i zawodowa. Znacznie rzadziej w porównaniu z pozostałymi grupami bezrobotnych wyrażają gotowość do zmiany miejsca zamieszkania i całkowitej zmiany zawodu w celu podjęcia pracy.³

Mocne strony opisanej grupy

Każda z opisywanych grup posiada specyficzne dla siebie atuty, które mogą być wykorzystane w kontakcie z pracodawcą. Do mocnych stron należą: wiek, dyspozycyjność oraz dotychczasowe doświadczenie zawodowe. W przypadku młodych bezrobotnych istotne mogą być także: łatwość nawiązywania kontaktów interpersonalnych, efektywne zarządzanie własnym czasem czy umiejętność dostosowania się do nowej sytuacji (zwłaszcza dot. absolwentów uczelni wyższych). Bardzo ważną cechą jest to, że młodzi nie posiadają jeszcze **nawyków**, które często są niekorzystne, a bardzo trudne do wyeliminowania. Z kolei do czynników, które najbardziej sprzyjają zatrudnieniu osób powyżej 50 roku życia można zaliczyć zaangażowanie w pracę, długoletnie doświadczenie na danym stanowisku oraz posiadanie specyficznych kwalifikacji zawodowych, które mogą sprzyjać w rozwoju nowych kompetencji zawodowych, zwłaszcza u osób, które są aktywne i czynne zawodowo.

³ - serwis.gazetaprawna.pl/praca-i-kariera/artykuly/628755,dozywotnio_skazani_na_bezrobocie_co_czwarta_osoba_bez_pracy_skonczyla_50_lat.html - dostępna 17.10.2012r.

FORMY WSPARCIA - POWIATOWE URZĘDY PRACY

Forma pomocy	Adresaci	Postawa prawna
<p>Poradnictwo zawodowe Polega na udzielaniu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia, w szczególności na: <ol style="list-style-type: none"> a) udzielaniu informacji o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia, b) udzielaniu porad z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia, w tym badaniu zainteresowań i uzdolnień zawodowych, c) kierowaniu na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydawanie opinii o przydatności zawodowej do pracy i zawodu albo kierunku szkolenia, d) inicjowaniu, organizowaniu i prowadzeniu grupowych porad zawodowych dla bezrobotnych i poszukujących pracy; 2. pracodawcom pomocy: <ol style="list-style-type: none"> a) w doborze kandydatów do pracy spośród bezrobotnych i poszukujących pracy, b) we wspieraniu rozwoju zawodowego pracodawcy i jego pracowników przez udzielanie porad zawodowych. 	- osoby bezrobotne i poszukujące pracy	<p>Ustawa z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z póź. zm.);</p> <p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy (Dz.U. z 2010 r. Nr 177, poz. 1193);</p>

Forma pomocy	Adresaci	Postawa prawna
<p>Pośrednictwo pracy Polega w szczególności na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. udzielaniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych; 2. pozyskiwaniu ofert pracy; 2a. upowszechnianiu ofert pracy, w tym przez przekazywanie ofert pracy do internetowej bazy ofert pracy udostępnianej przez ministra właściwego do spraw pracy; 3. udzielaniu pracodawcom informacji o kandydatach do pracy, w związku ze zgłoszoną ofertą pracy; 4. informowaniu bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy; 5. inicjowaniu i organizowaniu kontaktów bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami; 6. współdziałaniu powiatowych urzędów pracy w zakresie wymiany informacji o możliwościach uzyskania zatrudnienia i szkolenia na terenie ich działania; 7. informowaniu bezrobotnych o przysługujących im prawach i obowiązkach. 	- osoby bezrobotne i poszukujące pracy	<p>Ustawa z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.);</p> <p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy (Dz.U. z 2010 r. Nr 177, poz. 1193);</p>
<p>Prace interwencyjne Oznacza zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą, w imieniu którego działa powiatowy urząd pracy i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.</p>	<p>- osoby bezrobotne o których mowa w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia</p> <p>osoby ezrobotne do 25 r.ż,</p> <p>osoby bezrobotne długotrwale,</p> <p>bezrobotne kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,</p> <p>osoby bezrobotne powyżej 50 r.ż,</p> <p>osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,</p> <p>osoby bezrobotne samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,</p> <p>osoby bezrobotne, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia,</p> <p>osoby bezrobotne niepełnosprawne,</p> <p>osoby bezrobotne po zakończeniu kontraktu socjalnego.</p> <p>Wszystkie ww. osoby muszą równocześnie należeć do jednej z poniższych grup:</p> <p>- osób w szczególnie niekorzystnej sytuacji o których mowa w rozdziale I art.2 pkt.18 Rozporządzenia Komisji (WE), czyli:</p> <p>pozostające bez stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem, w okresie ostatnich 6 m-ce; lub</p> <p>nie posiadające wykształcenia ponadgimnazjalnego lub zawodowego; lub</p>	<p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19.04.2007r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (Dz. U. z 2009 r. Nr 5, poz. 25);</p> <p>Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 06.08.2008r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych), (Dz. Urz.UEL 214/3 z dnia 09.08.2008r.);</p>

Forma pomocy	Adresaci	Postawa prawna
	<p>dorosłe mieszkające samotnie, mające na utrzymaniu co najmniej jedną osobę;</p> <p>lub</p> <p>- osób w bardzo niekorzystnej sytuacji o których mowa w rozdziale I art. 2 pkt. 19 w/w rozporządzenia, czyli: będących bezrobotnymi przez co najmniej 24 miesiące.</p>	
<p>Staż Umożliwienie osobom bezrobotnym nabycie kwalifikacji lub umiejętności praktycznych. Zdobycie doświadczenia zawodowego w rzeczywistych warunkach pracy, bez nawiązywania stosunku pracy.</p>	<p>- osoby bezrobotne, które nie ukończyły 25 r.ż. lub nie ukończyły 27 r.ż. w przypadku absolwentów szkół wyższych w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej,</p> <p>- osoby bezrobotne długotrwale,</p> <p>- osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia,</p> <p>- osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,</p> <p>- osoby bezrobotne, samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,</p> <p>- bezrobotne kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,</p> <p>- osoby bezrobotne, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia,</p> <p>- osoby bezrobotne niepełnosprawne,</p> <p>- osoby bezrobotne po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego.</p>	<p>Rozporządzenie MPIPŚ z dnia 20.08.2009r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz. U. Nr 142, poz. 1160);</p>
<p>Prace społecznie użyteczne To prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej.</p>	<p>- osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.2);</p> <p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych (Dz. U. z 2012r., poz.457);</p>
<p>Dotacja z Funduszu Pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej</p>		
<p>Jednorazowa pomoc finansowa ze środków Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej, założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej.</p> <p>Wysokość środków ustalana jest na podstawie przedstawionych we wniosku kalkulacji kosztów związanych z podjęciem działalności gospodarczej, środków własnych, innych źródeł finansowania oraz specyfikacji i harmonogramu zakupów w ramach wnioskowanych środków.</p> <p>Wysokość środków nie może przekroczyć 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia, a w przypadku przystąpienia bezrobotnego do spółdzielni socjalnej.</p>	<p>- osoby bezrobotne,</p> <p>- absolwenci centrum integracji społecznej,</p> <p>- absolwenci klubów integracji społecznej.</p>	<p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23.04.2012r. w sprawie przyznawania na podjęcie działalności na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych (Dz. U z 2012r., poz. 456);</p> <p>Ustawa z dnia 02 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2010r., Nr 220 poz. 1447, z późn. zm.);</p>

Forma pomocy	Adresaci	Postawa prawna
4-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka założyciela spółdzielni oraz 3-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka przystępującego do istniejącej już spółdzielni		Regulamin przyznania z Funduszu Pracy środków na podjęcie działalności gospodarczej;
Roboty publiczne Zatrudnienie osoby bezrobotnej w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.	- osoby bezrobotne rekrutujące się spośród: bezrobotnych długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego lub kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, bezrobotnych powyżej 50 r.ż. bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 r.ż., bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, - bezrobotnych niepełnosprawnych.	Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (Dz. U. z 2009 r. Nr 5, poz. 25);
Przygotowanie zawodowe dorosłych Instrument aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych (co najmniej 80% czasu) i wiedzy teoretycznej, zakończony egzaminem. 1. Praktyczna nauka zawodu dorosłych – oznacza formę przygotowania zawodowego dorosłych umożliwiającą uzyskanie tytułu zawodowego lub tytułu czeladnika. 2. Przyuczenie do pracy dorosłych oznacza formę przygotowania zawodowego dorosłych, umożliwiającą uzyskanie wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodu występującego w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy, potwierdzonych zaświadczeniem.	- osoby bezrobotne - osoby poszukujące pracy: które otrzymują świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach, uczestniczą w zajęciach w centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, jest żołnierzem rezerwy, pobiera rentę szkoleniową, pobiera świadczenie szkoleniowe, niepełnosprawne, niepozostające w zatrudnieniu.	Ustawa z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z póź. zm.); Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011. Nr 127, poz.721).
Studia Podyplomowe Starosta, na wniosek, może sfinansować z Funduszu Pracy koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi studiów, do wysokości 100 %, jednak nie więcej niż 300 % przeciętnego wynagrodzenia. Finansowanie odbywa się w formie bezpośredniej wpłaty na konto organizatora studiów, na podstawie umowy zawartej między starostą a osobą uprawnioną. Wyklucza się możliwości: - finansowania zaległych opłat za odbyte semestry studiów podyplomowych, - refundacji poniesionych przez Wnioskodawcę kosztów odbytych studiów podyplomowych	- osoby bezrobotne - osoby poszukujące pracy: w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, jest zatrudniony u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji, otrzymuje świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach,	Ustawa z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z póź. zm.); Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011. Nr 127, poz.721).

Forma pomocy	Adresaci	Postawa prawna
	uczestniczy w zajęciach w centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, jest żołnierzem rezerwy, pobiera rentę szkoleniową, pobiera świadczenie szkoleniowe, podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownik lub małżonek rolnika, jeżeli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem, niepełnosprawne, niepozostające w zatrudnieniu, pracownicy oraz osoby wykonujące inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą w wieku 45 lat i powyżej.	
Szkolenia To przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie, podwyższenie kwalifikacji zawodowych lub nauka umiejętności poszukiwania i uzyskiwania zatrudnienia. Jest formą edukacji pozaszkolnej i ma na celu uzyskanie lub uzupełnienie umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia. Obowiązującymi formami szkoleń są: szkolenia grupowe – inicjowane przez Powiatowy Urząd Pracy, szkolenia indywidualne – inicjowane na wniosek osoby uprawnionej do szkolenia. Starosta inicjuje, organizuje i finansuje z Funduszu Pracy szkolenia bezrobotnych w celu podniesienia ich kwalifikacji zawodowych i innych kwalifikacji zwiększających szansę na podjęcie lub uzyskanie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, w szczególności w przypadku: 1) braku kwalifikacji zawodowych; 2) konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji; 3) utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie; 4) braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy. Starosta może skierować osobę bezrobotną na wskazane przez nią szkolenie, jeżeli uzasadni ona celowość tego szkolenia, koszt szkolenia nie może przekroczyć w danym roku 300 % przeciętnego wynagrodzenia. Szkolenia grupowe organizowane są zgodnie ze sporządzonym na okres jednego roku planem szkoleń, który udostępniony jest w siedzibie urzędu oraz na stronie internetowej urzędu.	- osoby bezrobotne - osoby poszukujące pracy: w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, jest zatrudniony u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji, otrzymuje świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach, uczestniczy w zajęciach w centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, jest żołnierzem rezerwy, pobiera rentę szkoleniową, pobiera świadczenie szkoleniowe, podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownik lub małżonek rolnika, jeżeli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem,, niepełnosprawne, niepozostające w zatrudnieniu, pracownicy oraz osoby wykonujące inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą w wieku 45 lat i powyżej.	Ustawa z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z póź. zm.); Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011. Nr 127, poz.721).

Forma pomocy	Adresaci	Postawa prawna
Pożyczka szkoleniowa		
<p>Może być przeznaczona na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uprzednio uzgodnioną należność przysługującą instytucji szkoleniowej, - koszt ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, - koszt przejazdu lub zakwaterowania, jeżeli szkolenie odbywa się w innej miejscowości niż miejsce zameldowania bezrobotnego, - koszt wymaganych badań lekarskich i psychologicznych, - koszt egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, określonych uprawnień zawodowych oraz koszty uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania danego zawodu. <p>Starosta na wniosek bezrobotnego może udzielić pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia do wysokości 400% przeciętnego wynagrodzenia, w celu umożliwienia podjęcia lub utrzymania pracy. Pożyczka jest nieoprocentowana, a okres jej spłaty nie może przekroczyć 18 m-cy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - osoby bezrobotne - osoby poszukujące pracy: w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, jest zatrudniony u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji, otrzymuje świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach, uczestniczy w zajęciach w centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, jest żołnierzem rezerwy, pobiera rentę szkoleniową, pobiera świadczenie szkoleniowe, podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownik lub małżonek rolnika, jeżeli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem, niepełnosprawne, niepozostające w zatrudnieniu, pracownicy oraz osoby wykonujące inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą w wieku 45 lat i powyżej. 	<p>Ustawa z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z póź. zm.);</p> <p>Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011. Nr 127, poz.721).</p>
Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy		
<p>Klub Pracy wykorzystuje dwie formy działalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkolenie z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, - zajęcia aktywizacyjne, które polegają na przygotowaniu osób zarejestrowanych do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby bezrobotne - osoby poszukujące pracy: w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, jest zatrudniony u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji, otrzymuje świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach, uczestniczy w zajęciach w centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, jest żołnierzem rezerwy, pobiera rentę szkoleniową, pobiera świadczenie szkoleniowe, podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownik lub małżonek rolnika, jeżeli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem, niepełnosprawne, niepozostające w zatrudnieniu, 	<p>Ustawa z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z póź. zm.);</p> <p>Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011. Nr 127, poz.721).</p>

Forma pomocy	Adresaci	Postawa prawna
	<p>pracownicy oraz osoby wykonujące inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą w wieku 45 lat i powyżej.</p>	
Finansowanie egzaminów/licencji		
<p>Starosta na wniosek bezrobotnego, może sfinansować ze środków funduszu pracy, do wysokości przeciętnego wynagrodzenia koszty egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, uprawnień niezbędnych do wykonywania danego zawodu. Finansowanie odbywa się w formie bezpośredniej wypłaty kosztów egzaminu lub uzyskania licencji na konto instytucji egzaminującej na podstawie umowy zawartej między starostą a osobą uprawnioną.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - osoby bezrobotne - osoby poszukujące pracy: w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, jest zatrudniony u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji, otrzymuje świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach, uczestniczy w zajęciach w centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, jest żołnierzem rezerwy, pobiera rentę szkoleniową, pobiera świadczenie szkoleniowe, podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownik lub małżonek rolnika, jeżeli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem, niepełnosprawne, niepozostające w zatrudnieniu, pracownicy oraz osoby wykonujące inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą w wieku 45 lat i powyżej. 	<p>Ustawa z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z póź. zm.);</p> <p>Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011. Nr 127, poz.721).</p>
Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.		
<p>Pracodawca (podmiot prowadzący działalność gospodarczą, producent rolny, niepubliczne przedszkole, niepubliczna szkoła) zamierzający utworzyć stanowisko pracy dla skierowanego bezrobotnego zwraca się do właściwego starosty z wnioskiem o udzielenie refundacji. Wniosek zawiera m.in. specyfikację wydatków dotyczących wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, w szczególności na zakup środków trwałych, urządzeń, maszyn oraz wymagane kwalifikacje, umiejętności i doświadczenie zawodowe niezbędne do wykonywania pracy jakie powinien posiadać skierowany bezrobotny. Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku, następuje zawarcie umowy ze starostą. Maksymalna kwota refundacji to 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - osoby bezrobotne - osoby poszukujące pracy, niepełnosprawne, niepozostające w zatrudnieniu. 	<p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 kwietnia 2012 roku w sprawie dokonywania w Funduszu Pracy refundacji: kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla kierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz.U z 2012r., poz. 457);</p> <p>Regulamin przyznawania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego;</p>

DODATKOWE INFORMACJE

Wykaz powiatowych urzędów pracy województwa łódzkiego

- Powiatowy Urząd Pracy w Bełchatowie**, ul. Bawełniana 3, Bełchatów 97-400, tel. 44 632-64-89; 632-94-04; lobe@praca.gov.pl; www.pupbelchatow.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Brzezinach**, ul. Sienkiewicza 11, Brzeziny 95-060, tel. 46 874-25-23; 874-25-23 wew. 102; lobr@praca.gov.pl; www.pup-brzeziny.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Kutnie**, ul. Wyszyńskiego 11, Kutno 99-300, tel. 24 355-70-50; 355-70-50; loku@praca.gov.pl; www.pupkutno.com.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Łasku**, ul. Objazdowa 4, Łask 98-100, tel. 43 675-21-83; 675-21-83, lola@praca.gov.pl; www.pup.lask.ibip.pl/public/
- Powiatowy Urząd Pracy w Łęczycy**, ul. Sienkiewicza 31, Łęczycza 99-100, tel. 24 721-29-14; 721-29-14, lole@praca.gov.pl; www.pupleczyca.pl
- Powiatowy Urząd Pracy nr 1 w Łodzi**, ul. Milionowa 91, Łódź 93-121, tel. 42 251-66-00; 251-65-60, lol2@praca.gov.pl; www.pup-lodz.pl
- Powiatowy Urząd Pracy nr 2 w Łodzi**, ul. Kilińskiego 102/102a, 90-012 Łódź, tel. 42 676-80-00; 676-80-01, lol1@praca.gov.pl; www.pup2.lodz.pl
- Powiatowy Urząd Pracy – Łódź Wschód**, ul. Częstochowska 40/52, Łódź 93-121, tel. 42 251-66-00; 251-66-96, lolo@praca.gov.pl; www.apraca.pl/lolo
- Powiatowy Urząd Pracy w Łowiczu**, ul. Stanisławskiego 28, Łowicz 99-400, tel. 46 837-04-20, 837-07-76, lolw@praca.gov.pl; www.pup.łowicz.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Opocznie**, ul. Armii Krajowej 2a, 26-300 Opoczno, tel. 44 736-14-45; 736-14-46; 736-14-47; 736-14-48, loop@praca.gov.pl; www.pupopoczno.pl/
- Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach**, ul. Waryńskiego 11, Pabianice 95-200, tel. 42 215-70-86; 215-70-71, lopa@praca.gov.pl; www.puppabianice.internetdsl.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Pajęcznie**, ul. 1 Maja 65, Pajęczno 98-330, tel. 34 311-28-82; 311-28-42, lope@praca.gov.pl; www.pup.pajeczno.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Piotrkowie Trybunalskim**, ul. Dmowskiego 27, 97-300 Piotrków Trybunalski, tel. 44 647-45-26, lopi@praca.gov.pl; www.pupp Piotrkow.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Poddębicach**, ul. Polna 9, Poddębice 99-200, tel. 43 678-20-22; 678-39-48; 678-20-22; 678-39-48, lopo@praca.gov.pl; www.pup.poddębice.sisco.info
- Powiatowy Urząd Pracy w Radomsku**, ul. Tysiąclecia 2, 97-500 Radomsko, tel. 44 683-73-55 do 58; 683-73-55, lora@praca.gov.pl; www.pupradomsko.i-bip.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej**, ul. 1-go Maja 1 A, Rawa Mazowiecka 96-200, tel. 46 814-40-51, lorm@praca.gov.pl; pup.rawamazowiecka.ibip.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu**, ul. Wojska Polskiego 73, Sieradz 98-200, tel. 43 822-11-47, 822-11-43; 822-07-39, losi@praca.gov.pl; www.pupsieradz.internetdsl.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Skierniewicach**, al. Niepodległości 7, Skierniewice 96-100, tel. 46 833-63-99; 833-61-82, losk@praca.gov.pl; www.pupskierniewice.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Mazowieckim**, ul. Konstytucji 3-go Maja 46, 97-200 Tomaszów Maz., tel. 44 724-62-82; 724-62-82, loto@praca.gov.pl; www.puptomaszow.internetdsl.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Wieluniu**, ul. Sieradzka 56a, Wieluń 98-300, tel. 43 843-47-33, 843-46-20, 886-05-18; 843-47-33, lowi@praca.gov.pl; bip-pup.powiat.wielun.pl/
- Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie**, ul. Waryńskiego 15, Wieruszów 98-400, tel. 62 784-15-53; 784-15-53; 784-17-23, lowe@praca.gov.pl; www.pup.wieruszow.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Zduńskiej Woli**, ul. Szadkowska 6c, Zduńska Wola 98-220, tel. 43 823-23-27; 823-23-28, lozd@praca.gov.pl; www.pup.zd-wola.pl
- Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu**, ul. Barona 10, Zgierz 95-100, tel. 42 716-49-41; 716-49-41, 716-67-82, lozg@praca.gov.pl; www.pupzgierz.pl

Wykaz organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych i świadczących usługi rynku pracy

- Stowarzyszenie Łódzka Róża Pnąca w Łodzi**, ul. Limanowskiego 42/44, 91-052 Łódź, tel. 518 799 015 stowarzyszenielodzrp@onet.pl
- Stowarzyszenie Niezależna Edukacja Otwarta / NEO w Łodzi**, ul. Piotrkowska 92, 90-103 Łódź, tel. 509 555 129 grupaneo@gmail.com
- Fundacja Pomocy Społecznej „Chodźmy Razem” w Skierniewicach**, ul. Iwaskiewicza 8 lok. 4, 96-100 Skierniewice, tel. 46 833 35 22, chodzmyrazem@interia.pl
- Poddębickie Stowarzyszenie Przedsiębiorczości w Poddębicach**, ul. Łódzka 37, 99-200 Poddębice, tel. 43 678 22 21, biuroppsp@wp.pl
- Fundacja Rozwoju Gminy Żelów**, ul. Mickiewicza 4, 97-425 Żelów, tel. 44 634 10 06, 634 10 14, frgz@frgz.pl
- Piotrkowskie Stowarzyszenie Rozwoju, Promocji i Integracji Europejskiej „Euro-Centrum”, ul. Dąbrowskiego 20, 97-300 Piotrków Trybunalski**, tel. 44 649 76 62, europe-direct@piotrkow.pl,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Aktywizacji Bezrobotnych - Oddział w Łodzi**, ul. Różycyńskiego 5, 93-586 Łódź, tel. 693 273 585, ozo@o2.pl,
- Stowarzyszenie Bezrobotnych i Osób Działających na rzecz Bezrobotnych „Wszyscy razem - In Corpore” w Łodzi**, ul. Franciszkańska 15, 91-433 Łódź, tel. 42 639 72 03, wszyscyrazem@poczta.onet.pl,
- Piotrkowskie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości**, ul. Aleje 3-go Maja 6 „B”, 97-300 Piotrków Trybunalski, tel. 44 649 70 57, piotrspw@poczta.onet.pl

Polecane serwisy www:

zielonalinia.gov.pl	Dostarcza informacji o ofertach pracy, szkoleniach, usługach urzędów pracy oraz o innych zagadnieniach z zakresu rynku pracy.
www.psz.praca.gov.pl	
www.fundacja-nadzieja.org.pl/	Kompleksowa pomoc w założeniu własnej firmy, pobudzanie, wspieranie i promowanie rozwoju oddolnej przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród osób bezrobotnych, które nie mogą liczyć na pomoc z żadnego innego źródła.

BIBLIOGRAFIA

- Bańka A., *Bezrobocie - podręcznik pomocy psychologicznej*, Print-B, Poznań 1992
- Borkowski T., Marcinkowski A., *Socjologia bezrobocia*, BPS, Warszawa 1996
- Dach Z., *Ekonomiczno-społeczne skutki bezrobocia*, Praca i Zabezpieczenie Społeczne, Warszawa nr 2/1993
- Danecki J., Rysz-Kowalcuk B., *Kwestie społeczne i krytyczne sytuacje życiowe u progu lat 90-tych*, Wydawnictwo Instytutu Polityki Społecznej, Warszawa 1992
- Dyczewski L., *Rodzina wobec transformacji systemowej w Polsce*, Polityka Społeczna 1993 r. nr 4.
- Dyczewski L., *Rodzina, społeczeństwo-państwo w: Rodzina w okresie transformacji systemowej*, TWP, Warszawa 1995
- Dzięcielska-Machnikowska S., *Jak żyją bezrobotni?* Polityka Społeczna nr 7/93
- Gabryszak R., *Rola państwa w kształtowaniu polityki społecznej*, Polityka Społeczna nr 8 (353)/2003
- Gniazdowski A., *Zachowania zdrowotne*, Instytut Medycyny Pracy, Łódź 1990 s.338
- Januszek H., Sikora J., *Socjologia pracy*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 1995
- Kalbarczyk A., *Psychologiczne konsekwencje utraty pracy i bezrobocia w: Organizacja, praca, bezrobocie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1999
- Kamey J., *Człowiek i praca*, Biblioteka menadżera, Warszawa 1998
- Kofta M., Doliński D., *Poznawcze podejście do osobowości [w:] Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 2*, pod red. J. Strelau, GWP, Gdańsk 2004
- Kotowska J.E., *Dyskryminacja kobiet na rynku pracy w Polsce*, w: Praca i Zabezpieczenie Społeczne, nr 4/1993
- Kwieciński Z., *Socjopatologia edukacji*, Trans Humana, Olecko 1995

16. Lalak D., Pilch T., *Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej*, Wydawnictwo Akademickie „ŻAK”, Warszawa 1999
17. Lipka A., *Indywidualne koszty bezrobocia*, Polityka Społeczna nr 3/92
18. Nowicki T., *Wychowanie przez pracę*, Nasza Księgarnia, Warszawa 1966
19. Nowicki T., *Rola i zadania systemu oświatowego w przygotowaniu do uczestnictwa w społecznym procesie pracy*, Kwartalnik Pedagogiczny nr 4/1974
20. Orłowski T., *Nowy leksykon ekonomiczny*, Oficyna Wydawnicza Graf - Punkt, Warszawa 1998
21. Piekar A., Supińska J., *Polityka społeczna w okresie przemian*, PWE, Warszawa 1985
22. Pilch T., Lepalczyk L., *Pedagogika społeczna. Człowiek w zmieniającym się świecie*, Wydawnictwo Akademickie „ŻAK”, Warszawa 1995
23. Przeclawska A., Theiss W., *Pedagogika społeczna - pytania o XXI wiek*, Wydawnictwo Akademickie „ŻAK”, Warszawa 1999
24. Skarżyńska K., *Psychologiczne aspekty bezrobocia*, Nowiny Psychologiczne nr 1/1992
25. Szczepański J., *Elementarne pojęcia socjologii*, PWN, Warszawa 1970
26. Szewczuk W., *Encyklopedia psychologii*, Wyd. Fundacja Innowacja WSSE, Warszawa 1998
27. Słowińska A., *Bezrobocie młodzieży: przyczyny i konsekwencje*, Wychowanie na co Dzień 1996 nr 6 s. 26
28. Terelak J., *Psychologia pracy i bezrobocia*, ATK, Warszawa 1993
29. Tyszką Z., *Socjologia rodziny*, PWN, Warszawa 1974
30. Tyszką Z., *Spółeczno – gospodarcze oraz socjologiczne determinanty bezrobocia w Polsce i jego skutki rodzinne*, Problemy Rodziny, 1995 r. nr 1-2 s.13
31. Urbanik W., *Socjologiczne studium zachowań bezrobotnych*, US, Szczecin 2003
32. Wiatrowski Z., *Podstawy pedagogiki pracy*, WSP, Bydgoszcz 2000

Netografia:

- www.bezrobocie.net – dostępna 19.09.2011r.
www.bezrobocie.pl – dostępna 19.09.2011r.
www.bezrobocie.org.pl – dostępna 19.09.2011r.
www.kapitalizm.republika.pl - dostępna 19.09.2011r.
www.studenci.pl – dostępna 19.09.2011r.
www.nauki-spoeczne.info/ - **dostępna 19.09.2011r.**
www.standaryizskolenia.praca.gov.pl - **dostępna 19.09.2011r.**
www.ngo.pl/ - **dostępna 19.09.2011r.**

Opracowała: Marzanna Antoniak

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

W każdym społeczeństwie istnieje pewien procent osób, które z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób, wypadków czy też nieprawidłowych warunków życia nie mają pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej. Dysfunkcje zdrowotne często ograniczają udział osób niepełnosprawnych w życiu zawodowym i społecznym.

Zdefiniowanie pojęcia niepełnosprawności jest trudne ponieważ coraz trudniej jest określić granice między sprawnością, a niepełnosprawnością. Według Światowej Organizacji Zdrowia „osoby niepełnosprawne to osoby o naruszonej sprawności życiowej w stopniu utrudniającym pełnienie właściwych dla nich ról społecznych”. Grupa specjalistów powołanych przez pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych zdefiniowała pojęcie niepełnosprawności następująco: „niepełnosprawną jest osoba, której stan fizyczny/lub/psychiczny trwale lub okresowo utrudnia ogranicza lub uniemożliwia wypełnienie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z przyjętymi normami prawnymi i społecznymi”. Najnowsza i będąca w powszechnym użyciu jest definicja zawarta w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych: „Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolność do wykonywania pracy zawodowej”. Definicja ta jednoznacznie poszerza zakres pojęcia o aspekt społeczny niepełnosprawności¹.

Osoby niepełnosprawne nie stanowią grupy jednorodnej – mogą doświadczać niepełnosprawności fizycznej lub umysłowej, a w każdym z tych przypadków zakres niepełnosprawności jest najczęściej różny. Niepełnosprawność może mieć niewielki wpływ na zdolność do pracy lub może poważnie oddziaływać na potencjał zawodowy, wymagając istotnego wsparcia i pomocy².

Osoby te są grupą szczególną, muszą pokonywać nie tylko własną słabość, dążąc do jak najpełniejszego udziału zarówno w życiu społecznym, jak i rodzinnym, ale muszą także pokonać liczne trudności, które stawia przed nimi zarówno społeczeństwo, jak i rynek pracy. Szczególnie system pomocowy stworzony w celu ułatwienia osobom niepełnosprawnym znalezienie pracy, w sposób niewystarczający zapobiega ich dyskryminacji na rynku pracy.

Problemy społeczne

Barierami mogącymi stanowić istotną przeszkodę dla właściwego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w grupach są często problemy o wymiarze społecznym. Pojawiają się one już w rodzinach, które często otaczają osoby niepełnosprawne nadmierną troską, co zdecydowanie obniża ich motywację wychodzenia na „zewnątrz”, w tym do poszukiwania pracy. Sytuacje takie uniemożliwiają pełne usamodzielnienie się osób niepełnosprawnych oraz powodują brak otwartości na kontakty społeczne. Chroniąc te osoby przed sytuacjami trudnymi, nie pozwala się im na wypracowywanie poczucia własnej wartości i kompetencji. Pozostawanie pod dużym wpływem rodziny owocuje również wycofaniem się ze społecznej rywalizacji oraz niskie uczestnictwo w życiu środowiska. Efektem „życia pod kloszem” jest obawa przed skrzywdzeniem przez innych, brak wykształcenia mechanizmów obronnych i brak doświadczeń społecznych w kontaktach z rówieśnikami³.

Niepełnosprawni pozbawieni kontaktów interpersonalnych, bądź wycofujący się z aktywnych

1 <http://forestap.republika.pl/niepelnosprawnosci.htm>, - dostępna na 17.10.2012r.

2 Chłoń-Domińczak A., Poznańska D.: *Promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Proponowane działania w Polsce*, Międzynarodowa Organizacja Pracy, Budapeszt 2007, str. 6

3 Łukowski W.: *Osoby z ograniczoną sprawnością na rynku pracy – portret środowiska*, Wydawnictwo SWPS Academica, Warszawa 2007, str.133

relacji społecznych mają mniejszy dostęp do wiedzy dotyczącej własnej osoby, której źródłem są inni ludzie. Nie odczuwają też, że są częścią grupy, nie poznając wartości takich relacji. Niepełnosprawni często nie mają też w swoim otoczeniu osób takich jak one, które odnoszą sukcesy w różnych sferach życia społecznego i zawodowego i mogłyby stanowić dla nich istotne wsparcie.

Postrzeganie osób niepełnosprawnych jako innych, względem których nie wiadomo jak się zachować, może wywoływać dystans odbierany jako odrzucenie i powodować ich wycofywanie się z życia społecznego. Mechanizm ten wydaje się mieć formułę zwrotną: izolacja – odrzucenie – izolacja⁴. Przewidywanie (antycypacja) negatywnej reakcji innych ludzi buduje wśród osób niepełnosprawnych negatywny obraz siebie, a to z kolei może prowadzić do trwałej izolacji.

Ważnym problemem społecznym jest również brak skutecznej pomocy instytucjonalnej, pozbawiającej osoby niepełnosprawne należytego wsparcia finansowego oraz umożliwiającej skuteczną rehabilitację zawodową. Dotyczy to szczególnie rehabilitacji w warunkach zatrudnienia, na stanowiskach pracy przystosowanych do rodzaju niepełnosprawności, połączonej z możliwością korzystania z zabiegów medycznych. Osoby pozbawione takiej możliwości nie czują się potrzebne. Nie wierzą, że mają kontrolę nad określonymi wydarzeniami i są zdecydowanie mniej efektywne w swoich działaniach. Częściej cierpią z powodu depresji, ponieważ nie potrafią powstrzymać uporczywych negatywnych myśli. Nie tworzą też dobrych relacji z otoczeniem, pozbawiają się wsparcia społecznego, czują się gorsze od innych. Prezentują postawy pełne rezygnacji, uzupełnione o zachowania roszczeniowe.

Problemy psychologiczne

Nie bez znaczenia są także problemy o charakterze psychologicznym przyczyniające się do negatywnego myślenia osób niepełnosprawnych o własnej przyszłości. Poczucie pokrzywdzenia przez los, obniżenie poczucia własnej wartości powodują, że nie czują się one na siłach stawiać czoła różnym wyzwaniom. Brak wiary we własne siły sprzyja zakładaniu z góry, że ich pokonanie i tak się nie powiedzie. Omijanie wyzwań uniemożliwia zaś zdobywanie pozytywnych doświadczeń i nabranie wiary we własne kompetencje, a tym samym pozbycie się takich postaw. Uniemożliwia też omijanie sytuacji ryzykownych i niepowodzeń⁵.

Niska wewnętrzna motywacja, brak ambicji znacznie ograniczają chęci do własnego rozwoju, powodują również obniżenie oczekiwań, które sprowadzają się często do zaspokajania podstawowych potrzeb. Brak motywacji jest nie tylko następstwem niedostatecznej zewnętrznej stymulacji, ale wynika również z niskiej samooceny.

Wśród osób niepełnosprawnych można dostrzec dwie odmienne grupy. Do pierwszej zaliczyć można osoby, które postrzegają siebie głównie w kategoriach niepełnosprawności, koncentrując się na swojej odmienności. Do drugiej natomiast osoby, które bez względu na swoją niepełnosprawność starają się realizować ważne cele życiowe i zawodowe.

Problemy zawodowe

Wskazać można dwa zasadnicze źródła, które przyczyniają się do tego, że osoby niepełnosprawne borykają się z trudnościami w podjęciu pracy. Są to bariery wewnętrzne (psychiczne) oraz zewnętrzne (społeczne i instytucjonalne). Bariery wewnętrzne powodują duże niezdecydowanie i niekonsekwencję działań osób niepełnosprawnych, często przeradzając się w bierność. Bariery zewnętrzne wynikają z aktualnej sytuacji na rynku pracy. Duża liczba

kandydatów do pracy, znikoma ilość ofert pracy ograniczają szanse osób niepełnosprawnych na zatrudnienie. Do tego należałoby dodać fakt, że osoby niepełnosprawne są wciąż znacznie gorzej wykształcone, nie posiadają dostatecznych umiejętności w poszukiwaniu zatrudnienia. Zniechęcenie nieudanymi próbami poszukiwania pracy, a także obawa przed utratą świadczeń pogarszają sytuację osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Dla jednych kwestia podjęcia zatrudnienia uzależniona jest też od postawy rodziny, a dla innych np. zamieszkałych na wsi od możliwości dojazdu do miejsca pracy. W najgorszym położeniu znajdują się potencjalnie „najdrożsi” pracownicy, osoby w tzw. wieku najwyższej aktywizacji zawodowej oraz osoby z wykształceniem wyższym⁶. W najlepszej sytuacji są na rynku pracy osoby niepełnosprawne o najniższych kwalifikacjach.

Bariery wewnętrzne i zewnętrzne powodują, że w naszym kraju osoby niepełnosprawne stanowią grupę społeczno-ekonomiczną o najniższym wskaźniku zatrudnienia⁷.

Mocne strony

Firmy zatrudniające osoby niepełnosprawne mają z reguły dobre doświadczenia, co nie potwierdza dość powszechnych wśród pracodawców obaw przed zatrudnianiem osób z niepełnosprawnością. Atutami osób niepełnosprawnych jako pracowników są najczęściej: dyspozycyjność, wiara we własne możliwości, umiejętność dostosowania się do sytuacji, elastyczność, pogoda ducha, a więc cechy, które uważane są na rynku pracy za pożądane.

Do ich mocnych stron trzeba też zaliczyć cechy związane z postawą wobec pracodawcy i pracy: lojalność, sumiennosc, pracowitość i obowiązkowość, dokładność, determinację w utrzymaniu zatrudnienia. Ważne są również kompetencje psychospołeczne, takie jak: pozytywny stosunek do innych ludzi, duża otwartość i życzliwość oraz kompetencje osobiste m.in. znajomość własnych ograniczeń, samoświadomość i determinacja w pokonywaniu barier.

Dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne nie bez znaczenia jest również możliwość uzyskania dotacji z PFRON-u.

Postrzeganie osób niepełnosprawnych przez otoczenie od kilku lat ulega systematycznej zmianie, która wpisuje się w kontekst procesów zachodzących w naszym kraju na różnych poziomach: społecznym, ekonomicznym i kulturowym. Osoby niepełnosprawne mimo swej niepełnosprawności coraz częściej chcą aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym, a także budować poczucie własnej wartości na niezależności i autonomii w stosunku do państwa. Osoby te wymagają jednak aktywnego wsparcia przez otoczenie. Nie chodzi o traktowanie ich jako tych, które wymagają szczególnej troski w sensie psychologicznym, lecz o dostarczanie im narzędzi umożliwiających realizację własnych potrzeb, niezbędnego sprzętu, udogodnień architektonicznych. Zmiana zatem wizerunku osób niepełnosprawnych w społeczeństwie, wymaga ponad wszystko respektowania zmieniających się wymogów.

⁴ Łukowski W.: *Osoby z ograniczoną sprawnością na rynku pracy – portret środowiska*, Wydawnictwo SWPS Academica, Warszawa 2007, str. 134

⁵ Łukowski W., op. cit., str. 132

⁶ Chłoń-Domińczak A., Poznańska D.: *Promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Proponowane działania w Polsce*, Międzynarodowa Organizacja Pracy, Budapeszt 2007, str. 13

⁷ Chłoń-Domińczak A., Poznańska D., op. cit., str.17

FORMY WSPARCIA – osoby niepełnosprawne

Organizacja/ instytucja	Formy pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Centrum Sportu. Rehabilitacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Łodzi	Centrum zajmuje się m.in. działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych organizując: - zajęcia aktywności ruchowej z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną w sześciu sekcjach ukierunkowanych na lekką atletykę, piłkę nożną, piłkę ręczną, piłkę siatkową, tenis, tenis stołowy. - dodatkowe zajęcia o charakterze rehabilitacyjno-rekreacyjnym w celu doskonalenia umiejętności ruchowych i rozwijania odporności psychicznej <u>Warunki korzystania z form pomocy:</u> - warunkiem skorzystania z w/w form pomocy jest posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	dzieci i młodzież niepełnosprawni	statut stowarzyszenia wpis do KRS 0000230192
Łódzki Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Łodzi	Łódzki Sejmik Osób Niepełnosprawnych stanowi i związek stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Celem działania Sejmiku jest m.in.: - koordynacja działań wspólnych dla wszystkich członków stowarzyszeń oraz tworzenie warunków dla pełnego i aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. Działalność Łódzkiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych pomaga środowisku osób niepełnosprawnych w realizacji odpowiednich warunków do aktywnego życia społecznego i zawodowego poprzez świadczenie m. in takich form pomocy jak: - reprezentowanie środowiska osób niepełnosprawnych woj. łódzkiego - pomoc w kontaktach z organami administracji państwowej, samorządowej, organizacjami społecznymi i gospodarczymi - działalność wydawnicza - czynne uczestnictwo w pracach legislacyjnych dot. życia osób niepełnosprawnych - organizację szkoleń, integrację, organizację spotkań, wycieczek, opiekę organizacyjną - oraz prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego <u>Warunki korzystania z form pomocy:</u> - warunkiem skorzystania z w/w form pomocy są przede wszystkim zapisy w statutach poszczególnych stowarzyszeń o prowadzeniu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych. Poza tym należy posiadać orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.	osoby niepełnosprawne z terenu woj. łódzkiego w szczególności członkowie stowarzyszeń osób niepełnosprawnych zrzeszonych w Łódzkim Sejmiku Osób Niepełnosprawnych	statut stowarzyszenia – wpis do KRS 0000094603
Łódzkie Stowarzyszenie Stomijne w Łodzi	Łódzkie Stowarzyszenie Stomijne zajmuje się pomocą dla osób z przetoką stomijną. Pomaga zaakceptować im nową sytuację życiową, niosąc pomoc zaraz po operacji pacjentowi jak i rodzinie. Uczy jak żyć ze stomią, m.in. poprzez: - podejmowanie działań zmierzających do pełnej rehabilitacji leczniczej i readaptacji społecznej osób, którym w wyniku operacji wytworzono czasową lub stałą stomię (kolostomię, ileostomię, urostomię lub inną stomię wymagającą stałego zaopatrzenia w sprzęt stomijny). - pomoc osobom nowooperowanym w sposobie pielęgnacji stomii zaakceptowaniu nowej sytuacji życiowej zarówno przez osobę posiadającą stomię jak i rodzinę - organizację spotkań osób z długim stażem posiadania stomii, w celu wzajemnego wspierania się, dzielenia doświadczeniami. - pomoc psychologiczną dla osób ze stomią – współpracę z psychologami ze szpitala im. Pirogowa w Łodzi	osoby ze stomią	statut stowarzyszenia - wpis do KRS 0000316253

Organizacja/ instytucja	Formy pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<u>Warunki korzystania z form pomocy:</u> - złożenie oświadczenia że jest się osobą lub członkiem rodziny osoby z wyłonioną stomią.		
Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego (PTSR) SCLEROSIS MULTIPLEX Oddział w Łodzi	Misją Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego jest poprawa jakości życia osób ze stwardnieniem rozsianym, zapewnienie im zgodnego ze standardami medycznymi dostępu do leczenia i rehabilitacji, tak aby mogli stać się pełnoprawnymi członkami społeczeństwa i prowadzić godne życie. Poprzez oddziały PTSR udziela pomocy chorym w takich formach jak: - rehabilitacja lecznicza i społeczna - szkolenia - działalność wydawnicza - imprezy integracyjne - poradnictwo prawno-obywatelskie - terapia zajęciowa - zajęcia choreoterapii - działalność kulturalno-rekreacyjna Poza tym wszystkie oddziały PTSR prowadzą szeroką politykę informacyjną, opierającą się m.in. na propagowaniu informacji o chorobie oraz na metodach jej leczenia. <u>Warunki korzystania z form pomocy:</u> - posiadanie adresu zamieszkania na terenie woj. łódzkiego oraz orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	osoby chore na stwardnienie rozsiane ich rodziny i przyjaciele	statut stowarzyszenia - wpis do KRS 0000049771
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Łodzi	Misją Stowarzyszenia to: działanie na rzecz wyrównywania szans osób z upośledzeniem umysłowym, tworzenie warunków przestrzegania wobec innych praw człowieka i prowadzenie ich ku aktywnemu życiu w społeczeństwie oraz wspieranie ich rodzin m.in. poprzez: - wyrównywanie szans, prowadzenie na zlecenie oraz ze środków własnych różnorodnych usług. - prowadzenie placówki „środowiskowy dom samopomocy” - prowadzenie rehabilitacji, terapii, w tym socjoterapii, edukacji, rewalidacji i wychowania, wspieranie rozwoju - działalność rehabilitacyjno-rekreacyjną, sezonowy wypoczynek, działalność kulturalną, sportową i inną wynikająca z idei zdrowego życia przy pełnym włączeniu w życie grup rówieśniczych i lokalnej społeczności - organizowanie dowozu do i z placówki - tworzenie osobom niepełnosprawnym intelektualnie warunków decydowania w swoich sprawach, zarówno w rodzinach jak i w samodzielnym, niezależnym życiu oraz zabezpieczeniu socjalnym, ochrony i pomocy prawnej. - aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, wsparcie rodzin, udzielanie wsparcia swoim upośledzonym członkom aby oni sami mogli występować w swoim imieniu poprzez doradztwo, szkolenie, asystowanie i opiekę prawną, a także występowanie w interesie indywidualnych osób upośledzonych umysłowo. - tworzenie warunków włączania dzieci, młodzieży i osób dorosłych jako indywidualnych osób i jako grup w tok normalnego życia	osoby upośledzone umysłowo i niepełnosprawne intelektualnie z terenu Łodzi i okolicznych gmin	statut stowarzyszenia – wpis do KRS 0000372985

Organizacja/ instytucja	Formy pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<ul style="list-style-type: none"> - korzystanie przez nich z ogólnodostępnej infrastruktury społecznej pomocy, doradztwa, asysty. - prowadzenie dla osób dorosłych form indywidualnego wsparcia w niezależnym, samodzielnym życiu - organizowanie szkoleń zawodowych i przygotowania do pracy oraz aktywnego poszukiwania zatrudnienia chronionego i wspomaganego na otwartym rynku pracy. - inicjowanie i prowadzenie różnorodnych form pomocy rodzinom, a w szczególności grup samopomocowych: wsparcie, informacja doradztwo, poradnictwo, terapia psychologiczna itp. - organizowanie różnorodnych imprez integracyjnych dla podopiecznych koła, ich rodzin i społeczeństwa lokalnego - prowadzenie zespołu teatralno-tanecznego „KAMELEON” <p><u>Warunki korzystania z form pomocy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz adresu zamieszkania na terenie miasta Łodzi 		
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Pabianicach	<p>Stowarzyszenie działa na rzecz przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, które dotyczą osoby niepełnosprawne intelektualnie, udzielając im pomocy poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie środowiskowego domu samopomocy typu B - pomoc społeczną i wsparcie, w tym pomoc rodzinom i osobom niepełnosprawnym w trudnej sytuacji życiowej oraz działania na rzecz poprawy jakości życia i wyrównywanie szans tych rodzin i osób - działalność na rzecz osób niepełnosprawnych zgodnie ze statutem Polskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym <p><u>Warunki korzystania z form pomocy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz adresu zamieszkania na terenie powiatu pabianickiego. 	dorośle osoby z orzeczoną niepełnosprawnością intelektualną	statut stowarzyszenia – wpis do KRS 000036204
Polskie Towarzystwo Chorób Nerwowo-Mięśniowych Oddział Regionalny w Łodzi	<p>Polskie Towarzystwo Chorób Nerwowo-Mięśniowych zajmuje się efektywną pomocą i opieką, a przede wszystkim ułatwianiem osobom chorym integracji ze społeczeństwem. Pomoc dla chorych to przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie fizjoterapii osób chorych na choroby mięśniowe - udzielanie informacji nt. chorób nerwowo-mięśniowych - organizowanie spotkań, imprez okolicznościowych i wyjazdów wypoczynkowo-rehabilitacyjnych - wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego <p><u>Warunki korzystania z form pomocy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - w/w formy pomocy skierowane są do osób chorych na chorobę nerwowo-mięśniową lub do członków ich rodzin. - wymagane jest również orzeczenie o stopniu niepełnosprawności 	dorośle osoby i dzieci chore na choroby nerwowo-mięśniowe	statut stowarzyszenia – wpis do KRS 0000022383
Polski Związek Niewidomych Okręg Łódzki	<p>PZN Okręg Łódzki działa na rzecz członków na terenie woj. łódzkiego oraz ich rodzin proponując m.in. takie formy pomocy jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nauka samodzielnego poruszania się z białą laską - orientacja przestrzenna - nauka czynności dnia - techniki bezwzrokowe - porady prawne - porady psychologiczne - dobór pomocy usprawniających widzenie, optycznych i nieoptycznych (nie okulary) 	osoby ze znacznym i umiarkowany stopniem niepełnosprawności z tytułu utraty wzroku	statut stowarzyszenia – wpis do KRS 0000087884

Organizacja/ instytucja	Formy pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<ul style="list-style-type: none"> - biblioteka książek brajlowskich i w wersji elektronicznej - pomoc w poszukiwaniu pracy - pomoc w wyborze odpowiedniego kierunku kształcenia - imprezy integracyjne - wyjazdowe warsztaty rehabilitacyjne - szkolenia zawodowe w miarę środków uzyskanych na ten cel z PEFRON lub Unii Europejskiej <p><u>Warunki korzystania z form pomocy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - posiadanie adresu zamieszkania na terenie woj. łódzkiego oraz orzeczenia o stopniu niepełnosprawności 		
Polski Związek Głuchych Oddział Łódzki	<p>Głównym celem PZG jest zrzeszanie osób niesłyszących i innych osób z uszkodzonym słuchem dla udzielania im pomocy w sprawach życiowych m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie życia społecznego i kulturalnego osób głuchych - działania aktywizujące społecznie i zawodowo osoby głuche i niedosłyszące - działania popularyzujące język migowy wśród osób słyszących - reprezentowanie interesów, praw i przywilejów osób głuchych w instytucjach rządowych i samorządowych <p>ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawowanie opieki nad dziećmi i młodzieżą niesłyszącą i z uszkodzonym słuchem oraz nad dziećmi słyszącymi rodziców niesłyszących – przez prowadzenie na zlecenie lub współuczestnictwo w rehabilitacji słuchu i mowy, udzielanie im pomocy w podnoszeniu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, - organizowanie i prowadzenie pracy oświatowej, kulturalnej i społecznej w środowisku osób niesłyszących i ich rodzin - organizowanie własnych form rekreacji ruchowej, turystyki, - organizowanie własnych form sportu masowego, - ochrona praw i interesów oraz udzielanie pomocy w sprawach socjalno-bytowych, - prowadzenie działań w zakresie ochrony zdrowia oraz profilaktyki zdrowotnej i społecznej, propagowanie w społeczeństwie problemów ochrony słuchu i rehabilitacji osób niesłyszących i z uszkodzonym słuchem, - propagowanie w społeczeństwie problemów ochrony słuchu i rehabilitacji osób niesłyszących i z uszkodzonym słuchem oraz podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania inwalidztwu słuchu, - prowadzenie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami, - prowadzenie działań przeciwko wykluczeniu społecznemu osób z uszkodzonym słuchem; - prowadzenie działań związanych promocją i organizacją wolontariatu, - prowadzenia punktów poradnictwa zawodowego, prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, społecznego i rodzinnego - promocja osiągnięć społecznych, intelektualnych i artystycznych osób niesłyszących i z uszkodzonym słuchem, - wydawanie książek, - prowadzenie społecznej i zawodowej rehabilitacji osób niesłyszących i z uszkodzonym słuchem, 	osoby głuche, niedosłyszące, ich rodziny	statut stowarzyszenia – wpis do KRS 0000051170

Organizacja/ instytucja	Formy pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<ul style="list-style-type: none"> - promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa pozostających bez pracy osób niesłyszących i z uszkodzonym słuchem na otwartym rynku pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, - prowadzenie działalności charytatywnej, - podtrzymywanie tradycji kulturowej osób z uszkodzonym słuchem, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, - prowadzenie działań integracyjnych poprzez realizowanie różnorodnych form terapii wspólnie dla osób niesłyszących i słyszących, - upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, - prowadzenie działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości osób z uszkodzonym słuchem, - prowadzenie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, - upowszechnianie i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji. <p>Dla realizacji powyższych celów i zadań PZG może prowadzić m.in. ośrodki, punkty i inne placówki rehabilitacji i pomocy dla dzieci, młodzieży i dorosłych osób z problemem niepełnosprawności słuchu.</p> <p>W/w formy pomocy skierowane są do osób głuchych, słabosłyszących oraz osób, które znajdują się w ich otoczeniu</p>		
Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Chorych z Zespołem Downa w Łodzi	<p>Nadrzędnym celem Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Chorych z Zespołem Downa jest kształtowanie warunków godnego życia, samorealizacji i wyrównywania szans osób z zespołem Downa w środowisku rodzinnym i społecznym oraz kształtowanie warunków do ich wszechstronnego rozwoju m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizację zajęć rehabilitacyjnych (psychoruchowych) - organizację warsztatów zaradności życiowej w okresie wakacyjnym - organizację półkolonii i kolonii <p><u>Warunki korzystania z form pomocy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - aby skorzystać z w/w form pomocy należy być członkiem stowarzyszenia lub rodziną członka stowarzyszenia oraz posiadać orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. 	osoby niepełnosprawne głównie młodzież i dorośli z zespołem Downa	statut stowarzyszenia - wpis do KRS 0000018766
Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych w Łodzi	<p>Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych udziela bezinteresownej pomocy osobom przewlekle chorującym psychicznie w sprawach dotyczących poprawy ich warunków socjalnych, sytuacji materialnej i adaptacji w społeczeństwie ludzi zdrowych. Celem TPN jest także: aktywizowanie społeczeństwa na rzecz osób niepełnosprawnych oraz podejmowanie i organizowanie form pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Formy pomocy jakiej udziela Towarzystwo to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie i prowadzenie środowiskowego domu samopomocy dla osób przewlekle chorych psychicznie (placówka opieki dziennej zapewniająca osobom chorującym psychicznie oparcie społeczne pozwalające zaspokoić podstawowe potrzeby życiowe jak: usamodzielnianie i integrację społeczną - prowadzenie KLUBU „Więź”, który jest miejscem wsparcia dla osób po zakończonym procesie rehabilitacyjnym w środowiskowym domu samopomocy - utrzymywanie dla podopiecznych towarzystwa różnych form działalności w zakresie świadczenia usług opieki zdrowotnej oraz przystosowywania do pracy zawodowej 	osoby przewlekle chorujące psychicznie głównie na schizofrenię - podopieczni Towarzystwa Przyjaciół Niepełnosprawnych	statut stowarzyszenia - wpis do KRS 00000138499

Organizacja/ instytucja	Formy pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<ul style="list-style-type: none"> - TPN jest właścicielem Ośrodka Rehabilitacyjno-Wypoczynkowego znajdującego się w miejscowości Jedlicze A k/Łodzi. Na terenie ośrodka prowadzone są mieszkania chronione zakład opiekuńczo-leczniczy i hotel. - towarzystwo zapewnia w w/w obiektach całonocną opiekę oraz readaptację społeczną osób chorujących na schizofrenię nie wymagających leczenia szpitalnego ale nie radzących sobie w samodzielnym funkcjonowaniu, obecnie mieszkania chronione prowadzone są również na terenie Łodzi. - tworzenie i przystępowanie do podmiotów świadczących usługi zdrowotne i usługi z zakresu przystosowania do pracy zawodowej - aktywizacja zawodowa – zatrudnianie osób chorujących na schizofrenię w ramach realizowanych projektów, osoby chorujące psychicznie, zyskują możliwość readaptacji zawodowej oraz zdobywają kwalifikacje zawodowe w placówkach dostosowanych do niepełnosprawności, pomoce przy wchodzeniu na rynek pracy. - powoływanie zespołów opiniotwórczych i doradczych w zakresie organizowania pomocy dla osób niepełnosprawnych psychicznie - powoływanie i rozwijanie działalności klubów zajmujących się propagowaniem i realizowaniem celów TPN - organizowanie wypoczynku, wystaw, pokazów, imprez sportowych i kulturalno-rozrywkowych dla podopiecznych, - współpraca z organami władzy państwowej i samorządowej, innymi stowarzyszeniami charytatywnymi, służbą zdrowia, instytucjami ubezpieczeniowymi i dobroczynnymi związkami zawodowymi oraz innymi osobami prawnymi i fizycznymi, które podejmują działania wspierające na rzecz osób niepełnosprawnych psychicznie i ich rodzin - współpraca z pokrewnymi stowarzyszeniami krajowymi, zagranicznymi i organizacjami pozarządowymi o podobnym działaniu - świadczenie usług gastronomiczno-hotelarskich przez podopiecznych TPN w ramach rehabilitacji. - TPN świadczy opiekę dla osób cierpiących na zaburzenia psychiczne oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane w miejscu zamieszkania chorego dla mieszkańców miasta Łodzi. - w ośrodku w Jedliczach prowadzona jest także hipoterapia w nowatorski sposób stosowana przez TPN w specjalistycznej rehabilitacji osób chorujących psychicznie - organizowanie konferencji, seminariów, sympozjów i innych imprez związanych z realizacją statutowych celów TPN - usługi doradczo-szkoleniowe w zakresie zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw społecznych jak również w zakresie readaptacji i rehabilitacji zawodowej grup wykluczonych społecznie - pełnienie roli organu założycielskiego domów pomocy społecznej od 1.05.2012r. TPN realizuje zadania publiczne na rzecz starostwa powiatu zgierskiego. W ramach tego zadania prowadzi domy samopomocy społecznej w Zgierzu i Ozorkowie dla osób przewlekle somatycznie chorych. - podejmuje również inne działania zmierzające do realizacji celów TPN <p>Osoby zainteresowane uczestnictwem w w/w formach pomocy – placówkach prowadzonych przez TPN mogą zapoznać się z zasadami przyjęcia umieszczonymi na stronie www.tpn.org.pl</p>		

BIBLIOGRAFIA

1. Chłoń -Domińczak A., Poznańska D.: *Promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Proponowane działania w Polsce*, Międzynarodowa Organizacja Pracy, Budapeszt 2007.
2. Łukowski W.: *Osoby z ograniczoną sprawnością na rynku pracy – portret środowiska*, Wydawnictwo WPS Academica, Warszawa 2007.

NETOGRAFIA

1. forestap.republika.pl/niepelnosprawnosci.htm - *Niepelnosprawność – istota i rodzaje*, (dostępna 17.10.2012r.)

KOBIETY POZOSTAJĄCE POZA RYNKIEM PRACY

Kobiety są grupą społeczną w znacznym stopniu narażoną na dyskryminację na rynku pracy. Ta dyskryminacja przejawia się m.in. w tym, że rynek pracy oferuje więcej miejsc pracy dla mężczyzn niż dla kobiet, pracodawcy również chętniej przyjmują do pracy mężczyzn proponując im lepsze wynagrodzenie i większe możliwości awansu niż kobietom. Podstawowe bariery w pracy zawodowej kobiet wiążą się często z konfliktem między pracą, a rodziną. Już w procesie socjalizacji kobiety i mężczyźni przygotowani są do pełnienia tradycyjnych ról związanych z płcią. Kobiety zmuszane są do łączenia roli rodzinnej z zawodową. Oczekuje się od nich także „poświęcenia się” dla dobra rodziny, pomagania małżonkowi w jego karierze zawodowej, a nierzadko i rezygnacji z własnych aspiracji zawodowych. Przyczyny mniejszego uczestnictwa kobiet w rynku pracy wynikają jednak nie tylko z pełnionych przez kobiety ról społecznych, ale również z większych trudności w znalezieniu zatrudnienia, mniejszej atrakcyjności finansowej skierowanych do nich ofert pracy. Kobiety otrzymują przeciętnie niższe wynagrodzenie niż mężczyźni, co nie pozostaje bez wpływu na decyzję o podjęciu, kontynuowaniu lub zaprzestaniu działalności zawodowej. 1 Przyczyny pozostawania kobiet poza rynkiem pracy leżą również po ich stronie i wiążą się z faktem, że część z nich posiada niskie kwalifikacje zawodowe, niedostosowane do wymagań rynku pracy. W rezultacie istnieje grupa kobiet w wieku produkcyjnym pozostająca często przez długi czas poza rynkiem pracy, która nie figuruje w statystykach osób bezrobotnych, bądź przebywa tam przez wiele lat (np. matki samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia).

Kobiety w wieku produkcyjnym pozostające poza rynkiem pracy to bardzo szeroka kategoria. W tej grupie wymienić można:

- kobiety samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- kobiety, które straciły pracę i nie podjęły ponownego zatrudnienia,
- kobiety, które z różnych względów nigdy nie pracowały zawodowo.

Skutki pozostawania kobiet poza rynkiem pracy są wielorakie i dotyczą nie tylko ich samych, ale także ich rodzin.

Problemy społeczne

Bezrobocie kobiet często przyczynia się do wyraźnego pogorszenia sytuacji finansowej całej rodziny. Zła kondycja materialna rodziny prowadzić może do pogorszenia relacji między jej członkami a także nie radzenia sobie z obowiązkami rodzinnymi. W pierwszej kolejności może to być rezygnacja z wydatków oświatowych, kulturalnych, rekreacyjnych, a w następnej nawet ograniczanie wydatków na żywność i odzież, opiekę zdrowotną, zwłaszcza specjalistyczną. Bezrobotni ograniczają swoją aktywność we wszystkich dziedzinach: mniej czytają, mniej udzielają się w życiu rodzinnym i społecznym. Zrywają dotychczasowe kontakty towarzyskie, ponieważ tzw. „bywanie” wymaga pieniędzy, np. rewanżu za gościnność, prezentów. Najważniejsze jest jednak poczucie, że jest się kimś gorszym i strach przed odrzuceniem. Izolują się więc od otoczenia, ale ograniczenie własnej aktywności przypisują innym, i traktują jako bojkot środowiska.² Ograniczenie kontaktów społecznych i zaburzenie rytmu dnia u osób, które utraciły pracę powoduje problemy z racjonalnym zagospodarowaniem nadmiaru wolnego czasu, który w rezultacie często „przecieka między palcami”.

W rodzinach, w których pracuje tylko jedna osoba lub w rodzinach utrzymujących się

1 - Krajewski S., Mackiewicz M., Krajewski P.: *Od bezrobocia do zatrudnienia - mobilność kobiet na rynku pracy. Raport końcowy z analiz przeprowadzonych w ramach projektu*, Wydawnictwo Piątek Trzynastego, Łódź 2010 r. str. 67- 68

2 - www.newtrader.pl/psychologiczne-aspekty-bezrobocia,608,ekonomia.html - dostępne na 29.10.2012r.

tylko z zasiłków i pomocy społecznej może dochodzić do poważnych zakłóceń w realizacji podstawowych funkcji rodziny, szczególnie funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Bezrobocie i bieda sprawia, że młodsze dzieci nie korzystają z przedszkoli, a starsze osiągają gorsze wyniki w nauce, następuje również obniżenie ich aspiracji edukacyjnych. Przedszkole to nie tylko placówka opiekuńcza, ale przede wszystkim wychowawcza, której ważnym zadaniem jest pełnienie funkcji wyrównawczej, szczególnie wobec dzieci z rodzin, w których wychowanie pozbawione jest elementów edukacyjnych stymulujących rozwój intelektualny dziecka. W wyniku komercjalizacji placówek oświaty pozaszkolnej te ważne formy rozwoju i wychowania dziecka są niedostępne dla rodziców, których nie stać na ponoszenie niemałych opłat. Bezrobocie i bieda wpływają na plany edukacyjne dzieci. Zazwyczaj rodzice zaniżają aspiracje dotyczące dalszego kształcenia dzieci do poziomu szkoły zawodowej lub średniej między innymi ze względu na zbyt duże obciążenie finansowe związane z długotrwałą nauką. Dlatego bezrobotni rodzice popierają dążenie do szybkiej niezależności materialnej dzieci. Dzieci z ubogich rodzin nie są akceptowane przez rówieśników, głównie ze względu na fakt, że nie są w stanie dorównać innym dzieciom w ilości i jakości posiadanych ubrań, zabawek czy sprzętu elektronicznego. Nie są też odpowiednio wyposażone w podręczniki i przybory szkolne.³

W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się rodziny bezrobotnych kobiet samotnie wychowujących dzieci, które cechuje z reguły zła sytuacja materialna. Samotne matki mają jeszcze trudniejszą sytuację niż pełne rodziny oraz wiele problemów, z którymi muszą sobie radzić samodzielnie. Należą do nich zaspokajanie potrzeb bytowych rodziny, wychowanie dzieci, a towarzyszy im często poczucie osamotnienia i lęk o własną przyszłość. Sytuacja ekonomiczna rodziny niepełnej jest na ogół gorsza niż sytuacja przeciętnej rodziny. Rzadziej posiadają one samodzielne mieszkania, rzadziej też ich wykształcenie jest wyższe niż podstawowe. Niskim dochodom towarzyszy z reguły niski status społeczny. Kobiety takie są często postrzegane jako osoby pozbawione odpowiedzialności i życiowego oparcia.

Problemy psychologiczne

Długotrwałe pozostawanie poza rynkiem pracy może być bardzo stresującym doświadczeniem. Towarzyszy mu często poczucie wyobcowania, izolacji społecznej, apatia, bierność, obniżenie się sprawności psychofizycznej. Osoby dotknięte np. długotrwałym bezrobociem mają trudności z rozpoczęciem jakiegokolwiek czynności, koncentracją nad tym co robią.⁴ Często towarzyszy im bierność, która wiąże się z brakiem jakichkolwiek działań na rzecz poprawy lub zmiany sytuacji życiowej i zawodowej. Postawa taka charakteryzuje się wyczekiwaniem, aż coś się zmieni bez naszego udziału oraz brakiem woli walki z przeciwnościami losu. Z biernością życiową w dużym stopniu związany jest brak poczucia wpływu na własne życie. Przekonanie to wiąże się przede wszystkim z brakiem zaufania do możliwości sprawowania kontroli nad własnym życiem oraz poczuciem, że angażowanie się w jakieś działania nie ma sensu, gdyż to co się wydarza nie zależy od nas samych. Bierność życiowa przyczynia się także do powstania uczucia zagubienia i zniechęcenia, które są często spotykaną reakcją na stres związany z długotrwałym pozostawaniem bez pracy. Z czasem stan ten nasila się do takiego stopnia, że człowiek rezygnuje z jakiegokolwiek aktywności i biernie oczekuje na to, co przyniesie mu los.⁵

Bezrobocie i związany z nim brak środków finansowych uzależnia jednostkę od innych ludzi. To nie jest sytuacja normalna dla osoby dorosłej i dlatego może doprowadzić do zmiany

ukształtowanego w ciągu życia obrazu samego siebie, utrwaląc niską samoocenę. Kobiety, które nie powróciły na rynek pracy po urodzeniu dziecka, szczególnie te o wysokich kwalifikacjach zawodowych mogą mieć poczucie niespełnienia, bezpowrotnej utraty szansy na rozwój zawodowy i na trwałe wypaść z rynku pracy. Ich kwalifikacje po kilku latach się dezaktualizują i to uniemożliwia im podjęcie satysfakcjonującej pracy po odchowaniu dzieci. W dłuższej perspektywie czasowej taka kobieta może zamienić się w „kurę domową”, a jej autorytet w oczach współmałżonka i dzieci obniża się.

Sytuacja niepracującej kobiety w rodzinach o niskich dochodach jest bardzo trudna i negatywnie wpływa na relacje ze współmałżonkiem i dziećmi. Stosunki rodzice - dzieci, zaczynają się układać źle, ponieważ rodzice nie mogą zaspokoić oczekiwań konsumpcyjnych potomstwa. Rynek oferuje mnóstwo atrakcyjnych towarów a masmedia lansują określony poziom konsumpcji - niedostępny dla ubogich. Obniża się pozycja dzieci w środowisku rówieśniczym, co nie uchodzi uwagi rodziców. Narasta poczucie lęku o przyszłość własną i dzieci. Konflikty, a nawet agresja, wzajemne żale, obwinianie się, poczucie zawodu, zniecierpliwienie i bezradność wobec dzieci, dla których przestaje się być autorytetem - to wszystko naraża trwałość rodziny, nie sprzyja wypełnianiu niezwykle ważnej funkcji rodziny, jaką jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa.⁶

W bardzo trudnej sytuacji są kobiety na wsi ze względu na ograniczone możliwości znalezienia pracy i wyjścia z bezrobocia. Bezrobotni zamieszkujący polskie wsie, szczególnie tereny popegeerowskie charakteryzują się często postawami roszczeniowymi i oczekiwaniem na wsparcie ze strony władz. Często przejawiają postawy pasywne, którym towarzyszą strategie bierno-obronne. Ucieczką staje się choroba, ubieganie się o rentę, pomoc społeczną, a także alkoholizm ojców.⁷

Dla wielu bezrobotnych kobiet brak szans na podjęcie pracy to katastrofa życiowa. Takie podejście do problemu może popychać bezrobotne kobiety do sięgania po używki (alkohol, papierosy, środki uspokajające) w celu rozładowania napięcia i stresów.⁸ Tego typu zachowania nie tylko utrudniają, ale często uniemożliwiają znalezienie zatrudnienia.

Problemy zawodowe

Zła sytuacja materialna kobiety i jej rodziny stanowi jedną z najtrudniejszych do pokonania barier w poszukiwaniu zatrudnienia. Konieczność zabiegania o pomoc z wszelkich instytucji zajmujących się pomocą społeczną, myślenie kategoriami „jak przeżyć do następnego dnia” nie skłania do poszukiwania pracy. Zmęczenie, bierność, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej i innych osób skutecznie zniechęcają do aktywnego i skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Niskie kwalifikacje wiążą się również z niskopłatnymi i wymagającymi dużego nakładu sił zajęciami, jakie oferuje rynek pracy. Czasami jest to tylko praca dorywcza lub praca „na czarno”, co nie gwarantuje osobie zatrudnionej żadnych świadczeń społecznych. Przy tak niskich zarobkach, a wysokim nakładzie sił praca staje się nieopłacalna. Sytuacja rodzinna również wielokrotnie stanowi przeszkodę w poszukiwaniu i podjęciu pracy. Sprawowanie przez kobietę opieki nad dzieckiem, szczególnie w wieku przedszkolnym znacznie ogranicza jej zdolność poszukiwania pracy, zwłaszcza gdy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki w przedszkolu. Ponadto pracodawcy często boją się zatrudnienia matki, szczególnie samotne obawiając się zwolnień lekarskich, urlopów macierzyńskich itp.

Kobiety z małych miejscowości muszą pokonywać barierę, jaką jest poszukiwanie pracy poza miejscem zamieszkania. Konieczność zmiany miejsca zamieszkania z reguły nie wchodzi w grę ze

3 - www.newtrader.pl/funkcje-rodziny-a-bezrobocie,609,ekonomia.html - dostępne na 29.10.2012r.

4 - www.newtrader.pl/psychologiczne-aspekty-bezrobocia,608,ekonomia.html - dostępne na 29.10.2012r.

5 - Filutowicz M., *Bariera zatrudnienia bezrobotnych kobiet i sposoby ich przekraczania*. Cz.II www.rowniwpracy.gov.pl/aktywne-na-ryнку-pracy/psychologia/bariery-zatrudnienia-bezrobotnych-kobiet-i-sposoby-ich-przekraczania-cz-ii.html - dostępne na 29.10.2012r.

6 - www.newtrader.pl/funkcje-rodziny-a-bezrobocie,609,ekonomia.html - dostępne na 29.10.2012r.

7 - Duda A., *Wpływ bezrobocia na funkcjonowanie rodziny*, www.eduirinne2.republika.pl/Wplyw%20bezrobocia.htm

8 - Filutowicz M., op. cit

względem na rozłąkę z rodziną, niskie zarobki, które nie pokrywają kosztów wynajmu mieszkania.

Wiele kobiet, które chciałyby podjąć pracę wymagającą dojazdów nie posiada prawa jazdy. Często jednak nawet posiadanie prawa jazdy nie gwarantuje sukcesu, ponieważ potrzebny jest samochód, na który wiele niezamożnych rodzin nie stać. Dojazdy środkami komunikacji publicznej bywają często kłopotliwe i długotrwałe. Pochłaniają dużą część czasu i pieniędzy⁹. Niezamożne kobiety pozostające poza rynkiem pracy często nie tylko nie mogą podjąć zatrudnienia poza miejscem zamieszkania, ale nie mają nawet możliwości poszukiwania tam pracy ze względu na brak środków finansowych na dojazdy do potencjalnych pracodawców. Ponadto zajęcia, które rynek mógłby zaoferować kobietom o niskich kwalifikacjach są przeważnie nisko płatne, a dodatkowe koszty związane z dojazdami czynią je nieopłacalnymi.

Internet jest obecnie głównym źródłem informacji i komunikacji międzyludzkiej. Wiele kobiet pozostających długotrwale poza rynkiem pracy nie ma do niego dostępu, co odcina je od ważnego źródła informacji o rynku pracy, możliwościach udziału w szkoleniach i kursach, ofertach zatrudnienia.

Mocne strony

Kobiety pozostające poza rynkiem pracy są grupą zróżnicowaną zarówno pod względem wykształcenia, wieku, jak i sytuacji materialnej. W tej grupie jest wiele osób o dużym potencjale i możliwościach. Obok kobiet o niskich kwalifikacjach są osoby o wysokich kwalifikacjach, które np. nie powróciły do pracy po urodzeniu dziecka. Nawet kilkuletnia przerwa w pracy nie przekreśla jednak ich szans na znalezienie satysfakcjonującego zatrudnienia.

Kobiety chętniej niż mężczyźni uczestniczą w różnego rodzaju szkoleniach i kursach mających na celu podniesienie bądź zmianę kwalifikacji. Ponadto na rynku pracy pojawia się coraz więcej możliwości łączenia pracy z wychowywaniem dziecka np. elastyczny czas pracy, praca w domu. Kobiety również wykazują się dużą przedsiębiorczością i coraz śmielej zakładają własną, nawet jednoosobową działalność gospodarczą.

Samotne kobiety, na które spada obowiązek utrzymania rodziny z reguły wykazują się dużą determinacją w poszukiwaniu pracy, a kiedy już uzyskają zatrudnienie są pracownikami zdyscyplinowanymi i silnie zmotywowanymi do pracy. Dzięki dostępowi do Internetu wiedzą, że nie są same, ponieważ pojawia się coraz więcej stowarzyszeń i grup wsparcia ze strony innych kobiet, które znajdują się w podobnej sytuacji. Internet jest również źródłem różnorodnych informacji pomocnych zarówno przy poszukiwaniu zatrudnienia, doskonaleniu zawodowym, jak i radzeniu sobie w trudnej sytuacji ekonomicznej i życiowej. Można przez Internet poszukiwać ofert pracy stałej, czasowej, pomocy prawnej i finansowej przy zakładaniu własnej firmy, wskazówek jak założyć spółdzielnię socjalną i przykłady takich spółdzielni, skorzystać z możliwości dokończania się i uczestnictwa w różnorodnych kursach. W opracowaniu zaprezentowano przykłady portali, na których pomoc kobietom oferują różnorodne instytucje, fundacje i stowarzyszenia.

Sytuacja kobiet pozostających często przez wiele lat poza rynkiem pracy nie jest łatwa, ale istnieje wiele możliwości powrotu na ten rynek. Możliwości te uzależnione są nie tylko od sytuacji zawodowej, rodzinnej i finansowej kobiety, ale również wieku, miejsca zamieszkania, przedsiębiorczości i operatywności. Kobiety bez kwalifikacji lub o niskich kwalifikacjach zawodowych mogą bezpłatnie dokończyć się zawodowo w ramach różnorodnych projektów realizowanych z udziałem środków unijnych. Bezrobotne kobiety mają możliwość ubiegania się o sfinansowanie kosztów szkolenia przez powiatowy urząd pracy, w którym są zarejestrowane.

Osoby o niskich kwalifikacjach w trudnej sytuacji materialnej mogą poszukiwać pracy na czas określony w agencjach pracy tymczasowej, które często oferują prace proste (np. przy pakowaniu).

Kobiety nie obciążone obowiązkami opieki nad małymi dziećmi mogą wyjeżdżać do pracy w krajach Unii Europejskiej. Możliwości zatrudnienia poza granicami kraju są często uzależnione od stopnia znajomości języka obcego oraz kwalifikacji zawodowych. Osoby bez znajomości języka mają możliwość poszukiwania zatrudnienia np. przy pracach sezonowych, w rolnictwie i ogrodnictwie, wykonywania prac pomocniczych w hotelarstwie i gastronomii oraz przy produkcji. Kobiety zainteresowane pracą w charakterze opiekunek osób starszych w Niemczech mogą nawet skorzystać z bezpłatnego kursu nauki języka niemieckiego w stopniu podstawowym. Większe możliwości zatrudnienia poza granicami kraju mają kobiety posiadające kwalifikacje zawodowe i znające język obcy. Ofertami zatrudnienia poza granicami kraju dysponują pośrednicy i asystenci EURES w powiatowych urzędach pracy, doradcy EURES Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi oraz agencje zatrudnienia posiadające certyfikaty Marszałka Województwa Łódzkiego.

Bezrobotne kobiety, które chciałyby pracować na własny rachunek mogą ubiegać się o dotacje na uruchomienie własnej firmy przyznawaną przez powiatowe urzędy pracy. Środki na ten cel można również pozyskać od innych podmiotów realizujących projekty w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Europejskiego Funduszu Społecznego.

9 - Filutowicz M., op. cit.

FORMY WSPARCIA – KOBIETY POZOSTAJĄCE POZA RYNKIEM PRACY

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Stowarzyszenie Bezrobotnych i Osób Działających na Rzecz Bezrobotnych „Wszyscy Razem – InCorpore, w ramach którego działa: Biuro Porad Obywatelskich oraz Ośrodek Pomocy Ofiarom Przepęstw z filiami w Pabianicach i Zgierzu	* pomoc prawna i obywatelska: - udzielanie bezpłatnych informacji i porad prawnych * pomoc psychologiczna: - indywidualne spotkania psychologiczne Warunkiem korzystania z tej formy pomocy jest skierowanie od kuratora sądowego, prawnika udzielającego porady bądź pracownika Stowarzyszenia * pomoc żywnościowa na podstawie podpisanej umowy z Bankiem Żywności (jest to pomoc całoroczna, polegająca na wydawaniu produktów żywnościowych typu mąka, makaron, mleko, konserwy, itp.) Warunkiem korzystania z tej formy pomocy jest skierowanie od prawnika udzielającego porady bądź pracownika Stowarzyszenia po rozeznaniu sytuacji materialnej danej osoby.	- wszystkie zainteresowane osoby - osoby dotknięte i zagrożone wykluczeniem społecznym (bezrobotni, bezdomni, ubodzy, niepełnosprawni, wycofani z życia społecznego, pokrzywdzeni przestępstwem, przemocą w rodzinie) - osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej	Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 1990r. nr 20, poz.104 z późn. zm.) Statut Stowarzyszenia Wpis do KRS 0000019784
Biuro Porad Obywatelskich działające przy Fundacji Kamelot w Poddębicach	* indywidualne bezpłatne poradnictwo prawne i obywatelskie * analiza problemów obywateli i ich publikacja w formie poradników	- osoby dorosłe, które z własnej inicjatywy są zainteresowane uzyskaniem pomocy prawno-obywatelskiej w indywidualnej sprawie	Porozumienie zawarte 17.06.2005r. dot. założenia i prowadzenia Biura Porad Obywatelskich wg zasad i standardów związku biur porad obywatelskich, Fundacja Kamelot ma wpis do KRS 0000180005
Biuro Porad Obywatelskich działające przy Stowarzyszeniu Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Wspólna Troska” w Skierniewicach	* indywidualne bezpłatne poradnictwo prawne i obywatelskie	- wszystkie zainteresowane osoby, które z własnej inicjatywy chcą uzyskać pomoc prawno-obywatelską w indywidualnej sprawie	Statut Stowarzyszenia Wpis do KRS 0000125403

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Klub Integracji Społecznej przy Miejskim Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach	* udzielanie informacji osobom bezrobotnym o możliwościach zatrudnienia * rekrutacja osób bezrobotnych do prac społecznie użytecznych * aktywizacja zawodowa poprzez udział w projekcie prac społecznie użytecznych * poradnictwo indywidualne - wsparcie w postaci pomocy psychologicznej i pomocy w odnalezieniu się na rynku pracy * wsparcie grupowe – grupy wsparcia, grupy samopomocowe	- osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku będące podopiecznymi Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach - osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i zawodowym (każdy przypadek rozpatrywany jest indywidualnie)	Uchwała Rady Gminy nr XVII/135/03 o powołaniu Klubu Integracji Społecznej w Strukturach Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach
Centrum Integracji Społecznej „Zielone Światło” w Opocznie	* reintegracja społeczna składająca się z: - treningu interpersonalnego z psychologiem - doradztwa zawodowego - zajęć edukacyjnych - warsztatów planowania życia z treningiem gospodarowania własnymi środkami finansowymi - reintegracja zawodowa składająca się ze szkoleń teoretycznych i praktycznych w kilku profilach zawodowych: -- gospodarczym: pracownik gospodarczy, sprzątac, zmywacz okien, pomocniczy pracownik budowlany, brukarz	- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym z różnych przyczyn, w tym długotrwale bezrobotni, uzależnieni (wszystkie rodzaje uzależnień), bezdomni, po wyrokach, niepełnosprawni oraz rodziny tych osób	Decyzja administracyjna Wojewody Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2008r. w oparciu o Ustawę z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2011r. nr 43. poz. 225 z późn. zm.)
	- gospodarzy porządkowych: gospodarz budynków - usługowym - pracownik pomocniczy przy konserwacji/pielęgnacji terenów zieleni * bezpłatne usługi informacyjno-doradcze z zakresu pomocy społecznej,	- wszystkie osoby zainteresowane tą problematyką	
	doradztwa socjalnego, problematyki uzależnień, działań przeciwko przemocy, działań na rzecz osób niepełnosprawnych		

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Międzynarodowa Fundacja Kobiet w Łodzi	* bezpłatne porady prawne	- dla wszystkich zainteresowanych, w szczególności bezrobotnych, bezdomnych, wykluczonych społecznie, kobiet pozostających poza rynkiem pracy	Statut Fundacji wpis do KRS 0000085484
	* realizacja projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dla konkretnych grup odbiorców	- określone w założeniach projektów grupy beneficjentów	

DODATKOWE INFORMACJE - DANE TELEADRESOWE INSTYTUCJI

1. Stowarzyszenie Bezrobotnych i Osób Działających na Rzecz Bezrobotnych "Wszyscy Razem - In Corpore"

ul. Franciszkańska 15, 91 - 433 Łódź
tel. 42/ 639 72 03

e-mail: wszyscyrazem@poczta.onet.pl

www.incorpore.free.ngo.pl

2. Biuro Porad Obywatelskich działające przy Stowarzyszeniu Bezrobotnych i Osób Działających na Rzecz Bezrobotnych "Wszyscy Razem - In Corpore"

ul. Franciszkańska 15, 91 - 433 Łódź
tel. 42/ 639 72 03

e-mail: wszyscyrazem@poczta.onet.pl

www.incorpore.free.ngo.pl

Biuro Porad Obywatelskich nie udziela porad telefonicznie

3. Biuro Porad Obywatelskich działające przy Fundacji Kamelot

ul. Łódzka 27, 99-200 Poddębice
tel. 43/ 678 01 07

e-mail: fundacja-kamelot@poczta.onet.pl

www.fundacja-kamelot.pl

4. Biuro Porad Obywatelskich działające przy Stowarzyszeniu Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Wspólna Troska”

ul. Jagiellońska 28, 96-100 Skierniewice
tel. 46/ 833 97 60, 504 076 640

e-mail: biuro@bpo-skierniewice.pl

www:.bpo-skierniewice.pl

5. Centrum Integracji Społecznej „Zielone Światło”

ul. Biernackiego 4/23, 26-300 Opoczno
tel. 44/ 755 52 11, 512 276 484, 721 016 691

e-mail: interregion.opoczno@interia.pl

www.cisopoczno.yoyo.pl

6. Klub Integracji Społecznej działający przy Miejskim Centrum Pomocy Społecznej

ul. Partyzancka 31, 95-200 Pabianice
tel. 42/ 215 42 11

e-mail: opiispab@wp.pl

www.opiis.com.pl

7. Międzynarodowa Fundacja Kobiet

ul. Więckowskiego 13, 90-721 Łódź
tel. 42/ 632 33 59

E-mail: fundacja-kobiet@wp.pl

www.fundacja-kobiet.pl

Polecane serwisy www (poniższe strony dostępne na 26.10.2012r.)

www.mpips.gov.pl	Strona internetowa Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej
www.cpk.lodz.pl	Centrum Praw Kobiet – fundacja. Celem działania jest szeroko pojęte wsparcie dla kobiet i ich rodzin, działanie na rzecz równego statusu kobiet i mężczyzn w życiu publicznym oraz w rodzinie
www.fundacja-kobiet.pl	Międzynarodowa Fundacja Kobiet zajmująca się m.in. pomocą społeczną, w tym pomocą rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej i wyrównywaniem szans tych rodzin

www.inkubator.org.pl	Fundacja Inkubator. Celem Fundacji jest tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu i rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw
www.kobietanowogoczasu.org	Fundacja, której celem jest m.in. aktywizacja zawodowa kobiet
www.darmoweszkolonia.com	Strona internetowa, z której można dowiedzieć się o bezpłatnych szkoleniach organizowanych w całej Polsce
www.ngo.pl	Portal organizacji pozarządowych, zawierający wiele przydatnych informacji dot. pomocy społecznej
www.bezrobocie.org.pl	Portal instytucji rynku pracy. Można uzyskać m.in. informacje o bezpłatnych szkoleniach na terenie woj. łódzkiego
www.wup.lodz.pl	Strona internetowa Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi
www.spoldzielnie.org	Stowarzyszenie na Rzecz Spółdzielni Socjalnych. Celem jest propagowanie idei przedsiębiorczości społecznej, w tym spółdzielczości społecznej poprzez pomoc w tworzeniu nowych i wspieranie już istniejących spółdzielni społecznych oraz działalność edukacyjną, szkoleniową i informacyjną skierowaną do społeczności lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych.
www.zbpo.org.pl	Związek Biur Porad Obywatelskich. Na stronach można znaleźć adresy Biur Porad Obywatelskich na terenie woj. łódzkiego
www.kraz.praca.gov.pl	Portal zawierający rejestr podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia

BIBLIGRAFIA

- Krajewski S., Mackiewicz M., Krajewski P. (red.), *Od bezrobocia do zatrudnienia - mobilność kobiet na rynku pracy. Raport końcowy z analiz przeprowadzonych w ramach projektu*, Wydawnictwo Piątek Trzynastego, Łódź 2010 r.

NETOGRAFIA

- Duda A., *Wpływ bezrobocia na funkcjonowanie rodziny*, www.edujrinn2.republika.pl/Wplyw%20bezrobocia.htm – dostępna na 29.10.2012 r.
- Filutowicz M., *Bariera zatrudnienia bezrobotnych kobiet i sposoby ich przekraczania. Cz.II* www.rowniwpracy.gov.pl/aktywne-na-ryнку-pracy/psychologia/bariery-zatrudnienia-bezrobotnych-kobiet-i-sposoby-ich-przekraczania-cz-ii.html – dostępna na 29.10.2012 r.
- Funkcje rodziny a bezrobocie* www.newtrader.pl/funkcje-rodziny-a-bezrobocie,609,ekonomia.html – dostępna na 29.10.2012 r.
- Lisiak T., *Wykluczenie społeczne oraz grupy zagrożone marginalizacją*, ie-ries.com.pl/artykuly/RIES_20100625948_wykluczenie_spoleczne.pdf – dostępna na 29.10.2012r.
- Krajewski S., Mackiewicz M., Krajewski P. (red.), *Od bezrobocia do zatrudnienia - mobilność kobiet na rynku pracy. Raport końcowy - rekomendacje i prognozy*, Wydawnictwo Piątek Trzynastego, Łódź 2010r.
- Psychologiczne aspekty bezrobocia*, www.newtrader.pl/psychologiczne-aspekty-bezrobocia,608,ekonomia.html – dostępna na 29.10.2012 r.
- Wykluczenie społeczne*, kujawsko-pomorska-bip.ohp.pl/_gAllery/82/82.doc – dostępna na 29.10.2012 r.

Inne źródła informacji

- Caunt J., *Bądź pewny siebie*, Wydawnictwo HELION, Gliwice 2004
- Broszury z serii: *Poznaj swoje prawa* wydawane przez Stowarzyszenie Klon/Jawor Warszawa m.in. „Kto i kiedy może otrzymać zasiłek z pomocy społecznej”, „Świadczenia rodzinne”, „Kto może otrzymać dodatek mieszkaniowy”
- Polczyk M., *Jak i gdzie skutecznie szukać pracy?* Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2007
- Seria Poradników dla osób poszukujących pracy wydanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi poświęconych następującym zagadnieniom: przygotowanie do poszukiwania zatrudnienia, własna firma krok po kroku, (dostępne w Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Sieradzu i Skierniewicach)
- Szydłowski B., Szumilas K., *Jak przetrwać bezrobocie*, Wydawnictwo HELST Kraków 2002
- Trickett S., *Łęk i depresja – Jak radzić sobie z lekiem i depresją*, Wydawnictwo JEDNOŚĆ Kielce 1999

Opracowały: Urszula Bilka i Hanna Komorowska

BYLI WIĘŹNIOWIE

Więźniowie i byli więźniowie są bardzo marginalizowaną grupą społeczną z pewnością zagrożoną wykluczeniem społecznym. Problemy z którymi się borykają należy rozpatrywać wielowarstwowo, zdając sobie sprawę z ich złożonego charakteru i wielowymiarowego wpływu na jednostkę.

Problemy społeczne

Po powrocie do życia na wolności byli więźniowie bardzo często doświadczają braku wsparcia ze strony rodziny, niejednokrotnie są uzależnieni od nałogów. W wielu sytuacjach nie umieją radzić sobie z negatywnymi emocjami i agresją, co powoduje lub nasila konflikty z najbliższym otoczeniem społecznym. W wielu wypadkach nie posiadają ukształtowanego społecznie nawyku pracy. Znalezienie zatrudnienia pomogłoby rozwiązać problemy egzystencjalne, ale podejmując te próby osoby stykają się z nieadekwatnością wykształcenia czy kwalifikacji do popytu na rynku pracy.

Te właśnie, odczuwane boleśnie niedogodności powodują, że myśl o pracy w przypadku byłego więźnia często nawet się nie pojawia, szczególnie jeśli nie ma zaspokojonych podstawowych potrzeb egzystencjalnych (miejsca zamieszkania, jedzenia, ubrania, przedmiotów codziennego użytku).

W normalnym życiu społecznym rodzina jest miejscem, gdzie uzyskuje się wsparcie w trudnych sytuacjach, a także poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Rodziny większości skazanych są niestety dysfunkcyjne, borykają się z problemem uzależnień i niską umiejętnością radzenia sobie w życiu codziennym. Byli skazani w przeważającej mierze wywodzą się z rodzin, gdzie wyłącznym sposobem na przetrwanie stało się umiejętne korzystanie z pomocy społecznej lub również działania przestępcze i skłonność do wchodzenia w kolizje z prawem¹.

Ponadto w rodzinach byłych skazanych niejako wspólnie, ponoszone są konsekwencje stygmatyzującego faktu popełnienia przestępstwa przez członka rodziny. Bywa też tak, że w czasie odbywania kary pozbawienia wolności partnerzy skazanych rozwodzą się z nimi lub układają sobie życie na nowo, a w nim nie ma już miejsca dla wychodzących na wolność. Nieodosobnione są również przypadki, gdzie środowisko rodzinne jest tak zmarginalizowane, że dla dobra byłego więźnia lepiej byłoby do niego nie wracać. Rzeczywistość pokazuje, iż z powodu kolosalnych trudności ze znalezieniem nowego mieszkania oraz pracy, osoby wracają do rodzin patologicznych, w których rządzą alkohol i inne używki, a system wartości jest daleki od uznanych wzorców moralnych.

Problemy psychologiczne

Specyfika pobytu w zakładzie karnym powoduje, iż szczególnie długotrwale osadzeni w pewnej grupie przypadków mogą nabywać syndrom „wyuczzonej bezradności”. Posiadane wrodzone cechy osobowościowe wzmocnione poprzez długie przebywanie w jednostce zamkniętej skutkują brakiem umiejętności rozwiązywania problemów i podejmowania jakichkolwiek decyzji: od tych poważnych, dotyczących wyboru zawodu czy znalezienia miejsca do zamieszkania, po najbardziej błahę jak rozplanowanie przebiegu bieżącego dnia.

Pobyt w więzieniu może przyczynić się do zmniejszenia inicjatywy, pomysłowości, zdolności kierowania własnym życiem i brania za nie odpowiedzialności. Dlatego powrót na wolność może być tak trudny, a osoby opuszczające zakład karny potrzebują zachęty i mobilizacji z zewnątrz, aby podjąć próbę integracji ze społeczeństwem. Z obserwacji wynika, iż w niedługim czasie po wyjściu na wolność skazani są bardziej aktywni, a potem ta aktywność gwałtownie spada. Dlatego

¹ Opracowanie. D. Woźniakowska oraz P. Bugno, M. Łogodziński, P. Nasilowski: „Skazani i byli skazani na rynku pracy - ocena problemu z punktu widzenia organizacji pozarządowych” Warszawa FISE 2006, s.8

tak bardzo ważna jest możliwość podjęcia jakiegokolwiek pracy, nawet zajęcia nieodpłatnego w celu resocjalizacji społecznej oraz podniesienia kondycji psychicznej.

U byłych więźniów mogą pojawić się lęki będące objawem fobii, często jest to lęk przestrzeni, w tym strach przed hałasem, dużymi skupiskami ludzkimi i ruchem na ulicach. Fobie te część z nich skazują na zamknięcie w mieszkaniu, które opuszczają na krótko, wyłącznie w celu załatwienia najpilniejszych spraw.

Kolejnym problemem do pokonania jest kwestia braku umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami oraz agresją, która też często stawała się pierwotną przyczyną popełnienia przestępstwa. Brak umiejętności spokojnego przedstawienia swojego stanowiska i agresywność sprawia duże trudności w komunikacji społecznej.

Problemy zawodowe

Część osadzonych pochodzi ze środowisk, gdzie występuje pokoleniowe bezrobocie, dlatego nie mają oni nawet społecznych wzorców podejmowania zatrudnienia. Często ich rodziny korzystają z pomocy społecznej latami.

Byli więźniowie niejednokrotnie w ogóle jeszcze nie uczestniczyli w rynku pracy (czasami mimo dojrzałego wieku), wielu z nich miało długą, nierzadko kilkuletnią czy kilkunastoletnią przerwę w zatrudnieniu. Przez ten czas rynek pracy bardzo się zmienił, zmianie uległy także wymagania dotyczące umiejętności nawet w stosunku do pracowników fizycznych. Należy podkreślić, iż osoby opuszczające zakłady karne są w wyraźny sposób dyskryminowane na rynku pracy:

- poważnym problemem jest stosunek pracodawców, którzy obawiają się zatrudnienia byłego więźnia, a ponadto bardzo często żądają od kandydatów na pracowników zaświadczenia o niekaralności w sytuacjach, gdy nie zostało to dopuszczane ustawą²;
- w znacznym stopniu doświadczają nierówności ze względu na brak kwalifikacji, niski poziom wykształcenia i umiejętności, długą przerwę w uczestnictwie w rynku pracy.

Są to praktyki zupełnie nielegalne, ale bardzo powszechne, prowadzące do skreślenia z rynku pracy osób, które dopiero próbują do niego dotrzeć.

Mocne strony opisywanej grupy

Potencjał osobowościowy

Przede wszystkim należy pamiętać, że każdy człowiek jest osobną jednostką i należy jego mocne strony rozpatrywać indywidualnie. Patrząc globalnie jednak można wyszczególnić pewien potencjał osobowościowy charakterystyczny dla części populacji osób opuszczających zakłady karne, który może być wzmocniony, paradoksalnie właśnie w trudnych warunkach więziennych, ale też jest zespołem wrodzonych cech tych osób. To m.in.:

- operatywność,
- inicjatywa lub wręcz silna inicjatywa,
- przedsiębiorczość,
- zyskanie samoświadomości/dojrzałości do przeprowadzenia zmian w stylu życia.

Zasób wiedzy o rynku pracy

Warto zauważyć, iż pobyt w zakładzie karnym w pewnej grupie przypadków, nie pozostawia osób z niego wychodzących bez łączności z realiami rynku pracy i edukacji. Do mocnych stron można zaliczyć możliwości pracy lub rozwoju edukacyjnego czy szkoleniowego jeszcze na terenie zakładów karnych, dotyczy to jednak tylko niewielkiej grupy spośród odbywających karę pozbawienia wolności. W przypadku długotrwale przebywających w zakładach karnych jeszcze

na ich terenie, powoływany jest wspomagający kurator zawodowy, wspierający ich aktywizację zawodową³.

Patrząc w skali kraju skorzystanie w więzieniach z możliwości pracy czy nauki w szkole jest uwarunkowane przez wiele czynników dotyczących samych osadzonych, jak i czynników zewnętrznych, są nimi: długość i charakter wyroku, umiejętności zawodowe, możliwości intelektualne, wiek osadzonego jak i dostępność miejsc pracy lub nauki⁴.

Możliwość kształcenie ustawicznego osadzonych

Obecnie skazani odbywający karę w zakładach karnych na terenie całego kraju mają możliwość udziału w tzw. cyklach szkoleniowo-aktywizacyjnych, składających się z kursów zawodowych oraz zajęć aktywizacji zawodowej⁵. Nabór na kursy ma charakter dobrowolny z poszanowaniem zasady równouprawnienia. W pierwszej kolejności kwalifikowane do uczestnictwa są osoby spełniające warunek podstawowy, tj. posiadają nie więcej niż dwa lata do końca odbywania kary pozbawienia wolności bądź nabyły uprawnienia do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie i są zainteresowane wzmocnieniem kwalifikacji zawodowych. Również po opuszczeniu zakładu karnego osoby zainteresowane rozwojem zawodowych mogą poszukiwać odpowiedniej dla siebie formy kształcenia na kursach zawodowych finansowanych przez urząd pracy lub instytucje szkoleniowe w ramach projektów UE, czy też mogą kształcić się w szkołach zawodowych, średnich i policealnych dla dorosłych, oferujących naukę bezpłatną.

Możliwość podjęcia pracy podczas odbywania kary

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 stycznia 2012r.⁶ z dniem 11.02.2012r. rozpoczął funkcjonowanie Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywiezionych Zakładów Pracy dający możliwość resocjalizacji osób pozbawionych wolności poprzez ich aktywizację zawodową. W praktyce rozporządzenie daje pracodawcom możliwości:

- ubiegania się o wypłaty ryczałtu z tytułu zwiększonych kosztów zatrudnienia osób pozbawionych wolności,
- ubiegania się o dotację z Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych podmiotom zatrudniającym osoby pozbawione wolności,
- ubieganie się o pożyczkę z Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych podmiotom zatrudniającym osoby pozbawione wolności.

Przedsiębiorcy mogą występować z wnioskami wg trybu, zasad i terminów regulowanych w/w rozporządzeniem, składanych za pośrednictwem konkretnej jednostki organizacyjnej Służby Więziennej, która skierowała osoby pozbawione wolności do zatrudnienia u przedsiębiorcy.

Powyższe rozwiązania legislacyjne stwarzają preferencyjne warunki zachęcające pracodawców do rozwoju czy powstawania przywiezionych zakładów pracy. Zwiększa to szansę resocjalizacji więźniów oraz, co bardzo istotne w praktyce, będzie pozostawiać ich w łączności z rynkiem pracy jeszcze podczas odbywania kary.

3-Art. 167 Kodeksu Karnego Wykonawczego Dz. U. Nr 90, poz.557 z późn. zm.,

4-Ministerstwo Sprawiedliwości, Biuro Informacji i Statystyki Centralnego Zarządu Służby Więziennej „Roczna Informacja Statystyczna za rok 2010” Warszawa 2011 [opracowanie dostępne na stronie www.sw.gov.pl/Data/Files/public/rok-2010.pdf]

5-Cykle szkoleń mają charakter ogólnopolski, bierze w nim udział 128 jednostek penitencjarnych w Polsce. Są realizowane w projektach POKL Poddziałanie 1.3.4. Czas realizacji projektu obejmuje okres od 01. 08. 2008 roku do 30. 11. 2012 roku.

6-Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 stycznia 2012r. w sprawie Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywiezionych Zakładów Pracy. Dz.U. z dnia 27 stycznia 2012, poz. 103.

²Zgodnie z art. 27 ustęp 1 Ustawa o ochronie danych osobowych podczas rozmowy kwalifikacyjnej zabronione jest zbieranie informacji nt: skazań, orzeczeń o ukaraniu, mandatów karnych oraz innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym -poza wyjątkami dopuszczonymi ustawą. Dz. U. Nr 101 z 2002r., poz. 926, z późn. zm.

FORMY WSPARCIA – pomoc postpenitencjarna

Organizacja/instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Zespoły Kuratorskie do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych przy sądach rejonowych	<p>Formy pomocy postpenitencjarnej dla osób zwalnianych z zakładów karnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - okresowa dopłata do bieżących zobowiązań czynszowych za lokal do którego osoba ma tytuł prawny, - pomoc rzeczowa w formie żywności lub bonów żywnościowych, odzieży, leków, protez, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, środków sanitarnych, podręczników, pomocy naukowych, niezbędnych przedmiotów wyposażenia potrzebnego do wykonywanego zawodu, albo prowadzenia działalności gospodarczej, - finansowanie kosztów przejazdu środkami lokomocji publicznej lub transportu specjalnego, zgodnego z wskazaniami lekarza, - pokrywanie kosztów związanych z uzyskaniem dowodu osobistego lub innych dokumentów, - udzielanie świadczeń pieniężnych w szczególnie uzasadnionych wypadkach na określony cel i okres wskazany przez organ udzielający pomocy, - pokrycie kosztów związanych z udziałem w kursach przygotowania zawodowego oraz składaniem egzaminów kwalifikacyjnych, - pokrycie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielenia schronienia w ośrodku dla bezdomnych, - w uzasadnionych przypadkach pomoc organizacyjna w ubieganiu się o mieszkanie socjalne lub dofinansowanie remontu mieszkania poprzez np. pomoc merytoryczną w złożeniu podania i wymaganych dokumentów do wydziału lokalowego celem przyznania mieszkania socjalnego lub remontu posiadanego mieszkania – w uzasadnionych przypadkach możliwość poparcia wniosku opinią kuratorską lub opinią ośrodka pomocy rodzinie. <p>Warunki korzystania z form pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomocy udziela się na wniosek składany do kuratorów zawodowych za okazaniem oryginału świadectwa zwolnienia z zakładu lub aresztu śledczego, - do wniosku dołącza się uzasadnienie jego otrzymania oraz dokumentację potwierdzającą okoliczności zawarte we wniosku, 	Osoby opuszczające jednostki penitencjarne Areszty Śledcze/ Zakłady Karne (AŚ/ZK)	<p>Wnioskowanie o środki finansowe z Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej na podstawie:</p> <p>Kodeks karny wykonawczy Dz. U. Nr 90, poz.557 z późn. zm., art. 43 §6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. wprowadzono:</p> <p>Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - osoby opuszczające zakłady karne/areszty mają 3 m-ce lub 6 m-cy (w przypadku specjalnych okoliczności) od dnia zwolnienia na możliwość skorzystania z form pomocy postpenitencjarnej udzielanej przez kuratora, - pomoc udzielana jest tylko do momentu otrzymania pomocy na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej Dz. U. Nr 64, poz.593, Nr 99 poz. 1001 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 64, poz.565. 		

Organizacja/instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Fundacja „Sławek” w Warszawie	<p>Formy pomocy oferowane w fundacji są bezpłatne. Są nimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kursy zawodowe - trwają trzy miesiące, - kursy zawodowe wg indywidualnych potrzeb i predyspozycji klienta, - refundacja kosztów podróży. Kurs języków obcych - opracowane wg nowatorskiego, autorskiego pomysłu, - nauka indywidualna i grupowa, - języki do wyboru m.in.: angielski, niemiecki, hiszpański, rosyjski. Kurs obsługi komputera - nauka weekendowa, - dwa poziomy zaawansowania. Trening zastępowania agresji - nauka radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, - nazywanie własnych emocji, - komunikacja interpersonalna. Porady obywatelskie - w fundacji można skorzystać z porad terapeuty uzależnień, pracownika socjalnego, prawnika, psychologa, pedagoga, resocjalizatora, kuratora społecznego. 	Osoby opuszczające jednostki penitencjarne (AŚ/ZK) oraz zakłady poprawcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego	<p>Dz. U. 2003 nr 96 poz. 873 Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie</p> <p>Wnioskowanie o środki finansowe z Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej na podstawie:</p> <p>Kodeks karny wykonawczy Dz. U. Nr 90, poz.557 z późn. zm., art. 43§ 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. wprowadzono:</p> <p>Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej.</p>
	<p>Mediacje</p> <ul style="list-style-type: none"> - w fundacji pracuje dwóch mediatorów Polskiego Centrum Mediacji oferujących swoją pomoc w obszarze zakresów mediacji prawnych i społecznych. <p>Probacje</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby, które otrzymały wyrok do trzech lat pozbawienia wolności mogą być kierowane przez sąd do fundacji w celu wykonania kary zastępczej, np. w postaci pracy społecznie użytecznej. Pobyt w Ośrodku Readaptacji Społecznej w Mieni w ramach działań fundacji. - osoby, które opuściły zakłady karne mogą w czasie do 3 miesięcy zamieszkać w ośrodku. Pobyt w okresie jednego miesiąca jest bezpłatny, wyżywienie zapewniane we własnym zakresie. W ośrodku może zamieszkać jednorazowo 12 osób. Warunkiem pobytu w ośrodku, poza dostępnością miejsc noclegowych jest abstynencja od substancji psychoaktywnych, aktywne poszukiwanie pracy oraz trudna sytuacja materialna. 		

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	Warunki korzystania z pomocy : okazanie odpisu prawomocnego orzeczenia zaświadczonego o odbyciu kary oraz posiadanie statusu osoby bezrobotnej, tj. rejestracja w powiatowym urzędzie pracy.		
Stowarzyszenie „Bractwo Więzienne” w Warszawie W ramach stowarzyszenia funkcjonują koła terenowe w 23 miastach, w tym w Łodzi.	Świadczenie nieodpłatnej pomocy rzeczowej dla potrzebujących we współpracy z Bankiem Żywności w Warszawie: - rozdawanie żywności byłym więźniom, - wysyłanie paczek żywnościowych oraz odzieżowo- higienicznych byłym więźniom oraz ich rodzinom, - w jednostkowych przypadkach pomoc innego typu, np. w opłaceniu czesnego za naukę dla byłego więźnia, pomoc w spłacie zaległych opłat za czynsz, gaz, doprowadzenie wody oraz opału na zimę. Rozbudzenie potrzeb wyższych u byłych więźniów i ich rodzin - organizacja spotkań świątecznych i okolicznościowych z całymi rodzinami byłych więźniów realizowane przez wolontariuszy stowarzyszenia w oddziałach terenowych. Umacnianie duchowe na drodze przemiany życiowej, wspólna modlitwa: - organizacja ogólnopolskiego dnia modlitw za więźniów, - prezentacja dobrych wzorców, dokonań byłych więźniów, np. wystawy prac malarskich byłego więźnia. Działalność na rzecz specjalistów z Poradni i Readaptacji Społecznej w Warszawie: - dzyjury psychologa i terapeuty, - organizacja warsztatów plastyczno-literackich oraz treningów zastępowania agresji. Pomoc udzielana na miejscu w Warszawie pod adresem Stowarzyszenia.	Osoby opuszczające jednostki penitencjarne (AŚ/ ZK) oraz ich rodziny	Dz. U. 2003 nr 96 poz. 873 Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Wnioskowanie o środki z Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej finansowe na podstawie: Kodeks karny wykonawczy Dz. U. Nr 90, poz.557 z późn. zm., art. 43§ 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. wprowadzono: Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej.
	Warunki korzystania z powyższych formy pomocy: Bractwo Więzienne liczy w Polsce ok. 700 członków-wolontariuszy działających terytorialnie jak najbliższej potrzebujących. Rozpatrywanie potrzeb zainteresowanych osób odbywa się w ramach dzyjurów w kołach terenowych stowarzyszenia w 23 oddziałach lub poprzez kontakt z główną siedzibą Bractwa. W przypadku Łódzkiego Koła Stowarzyszenia proponowany jest kontakt poprzez główną siedzibą Bractwa Więziennego w Warszawie.		

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat” w Warszawie W ramach stowarzyszenia funkcjonuje osiem oddziałów terenowych w tym w Łodzi	Usługi Punktu Pomocy Postpenitencjarnej w Warszawie: - pomoc informacyjna z zakresu prawa i administracji: redagowanie pism procesowych, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, administracyjnych, lokalowych, pomoc w procedurze wyrobienia dokumentów, - pomoc informacyjna dotycząca punktów wydawania: bezpłatnych leków, odzieży, posiłków, punktów bezpłatnej opieki medycznej dla osób nieubezpieczonych, bezpłatnej pralni i łaźni, - pomoc w zakresie dostępu do rynku pracy poprzez udostępnianie w oddziale głównym stowarzyszenia: prasy, telefonu, faxu, ksera, drukarki oraz udzielanie wskazówek jak szukać pracy oraz pisać dokumentację aplikacyjną, - pomoc rzeczowa i materialna dot. m.in. zakupu biletów autobusowych, kolejowych, wydawanie bonów żywnościowych oraz wydawanie odzieży, realizacja recept lekarskich w uzasadnionych przypadkach. Pobyt w Ośrodku Readaptacji Społecznej „Dom Patronatu” w Warszawie - pomoc w osiągnięciu stabilizacji życiowej poprzez udzielenie schronienia, zaspokojeniu podstawowych potrzeb higienicznych, bytowych, doradztwo prawno-administracyjne i wsparcie psychologiczne. Warunkiem pobytu w ośrodku poza dostępnością miejsc noclegowych są: -okazanie odpisu świadectwa zwolnienia z zakładu karnego, -akceptacja regulaminu przebywania w ośrodku. Po przyjęciu osoby do ośrodka sporządza się jej diagnozę osobowo-poznawczą pod względem sytuacji życiowej i jej potrzeb. Ośrodek dysponuje 23 miejscami oraz w okresie zimowym dodatkowymi 11 miejscami do spania. Pobyt w ośrodku nie może przekraczać 2 lat. Mieszkańcy ośrodka mogą być zameldowani na pobyt czasowy. Ośrodek w miarę posiadanych miejsc, przyjmuje osoby zameldowane wcześniej na terenie wszystkich województw lub nocujące wcześniej na terenie innych noclegowni oraz dworcach, działkach i innych miejscach. Warunki korzystania z powyższych formy pomocy: Wg zasad stowarzyszenia, pomocy i wsparcia udziela się potrzebującym bez podziału terytorialnego na województwa czy regiony z których te osoby pochodzą.	Osoby opuszczające jednostki penitencjarne (AŚ/ ZK) oraz ich rodziny	Dz. U. 2003 nr 96 poz. 873 Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Wnioskowanie o środki finansowe z Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej na podstawie: Kodeks karny wykonawczy Dz. U. Nr 90, poz.557 z późn. zm., art. 43§ 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. wprowadzono: Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej.

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	Oddział łódzki stowarzyszenia nie posiada siedziby, istnieje możliwość kontaktu z wolontariuszami stowarzyszenia działającymi w regionie łódzkim poprzez siedzibę główną w Warszawie.		
Stowarzyszenia „Wszyscy razem – In Corpore” w Łodzi Biuro Porad Obywatelskich działające w ramach Stowarzyszenia	<p>Usługi Biura Porad Obywatelskich Stowarzyszenia „In Corpore” w Łodzi.</p> <p>Biuro udziela bezpłatnych porad w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prawa pracy, - bezrobocia, - prawa mieszkaniowego/lokalowego, - ubezpieczeń, - ubezpieczeń społecznych, - prawa rodzinnego, - prawa konsumenckiego, - własności. <p>Ideą funkcjonowania biura jest bezpłatny, powszechny dostęp do poradnictwa, głównie w dziedzinie obowiązujących przepisów i procedur załatwiania określonych spraw administracyjno-prawnych. W tym celu należy zgłosić się do siedziby osobiście w ramach dyżurów ekspertów z danych dziedzin. Porad na telefon udziela się tylko w wyjątkowych sytuacjach. Porady udzielane są z zachowaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - otwartości dla wszystkich, - bezstronności, aktualności i rzetelności, - poufności (za wyjątkiem popełnienia przestępstwa), - niezależności (kierowanie się wyłącznie dobrem klienta). <p>Doraźna pomoc żywnościowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc udzielana w ramach bieżących możliwości dysponowania przez Stowarzyszenie środkami z funduszu postpenitencjarnego. Pomoc żywnościowa udzielona może być osobie zgłaszającej się bezpośrednio do siedziby stowarzyszenia, za okazaniem odpisu świadectwa zwolnienia z zakładu karnego. 	Osoby opuszczające jednostki penitencjarne (AŚ/ZK) oraz ich rodziny	Dz. U. 2003 nr 96 poz. 873 Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Wnioskowanie o środki z Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej finansowe na podstawie: Kodeks karny wykonawczy Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm., art. 43§ 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. wprowadzono: Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej.
Ośrodek Aktywizacji Zawodowej i Społecznej Caritas Archidiecezji Łódzkiej	<p>Usługi Ośrodka Aktywizacji Zawodowej i Społecznej Caritas Archidiecezji Łódzkiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwość skorzystania z bezpłatnych konsultacji specjalistów w zakresie poradnictwa prawnego, psychologicznego, doradztwa zawodowego, a także porady pracownika socjalnego oraz kuratora zawodowego, - udział w grupach wsparcia prowadzonych przez terapeutę dla osób uzależnionych, sprawców przemocy oraz ofiar przemocy w rodzinie i współuzależnionych, 	Działania dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	Dz. U. 2003 nr 96 poz. 873 Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	- umożliwianie beneficjentom aktywnego poszukiwania pracy poprzez udostępnianie codziennej prasy, telefonu, stanowiska komputerowego z łączem internetowym - możliwość udziału w szkoleniach zawodowych w ramach realizacji projektów unijnych skierowanych do osób defaworyzowanych na rynku pracy.		
Punkt Pomocy Charytatywnej Caritas Archidiecezji Łódzkiej	<p>Usługi Punktu Pomocy Charytatywnej Caritas Archidiecezji Łódzkiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydawanie paczek ze środkami chemicznymi, odzież nową i używaną, sprzętem gospodarstwa domowego, itp., - wydawanie bezpłatnie żywności, - pomoc w wyrobieniu dowodu osobistego. <p>Pomocy i wsparcia udziela się potrzebującym osobom, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i zgłaszają swe potrzeby bezpośrednio w siedzibie Caritas w Łodzi.</p>		
Kuchnia Społeczna Caritas Archidiecezji Łódzkiej.	<p>Wydawanie bezpłatnych posiłków przez Kuchnię Społeczną Caritas</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuchnia przygotowuje posiłki dla osób, które nie są w stanie z powodu zbyt niskiego dochodu lub jego braku zapewnić sobie wyżywienia. Prawo do korzystania z usług stołówki mają osoby, których sytuacja materialna i rodzinna nie pozwala na zapewnienie posiłku oraz nie korzystają z pomocy żywieniowej w innych instytucjach państwowych lub samorządowych. Stołówka oferuje jeden gorący posiłek dziennie oraz paczki żywnościowe (suchy prowiant) na soboty, niedziele i święta. W okresie świąt stołówka gwarantuje także możliwość spożycia posiłków przy wspólnym stole. 		
Stowarzyszenie Samopomocowe „Abakus” w Łodzi	<p>Prowadzenie hostelu dla mężczyzn wychodzących na wolność</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc w osiągnięciu stabilizacji życiowej poprzez udzielenie schronienia i zaspokojenie podstawowych potrzeb higienicznych, bytowych i wsparcie psychologiczne. <p>Warunkiem pobytu w hostelu poza dostępnością miejsc noclegowych jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - okazanie odpisu świadectwa zwolnienia z zakładu karnego, - akceptacja regulaminu obowiązującego w hotelu. <p>Ośrodek dysponuje 13 miejscami noclegowymi dla mężczyzn. Pobyt w ośrodku może trwać rok z możliwością przedłużenia do półtora roku.</p>	Działania dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	Dz. U. 2003 nr 96 poz. 873 Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	Warunkiem bezwzględnym przebywania w hotelu jest abstynencja od alkoholu i środków psychoaktywnych oraz brak przemocy i agresji wobec otoczenia społecznego. Prowadzenie grup wsparcia dla osób opuszczających zakłady karne. - stowarzyszenie prowadzi spotkania w grupach terapeutycznych i samopomocowych		
	dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych członków rodzin, osób opuszczających zakłady karne, osób doznających przemocy. Zajęcia odbywają się w sposób zapewniający pełną dyskrecję, w atmosferze zaufania i zrozumienia. Udział w zajęciach jest bezpłatny i dobrowolny. Zajęcia z podopiecznymi realizowane są przez siedem dni w tygodniu, wg szczegółowego harmonogramu dostępnego na stronie WWW stowarzyszenia.		

DANE TELEADRESOWE INSTYTUCJI

Fundacje i Stowarzyszenia działające na rzecz byłych więźniów :

- Fundacja „Sławek”**
Al. Solidarności 17
03-412 Warszawa
tel.: 22 473-33-06
e-mail: biuro@fundacja-slawek.eu
www.fundacja-slawek.eu
- Ośrodek Aktywizacji Zawodowej i Społecznej Caritas Archidiecezji Łódzkiej**
90-522 Łódź, ul. Wólczarńska 108
tel.: 42 636 02 30
e-mail: oazis@toya.net.pl
www.caritas.lodz.pl
- Kuchnia Społeczna Caritas Archidiecezji Łódzkiej**
90-507 Łódź, ul. Gdańska 111
- Punkt Pomocy Charytatywnej Caritas Archidiecezji Łódzkiej**
90-522 Łódź
ul. Wólczarńska 108
tel.: 42 637 53 50
e-mail: ppch.caritas@toya.net.pl
- Stowarzyszenie Samopomocowe „Abakus”**
ul. Próchnika 5
90-408 Łódź
tel. 42 639 78 42
e-mail: abakus@zsawi.pl
abakus@poczta.onet.pl
www.lodz.zswl.pl
- Stowarzyszenie „Bractwo Więzienne”**
ul. Jaworzyńska 4
00-634 Warszawa
tel. 22 402-92-70, 606-448-699
e-mail: bractwowiezienewarszawa@wp.pl
www.bractwowiezienne.rchy.opoka.org.pl
W ramach stowarzyszenia funkcjonują 23 jednostki terenowe
w tym w Łodzi- kontakt poprzez główną siedzibę Bractwa Więziennego
- Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat”**
Zarząd Główny Stowarzyszenia
ul. Siennicka 48
04-393 Warszawa
tel. 22 827-55-86
e-mail: patronat@free.ngo.pl
www.patronat.free.ngo.pl
W ramach stowarzyszenia funkcjonuje 8 oddziałów terenowych,
w tym Oddział w Łodzi-kontakt poprzez biuro Zarządu Głównego
- Stowarzyszenie „Wszyscy razem -In Corpore”**
Biuro Porad Obywatelskich
ul. Franciszkańska 15
91-433 Łódź
tel. 42 639-72-03
e-mail: in_corpore@wp.pl
www.incorpore.free.ngo.pl

Zespoły Kuratorskie do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych funkcjonują przy wszystkich Sądach Rejonowych woj. łódzkiego:

- Sąd Rejonowy w Bełchatowie**
97-400 Bełchatów
ul. Stefana Okrzei 4
telefon-prezes: 44 632-21-77
fax: 44 632-21-77
sekretariat@belchatow.sr.gov.pl
www.belchatow.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy w Brzezinach**
95-060 Brzeziny
ul. Waryńskiego 32
tel. 46 874 35 54
fax: 46 874 35 54
administracja@brzeziny.sr.gov.pl
www.brzeziny.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy w Kutnie**
99-300 Kutno
ul. Spokojna 2
telefon - centrala: 24 254-24-05 253-39-39
telefon-prezes: 24 253-38-12
fax: 24 253-38-12
administracja@kutno.sr.gov.pl
www.kutno.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy w Łasku**
98-100 Łask
ul. Kolejowa 12
telefon - centrala: 43 675-26-41 do 42
telefon-prezes: 43 675-26-41 wew. 513
fax: 43 675-26-41
administracja@lask.sr.gov.pl
www.lask.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy w Łasku**
VI Zamiejszczy Wydział Książ Wieczystych z siedzibą w Poddębicach
99-200 Poddębice
ul. Północna 5
tel. 43 678 75 61
fax: 43 678 75 61
www.lask.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy w Łęczycy**
99-100 Łęczycza
ul. M Konopnickiej 16
telefon-prezes: 24 721-27-79
fax: 24 721-27-79
administracja@leczycza.sr.gov.pl
www.leczycza.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy w Łowiczu**
99-400 Łowicz
ul. Kaliska 1/3
tel. 46 837 38 18
fax: 46 830 43 30
sad@lowicz.sr.gov.pl
www.lowicz.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi**
90-928 Łódź
Al. Kościuszki 107/109
telefon - centrala: 42 664-09-00
telefon-prezes: 42 664-07-21
fax: 42 664-07-23
administracyjny@lodz.sr.gov.pl
www.lodz.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi**
92-332 Łódź
al. Piłsudskiego 143
telefon - centrala: 42 677-46-00
telefon-prezes: 42 677-47-27
fax: 42 677-47-30
administracyjny@widzew.sr.gov.pl
www.widzew.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy w Opocznie**
26-300 Opoczno
ul. Biernackiego 20
telefon - centrala: 44 755-71-00
telefon-prezes: 44 755-71-01
fax: 44 755-71-00
administracja@opoczno.sr.gov.pl
www.opoczno.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy w Pabianicach**
95-200 Pabianice
ul. Warszawska 39
telefon-prezes: 42 215-41-81
fax: 42 215-32-48
administracja@pabianice.sr.gov.pl
www.pabianice.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim**
97-300 Piotrków Trybunalski
ul. J. Słowackiego 5
telefon-prezes: 44 649-42-01 44 649-42-02
fax: 44 649-64-35
administracja@piotrkow-tryb.sr.gov.pl
www.piotrkow-tryb.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy w Radomsku**
97-500 Radomsko
ul. Tysiąclecia 3
telefon - centrala: 44 683-09-60
telefon-prezes: 44 683-09-60
fax: 44 683-09-60
poczta@radomsko.sr.gov.pl
www.radomsko.sr.gov.pl
- Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej**
96-200 Rawa Mazowiecka
ul. Kościuszki 17
telefon - centrala: 46 814-23-18 814-44-15
telefon-prezes: 46 814-43-66 wew. 44
fax: 46 814-43-66
www.rawa.sr.gov.pl

23. Sąd Rejonowy w Sieradzu

98-200 Sieradz
Al. Zwycięstwa 1
telefon - centrala: 43 826-66-00
telefon-prezes: 43 826-67-05
fax: 43 827-10-73
administracja@sieradz.sr.gov.pl
www.sieradz.sr.gov.pl

24. Sąd Rejonowy w Skierniewicach

96-100 Skierniewice
ul. Reymonta 12/14
telefon - centrala: 46 833-39-66
telefon-prezes: 46 833-31-28
fax: 46 833-39-66 wew. 333
sekretariat@skierniewice.sr.gov.pl
www.skierniewice.sr.gov.pl

25. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim

97-200 Tomaszów Mazowiecki
ul. Mościckiego 9
telefon-prezes: 44 725-75-11
fax: 44 725-75-13
administracja@tomaszow-maz.sr.gov.pl
www.tomaszow-maz.sr.gov.pl

26. Sąd Rejonowy w Wieluniu

98-300 Wieluń
Pl. Jagielloński 1
telefon - centrala: 43 886-92-00
telefon-prezes: 43 843-83-09
fax: 43 843-95-83
administracja@wielun.sr.gov.pl
www.wielun.sr.gov.pl

27. Sąd Rejonowy w Wieluniu

VIII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Pajęcznie
98-330 Pajęczno
ul. Sienkiewicza 12
tel. 34 311 11 71
fax: 34 311 21 41
www.wielun.sr.gov.pl

28. Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli

98-220 Zduńska Wola
ul. St. Żeromskiego 19
telefon - centrala: 043 824-18-00
telefon-prezes: 043 823-22-57
fax: 823-22-57
administracja@zdwola.sr.gov.pl
www.zdwola.sr.gov.pl

29. Sąd Rejonowy w Zgierzu

95-100 Zgierz
ul. Długa 43 a
telefon-prezes: 42 716-39-11 fax: 717-40-77
administracja@zgierz.sr.gov.pl
www.zgierz.sr.gov.pl

www.bpo.warszawa.pl	Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej CIS - prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Warszawie udzielającego porad osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej.
www.przebudzeni.org	Stowarzyszenie Przebudzeni oprócz pomocy więźniom oferujemy pomoc finansową, prawną i wsparcie psychiczne skazanym, którzy ukończyli odbywanie kary. Trzej byli więźniowie zostali członkami Stowarzyszenia i aktywnie działają.

BIBLIOGRAFIA

- Balandynowicz A., „Kuratela dla dorosłych-pomoc w przystosowaniu do życia w społeczeństwie.”, Przegląd Policyjny-R. 16, nr 4 (2006),
- Dybalska I., „Pomoc postpenitencjarna dla osób opuszczających zakłady karne”, Praca Socjalna.-R. 24, nr 3 2009,
- Kozera Ł., „Zarys dziejów stosowania kary pozbawienia wolności i pomocy skazanym”, Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej i Stowarzyszenie Rozwoju Kulturalno-Gospodarczego Powiatu Pińczowskiego, Chełm 2009
- Opracowanie pod red. Kozaczuka F., „Zagadnienia readaptacji społecznej skazanych”, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2009
- Rekosz E., Stowarzyszenie Interwencji Prawnej w Warszawie, „Przygotowanie skazanych do zwolnienia. Wyniki badań na temat oddziaływań penitencjarnych w polskich zakładach karnych.”, Analizy Raporty Ekspertyzy Nr 3/2010, Warszawa 2010
- Sosnowski M., Wieczorek L., „Skazani na rynku pracy”, „Śląsk” Wydawnictwo Naukowe, Katowice 2008
- Opracowanie pod red. Szymanowskiego T., „O pomocy w powrocie do społeczeństwa w 100-lecie powstania „Patronatu””, Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat”, Warszawa 2010
- Woźniakowska D. przy współpracy : Bugno P., Łagodzińskiego M. i Nasiłowskiego P., „Skazani i byli skazani na rynku pracy -ocena problemu z punktu widzenia organizacji pozarządowych”, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych w Warszawie opracowanie w ramach programu „Bezrobocie -co robić”, Warszawa 2006

Opracowała: Izabella Mytkowicz-Terka

Polecane serwisy WWW:

Adres strony WWW	Opis zawartości strony
www.interwencjaprawna.pl	Strona Stowarzyszenia Interwencji Prawnej –świadczą pomoc prawną więźniom, byłym więźniom i ich rodzinom.
www.emaus.lublin.pl	Strona Stowarzyszenia Emaus-zajmują się pomocą osobom wykluczonym ze społeczeństwa z racji ubóstwa, bezdomności, niepełnosprawności i innych przyczyn.
www.cpb.waw.pl	Strona Centrum Pomocy Bliźniemu Monar-Markot -pomoc bezdomnym, doświadczającym ubóstwa, uzależnionym.
www.probacja.w.interia.pl	Strona Małopolskiego Stowarzyszenia Probacja -ograniczenie szkód społecznych spowodowanych bezdomnością osób opuszczających zakłady karne, pomoc w przewyżczeniu u osób skazanych problemów z adaptacją do życia na wolności.
www.bratalbert.cp.win.pl	Strona Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Katowicach. W ramach pracy towarzystwa działają schroniska i noclegownie dla mężczyzn, dla kobiet, samotnych matek, kobiet z dziećmi, ośrodki bez podziału wg płci, jadłodajnie, łaźnie.
www.bk-europe.pl	Strona Fundacji „Błękitny Krzyż” w Bielsku-Białej. Prowadzenie Ośrodka Readaptacyjnego dla osób mających za sobą konflikt z prawem, bezrobotnych, bezdomnych lub przebywających w środowiskach dysfunkcyjnych oraz Ośrodków Terapii Uzależnień i Ośrodka Leczenia Uzależnień.

PROBLEMY OSÓB UZALEŻNIONYCH

W języku potocznym termin "uzależnienie" rozumiany jest, jako nadużywanie narkotyków, leków, alkoholu, czy papierosów. Według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie jest to stan, w którym człowiek odczuwa psychiczny i/lub fizyczny przymus stałego lub okresowego zażywania pewnych substancji lub wykonywania pewnych czynności w celu doznawania pożądanego efektów ich działania lub z powodu uniknięcia przykrych objawów ich braku w organizmie¹. Głębsze poznanie mechanizmów rządzących uzależnieniem pozwoliło zmienić stosunek do tego zjawiska. Obecnie, coraz częściej uzależnienie traktowane jest jako choroba ośrodkowego układu nerwowego (mózgu), charakteryzująca się złożonymi zaburzeniami emocjonalnymi i zachowania, polegającymi przede wszystkim na przymusie ciągłego lub okresowego używania substancji psychoaktywnej. Z medycznego i psychologicznego punktu widzenia osoby uzależnione nie są już postrzegane, jako same odpowiedzialne za swój nałóg, lecz jako osoby chore, ofiary uzależnienia, które nie są w stanie nad nim panować². Będąc w sytuacji przymusu psychicznego i najczęściej fizycznego (tzw. zespół abstynencyjny), tracą kontrolę nad własnym myśleniem i zachowaniem, a w konsekwencji życiem, które sprowadza się do ciągłego poszukiwania kontaktu z substancją chemiczną. Pojawiające się w sposób niekontrolowany zachowanie nałogowe, zmienia osoby uzależnione nie do poznania, co potwierdzają zarówno członkowie rodziny, jak i znajomi. Niekorzystne zmiany pogłębia tzw. zjawisko tolerancji (swoiste przyzwyczajenie mózgu do substancji psychoaktywnej), które w miarę upływu czasu, wymusza zażywanie coraz większych dawek środków uzależniających dla osiągnięcia pożądanego stanu emocjonalnych. Granica pomiędzy kontrolowanym, okazjonalnym używaniem, nadużywaniem substancji psychoaktywnych, a wymykającym się spod kontroli stanem uzależnienia bywa niewidoczna. Jej przekroczenie odbywa się bez udziału świadomości osoby pijącej alkohol, przyjmującej narkotyki, leki psychotropowe czy palącej tytoń. Badania naukowe potwierdzają, że osoby uzależnione przechodzą przez różne fazy przemian, w ramach których mechanizmy uzależniające pogłębiają się powodując coraz więcej negatywnych skutków uzależnienia.

Lista substancji uzależniających jest długa. Badania wykazały, że substancją o największej sile uzależniającej jest heroina. W dalszej kolejności plasują się: alkohol, kokaina, amfetamina, nikotyna, kofeina i marihuana³. Prof. Wojciech Kostowski w wykładzie prezentowanym na Portalu Wiedzy Polskiej Akademii Nauk potwierdza, że źródłem uzależnień mogą być nie tylko substancje chemiczne o działaniu psychoaktywnym lecz także np. atrakcyjne, słodkie pokarmy oraz niektóre formy aktywności, np. hazard, seks, ryzykowne często ekstremalne przedsięwzięcia, zakupy, a ostatnio gry komputerowe i Internet. Według niego i innych naukowców, ten typ uzależnień, zwany „**uzależnieniami behawioralnymi**”, ma wiele cech wspólnych z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych. Występuje również zjawisko tolerancji i objawy zespołu abstynencyjnego. Ponadto, jak wykazały badania, ten typ uzależnień w dużym stopniu angażuje te same sieci neuronalne w mózgu.

Problemy społeczne osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków

Uzależnienie od substancji chemicznych, psychoaktywnych stało się chorobą niemalże cywilizacyjną. Dotyka ludzi z różnych grup społecznych, w różnym przedziale wiekowym, bez względu na wykształcenie i status zawodowy; zarówno kobiet i mężczyzn. Przyjmując, że w Europie ok. 5% dorosłych mężczyzn i 2% dorosłych kobiet uzależnia się od alkoholu, liczbę osób

¹ <http://www.wczp-lodz.pl/?tematycznie=200>

² Claude Uehlinger i inni „Życie z kielszkim” Świat Książki, Warszawa 2007 r. str. 97

³ http://www.portalwiedzy.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=220:uzalenienia-problemy-medyczne-i-spoeczne&catid=74:archiwum&Itemid=69

uzależnionych w Polsce szacuje się na ok. 700 – 900 tys. osób⁴. Znacznie więcej Polaków i Polek pije alkohol w sposób zwiększający prawdopodobieństwo wystąpienia objawów uzależnienia. Ministerstwo Zdrowia szacuje, że w zasięgu społecznie negatywnych skutków alkoholizmu w Polsce żyje ok. 12 mln. osób, co równa się prawie 1/3 polskiego społeczeństwa. Zdaniem ekspertów, liczba osób uzależnionych od narkotyków jest dziesięć razy mniejsza. Istnieją jednak podstawy do obaw, że rozmiary tego zjawiska będą się zwiększać w najbliższych latach, na wzór innych krajów zachodnich. Prof. Janusz Czapiński na podstawie Diagnozy Społecznej za 2011 r. alarmuje, że do eksperymentów z narkotykami przyznaje się 1/3 Polaków w wieku powyżej 16 lat, a zjawisko narkomanii występuje głównie w dużych miastach wśród ludzi młodych. Pojawia się coraz częściej wśród kierowców, młodych pracowników pracujących w sytuacji silnego stresu, a także w zawodach wysokiego ryzyka, np. wśród żołnierzy⁵. Narkomania i alkoholizm dotykają w dużej mierze tą część społeczeństwa, która nie może dostosować się do zmieniających się warunków i nie nadąża za grupami znajdującymi swoje miejsce w erze rozwoju techniki i informacji.

Pośród uzależnień, alkoholizm i narkomania to zjawiska najgroźniejsze i najbardziej szkodliwe społecznie z uwagi na liczne problemy oraz straty, jakie ponoszą osoby uzależnione, ich rodziny, środowisko zawodowe oraz całe społeczeństwo. Wśród dramatycznych zjawisk i zdarzeń w życiu osoby uzależnionej pojawiają się liczne problemy w obszarze funkcjonowania społecznego, są to głównie: zjawisko izolacji społecznej, zburzenia życia rodzinnego, współuzależnienie, problemy wychowawcze dzieci, ubóstwo, bezdomność, przestępczość, problemy zdrowotne i niepełnosprawność, niewykorzystane możliwości intelektualne, problemy na rynku pracy, jak również negatywne konsekwencje dla rozwoju gospodarczego kraju:

Problemy społeczne osób uzależnionych

- **Zjawisko izolacji społecznej;** Osoby uzależnione charakteryzuje postawa aspołeczna przejawiająca się osłabieniem wrażliwości na problemy innych osób, nieposzanowaniem norm i zasad uznawanych przez społeczeństwo. Towarzyskie usposobienie i wrażliwość sprowadza się zwykle do zaspakajania głównej potrzeby, jaką jest według nich substancja psychoaktywna. Lekceważący stosunek do zobowiązań powoduje, że nie dotrzymują obietnic, dlatego nie można na nich liczyć. Zaburzenia emocjonalne prowadzą do zachowań i działań nieodpowiedzialnych, często manipulują otoczeniem kłamią i oszukują, co utrudnia kontakty z innymi ludźmi, współpracę i realizację wspólnych celów zawodowych i udzielanie im aktywnej pomocy. Uzależnienie, najpierw stopniowo, a potem zupełnie uniemożliwia wywiązywanie się ze swoich obowiązków rodzinnych i zawodowych oraz korzystanie z pełni życia i dóbr kultury, wypoczynku itp. Problemy z rozróżnianiem dobra i zła oraz utrata kontroli swoich zachowań, wywołują wiele zachowań amoralnych, zakłócanie spokoju i porządku publicznego. W miarę postępu choroby, uzależnieni tracą szacunek do siebie i poczucie własnej wartości. W związku z postępującą tolerancją na substancję chemiczną i degradacją psychofizyczną, uzależnieni w zaawansowanych fazach choroby, najczęściej żyją na marginesie życia społecznego.

- **Zaburzenia życia rodzinnego;** Osoba uzależniona destabilizuje funkcjonowanie całej rodziny, jako podstawowej komórki społecznej która przestaje prawidłowo funkcjonować i spełniać swoje funkcje wychowawcze i społeczne. Prof. S. Kozak pisze „... alkoholizm jest chorobą całej rodziny i wszyscy zostają wciągnięci w bolesny, uszkadzający wir powstający wokół tego, który pije. Alkoholik czy narkoman nie jest w stanie lub nie chce uczestniczyć w życiu rodzinnym. Z kolei jego bliscy, wstydząc się jego pijackich ekscesów w miejscu publicznym lub w gronie

znajomych, unikają wszelkich kontaktów, spotkań wycieczek itp. Zachowanie alkoholika jest bowiem nieprzewidywalne i z reguły powoduje kłopoty, przykrości i zażenowanie”⁶. Rodzina żyje w strachu i zazwyczaj stara się ukryć problem alkoholowy lub narkotykowy przed sąsiadami, znajomymi i w pracy lub szkole. Pogłębia się izolacja społeczna rodziny i podtrzymywanie iluzorycznego obrazu rodziny. Osoba uzależniona traci szacunek, niszczy życie uczuciowe, miłość, zaufanie, poczucie bezpieczeństwa. Zamiast tego staje się obciążeniem i źródłem problemów; lęku, zagrożenia, wstydu, poczucia krzywdy. W życiu emocjonalnym członków rodzin osób uzależnionych dominuje smutek, przygnębienie i rozpacz z powodu bezradności wobec rozpadu życia rodzinnego i choroby osoby najbliższej. Wszyscy członkowie rodziny żyją w ciągłym napięciu i niepokoju. Zamiast otwartości pojawiają się kłamstwa, manipulacje i udawanie. Postępuje utrata kontaktu i wzajemnego zrozumienia. Dochodzi do kłótni i awantur. Częstym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie, zachowania amoralne a nawet niechciane ciążę, ponieważ działanie substancji chemicznej hamuje panowanie nad emocjami, osłabia wrażliwość na krzywdy wyrządzane bliskim i wywołuje w nieuzasadnionych sytuacjach agresję. Osoba pijąca z biegiem czasu coraz silniej koncentruje się na używaniu alkoholu czy narkotyku, wycofuje się z pełnienia ról życiowych, przestaje łączyć na rodzinę, a czasem nawet interesować się swoimi bliskimi. W ostatnich fazach choroby uzależnienia sam wymaga opieki i obsługi. Destrukcyjną, jaką powoduje uzależniony członek rodziny prowadzi niejednokrotnie do jej rozpadu.

- **Współuzależnienie;** Życie w długotrwałym stresie spowodowanym pić alkoholu osoby bliskiej i brak skuteczności własnych działań nakierowanych na rozwiązanie problemu picia powodują poważne konsekwencje psychologiczne i zdrowotne dla osób dorosłych żyjących w otoczeniu alkoholika. Typowym zachowaniem są kłamstwa osób dorosłych żyjących w otoczeniu osoby chorej, np. załatwianie przez współmałżonka fikcyjnych zwolnień lekarskich, usprawiedliwianie złego postępowania. Członkowie rodziny poddają się manipulacjom i krzywdom wyrządzanym przez osobę uzależnioną lub przeciwnie reagują agresją pogłębiając wstydlivy problem rodzinny. Wyrzekają się życia osobistego i zaniebują własne interesy i sprawy zawodowe. Żyjąc w patologicznej sytuacji, w ciągłym stresie i niepokoju, po pewnym czasie, zaczynają cierpieć na cały zespół dolegliwości psychicznych i fizycznych związanych z zaburzoną funkcjonalnością. W praktyce klinicznej stan ten określa się współuzależnieniem. Osoby współuzależnione wymagają często pomocy psychologicznej, terapeutycznej i medycznej podobnie, jak uzależniony członek rodziny. Współuzależnienie diagnozuje się wyłącznie u osób dorosłych, które formalnie mogą wybrać inną drogę poradenia sobie z problemem picia partnera. Dzieci nie mają żadnego wyboru. Są skazane na życie w takich warunkach, jakie stwarzają dla nich dorośli.

- Dzieci i młodzież wychowywane w rodzinie osób uzależnionych;

Według danych Ministerstwa Zdrowia, w Polsce żyje około 1,5 – 2,0 ml. dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym, z tego 500 tys. znajduje się w dramatycznej sytuacji zagrażającej ich zdrowiu i rozwojowi⁷. „ Dzieci dorastające w domach z problemem alkoholowym rzadko kiedy uczą się rekombinacji ról kształtujących zdrową osobowość.”⁸. Co oznacza, że dzieci wychowujące się w rodzinie zaburzonej przez uzależnienie od substancji psychoaktywnej uczą się nieprawidłowych zachowań i przyjmują indywidualną, obronną postawę życiową wobec chaosu, awantur i przemocy (fizycznej i psychicznej) wywoływanych przez uzależnionego rodzica. Cierpią psychicznie i podlegają niezdrowym emocjom, które utrwalają w nich np. poczucie niższej wartości, poczucie winy, poczucie braku szacunku do

4 Sprawozdanie Ministerstwa Zdrowia z realizacji Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w okresie 01 stycznia – 31 grudnia 2009 r. (projekt) http://www.mz.gov.pl/wwwfiles/ma_struktura/docs/spraw_upal_17122010.pdf

5 <http://www.polskieradio.pl/93/1300/Artykul/389289,Narkotyki-sa-passe>

6 S. Kozak, Patologie wśród dzieci i młodzieży. Leczenie i profilaktyka, Centrum Doradztwa i Informacji Difin sp. z o.o. Warszawa 2007 str. 91

7 Sprawozdanie Ministerstwa Zdrowia z realizacji Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w okresie 01 stycznia – 31 grudnia 2009 r. (projekt) http://www.mz.gov.pl/wwwfiles/ma_struktura/docs/spraw_upal_17122010.pdf

8 R. K. James i in., Strategie interwencji kryzysowej, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2006, str. 442

samemu sobie. Większość dzieci ma problemy związane z nauką. Czasem swoje braki w rodzinie, próbując sobie po swojemu rekompensować, np. wdając się w bójki z rówieśnikami, a nawet sięgając utrwalonym wzorcem zachowania rodzica czy rodzeństwa po narkotyki. Te i wiele innych czynników wynikających z nałogowego zachowania uzależnionego rodzica i dysfunkcji rodziny, mogą wpływać niekorzystnie na ukształtowanie i rozwój osobowości dziecka oraz sposób jego funkcjonowania w przyszłym życiu, jako osoby dorosłej. Ponadto dorastanie w chronicznym stresie, któremu towarzyszy poczucie bezsilności, upośledza funkcjonowanie systemu immunologicznego i powoduje choroby somatyczne. Skutki nadużywania alkoholu czy narkotyków mogą niekiedy wybiegać poza granicę ludzkich wyobrażeń np. wywołując u osób wychowywanych w rodzinie alkoholowej skłonności sadystyczne czy dewiacje seksualne (pedofilię). **Doroste Dzieci Alkoholików (DDA)** to osoby, które mają trudności w życiu dorosłym wynikające z negatywnych doświadczeń wyniesionych z dorastania w rodzinie z problemem alkoholowym. Do zespołu cech DDA należą m.in.: problemy z samooceną, zaburzone poczucie własnej wartości, lęk przed odrzuceniem i przeżywanie przewlekłego napięcia emocjonalnego, trudności w rozpoznawaniu uczuć i ich okazywaniu, sztywne utarte wzorce myślenia o innych, wyparcie własnych potrzeb i wiele innych zaburzeń, które u każdej osoby z syndromem DDA diagnozuje się indywidualnie w zależności od nasilenia i uciążliwości w życiu codziennym, zawodowym i rodzinnym. Większość osób z syndromem DDA radzi sobie samodzielnie z tym problemem i osiąga sukcesy zwłaszcza w życiu zawodowym, natomiast niektóre osoby wymagają specjalistycznej pomocy psychologów i terapeutów.

- **Ubóstwo;** Zubożenie rodziny alkoholika czy narkomana to bardzo częste zjawisko, wynikające najczęściej z zaniedbywania obowiązków zawodowych, spadku wydajności pracy i w konsekwencji utarty pracy. Osoba uzależniona nawet jeśli posiada pieniądze, to w pierwszej kolejności wyda je na zakup alkoholu lub narkotyków, które są mu niezbędne dla uniknięcia przykrych objawów głodu narkotycznego. Często zdarza się, że alkoholicy i narkomani wynoszą z domu wszystkie cenniejsze przedmioty, które mogą sprzedać aby uzyskać środki na zakup narkotyków. Manipulują i zaciągają pożyczki. Bieda panująca w rodzinie jest powodem wielu kolejnych problemów i napięć w rodzinie. Ogranicza m.in. możliwości edukacyjne i rozwoju członków rodziny oraz korzystanie z dostępnych innym form rozrywki i wypoczynku.

- **Bezdomność i włóczęgostwo;** Osoby uzależnione, w zaawansowanych fazach alkoholizmu czy narkomanii, często porzucają rodzinę nie mogąc powstrzymać się od długotrwałego przyjmowania substancji chemicznej. Sprzyjają temu zjawisku m.in. patologiczna sytuacja w rodzinie, eskalacja problemów wywołanych przez osobę uzależnioną, osłabione poczucie więzi z rodziną i odpowiedzialności za rodzinę. Bywa i tak, że rodzina zrywa więzy, nie mogąc dłużej znieść krzywd i upokorzenia. Osoby takie żyją wówczas marginesie życia społecznego, zdane na pomoc opieki społecznej i instytucji charytatywnych lub żebractwo.

- **Przestępstwa i wykroczenia;** Alkoholicy i narkomani często są sprawcami zachowań o charakterze kryminalnym. Jednym z motywów uczestniczenia osób uzależnionych w działalności przestępczej, np. kradzieżach i napadach jest chęć zdobycia środków na alkohol lub narkotyki. Z tego samego powodu zwłaszcza młodzi ludzie, dają się wciągnąć w działalność subkultur przestępczych. Nadużywanie substancji uzależniających może także wiązać się z większym rozpowszechnieniem gwałtów. Badania potwierdzają, że około połowa gwałtocieli piło alkohol podczas dokonywania przestępstwa. Osoby uzależnione często popadają w konflikt z prawem, co potwierdzają statystyki policyjne. Rokrocznie blisko 10 % wypadków samochodowych powodują pijani kierowcy ok. 3,5% pijani piesi. Spośród ogółu zabitych prawie

13% stanowią zabici w wypadkach z udziałem osób nietrzeźwych⁹. Ze sprawozdania Ministerstwa Zdrowia wynika, że w 2009 roku, spośród podejrzanych o przestępstwa (w których ustalany jest stan trzeźwości) około 63% stanowiły osoby nietrzeźwe (tj. ok. 198 tys. osób). Osoby nietrzeźwe stanowiły również ponad połowę podejrzanych o zabójstwo i blisko 30% podejrzanych o udział w bójce lub pobiciu.

- **Problemy społeczno-zdrowotne;** Długotrwałe stosowanie środków odurzających prowadzi do ogólnego wyniszczenia organizmu, postępujących zmian psychicznych i fizycznych utrudniających lub uniemożliwiających funkcjonowanie osoby uzależnionej w społeczeństwie. Wyrazem tego jest duży udział inwalidów w młodym wieku wśród osób leczonych z powodu uzależnień. Ze sprawozdania Ministerstwa Zdrowia wynika, że picie alkoholu jest główną przyczyną zgonów i inwalidztwa osób w wieku 15-21 lat. Natomiast w całej Europie, picie alkoholu jest odpowiedzialne za ¼ nagłych zgonów młodych ludzi pomiędzy 15 a 29 rokiem życia. Wiele osób korzystających z opieki w domach pomocy społecznej straciło sprawność fizyczną, psychiczną z powodu nadużywania substancji psychoaktywnych. Negatywnym zjawiskiem ogólnospołecznym związanym alkoholizmem i narkomanią jest również: podwyższone ryzyko zakażenia HIV/AIDS, niechciane ciąży, zburzenia psychiczne; depresje, psychozy i samobójstwa. Leczenie uzależnień oraz chorób wynikających z uzależnienia, stanowi poważne obciążenie budżetu państwa i rodzin. Ministerstwo Zdrowia podaje, że w Unii Europejskiej wydatki na leczenie spowodowane konsumpcją alkoholu stanowią 8-10% całkowitych kosztów związanych z leczeniem. Bardzo poważny problem społeczno zdrowotny stanowi picie alkoholu w czasie ciąży. Najpoważniejszym uszkodzeniem płodu jest tzw. płodowy zespół alkoholowy, który objawia się m.in. uszkodzeniem mózgu, obniżoną sprawnością intelektualną, zaburzeniami pamięci, ruchowymi i wieloma innymi zaburzeniami uniemożliwiającymi samodzielne funkcjonowanie. Ministerstwo zdrowia alarmuje, że w Polsce rodzi się co roku ok. 900 dzieci z pełnoobjawowym zespołem FAS i kilka razy więcej z innymi uszkodzeniami związanymi z pićm alkoholu przez kobiety ciężarne. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów wiąże się z jego spożywaniem. Corocznie z przyczyn bezpośrednio i pośrednio związanych z używaniem alkoholu, umiera w Polsce kilkanaście tysięcy osób¹⁰.

- **Problemy na rynku pracy;** Postępujące uzależnienie utrudnia funkcjonowanie zawodowe, podejmowanie edukacji i doskonalenie zawodowe; dostosowywanie do wymagań rynku pracy, które są ważnym aspektem udziału człowieka w szeroko pojętym życiu społeczno-gospodarczym. Nadużywanie substancji psychoaktywnych, często jest przyczyną utraty pracy i długotrwałego bezrobocia. Wejście w nałóg bardzo często przerywa rozpoczętą edukację zwłaszcza ludzi młodych, ale utrudnia również samokształcenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez osoby starsze, które chcąc utrzymać pracę powinny tym bardziej koncentrować się na aktualizowaniu wiedzy i umiejętności zawodowych. Problemy osób uzależnionych stanowią dotkliwie obciążenie dla gospodarki krajowej. W wymiarze ekonomicznym, szkody związane z nadużywaniem samego tylko alkoholu szacowane są nieraz na 3 do 5 % produktu narodowego brutto¹¹. Całe społeczeństwo ponosi wymierne koszty leczenia, resocjalizacji, pomocy społecznej, związane z przestępczością, rabunkami i prostytutką, jak również szkody psychiczne ponieważ tysiące rodzin osób uzależnionych przeżywa kryzys związany z faktem choroby osoby bliskiej. Trudno oszacować zmarnowany potencjał intelektualny i zawodowy ludzi, których choroba uzależnienia wyeliminowała z rynku pracy.

9 http://www.parpa.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=131&Itemid=13 - dostępna 12.09.2011r.

10 Sprawozdanie Ministerstwa Zdrowia z realizacji Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w okresie 01 stycznia - 31 grudnia 2009 r. (projekt) www.mz.gov.pl/wwwfiles/ma_struktura/docs/spraw_upal_17122010.pdf - dostępna 12.09.2011 r.

11 Psychologiczna problematyka uzależnień od alkoholu i narkotyków www.psychologia.edu.pl/czytelnia/50-artykuly/1042-psychologiczna-problematyka-uzaleznien-od-narkotykow.html - dostępna 12.09.2011r.

Powstające w nałogu mechanizmy uzależnienia oraz niesprzyjające okoliczności zewnętrzne powodują, że osoby uzależnione zmagają się z wieloma problemami psychologicznymi, wynikającymi z przymusu przyjmowania substancji psychoaktywnych i ich destrukcyjnego wpływu na niektóre funkcje mózgu i psychikę. Problemy psychologiczne klasyfikuje się ogólnie, jako **problemy o charakterze emocjonalnym, poznawczym i behawioralnym:**

- **Problemy psychologiczne o charakterze emocjonalnym;** Pogłębiająca się zależność psychiczna oraz „głód” substancji chemicznej powodują u osób uzależnionych narastające napięcie, stan ciągłego niepokoju i rozdrażnienia. Przykre objawy fizjologiczne potęgują uczucie dyskomfortu psychicznego powodując, że myśli i uwaga osób uzależnionych koncentrują się na sięgnięciu po kolejną dawkę narkotyku; nie są w stanie dłużej skupić swojej uwagi na wykonywanych zadaniach i nie dostrzegają realnych możliwości rozwiązywania różnych problemów życia codziennego i zawodowego. To pogłębia ich frustrację i dyskomfort psychiczny. Jak twierdzi prof. Jerzy Mellibruda, „...osoby uzależnione mają silną tendencję do reagowania na stres poczuciem zagrożenia, któremu często towarzyszą lęk, złość, smutek i ból oraz gotowość do radzenia sobie ze stresem przy pomocy prób bezpośredniego łagodzenia przykrych emocji zamiast prób zmiany okoliczności tworzących stres”¹². Oznacza to, że osoby uzależnione dążą do złagodzenia lub uśmierzania wszelkich przykrych stanów emocjonalnych i dyskomfortów psychicznych, w jeden skuteczny według nich sposób, tzn. przy pomocy substancji psychotropowej (tzw. mechanizm nałogowego regulowania uczuć). Zatem regulują swoje przeżycia i emocje za pomocą używki. Alkoholicy i narkomani w chwilach trzeźwości umysłu dostrzegają swój problem ale nie potrafią sobie z nim samodzielnie poradzić, tracą poczucie własnej wartości, pojawia się poczucie winy za krzywdy wyrządzone rodzinie, poczucie wstydu, niska samoocena i brak zaufania do samego siebie (tzw. mechanizm rozpraszenia i rozdławiania Ja). I znowu według nałogowca, w cierpieniu psychicznym, może ulżyć jedynie kolejna dawka narkotyku (tzw. czynności kompulsywne). Stres, który stanowi podstawowe źródło przykrych stanów emocjonalnych dla osób uzależnionych, może być wywołany przez czynniki zewnętrzne np. nowe sytuacje życiowe, a nawet bardzo korzystne propozycje pomocy ze strony różnych instytucji czy rodziny. W ślad za innymi badaczami, prof. Jerzy Mellibruda potwierdza „...siła pragnienia alkoholu pochodzi zarówno z dążenia do uśmierzania przykrych stanów związanych z niepokojem i z cierpieniem jak i z pokusy na osiągnięcie przyjemności bezpośrednio po uwolnieniu się od przykrości”¹³. Pogłębiające się uzależnienie doprowadza do stanu w którym substancja chemiczna rządzi emocjami osób uzależnionych, w wyniku czego tracą oni swoją tożsamość, a czasem człowieczeństwo.

- **Problemy psychologiczne o charakterze poznawczym;** Według prof. Jerzego Mellibrudy „U osoby uzależnionej powstaje całościowy i zwarty system przekonań, który określa subiektywną wizję życia i świata odizolowaną od rzeczywistości i podporządkowaną pragnieniu picia. Obniża się zdolność do weryfikacji spostrzeżeń i przekonań i sprawdzania ich zgodności z realiami żywymi”¹⁴. To stwierdzenie i wyniki wielu badań potwierdzają, że osoby uzależnione mogą mieć zaburzoną **świadomość i postrzeganie rzeczywistości**. Często nie potrafią racjonalnie myśleć i rozwiązywać swoich problemów, rozróżniać dobra i zła, a każda nowa, nawet korzystna sytuacja może wywołać źródło stresu i potrzebę sięgnięcia po substancję chemiczną. Uzależnieni nie mogą dokonywać oceny swoich zachowań. Tego typu zaburzenia poznawcze bardzo ograniczają możliwość udzielenia wsparcia osobom uzależnionym, bo najczęściej nie odczuwają potrzeby zmiany swojego stanu. Nawet jeśli osoby **te odczuwają taką potrzebę np. uczestniczenia w szkoleniu zawodowym czy poszukiwania pracy, to**

12 J. Mellibruda Psychologiczna koncepcja mechanizmów uzależnienia www.psychologia.edu.pl/czytelnia/50-artykuly/675-psychologiczna-koncepcja-mechanizmow-uzaleznienia.html - dostępna 12.09.2011r.

13 J. Mellibruda, op.cit

14 L. Mellibruda, op.cit

często może temu towarzyszyć stres i brak umiejętności radzenia sobie z rzeczywistością, co powoduje, że nadal pozostają uzależnione i nie podejmują działań (tzw. mechanizm iluzji i zaprzeczenia). Dlatego, aby przerwać „błędne koło nałogu” osoby uzależnione potrzebują specjalistycznego leczenia medycznego i psychoterapeutycznego. Badania neuropsychologiczne potwierdzają, że długotrwałe picie alkoholu, a nawet łagodne czy umiarkowane może u niektórych osób spowodować uszkodzenie mózgu i wpłynąć niekorzystnie na funkcjonowanie poznawcze, tzn. zdolność mózgu do pozyskiwania informacji, przetwarzania ich i posługiwania się nimi. Utrzymujące się upośledzenie funkcji poznawczych może prowadzić do złego wykonywania pracy przez dorosłych alkoholików oraz utrudniać naukę¹⁵. Zaburzenia mogą się przejawiać, jako trudności z myśleniem, pamięcią, podejmowaniem decyzji, planowaniem i rozwiązywaniem problemów. Tego typu zaburzenia uniemożliwiają osobie uzależnionej kontrolę własnych zachowań, wybór właściwych metod działania i przestrzeganie obowiązujących norm społecznych. Dlatego np. często postępują niemoralnie, popadają w konflikty z prawem i innymi ludźmi; rodziną, sąsiadami czy współpracownikami i tracą swoje dotychczasowe kompetencje osobiste do wykonywanie wielu zadań zawodowych.

- **Problemy psychologiczne o charakterze behawioralnym;** Wioletta Knapik w swojej książce poświęconej problemom uzależnienia stwierdza „Uzależnienie powoduje, że ludzie tracą możliwości logicznego myślenia i weryfikowania swojego zachowania... nałóg zniewala człowieka; powoduje, że jego umysł i ciało są całkowicie podporządkowane uzależnieniu; człowiek traci możliwość racjonalnego myślenia i działania”¹⁶.

Osoby uzależnione cechuje zupełnie odmienne zachowanie i funkcjonowanie od tego przed uzależnieniem; zachowania mogą być nieprzewidywalne i nieodpowiedzialne, pozbawione dostępu do substancji psychoaktywnych stają się drażliwe i wybuchowe. Nawet niewielkie niedogodności mogą wywołać silne emocje i nieodpowiednie reakcje, np. wybuchy gniewu i agresję. Uzależnieni zdają sobie sprawę z tego, że stopniowo tracą samokontrolę i mają świadomość brnięcia w tzw. „ślepy zaułek”, ale mechanizmy uzależnienia i objawy głodu substancji są silniejsze. Osoby oszukują samych siebie i otoczenie zapewniając o sile własnej woli i panowaniu nad swoim nałogiem. Tymczasem, nie są zdolne cierpliwie rozwiązywać problemów codziennego życia, ponieważ kompulsywne poszukiwanie „narkotyku” zagłusza racjonalne myślenie i działanie. W miarę upływu czasu i rozwoju uzależnienia zmniejsza się tolerancja (wrażliwość) na cierpienie psychiczne i fizyczne wynikające z braku substancji chemicznej. Objawy somatyczne, to najczęściej nadmierne pobudzenie lub otępienie, szybka akcja serca, bóle mięśni, głowy, żołądka, wymioty, drżenie mięśni, bezsenność. Zaburzenia psychiczne objawiające się najczęściej, jako depresje, paranoje, stany lękowe, poczucie beznadziei, mogą doprowadzić osoby uzależnione do prób samobójczych i samobójstw. Znamienne i dramatyczne w zachowaniu osób uzależnionych jest to, że pomimo wielu problemów i degradacji zarówno zdrowia psychicznego jak i fizycznego nie są w stanie zaprzestać używania substancji chemicznych. Samodzielne próby zerwania z nałogiem zwłaszcza w zaawansowanych fazach uzależnienia kończą się najczęściej niepowodzeniem. Dlatego osoby uzależnione wymagają specjalistycznego leczenia medycznego i terapeutycznego.

- **Problemy zawodowe;** W początkowej fazie uzależnienia, niektóre osoby pracują i dobrze sobie radzą w pracy, ale w momencie kiedy substancja psychoaktywna zaczyna rządzić ich zachowaniem i myśleniem, nie są w stanie ukryć swego problemu. Pojawiają się nieuczestniczenie, nieobecności i spóźnienia, niedyspozycje zdrowotne i zaniedbywanie obowiązków służbowych. Maleje wydajność pracy. Zaburzenia emocjonalne i problemy z przestrzeganiem obowiązujących norm społecznych i prawnych mogą wywoływać sytuacje konfliktowe i złe relacje interpersonalne,

15 Alcohol Alert, nr: 53, Lipiec 2001, National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism. <http://www.leczenieodwykowe.pl/2009/informacje/uposledzenie-funkcji-poznawczych/> dostępna 12.09.2011r.

16 W. Knapik Uzależnienia jako problem cywilizacyjny XXI wieku, Wydawnictwo UR w Krakowie, Kraków 2010, str 87

ograniczające efektywność pracy i możliwości współpracy. Często są też przyczyną wypadków w pracy. W miarę pogłębiania się choroby, osoby uzależnione tracą stopniowo swoje wrodzone sprawności wykorzystywane w pracy, np. zdolności manualne, koncentracji, zdolność sprawnego i logicznego myślenia czy podejmowania odpowiedzialnych decyzji. Najbardziej rozpowszechnione upośledzenie funkcji mózgu związane z pićm alkoholu dotyczy, zdolności wzrokowo-przestrzennych objawiających się jako zaburzenie postrzegania i zapamiętywania rozmieszczenia obiektów względem siebie w przestrzeni dwu- i trójwymiarowej. Te problemy ujawniają się np.: przy prowadzeniu samochodu czy składaniu mebli z części, na podstawie szkicu w instrukcji¹⁷. Zaburzenia dotyczą również zdolności myślenia abstrakcyjnego, niezbędnego np.: przy tworzeniu planu projektu, wprowadzaniu go w życie i elastycznej zmiany w razie konieczności. Te problemy jak i trudności z pamięcią i przetwarzaniem informacji mogą eliminować osoby uzależnione z wykonywania dotychczasowych zadań zawodowych i zajmowanych stanowisk. Osoby popadające w nałóg nie dbają o własny rozwój zawodowy i zdobywanie nowych umiejętności, niechętnie się uczą nowych rzeczy, nie chcą uczestniczyć w szkoleniach, nie docierają do nich racjonalne argumenty i sygnały dotyczące ich niewłaściwego zachowania i zagrożenia utraty pracy. Postępujące uzależnienie powoduje, że stopniowo, a potem całkowicie nie wywiązują się ze swoich obowiązków służbowych i tracą pracę, często z powodów dyscyplinarnych. Choroby, które pojawiają się w wyniku ciągłego zatruwania organizmu substancjami chemicznymi, ograniczają możliwość kontynuowania pracy do osiągnięcia wieku emerytalnego. Osoby, które nie podejmą leczenia ulegają degradacji psychicznej i fizycznej, schodzą na margines życia społecznego i zawodowego. Pogłębiające się wyniszczenie organizmu może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Mocne strony opisywanej grupy;

Osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków odzyskują świadomość swojej choroby.

Ma to miejsce szczególnie wtedy, gdy zbiór strat życiowych, wynikających z nadużywania substancji chemicznej staje się szczególnie duży i dotkliwy. Jest to dobry moment do skorzystania z pomocy specjalistów i terapeutów. Badania potwierdzają, że na każdym etapie uzależnienia można zerwać z nałogiem i rozpocząć leczenie. Większość uzależnionych przejawia łagodne lub umiarkowane deficyty funkcji intelektualnych wraz ze zmniejszeniem rozmiaru mózgu i lokalnymi zmianami w aktywności komórek nerwowych. Większość alkoholików rozpoczynających leczenie wypada w testach na inteligencję ogólną, równie dobrze, jak osoby nie uzależnione od alkoholu¹⁸. Stwarza to realne możliwości powrotu do zdrowia i naprawy zniszczonych więzi, odzyskania posiadanych zdolności, dalszego kształcenia oraz rozwoju osobistego i zawodowego. Znaczna część osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych może wykorzystać marnowany wcześniej potencjał zawodowy; zdobyte kwalifikacje, uprawnienia, doświadczenie zawodowe. Silna potrzeba powrotu do normalnego życia i wsparcie bliskich może stanowić silną motywację do rozpoczęcia leczenia. Rozbudowany system bezpłatnej opieki i kompleksowego leczenia osób uzależnionych daje duże gwarancje powrotu do trzeźwego życia. Samoleczenie lub korzystanie z półśrodków nie daje pożądanych rezultatów. Zbyt często występują sytuacje i stany wywołujące powrót do nałogu. Obecny system leczenia uzależnień, zarówno farmakoterapia, jak i psychoterapia oraz programy readaptacyjne umożliwiają łagodny i trwały powrót do normalnego funkcjonowania w życiu osobistym i zawodowym.

17 www.psychologia.edu.pl/czytelnia/51-alkohol-i-nauka/268-uposledzenie-funkcji-poznawczych-a-proces-zdrowienia-w-przebiegu-alkoholizmu.html - dostępna 12.09.2011r.

18 Alcohol Alert, nr: 53, lipiec 2001, National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism. www.leczenieodwykowe.pl/2009/informacje/uposledzenie-funkcji-poznawczych/

FORMY WSPARCIA – placówki leczenia odwykowego i terapii uzależnień

Organizacja/instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łodzi; podległe jednostki: - Szpital im. Dr J. Babińskiego w Łodzi</p> <p>- Wojewódzki Ośrodek Leczenia Uzależnień</p>	<p>Szpital udziela świadczeń zdrowotnych w całodobowych oddziałach psychiatrycznych: - terapii uzależnień od alkoholu z podziałem detoksykacyjnym, - detoksykacji od narkotyków i innych środków psychoaktywnych Prowadzone są badania diagnostyczne i laboratoryjne</p> <p>Przy WOLU działają: 1. Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia: Leczenie odwykowe w systemie ambulatoryjnym; pomoc medyczna (psychiatryczna), psychologiczna, terapeutyczna. Indywidualne i grupowe świadczenia zapobiegawczo- lecznicze i rehabilitacyjne. Realizacja programu profilaktycznego w zakresie uzależnienia. Rehabilitacja i zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych i członków ich rodzin Należy osobiście lub telefonicznie zapisać się na wizytę. Nie jest konieczne ubezpieczenie w NFZ (ośrodek posiada pulę pieniężną na udzielanie pomocy osobom nie ubezpieczonym). W momencie rejestracji należy przedstawić dowód osobisty Godziny otwarcia pon.-czw. 8³⁰-19⁰⁰, w piątek 8³⁰-15⁰⁰</p> <p>2. Poradnia leczenia uzależnienia od narkotyków i innych środków psychoaktywnych świadczy pomoc dla osób eksperymentujących i uzależnionych od różnych substancji psychoaktywnych (takich jak heroina, amfetamina, marihuana, dopalacze, leki uspokajające i nasenne) oraz ich rodzin. Poradnia udziela nieodpłatnie następujących świadczeń w ramach umowy z NFZ: - porady lekarza psychiatry, w tym skierowania na detoksykację, do ośrodków stacjonarnych, leczenie farmakologiczne, - psychoterapia indywidualna dla: osób eksperymentujących oraz uzależnionych od środków psychoaktywnych, osób współuzależnionych, osób uprawiających patologiczny hazard i korzystających w nałogowy sposób z Internetu - psychoterapia grupowa: dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych - grupy spotykają się cyklicznie w celu zapobiegania nawrotom choroby, działała grupa indywidualnego rozwoju, dla osób współuzależnionych - grupy wspierające, edukacyjne oraz indywidualnego rozwoju,</p>	<p>Osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych współuzależnieni, bezdomni; - obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych Osoby nadużywające lub uzależnione od środków psychoaktywnych osoby uprawiające patologiczny hazard i korzystające w nałogowy sposób z Internetu, osoby współuzależnione (członkowie rodzin osób uzależnionych), bezdomni; - obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych</p>	<p>(1) (2) (3) (4) (5) (6) Statut Wojewódzkiego Ośrodka Leczenia Uzależnień Regulaminy działalności poradni</p>

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<p>- konsultacje rodzinne, - poradnictwo w bieżącej sytuacji; udzielanie informacji o uzależnieniu, metodach leczenia, ofercie placówek, procedurze uzyskania miejsca w ośrodku stacjonarnym. Godziny otwarcia pon.-czw. 8³⁰-19³⁰, w piątek 8³⁰-15³⁰</p>		
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień (MOPiTu) im. Bł. Rafała Chylińskiego	<p>Świadczenia medyczne służące zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia: detoksykacja, trzeźwienie, terapia uzależnień. Jednostki wchodzące w skład MOPiTu: 1. Zakład Medycyny Uzależnień: a) Oddział przyjęć; diagnoza stanu pacjenta, badania internistyczne, badania obecności alkoholu w organizmie, testy na obecność narkotyków, badania laboratoryjne; b) Oddział Diagnostyczno-Obszerwacyjny - Opiekunczego (ZDO) są. badani przez lekarza dyżurnego Ambulatorium Ogólnego w celu oceny stanu zdrowia, potwierdzenia obecności alkoholu w organizmie, postawienia diagnozy i ukierunkowania dalszego postępowania. W celu zwiększenia możliwości diagnostycznych ZDO zapewnia dostęp do podstawowych badań laboratoryjnych i testów na obecność narkotyków. Pacjenci są przyjmowani po wyrażeniu zgody na umieszczenie w ZDO lub wbrew swej woli zgodnie z ustawą, o wychowaniu w trzeźwości. Pacjenci nie wymagający leczenia w MOPiTu, w zależności od wskazań lekarskich, są kierowani do innych placówek służby zdrowia, zwalniani do domu lub umieszczani w Policynijnej Izbie Zatrzymań c) Oddział (stacjonarny) Leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacji) i Poradnia Leczenia Uzależnień (leczenie ambulatoryjne). Pomoc obejmuje postępowanie ukierunkowane na identyfikowanie cech uzależnienia oraz wczesne wykrywanie współistniejących schorzeń u osób z problemem alkoholowym, leczenie niepowikłanych alkoholowych, zespołów abstynencyjnych, - przerywanie ciągów alkoholowych, trzeźwienie w warunkach kontrolowanych, zabiegi sanitarne – higieniczne. Wskazane skierowanie od lekarza POZ lub specjalisty. W momencie rejestracji wymagany dokument potwierdzający nr PESEL.</p>	<p>Osoby uzależnione od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, osoby uzależnione od hazardu i Internetu, osoby używające przemoc, ofiary przemoc, bezdomni; -obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych,</p>	<p>(1) (2) (3) (4) (5) (6) Uchwała Nr XIX/243/03 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 24 września 2003 r. w sprawie likwidacji Izby Wytrzeźwień w Łodzi i przekazania zadań Miejskiemu Ośrodkowi Profilaktyki i Terapii Uzależnień im. Bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 300, poz. 2595) Statut MOPiTu zatwierdzony uchwałą XXXVII/726/Q8 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie zatwierdzenia statutu Miejskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi. Regulamin Oddziału – każdy oddział posiada własny regulamin Regulamin Organizacyjny Hostelu</p>

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<p>2. Zakład Psychoterapii Uzależnień; a.) Poradnia Leczenia Uzależnień Pomoc świadczona w poradni obejmuje realizację podstawowego programu psychoterapii uzależnienia od alkoholu (program terapeutyczny ma charakter programu tzw. niskoprogowego, tzn. złamanie abstynencji przez pacjenta nie skutkuje dla niego usunięciem z programu leczenia. Udzielane są indywidualne świadczenia zapobiegawcze - lecznicze osobom uzależnionym od alkoholu (działania diagnostyczne w zakresie uzależnienia oraz związanych z tym szkód zdrowotnych oraz oddziaływania farmakologiczne wspomagające psychoterapię uzależnień). Prowadzone są konsultacje edukacyjne dla członków rodzin osób uzależnionych. b.) Poradnia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych: Pomoc obejmuje: - realizację programów psychoterapii uzależnień i psychoterapii współuzależnienia; program terapii uzależnienia ma charakter programu wysokoprogowego - zakłada zawarcie kontraktu z osobą, uzależnioną, w którym zobowiązuje się ona do utrzymywania abstynencji, oraz ma charakter intensywny - udzielanie indywidualnych świadczeń zapobiegawczo - leczniczych, świadczenia rehabilitacyjne Do poradni pacjenci zgłaszają się z dowodem osobistym i dokumentem poświadczającym ubezpieczenie w NFZ. Przyjmowani są również pacjenci bez ubezpieczenia. c) Oddział Leczenia Uzależnień (OLU) Leczenie krótkoterminowe oparte na założeniach teorii psychologicznych mechanizmów uzależnienia oraz doświadczeń klinicznych. Oferuje całodobową opiekę medyczną, farmakoterapię oraz pomoc psychologiczną d) Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu Realizuje program dzienny; terapia indywidualna i grupowa, konsultacje psychiatryczne. Osoby zainteresowane, bezdomni mogą skorzystać z hostelu. Zajęcia grup hostelowych odbywają się w godz. od 9⁰⁰ – 17⁰⁰. Zajęcia pozostałych grup terapeutycznych dostosowane są do godzin pracy osób uzależnionych. Przyjmowani są pacjenci po detoksykacji., podpisaniu zgody na leczenie i przyjęciu warunków regulaminu oddziału. 3. Zakład Rehabilitacji i Readaptacji: Świadczenia obejmują: - trzeźwienie w warunkach kontrolowanych, - zabiegi higieniczno-sanitarne, - positek, czyste ubranie, - motywowanie do zmiany stylu życia i wskazywanie możliwości dalszej pomocy - podjęcie działań socjalno-bytowych, - realizacja programu aktywizacji zawodowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hostel - noclegownia dla osób z problemem alkoholowym, ul. Kilińskiego 232 • Hostel - noclegownia dla osób z problemem alkoholowym, ul. Przybyszewskiego 251/253 • Hostel - noclegownia dla osób z problemem alkoholowym, ul. Niciarniana 41 		

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<p>• Hostel - noclegownia dla sprawców przemocy domowej, ul. Niciarniana 41</p> <p>Warunkiem przyjęcia do hostelu jest podpisanie kontraktu z hostelem i kontraktu z terapeutą oraz zaakceptowanie i podpisanie zasad regulaminu hostelu. W momencie zgłoszenia i rejestracji wymagany jest dokument potwierdzający nr PESEL.</p>		
Fundacja „Uwolnienie” w Łodzi: - Centrum Leczenia Uzależnień i Stanów Kryzysowych	<p>1. Poradnia Zdrowia Psychicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pomoc psychoterapeutyczną dla osób w stanach kryzysowych, żyjących w sytuacjach przewlekłego stresu, czy też mających problemy utrudniające im czerpanie w pełni radości z życia; spotkania indywidualne z psychologiem lub psychoterapeutą oraz psychoterapeutyczne zajęcia grupowe; - konsultacje i opieka psychiatryczna również dla osób uzależnionych <p>2. Poradnia Leczenia Uzależnień:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terapia osób uzależnionych - spotkania grupowe (zajęcia edukacyjne i terapeutyczne) oraz indywidualne konsultacje psychologiczne. Psychoterapia osób współuzależnionych; członków rodzin i bliskich osób uzależnionych lub pijących nadmiernie, m.in. pomoc partnerom osób uzależnionych, a także Dorosłym Dzieciom Alkoholików (DDA). - Program dzienny dla osób uzależnionych (nie pracujących): Program obejmuje terapię indywidualną oraz grupową przez 6 dni w tygodniu, od poniedziałku do soboty, w godz. od 9⁰⁰ do 15⁰⁰ (wymagane skierowanie od lekarza podstawowej opieki zdrowotnej) Osoby uczestniczące w zajęciach otrzymują jeden ciepły posiłek dziennie (obiad) oraz w zależności od możliwości pomoc żywnościowa (raz w tygodniu lub co dwa tygodnie). - Pomoc żywnościowa dla zainteresowanych osób zdrowiejących, uzależniona od ilości żywności otrzymanej w ramach współpracy z Bankiem Żywności - Do programu nie jest wymagane skierowanie z placówki MOPS. - Ponadto w ramach programów finansowanych przez Wydział Zdrowia Urzędu Miasta Łodzi oferowane się bezpłatnie: - Program dla osób pijących szkodliwie, nieuzależnionych: Spotkania umożliwiające osobie nieuzależnionej ale pijącej nadmiernie przywrócić się konsekwencjom nadużywania przez nią alkoholu i zmniejszenie ryzyka rozwinięcia się u niej choroby alkoholowej; - Program dla ofiar przemocy: Pomoc psychologiczna w ramach spotkań indywidualnych oraz (opcjonalnie) grupowych. Celem terapii jest umożliwienie ofierze powstrzymania przemocy w jakiegokolwiek formie (fizycznej, emocjonalnej, seksualnej, ekonomicznej i innych). - Program dla sprawców przemocy: Spotkania indywidualne i grupowe, mające na celu zrozumienie i poradzenie sobie z trudnymi emocjami, które dotąd pacjent odreagowywał w formie agresji i przemocy w relacjach z innymi ludźmi; treningi zachowań konstruktywnych, umożliwiających obniżenie napięcia i zmniejszenie przeżywanego frustracji; 	Osoby uzależnione od narkotyków, alkoholu (do roku po zakończeniu terapii, długotrwale bezrobotni, bezdomni - obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych	(1) (2) (3) (4) (5) (6) (8) Statut Fundacji „Uwolnienie” Regulamin Fundacji „Uwolnienie” Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003r. (tekst jednolity Dz.U. z 2011r. nr 43, poz. 225) Regulamin Organizacyjny CIS MEA dostępny w siedzibie fundacji i na stronie: www.uwolnienie.pl/upload/articles/cis/regulamin_organizacyjny.doc

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<p>3. Centrum Integracji Społecznej MEA przy Fundacji „Uwolnienie”:</p> <p>Świadczy pomoc z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej, której celem jest przystosowanie uczestników Centrum do powrotu na rynek pracy i aktywnego życia społecznego. Centrum realizuje projekty wspierające zatrudnienie socjalne. Warunkiem koniecznym i niezbędnym do uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej jest zawarcie Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego. Okres uczestnictwa w zajęciach w Centrum może trwać do 11 miesięcy (w tym okres próbny 1 miesiąc). W uzasadnionych przypadkach może zostać przedłużony o kolejne 6 miesięcy. Uczestnikom zajęć w Centrum przysługuje świadczenie integracyjne w wysokości 80% zasiłku dla bezrobotnych oraz jeden ciepły posiłek dziennie (w okresie próbnym w wysokości 50% zasiłku dla bezrobotnych).</p> <p>Pomoc obejmuje również:</p> <ul style="list-style-type: none"> - terapie indywidualną i grupową kształtującą umiejętności społeczne, przezwyciężanie własnych barier, naukę zachowań asertywnych prospołecznych; - kursy zawodowe, szkolenia umiejętności przydatnych w życiu codziennym i zawodowym, np. obsługa komputera, - konsultacje prawne, - konsultacje zawodowe, - konsultacje psychologiczne, - wspólne imprezy kulturalne <p>Warunkiem przyjęcia do Centrum jest zakończenie pełnego programu psychoterapii w zakładzie lecznictwa odwykowego lub programu terapeutycznego w Zakładzie Opieki Zdrowotnej</p>		
Institut Medycyny Pracy Klinika Ostych Zatruc ul. Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus	<p>Oddział Toksykologii przyjmuje pacjentów w przypadku ostrych zatruc od środków psychoaktywnych, zagrażających życiu. Przyjmowani są pacjenci powyżej 14 roku życia w ciężkich stanach (najczęściej dowieźni przez pogotowie).</p>	Osoby uzależnione od środków pobudzających, substancji wiewnych, halucynogennych, opiatów, w sytuacji ostrych zatruc tymi środkami psychoaktywnymi	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Warcie.	<p>1. Oddział Leczenia Uzależnień - oddział damsko-męski 50-cio łóżkowy. Realizuje świadczenia w oparciu o 6 - tygodniowy program leczenia obejmujący diagnostykę uzależnienia, psychoterapię indywidualną i grupową, terapię zmierzającą do zmiany zachowań w kierunku utrzymania abstynencji, a także działania konsultacyjne - edukacyjne, farmakoterapię i inne.</p> <p>2. Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych – oddział męski, 45-cio łóżkowy. Pomoc medyczna, farmakologiczna, detoksykacja, rehabilitacja i zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych i członków ich rodzin Warunkiem przyjęcia na oddział jest skierowanie od lekarza POZ lub specjalisty.</p> <p>3. Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia: Pomoc świadczona jest w systemie ambulatoryjnym</p>	- osoby uzależnione od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, - współuzależnieni, bezdomni; - obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych	(1) (2) (3) (4) (5) (6) oraz: Statut szpitala Regulamin Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<p>Działania profilaktyczne i lecznicze odbywają się w ramach zajęć terapeutycznych; grupowych i indywidualnych. Terapia ambulatoryjna obejmuje: diagnozowanie i motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych, poradnictwo i psychoterapię osób uzależnionych i współuzależnionych. Realizowany jest podstawowy program terapii uzależnienia oraz pogłębiony program terapii uzależnienia, zajęcia psychoedukacyjne dla rodzin osób uzależnionych oraz konsultacje indywidualne terapeutów dotyczące realizacji Osobistego Planu Terapii i inne (w zależności od potrzeb).</p> <p>Program podstawowy terapii trwa 28 tygodni i realizowany jest w trzech etapach: grupa wstępna - 8 tygodni, grupa podstawowa - 10 tygodni, grupa końcowa - 10 tygodni.</p> <p>Programem terapii pogłębionej obejmuje absolwentów programu podstawowego. Uczestnictwo w poszczególnych zajęciach maratonowych, wynika z realizacji Osobistego Planu Terapii, który konstruowany jest zgodnie z potrzebami i możliwościami, indywidualnie dla każdego pacjenta. Poradnia przyjmuje pacjentów codziennie od godz. od 8⁰⁰ do 19⁰⁰, rejestracja czynna od 8⁰⁰ do 15⁰⁰ tel. 438296329</p> <p>Przy rejestracji należy okazać się dowodem osobistym i dokumentem poświadczającym. ubezpieczenie. Przyjmowani są również pacjenci nie ubezpieczeni. Skierowanie nie jest wymagane.</p>		
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Zgierzu	<p>1. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia. Nie jest wymagane skierowanie. Przyjmowani są również pacjenci nie ubezpieczeni w NFZ. Należy telefonicznie lub osobiście umówić się na wizytę</p> <p>2. Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu – leczenie odwykowe w ramach terapii indywidualnej; spotkania 3 razy w tygodniu, konsultacje koedukacyjne .</p> <p>2. Dzienny Oddział Leczenia Uzależnień- terapia indywidualna i grupowa . Pacjenci biorą udział w zajęciach terapeutycznych, a na noc wracają do domu. Pacjenci otrzymują posiłek. Oddziały są koedukacyjne. Warunkiem przyjęcia jest skierowanie od lekarza podstawowej opieki zdrowotnej lub specjalisty.</p> <p>3. Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych Leczenie osób z objawami alkoholowych i mieszanych (alkohol+leki) zespołów abstynencyjnych. Leczenie środkami farmakologicznymi, dodatkowo terapia . W oddziale prowadzone są zajęcia grupowe i rozmowy indywidualne z terapeutą lub psychologiem.</p> <p>O przyjęciu decyduje lekarz dyżurny Izby Przyjęć Szpitala w oparciu o stan faktyczny chorego. Pobyt w oddziale trwa ok. 10 dni i zasadniczym celem leczenia jest umożliwienie pacjentowi, który musi lub chce przerwać picie, bezpiecznego i humanitarnego przejścia okresu odstawienia, który może być niebezpieczny dla zdrowia i życia . Pobyt w Oddziale jest pierwszą fazą leczenia w której pacjent jest motywowany, a następnie kierowany do dalszego leczenia odwykowego. Oddział wyłącznie męski. Kobiety z podobnym problemem kierowane są na oddział psychiatryczny lub ogólny.</p>	Osoby uzależnione od alkoholu i leków bezdomni; -obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych	(1) (2) (3) (4) (5) (6) oraz: Statut szpitala Regulamin Poradni i Oddziałów

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Szpital Wojewódzki w Belchatowie	<p>1. Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych Leczenie uzależnień; detoksykacja i terapia odwykowa</p> <p>W skład oddziału wchodzi: - odcinek detoksykacji (31 łóżek), - odcinek terapii odwykowej (31 łóżek).</p> <p>W przypadkach detoksykacji i terapii odwykowej, oddział świadczy usługi w zakresie wszystkich substancji psychoaktywnych dla pacjentów z terenu całego województwa. Świadczy również usługi dla osób z sądowym obowiązkiem leczenia odwykowego (z terenu 13 sądów woj. łódzkiego). W ramach diagnostyki laboratoryjnej Oddział ma możliwość określenia poziomu alkoholu we krwi i wykonania testów na obecność narkotyków w moczu (amfetamina, morfina, kanabinoidy, kokaina, trójcykliczne antydepresanty, benzo-diazepiny). Oddział ściśle współpracuje z Poradnią Leczenia uzależnień oraz z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką uzależnień na terenie Belchatowa.</p> <p>2. Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu Zapewnia opiekę poszpitalną dla pacjentów po podstawowym programie terapii jak również po intensywnym programie terapii w Ośrodku terapii uzależnienia od alkoholu (w formie terapii pogłębionej).</p> <p>Zakres pomocy obejmuje realizację programów psychoterapii dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, udzielanie pełnego zakresu indywidualnych świadczeń zapobiegawczo-leczniczych, prowadzenie działań konsultacyjno-edukacyjnych dla członków rodzin, oraz współpracę z grupami samopomocowymi AA.</p>	osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, współuzależnieni bezdomni; -obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Prywatna Klinika Psychiatryczna i Terapii Uzależnień „WOLMED”	<p>1. Dzienny Oddział Terapii uzależnienia od alkoholu realizuje Program Terapeutyczny oparty na koncepcji działania mechanizmów uzależnienia opracowanej przez prof. dr J. Mellibrudę. Dla każdego pacjenta przygotowany jest indywidualny program terapii, który uwzględnia diagnozę psychologiczną, wywiad z chorym, wynikające z tego podłoże nałogu, stan rozumienia istoty choroby, deficyty różnych umiejętności, niezbędnych w procesie zdrowienia. Następnie pacjent uczy się rozpoznawać sygnały ostrzegawcze „głodu”, nawrotów choroby, zapobiegania im i kontrolowania własnych impulsów. Kolejnym krokiem jest ocena szkód wyrządzonych przez nałóg samemu choremu, jego rodzinie i otoczeniu oraz określenie sposobów ich naprawienia. Służą temu wszystkie formy terapii dostępne w Klinice.</p> <p>2. Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych prowadzi odtrucia poalkoholowe, poplekowe i ponarkotykowe, których głównym celem jest oczyszczenie organizmu z toksyn wywołujących objawy zatrucia oraz złagodzenie objawów zespołu abstynencyjnego, występującego w wyniku nadużywania substancji uzależniających.</p> <p>Odtrowanie polega na podawaniu przez kilka dni na specjalnej sali detoksykacyjnej płynów infuzyjnych, leków, witamin, krystaloidów i uzupełnianiu poziomu elektrolitów.</p> <p>W 2012 roku Klinika nie realizuje bezpłatnego leczenia w ramach kontraktu z NFZ.</p>	Osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków, hazardu, zakupów, Internetu, pracy, seksu i innych uzależnień czynnościowych, bezdomni; obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych	(1) (2) (3) (4) (5) (6) oraz: Regulamin Oddziałów i Poradni

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<p>Bezpłatne leczenie psychiatryczne, konsultacje psychologiczne oraz zajęcia terapeutyczne odbywają się w Poradniach Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień uruchomionych przez Klinikę Wolmed w Belchatowie, Piotrkowie Trybunalskim, Pajęcznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w Belchatowie 97-400, ul. Opalowa 9, tel. 44 6337899 (terapia indywidualna i grupowa) - w Piotrkowie Trybunalskim 97-300, ul. 3 Maja 2, tel. 44 6499612 (terapia indywidualna) - w Pajęcznie 98-330, ul. Wiśniowa 1, tel. 34 3112447 e-mail: medialm@ope.pl (terapia indywidualna) 		
<p>Centrum Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łodzi Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii – Oddział w Łodzi</p>	<p>Oferta usług obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc medyczną dla pacjentów i ich rodzin prowadzoną przez lekarzy psychiatrów, specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży, psychologów-specjalistów psychologii klinicznej, terapeutów, których celem jest zdiagnozowanie problemu pacjenta i wybór sposobu leczenia. - kierowanie pacjentów na leczenie detoksykacyjne, pomoc w uzgodnieniu miejsca odtrucia, - kierowanie pacjentów do ośrodków readaptacyjno-rehabilitacyjnych, pomoc w wyborze ośrodka, zapoznanie z programem terapeutycznym ośrodka, - terapie indywidualną, w tym wstępną psychoterapię motywującą do leczenia, - terapie rodzinną, - grupową terapię podtrzymującą (grupy wsparcia dla pacjentów i ich rodzin, z elementami treningu interpersonalnego i treningu asertywności), - zajęcia edukacyjne z zakresu uzależnień dla pacjentów i ich rodzin (grupowe i indywidualne), - interwencję kryzysową, - konsultacje z doradcą zawodowym i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, - możliwość wykonania testów do wykrywania narkotyków, - poradnictwo dla rodzin w sprawach związanych z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych (narkotyków i alkoholu) <p>Prowadzone są również konsultacje dla osób z tzw. „podwójną diagnozą” czyli osób używających substancji psychoaktywnych z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>Każdy może wziąć udział w wykładach dotyczących problematyki uzależnień od narkotyków. Wszystkie usługi świadczone są nieodpłatnie. Placówka czynna: od poniedziałku do piątku w godzinach 15.00 – 20.00</p> <p>Placówka inicjuje i organizuje opiekę oraz pomoc rodzinom osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od narkotyków, alkoholu, nikotyny i innych substancji psychoaktywnych; współuczestniczy w organizowaniu opieki nad dziećmi ze środowisk zagrożonych uzależnieniem</p>	<p>Osoby uzależnione od narkotyków, alkoholu, współuzależnieni, bezdomni, obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych</p>	<p>(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) Statut Stowarzyszenia PTZN - http://www.ptzn.org.pl/pliki/statut2004.doc</p>

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Miejski Ośrodek Profilaktyczno-Terapeutyczny dla Dzieci i Młodzieży Zagrożonej Narkomanią</p>	<p>Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od substancji psychoaktywnych - poradnia pierwszego kontaktu i wczesnej interwencji. Pomoc obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konsultacje lekarskie, - psychoterapie indywidualną i grupową, - wydawanie skierowań do oddziałów detoksykacyjnych i ośrodków rehabilitacyjnych 	<p>Osoby uzależnione od narkotyków w wieku poniżej 24 lat oraz ich rodziny</p>	<p>(1) (2) (3) (6) Regulamin Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia</p>
<p>Fundacja Arka – podległe jednostki:</p>	<p>Zakres pomocy świadczonej przez fundację obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -diagnostykę uzależnienia, powikłań psychiatrycznych, somatycznych i neurologicznych, - psychoterapie, - działania edukacyjne, - reintegrację społeczną i zawodową, - wsparcie socjalne. 	<p>Osoby uzależnione od narkotyków, które ukończyły pełny cykl leczenia w placówce rehabilitacyjnej lub w systemie ambulatoryjnym bezdomni; -obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych</p>	<p>(7) (8)</p>
<p>Hostel w Łodzi Hostel w Zgierzu</p>	<p>Hostele realizują Program Adaptacji Społecznej, adresowany do osób, które ukończyły leczenie w ośrodkach odwykowych od narkotyków. Głównym celem Programu realizowanego w ramach pobytu w Hostelach jest pomoc uczestnikom w łagodnym przejściu z realiów ustrukturalizowanego i podporządkowanego terapii życia w ośrodku do samodzielnego funkcjonowania we współczesnym świecie i społeczeństwie</p> <p>Warunkiem uczestnictwa w programie jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ukończenie pełnego cyklu leczenia w placówce rehabilitacyjnej lub w systemie ambulatoryjnym • posiadanie skierowania z placówki rehabilitacyjnej do Programu Adaptacji społecznej • rozmowa wstępna z realizatorami Programu • zaakceptowanie warunków kontraktu. <p>Każda osoba starająca się o przyjęcie do Programu rozpoczyna od rozmowy kwalifikacyjnej, podczas której poznaje stawiane przed nią wymagania i zapoznaje się z ofertą pomocy jaką może uzyskać. Po zakwalifikowaniu się do programu osoba ubiegająca się otrzymuje miejsce w hostelu i po podpisaniu kontraktu staje się pełnoprawnym członkiem grupy.</p> <p>Uczestnicy Programu mogą przez 12 miesięcy korzystać z zakwaterowania w hostelu fundacji (z możliwością przedłużenia pobytu o kolejnych 6 miesięcy - po przedstawieniu argumentów i planu pobytu na kolejny okres), wsparcia grupy terapeutycznej i pomocy pracowników fundacji w uporządkowaniu spraw socjalnych, bytowych i prawnych.</p>	<p>Osoby uzależnione od narkotyków, które ukończyły pełny cykl leczenia w placówce rehabilitacyjnej lub w systemie ambulatoryjnym bezdomni; -obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych</p>	<p>(1) (2) (3) (6) Statut fundacji Regulamin Działalności Hostelu w Łodzi Regulamin Działalności Hostelu w Zgierzu</p>

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<p>Podstawowym wymogiem obowiązującym beneficjentów programu jest utrzymywanie trzeźwości. Problemy z utrzymaniem abstynencji oraz inne trudności wynikające z codziennego życia poruszane są podczas terapii grupowej i indywidualnej.</p> <p>Kolejnym z warunków uczestnictwa w programie jest podjęcie pracy i/lub kontynuacja nauki. W ramach dodatkowego programu aktywizacji zawodowej uczestnicy mogą poznać metody efektywnego poszukiwania pracy, nauczyć się prawidłowej autoprezentacji, pisania cv, podnieść swoje kwalifikacje zawodowe.</p> <p>Podopieczni Programu Adaptacji Społecznej mają też za zadanie regulować swoje sprawy sądowe: alimentacyjne, rozwodowe, karne. W wyjątkowo trudnych sprawach towarzyszymy podopiecznym w sądach i służymy wsparciem. Powyższe działania mają rozwiązać i zakończyć sprawy związane z przeszłością i pozwolić na rozpoczęcie życia w trzeźwości bez dodatkowych obciążeń.</p> <p>Realizowanie stawianych przed podopiecznymi powyższych zadań możliwe jest dzięki uczestnictwu w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • psychoterapii indywidualnej • psychoterapii grupowej • zajęciach psychoedukacyjnych (warsztatach i treningach tematycznych) kształtujących umiejętności życia w trzeźwości • w zależności od diagnozy obecnych trudności - grupie AN lub AA 		
Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny w Męckiej Woli	<p>W ramach oferty socjalnej uczestnicy Programu mają możliwość:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakwaterowania w pokojach 1 i 2-osobowych, korzystania z w pełni wyposażonej kuchni i jadalni oraz łazienek (pralki, suszarka, zmywarka) - korzystania z mini-siłowni, dostępu do Internetu, rekreacyjnego korzystania z terenu wokół hotelu <p>Mieszkańcy hostelu zobowiązani są do utrzymywania czystości w pokojach i pozostałych pomieszczeniach hostelu. Uczestnicy programu muszą połączyć obowiązki "domowe" z pracą zarobkową i innymi zadaniami życiowymi, co jest zblżone do warunków, w jakich znajdują się po zakończeniu programu.</p> <p>Równolegle do wszystkich tych zadań i działań, z każdym z uczestników Programu, zostaje opracowywany (i monitorowany) jego Indywidualny Plan Adaptacji Społecznej. Na spotkaniach indywidualnych z podopiecznym analizowane są jego dotychczasowe osiągnięcia oraz planowane zadania na najbliższy okres.</p> <p>Stacjonarny ośrodek terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Terapia oparta jest na modelu społeczności terapeutycznej. Główną inspiracją jest filozofia Marka Kortańskiego, tzn. o całości życia ośrodkowego decydują sami pacjenci razem z kadrą terapeutyczną. Terapia trwa ok. 12-18 miesięcy. Głównym celem jest pomoc osobom uzależnionym w powrocie do trzeźwego, szczęśliwego życia poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> -terapię grupową, - terapię indywidualną - ergoterapię (terapia codzienną pracą) - zajęcia psychoedukacyjne 	Osoby uzależnione od narkotyków, alkoholu i leków; matki z dziećmi, osoby niepełnosprawne, kobiety w ciąży, osoby z podwójną diagnozą, zakażeni HIV, bezdomni; -obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych	Regulamin Działalności Ośrodka Rehabilitacyjno-Readaptacyjnego w Męckiej Woli

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<ul style="list-style-type: none"> - warsztaty tematyczne, - szkolenia zawodowe - obozy terapeutyczne - terapię rekreacyjną (udostępnione boisko do gry w piłkę siatkową, koszykową, dostęp do boiska gry w piłkę nożną, siłownia oraz wyjazdy na basen) <p>Do ośrodka przyjmowane są osoby pełnoletnie (w przypadku niepełnoletności wymagana zgoda rodziców lub opiekunów prawnych), osoby z Sądowym nakazem leczenia, matki z dziećmi. Istnieje możliwość wspólnego leczenia par. Placówka przystosowana dla osób żyjących z niepełnosprawnością.</p> <p>Pobyt w ośrodku jest bezpłatny – posiada podpisaną umowę z NFZ.</p> <p>Należy nawiązać kontakt z ośrodkiem i zgłosić na rozmowę kwalifikującą. Brak dowodu osobistego nie stanowi przeszkody w skorzystaniu z terapii. Istnieje limit 46 miejsc.</p>		
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Monar” w Kęblinach	<p>W skład NZOZ „Monar” Kębliny wchodzi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Całodobowy Punkt Konsultacyjno-Informacyjny; Kębliny ul. Strykowska 3 2. Poradnia Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych; Łódź ul. Wólczarska 225 3. Ośrodek Stacjonarny Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych; Kębliny ul. Strykowska 3 4. Hostel Readaptacyjny; Łódź ul. Wólczarska 225 	Osoby zagrożone narkomanią, osoby już uzależnione oraz członkowie ich rodzin, bezdomni; obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych	(1) (2) (3) (6) (7) (9) Statut stowarzyszenia "Monar" Kębliny
1. Całodobowy Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Kęblinach	<p>Oferta usługowa obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpośrednie porady i konsultacje specjalistyczne. - kierowanie na odtrucie i do ośrodków stacjonarnych. - terapie indywidualną - porady telefoniczne. <p>Ponadto udzielane są informacje o wymogach formalnych koniecznych do podjęcia leczenia (ubezpieczenie zdrowotne, otrucia, skierowania lekarskie), podejmowane interwencje kryzysowe u klienta.</p> <p>Prowadzone są też (w miarę zgłaszanych potrzeb) mini wykłady edukacyjne, dyskusje i zajęcia warsztatowe dla uczniów szkół gimnazjalnych i średnich z regionu łódzkiego. Wszystkie formy pomocy realizowane są w systemie całodobowym przez specjalistów terapii uzależnień i pracownika socjalnego, który jednocześnie jest kuratorem sądowym. Pomoc udzielana na miejscu lub telefonicznie.</p>		Regulamin Działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
2. Poradnia Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych w Kęblinach	<p>Poradnia prowadzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpośrednie porady i konsultacje specjalistyczne, - terapie indywidualną i grupową dla osób uzależnionych i ich rodzin, - interwencje kryzysowe u klienta, - konsultacje lekarskie – psychiatryczne. <p>Poradnia kieruje klientów do oddziałów detoksykacyjnych i ośrodków stacjonarnych. Udziela informacji i pomocy osobom seropozytywnym.</p> <p>Grupy terapeutyczne dla osób uzależnionych odbywają się w każdą środę w godzinach 18-20, natomiast dla rodzin osób uzależnionych w każdy czwartek w godzinach 19-21.</p> <p>Poradnia pracuje od poniedziałku – piątku w godzinach 10.⁰⁰ – 18.⁰⁰</p> <p>W ramach poradni działa Ambulatoryjna Grupa Wsparcia. Grupa prowadzona jest przez psychologa dla osób po ukończonej terapii w ośrodku stacjonarnym oraz dla osób, które przerwały leczenie, lecz utrzymują abstynencję narkotykową od co najmniej pół roku.</p> <p>Grupa odbywa się w każdy czwartek w godz. 18-21</p>	Osoby uzależnione od psychoaktywnych głównie w wieku 17-25 lat (również osoby młodsze lub starsze oraz samotne matki z dzieckiem)	Regulamin Działalności Poradni
3. Ośrodek Stacjonarny Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych w Kęblinach	<p>Ośrodek Rehabilitacyjny zapewnia zakwaterowanie, wyżywienie, opiekę terapeutyczną i opiekę medyczną. Głównym celem podejmowanych działań jest przywrócenie zdrowia w znaczeniu psychologicznym i społecznym, często również w sensie fizycznym i opanowanie umiejętności pozwalających na życie w trzeźwości. Realizowany program wsparcia zakłada cykl leczenia trwający od 12 do 18 miesięcy.</p> <p>Placówka pracuje metodą społeczności terapeutycznej, tzn. wszyscy tworzą jedną wspólną grupę, w której każdy ma równy głos. Poza terapią grupową i indywidualną odbywają się też zajęcia edukacyjne, sportowe, wycieczki krajoznawcze, obozy wypoczynkowo-terapeutyczne letnie i zimowe.</p> <p>Ośrodek dysponuje pokojami 2,3 i 4 osobowymi. Posiada boisko do piłki nożnej, siatkowej i koszykówki, salę gimnastyczną, sportową (stół do tenisa, bilard) oraz kawiarenkę.</p> <p>Program leczenia składa się z 3 etapów:</p> <ul style="list-style-type: none"> nowicjusza (okres trwania 2 m-ce) domownika (pobyt od 3 do 10 m-cy) monarowca (pobyt od 10 do 18 m-cy) <p>W ramach rozwijania zainteresowań prowadzone są: nauka pływania (basen w Zgierzu), wyjścia do teatru, kina, na ściankę wspinaczkową oraz kręgle. Istnieje możliwość uczestniczenia w zajęciach teatralnych.</p> <p>Kładziony jest duży nacisk na kontynuowanie lub rozpoczęcie nauki w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w Zgierzu i Łodzi.</p> <p>Organizowane są specjalistyczne kursy zawodowe, ułatwiające podjęcie pracy zarobkowej po ukończonej terapii.</p> <p>Do ośrodka przyjmowane są osoby ze skierowaniem od lekarza ubezpieczenia społecznego. Potrzebne jest udokumentowane ubezpieczenie zdrowotne, ale przyjmowane są również osoby nie ubezpieczone. Zespół terapeutyczny ośrodka składa się z 7 specjalistów terapii uzależnień, 1 instruktora terapii uzależnień, dwóch lekarzy (psychiatra, ortepeda) i pielęgniarki. Większość z wieloletnim stażem pracy z osobami uzależnionymi.</p>	Osoby uzależnione od narkotyków które ukończyły pełen cykl terapii uzależnienia	Regulamin Ośrodka Rehabilitacyjnego

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
4. NZOZ „Monar” w Kęblinach -Hostel Readaptacyjny w Łodzi	<p>Celem programu postrehabilitacyjnego w hostelu jest zapewnienie mieszkańcom opieki terapeutycznej i zakwaterowania - pokoje 2-osobowe, w pełni umeblowane, wyposażone w lodówkę i niezbędny sprzęt. Pobyt w hotelu trwa do 12 miesięcy. Do hostelu kierowane są osoby przez ośrodki stacjonarne, po wcześniejszym ustaleniu terminu przyjęcia. Placówka posiada: kawiarenkę internetową, siłownię, salę telewizyjną, bilard. Warunkiem umożliwiającym korzystanie z hostelu wynikającym z regulaminu hostelu jest znalezienie i podjęcie pracy - hostel nie świadczy pomocy rzeczowej (wyżywienia, odzieży itp.) Hostelem opiekują się specjaliści terapii uzależnień. Raz w tygodniu odbywa się terapia grupowa dla mieszkańców hostelu.</p>		Regulamin działalności Hostelu Readaptacyjnego
NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno- Readaptacyjny „Monar” w Sokolnikach	<p>Ośrodek świadczy usługi zdrowotne w zakresie terapii i rehabilitacji w systemie opieki całodobowej (do dyspozycji, pokoje, łazienki, kuchnia)</p> <p>Zakres świadczeń zdrowotnych obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie terapii i rehabilitacji dla dorosłych z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania w systemie całodobowej opieki stacjonarnej, - pomoc rodzinie pacjenta w zrozumieniu problemu uzależnienia pacjenta i rozwiązaniu problemów z tego wynikających. - Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna ma na celu osiągnięcie przez pacjenta optymalnego stanu zdrowia fizycznego oraz poziomu funkcjonowania psychicznego i społecznego umożliwiającego satysfakcjonujące życie osobiste, społeczne i zawodowe pacjentów. - Terapia w ośrodku prowadzona jest metodą społeczności terapeutycznej. Osoby poddające się leczeniu mieszkają razem, wspólnie dbając o dobro - i funkcjonowanie ośrodka. Oprócz terapii (indywidualnej i grupowej) istotne jest też rozwijanie zainteresowań i sposobów samorealizacji podopiecznych. W trakcie leczenia każdy członek społeczności przechodzi przez trzy etapy: nowicjusza, domownik, monarowiec. - Etapy różnią się nie tylko długością trwania, ale przede wszystkim przywilejami i zadaniami. Ważnym elementem terapii jest praca na rzecz ośrodka i społeczności. W programie są prace porządkowe i remontowe, kursy zawodowe. Organizowane są warsztaty tematyczne, zajęcia sportowe, imprezy kulturalne i okolicznościowe, obozy terapeutyczne – wypoczynkowe (letnie i zimowe). - Istnieje możliwość podejmowania nauki poza terenem placówki; w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej. - Program leczenia trwa 7-12 lub 12-24 miesiące. O zakończeniu leczenia decyduje sam pacjent. Ośrodek dysponuje 36 miejscami. - Pacjenci rekrutowani są przez działania terapeutów ulicznych, przez Punkty Konsultacyjne z terenu całego kraju, oddziały detoksykacyjne, poradnie uzależnień. Na leczenie do ośrodka mogą się zgłaszać osoby, które chcą się leczyć, osoby ze skierowaniem od lekarza (jeśli zachodzi potrzeba po detoksykacji). Brak ubezpieczenia zdrowotnego NFZ nie stanowi przeszkody w podjęciu leczenia. Do Ośrodka kierowane są również osoby z orzeczeniem sądów o podjęciu leczenia. 	Dla pacjentów powyżej 18 r. z. Osoby uzależnione od narkotyków i alkoholu w wieku 18-30 lat, zagrożone uzależnieniem, osoby bezdomne. Ośrodek przyjmuje matki uzależnione wraz z dziećmi, obywatel polscy, UE/ EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych	(1) (2) (4) (6) (7) (9)

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Wojewódzki Szpital Zespolony w Skierniewicach Poradnia Leczenia Uzależnień	<p>Pomocy medycznej udziela lekarz psychiatra w piątek w godz. 730 – 1500. Lekarz diagnozuje, zleca leki, ewentualnie według indywidualnych potrzeb, kieruje na detoksykację lub psychoterapię uzależnień. Przyjmowane są osoby dorosłe. Rejestracja osobiście, za pośrednictwem osób trzecich lub telefonicznie. Skierowanie i ubezpieczenie zdrowotne nie jest warunkiem przyjęcia. Należy przedstawić dokument potwierdzający nr PESEL.</p> <p>Program psychoterapii obejmuje indywidualne i grupowe oddziaływanie psychologiczne ukierunkowane na poprawę stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego poprzez redukcję objawów i mechanizmów uzależnienia oraz uczenie umiejętności potrzebnych do podtrzymania pozytywnej zmiany. Terapia wstępna, motywująca, zwiększa świadomość problemu uzależnienia, umożliwia poznanie mechanizmów uzależnienia i rozpoznawanie tych mechanizmów w swoim życiu. Ukończenie terapii wstępnej jest warunkiem skorzystania z terapii pogłębionej, która zapobiega nawrotom i umożliwia realizowanie podstawowych zaleceń trzeźwościowych w codziennym życiu oraz nabywanie umiejętności niezbędnych do rozwiązywania problemów i życia w trzeźwości. np.: asertywnych zachowań, komunikacji międzyludzkiej, odkrywania tego, co jest ważne i co warto realizować w swoim życiu itp.</p>	Osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków, hazardu, współuzależnieni, bezrobotni, bezdomni - obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy posiadający tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego wynikający z przepisów prawnych	(1) (2) (3) (4) (5) (6) Statut Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Skierniewicach nadany uchwałą nr 476/12 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 28.03.2012r. Regulamin Poradni
	<p>Oprócz programu terapeutycznego i korzyści związanych z pracą nad nim oraz poszerzeniem wiedzy psychologicznej, niewątpliwym plusem są nawiązywane znajomości, wsparcie i kontakty z innymi trzeźwiejącymi; przepływy informacji między uczestnikami grupy, np. o tym, jak radziły sobie w początkowych etapach z podobnymi problemami, o ciekawych mityngach AA, wyjazdach, nowych klubach abstynenta, imprezach itp. Kontakt z innymi, którzy przeszli przez podobne sytuacje i nie napili się, przetrwali kryzys, to ważny element wsparcia terapeutycznego.</p> <p>Z terapii mogą korzystać pacjenci od 16-ego roku życia. Skierowanie nie jest wymagane. Warunkiem przyjęcia na terapię jest przedstawienie dokumentu tożsamości, a w przypadku nieletnich obecność opiekuna. Warunkiem niezbędnym jest wyrażenie zgody na leczenie. Terapia prowadzona jest od poniedziałku do piątku w godzinach:</p> <p>pon. 7.³⁵ - 20.⁰⁰ wt. 7.³⁵ - 20.⁰⁰ śr. 7.³⁵ - 11.³⁰ czw. 16.⁰⁰ - 20.⁰⁰ (piątek – przyjęcia lekarskie)</p>		
Stowarzyszenie Samopomocowe „ABAKUS”	<p>Bezpłatne porady, konsultacje oraz pomoc terapeutyczna. Wspierająca proces zdrowienia dla członków stowarzyszenia; pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna oraz integracja społeczna. Stowarzyszenie ABAKUS oferuje osobom uzależnionym samorealizowanie się poprzez uczestnictwo w grupach terapeutycznych i samopomocowych. Spotykają się grupy:</p> <p>dla osób uzależnionych od alkoholu (grupy AA) dla współuzależnionych członków rodzin (rodzinnie AL.-Anon) dla dzieci alkoholików (grupy DDA)</p>	Osoby uzależnione od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, współuzależnieni, bezrobotni, bezdomni, opuszczający zakłady karne, osoby doznające przemocy; obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy	(4) (6) (7) (9) Statut i Regulamin Stowarzyszenia Samopomocowego ABAKUS w Łodzi

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<p>dla osób opuszczających zakłady karne dla osób doznających przemocy</p> <p>Można kontynuować stałą terapię i zajęcia w grupach edukacyjno-motywacyjnych dla osób uzależnionych. Zajęcia odbywają się w warunkach zapewniających pełną dyskrecję, w atmosferze zaufania i zrozumienia. W niedzielę odbywają się imprezy integracyjne i sportowo-rekreacyjne.</p> <p>Dni i godziny otwarcia: Pn. – Pt. w godzinach 14⁰⁰ – 21⁰⁰ Sb. – Nd. w godzinach 15⁰⁰ - 20⁰⁰</p> <p>Może się zgłosić każdy, kto potrzebuje pomocy.</p> <p>Wstępna diagnoza sytuacji i wszelkie informacje, początkowo, mogą być udzielane anonimowo. Warunkiem skorzystania z oferty pomocy jest wypełnienie deklaracji członkowskiej z podaniem pełnych danych personalnych. Wymagana bezwzględnie trzeźwość.</p>		
Stowarzyszenie Abstynentów - Klub Abstynenta MERKURY	<p>Wparcie procesu zdrowienia poprzez kształtowanie u członków klubu dążeń do utrzymania trwałej abstynencji oraz stwarzanie warunków do jej utrzymania.; wsparcie edukacyjne, pomoc terapeutyczna, psychologiczna i integracja społeczna.</p> <p>Pomoc obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wstępną diagnozę i pełną informację o możliwościach leczenia i rehabilitacji, - grupowe programy terapeutyczne i programy pomocy psychologicznej połączone z zajęciami warsztatowymi, które mają na celu m.in. odbudowanie więzi rodzinnych, naukę radzenia sobie ze stresem lub agresją, - imprezy integracyjne, zajęcia kulturalno-oświatowe oraz turystyczno-sportowe zapewniające warunki do właściwego spędzania czasu wolnego utrzymania abstynencji – np. wspólne pikniki, wieczorki taneczne, wycieczki, gry sportowe itp., - działania edukacyjno-szkoleniowe. <p>Może się zgłosić każdy, pod warunkiem, że będzie trzeźwy. Pierwsze wizyty informacyjne są anonimowe. Warunkiem korzystania ze wsparcia jest wypełnienie deklaracji członkowskiej, podanie pełnych danych personalnych i zobowiązanie do przestrzegania Statutu i Regulaminu Klubu. Członków Stowarzyszenia Abstynentów obowiązuje trzymiesięczny okres kandydacki., w czasie którego kandydat ma obowiązek wykazać się czynną działalnością na rzecz Klubu oraz utrzymać abstynencję. Członek stowarzyszenia powinien opłacać składki członkowskie w wysokości ustalonej przez Ogólne Zebranie Członków Stowarzyszenia.</p> <p>Klub otwarty jest dla wszystkich, codziennie oprócz sobót w godzinach 17.⁰⁰ - 21.⁰⁰</p> <p>Szczegółowa oferta zajęć: Punkt informacyjny od niedzieli do piątku w godz. 16⁰⁰-21⁰⁰. Poniedziałek – spotkania społeczności klubowej. Wtorek - spotkania społeczności klubowej. Grupa wsparcia dla współuzależnionych AL-anon” godz. 18³⁰. Środa- spotkania społeczności klubowej. Miting anonimowych alkoholików AA godz. 18⁰⁰.</p>	Osoby uzależnione od alkoholu i innych środków psychoaktywnych i ich rodziny; bezrobotni, bezdomni, puszczający zakłady karne, osoby doznające przemocy; obywatele polscy, UE/EOG i cudzoziemcy	(7) (9) (4) (6) Statut Stowarzyszenia Abstynentów Klubu „Merkury” w Łasku Regulamin Działalności Klubu Abstynenta „Merkury”

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
	<p>Czwartek - spotkania społeczności klubowej. Zajęcia samopomocowe.</p> <p>Piątek - spotkania społeczności klubowej. Konsultacje psychologiczne.</p> <p>Sobota – dzień wolny. Imprezy integracyjne, rekreacyjne, sportowe, wyjazdy.</p> <p>Niedziela - spotkania społeczności klubowej. Spotkania rodzinne.</p> <p>Ponadto:</p> <p>Grupa wsparcia dla uzależnionych – drugi poniedziałek miesiąca godz. 18⁰⁰.</p> <p>Otwarte spotkania „Al-Anon” – trzeci wtorek miesiąca godz. 18³⁰.</p> <p>Otwarty mityng AA – pierwsza środa miesiąca godz. 18⁰⁰</p>		

Akty prawne przywoływane w tabeli powyżej

- (1) Ustawa o działalności leczniczej z dnia 15 kwietnia 2011 r. (Dz.U. z 2011 r. nr 112, poz. 654)
- (2) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst ujednolicony Dz.U. z 2008 r. nr 164, poz. 1027)
- (3) Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień (Dz.U. z 2009 r. nr 140, poz. 1146 z późn. zmianami)
- (4) Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2007r. nr 70, poz. 473)
- (5) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, sposobu funkcjonowania i rodzajów podmiotów leczniczych wykonujących świadczenia stacjonarne i całonocne oraz ambulatoryjne w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu oraz sposobu współdziałania w tym zakresie z instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi (Dz.U. z 2012r., poz. 734)
- (6) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 124)
- (7) Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2010 r. nr 234, poz. 1536)
- (8) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (tekst jednolity Dz.U. z 1991 r. nr 46, poz. 203)
- (9) Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. nr 79, poz.855 z późn .zm.)

Polecane strony www:

www.parpa.pl	Strona Polskiej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera: informacje dotyczące systemu i metod leczenia odwykowego, wykazy placówek leczniczych w całym kraju (w układzie województw) oraz inne przydatne informacje i porady związane z problemami alkoholizmu
http://www.zsawl.pl	Strona Związku Stowarzyszeń Abstynenckich Województwa Łódzkiego. Zawiera bazę teleadresową Stowarzyszeń i Klubów Abstynenckich działających w województwie łódzkim - Wojewódzki System Informacji dla osób z problemem alkoholowym
http://www.aa.org/pl/	Oficjalna strona Wspólnoty AA w Polsce, opracowana i utrzymywana przez Fundację Biuro Służby Krajowej AA oraz służby poszczególnych Regionów AA Zawiera m.in. ogólnopolski wykaz szczegółowych danych dotyczących mityngów AA w układzie województw i miejscowości
http://leczenieodwykowe.pl/osrodki-leczenia-uzaleznien	Ośrodki Stacjonarne Leczenia Odwykowego w Polsce
www.informator.niepije.pl	Oferta usługowa i baza teleadresowa Placówek Stacjonarnych i Poradni Przeciwalkoholowych, Ośrodków Stacjonarnych, Klubów i Stowarzyszeń Abstynenckich, Grup AA, Al-Anon (terminy mityngów)- w układzie województw i miast, fora dyskusyjne, porady dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz osób, które chcą im pomóc
www.narkomania.gov.pl	Strona Krajowego Biura Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii; zawiera informacje dotyczące systemu, metod leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków
www.narkotyki.pl	Informacje i artykuły dotyczące problematyki uzależnień od narkotyków, porady, forum dyskusyjne, katalog placówek leczniczych w układzie województw
http://przyjaciele.org/	Strona przeznaczona dla osób borykających się z myślami samobójczymi; pomoc psychologiczna, psychiatryczna, schroniska dla kobiet, telefony zaufania (w układzie województw), forum wsparcia
www.krajowarada.pl/adresy_lodzkie.php	Strona Krajowej Rady Związków i Stowarzyszeń Abstynenckich. Zawiera m.in. bazę adresową Stowarzyszeń Abstynenckich w województwie łódzkim.
www.monar.pl	Strona Stowarzyszenia Monar; porady gdzie i jak uzyskać pomoc, wykaz Ośrodków Rehabilitacyjno-Readaptacyjnych Monar w układzie województw
www.ptzn.org.pl	Strona Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii
http://www.al-anon.org.pl/spis.html	Strona Wspólnoty Al.-Anon – wykaz mityngów (wg województw), Grup Rodzinnych Al-Anon Mityngi „Otwarte” dla uczestników wspólnoty oraz innych osób zainteresowanych problemem alkoholowym, jako choroby. rodzinnej; mityngi „Zamknięte” - tylko dla uczestników wspólnoty Al-Anon.
http://www.aa.org.pl/mityngi/index006.htm	Dane teleadresowe miejsc, w których odbywają się mityngi AA na terenie całej Polski w układzie województw
http://nihilnovi90.wordpress.com/	Wywiad z terapeutą, porady i informacje dotyczące problematyki uzależnienia od narkotyków i alkoholu
https://alko.fora.pl/	Forum pomocy, wsparcia, wymiany doświadczeń – alkoholicy, współuzależnieni, DDA i inni
http://dzienpodniu.orangespace.pl/	Do wysłuchania nagrania (mp3) różnych internetowych stacji radiowych, dotyczące problemów osób uzależnionych

Inne źródła informacji:

Literatura

- Bosowska K.: "Zakuci w kajdany", Wydawnictwo WAM, Kraków 2010
- Burges M.: "'Cpun", Wydawnictwo „Świat Książki”, Warszawa 1999
- Cekiera Cz.: „Ryzyko uzależnień”, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2001
- Cungi Ch.: „Stawić czoło uzależnieniom: alkohol, nikotyna, narkotyki, hazard”, Wydawnictwo „PAX”, Warszawa 2007
- Kotański M.: „Człowiek i dzieło”: praca zbiorowa, Wydawnictwo „Kreator”, Białystok 2004
- Korpetta E., Szmerdt-Sisiecka E.: „Narkotyki w Polsce: mity i rzeczywistość”, Wydawnictwo „Prószyński i S-ka”, Warszawa 2000
- Kozłowski M.: „Moja heroina: świadectwo psychiatry”, Wydawnictwo „Znak”, Kraków 2004
- Love G., Foxcroft R., Simbley D.: „Picie młodzieży a style życia w rodzinie”, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 2000
- Malewska Moneta M.: „Narkotyki w szkole i w domu: zagrożenie”, Towarzystwo Wydawnicze i Literackie, Warszawa 1995
- Osiatyński W.: „Alkoholizm: i grzech i choroba”, Wydawnictwo „Iskry”, Warszawa 2007
- Pastwa M.: „W szponach białej śmierci”, Wydawnictwo „Orion”, Łódź 2007
- Szefl D.: „Cudowny chłopiec: mój uzależniony syn”, Wydawnictwo „Media rodzina”, Poznań 2011
- Snella-Mrozik B.: „Piekło nie ma dna: rozmowy z trzeźwymi alkoholikami”, Wydawnictwo „Media Rodzina”, Poznań 2003
- Woititz J.G.: „Lęk przed bliskością”, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003
- Woydyłło E.: „Rak duszy: o alkoholizmie”, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2009
- Woydyłło E.: „Zgoda na siebie: psycholog o uzależnieniach”, Wydawnictwo „Świat Książki”, Warszawa 1999
- Wanat W.: „Odlot do nikąd”, Wydawnictwo „Iskry”, Warszawa 1999

Czasopisma:

„Świat Problemów” www.swiatproblemow.pl

Miesięcznik poświęcony profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Po opłaceniu prenumeraty dostępny na stronie internetowej. Egzemplarze archiwalne są dostępne bez opłat

„Narkomani – Nie” www.karan.pl

Kwartalnik Stowarzyszenia KARAN poświęcony problematyce narkomanii i promocji zdrowego stylu życia. Prenumerata bezpłatna

„Problemy narkomanii” <http://www.ptzn.org.pl/problemy.php>

Kwartalnik wydawany przez Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii ukazuje się w nakładzie 2000 egzemplarzy dzięki pomocy finansowej Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii w Warszawie i jest redagowany przez przedstawicieli PTZN, MONAR, Towarzystwa „Powrót z U” oraz TZPS „Kuznia”. **Numer archiwalne są dostępne w Internecie** (w formacie *.doc).

„Serwis Informacyjny NARKOMANIA”

Oficjalny kwartalnik Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. W publikacji znajdują się najnowsze dane epidemiologiczne, raporty z badań, raporty policyjne, opisy przedsięwzięć inicjowanych przez organizacje rządowe i pozarządowe, doniesienia z kraju i zagranicy. Wszystkie teksty są dostępne bez opłat. Redakcja: Fundacja Praesterno

Telefony zaufania:

801 889 880

- telefon zaufania dla osób cierpiących z powodu uzależnień behawioralnych, tj. uzależnienia od hazardu, internetu, seksu, zakupów, pracy czy jedzenia, działający po auspicjach Instytutu Psychologii Zdrowia. Działalność telefonu zaufania obejmuje: prowadzenie konsultacji telefonicznych dla osób cierpiących z powodu uzależnień behawioralnych i ich bliskich; rozwijanie i udostępnianie bazy informacji o lokalnie działających specjalistach i instytucjach prowadzących terapię uzależnień behawioralnych; prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych na temat uzależnień behawioralnych. Czynniki codziennie (z wyjątkiem świąt państwowych), także w weekendy, w godzinach od 17 do 22. Koszt połączenia z telefonów stacjonarnych to koszt jednego impulsu, według taryfy operatora. Koszt połączenia z telefonów komórkowych – cena za każdą minutę, zależnie od taryfy operatora.

800 120 289

- infolinia Stowarzyszenia KARAN świadcząca pomoc w problemach związanych z narkotykami. Czynna w dni powszednie w godzinach od 9 do 17. Koszt połączenia jest bezpłatny.

Bibliografia:

- James R.K. Gilliland B.E.: „Strategie interwencji kryzysowej”, Wydawnictwo PARPA, Warszawa 2006
- Knapik W.: „Uzależnienia jako problem cywilizacyjny XXI wieku”, Wydawnictwo UR w Krakowie, Kraków 2010
- Kozak S.: „Patologie wśród dzieci i młodzieży”, Centrum Doradztwa i Informacji Difin sp. z o.o.
- Mc Gill T.: „Przewyciężyć uzależnienie”, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2007
- Sołtysiak T.: „Zagrożenia w wychowaniu i socjalizacji młodzieży oraz możliwości ich przezwyciężania”, Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2005
- Uehlinger C., Tschui M.: „Życie z kieliszkiem”, Świat Książki, Warszawa 2007
- Cekiera Cz.: „Ryzyko uzależnień”, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2001

Placówki lecznictwa odwykowego w województwie łódzkim

1. Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łodzi:

- Szpital im. Dr J. Babińskiego w Łodzi

91-229 Łódź, ul. Aleksandrowska 159
tel. 42 6529401
e-mail: szpital@psychiatria-lodz.pl
<http://www.psychiatria-lodz.pl>

- Wojewódzki Ośrodek Leczenia Uzależnień

91-408 Łódź, ul. Pomorska 54
wolu.lodz@wp.pl
http://www.psychiatria-lodz.pl/poradnie/PZP_WOLU.html
Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia:
tel. 42 6330871, 42 6330859
Poradnia leczenia uzależnienia od narkotyków i innych środków psychoaktywnych
tel. 42-633-15-30

2. Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień (MOPITU)

im. Bł. Rafała Chylińskiego

92-320 Łódź, ul. Niciarniana 41
tel. 42 6761661
e-mail: monitu@mopitu.pl
www.mopitu.pl
- Zakład Medycyny Uzależnień, ul. Kilińskiego 232, tel. 42 6840813
(Oddział Przyjęć, Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (detoksykacji), Poradnia Leczenia Uzależnień)
- Zakład Psychoterapii Uzależnień, ul. Niciarniana 41, tel. 42 6761661
- Zakład Rehabilitacji i Readaptacji, ul. Niciarniana 41, tel. 42 6743896
Hostel - noclegownia dla osób z problemem alkoholowym, ul. Kilińskiego 232
Hostel - noclegownia dla osób z problemem alkoholowym, ul. Przybyszewskiego 251/253
Hostel - noclegownia dla osób z problemem alkoholowym, ul. Niciarniana 41
Hostel - noclegownia dla osób z problemem alkoholowym, ul. Kilińskiego 232

3. Fundacja „Uwolnienie” Centrum Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Psychiczych

- Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkohol
- Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkohol
91-020 Łódź, ul. Inowrocławska 5A
tel. 42 640 62 40
e-mail: poradnia@uwolnienie.pl
<http://www.psychiatria-lodz.pl/>

4. Instytut Medycyny Pracy Klinika Ostreżonych Zatruc

90-950 Łódź, ul. Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus 8
tel. 42 6314502
e-mail: zbiko@imp.lodz.pl
www.imp.lodz.pl

5. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Warcie.

98-290 Warta, ul. Sieradzka 3
- Oddział Leczenia Uzależnień
- Oddział Leczenia alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych
- Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia
tel. 43 8294013, w. 332, 342
e-mail: szpitalwarta@lodzkie.pl
www.szpitalwarta.regiony.pl

6. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Zgierzu

95-100 Zgierz, ul. Parzęczewska 35
tel. 42 7144300, 7144416, 7144529, 7144416

7. Szpital Wojewódzki w Bełchatowie

97-400 Bełchatów, ul. Czapliniecka 123
tel. 44 6358271, 44 6358513
szpital@szpital-bechatow.pl
www.szpital-bechatow.pl

8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Prywatna Klinika Psychiatryczna i Terapii Uzależnień „WOLMED”

97- 420 Szczerców, Dubie 1 A k. Bełchatowa
tel. 44 6356303, 44 6356323, tel. kom. 0667 951 824
e-mail: sekretariat@wolmed.pl
www.wolmed.pl
Poradnie Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień WOLMED:
- Poradnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień w Bełchatowie
97-400 Bełchatów, ul. Opalowa 9,
tel. 44 6337899 (terapia indywidualna i grupowa)
- Poradnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień w Piotrkowie Trybunalskim
97-300 Piotrków Trybunalski, ul. 3 Maja 2
tel. 44 6499612
(terapia indywidualna)
- Poradnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień w Pajęcznie
98-330 Pajęczno, ul. Wiśniowa 1,
tel. 34 3112447
e-mail: medialm@ope.pl (terapia indywidualna)

9. Centrum Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łodzi Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii – Oddział w Łodzi

90-514 Łódź, ul. Kościuszki 48
tel. 426327843
e-mail: tzn_lodz@post.pl
<http://www.olptzn.republika.pl>

10. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Miejski Ośrodek Profilaktyczno-Terapeutyczny dla Dzieci i Młodzieży Zagrożonej Narkomanią

90-422 Łódź, ul. Piotrkowska 67
Tel. 42 6327540
e-mail: mopit@narkomania.info.pl

- 11. Fundacja „Arka”**- Hostel w Łodzi
90-552 Łódź, ul. Kopernika 37
tel/fax 42 637 55 59
e-mail:biuro@fundacja-arka.org.pl
http://www.fundacja-arka.org.pl
- Hostel w Zgierz
95-100 Zgierz, ul. Narutowicza 12
tel/fax 42 717 10 96
www.fundacja-arka.org.pl/zgierz
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny w Męckiej Woli
98-200 Sieradz, Męcka Wola 48 A
tel/fax 43 828 22 01
http://www.fundacja-arka.org.pl/mecka
- 12. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Monar” w Kęślinach**
395-001 Kębliny, ul. Strykowska 3
tel. 42 7178008, 7178438, 668857330
www.monar-kebliny.pl
e-mail: biuro@monar-kebliny.pl
- Całodobowy Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Kęślinach
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych w Łodzi
93-005 Łódź, ul. Wólczańska 225
- Ośrodek Stacjonarny Leczenia Uzależnienia od Środków Psychoaktywnych w Kęślinach
- NZOZ „Monar” w Kęślinach -Hostel Readaptacyjny w Łodzi
93-005 Łódź, ul. Wólczańska 225
tel. 42 684 23 97
- 13. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny „Monar” w Sokolnikach**
95-039 Sokolniki, ul. Kasprowicza 68
42 710-12-80, 42 8019173
e-mail: sokolniki@monar.org
www.monar-sokolniki.pl
- 14. Wojewódzki Szpital Zespolony w Skierniewicach Poradnia Leczenia Uzależnień**
96-400 Skierniewice, ul. Sobieskiego 4
tel. 46 8330446
- 15. Stowarzyszenie Samopomocowe „ABAKUS”**
90-408 Łódź, ul. Próchnika 5 II p /brak windy/
tel.42 6394872, 42 6394872
abakus@poczta.onet.pl
http://www.informator.niepije.pl/lodz-stowarzyszenie-samopomocowe-abakus,ogloszenie,351,ogloszenia.html
- 16. Stowarzyszenie Abstynentów - Klub Abstynenta MERKURY**
98-100 Łask, ul. Warszawska 42
tel. 43 6761717
merkury@poczta.onet.pl
http://www.merkurylask.pl
- 17. Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu**
91-425 Łódź, ul. Północna 42
tel. 42 6341131
dyrekcja@zoz-mswia-lodz.pl;9900299@zoz.org.pl
www.zoz-mswia-lodz.pl
- 18. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia dla Osób z Problemami Alkoholowymi**
95-060 Brzeziny, ul. M. Skłodowskiej-Curie 6
tel. 46 874 20 02 w.255
http://zaklad-brzeziny.mylekarze.pl/268850-poradnia-dla-osob-z-problemami-alkoholowymi
- 19. NOZ 'Kutnowski Szpital Samorządowy' Poradnia Leczenia Uzależnień**
99-300 Kutno, ul. Kościuszki 52
tel. 24 3880387
spzozkutno@szpital.kutno.pl, 1000966@zoz.org.pl
www.szpital.kutno.pl
- 20. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu**
98-100 Łask, ul. Warszawska 62
tel. 43 6752295
- 21. Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Leczenia Uzależnień**
99-100 Łęczycza, ul. Kilińskiego 4
tel. 24 721 23 38
- 22. Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Specjalistyczna Poradnia Leczenia Uzależnień**
99-400 Łowicz, ul. Kaliska 6
tel. 46 837 37 07
lowzoz@pro.onet.pl
- 23. Szpital Rejonowy - Ośrodek Zdrowia Psychicznego i Odwykowego Poradnia dla Osób z Problemami Alkoholowymi**
97-300 Piotrków Trybunalski, ul. Broniewskiego 4
tel. 44 647 11 96
poradniaalkohol_piotrkow@vp.pl
- 24. Wojewódzki Szpital Zespolony Poradnia Leczenia Uzależnień**
96-100 Skierniewice, ul. Rybickiego 1
tel. 46 8340700
- 25. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy Poradnia Leczenia Uzależnień**
26-300 Opoczno, Partyzantów 30
tel. 44 754 48 37
- 26. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Pabianickie Centrum Medyczne Przychodnia Zdrowia Psychicznego Poradnia Leczenia Uzależnień**
95-200 Pabianice, ul. Jana Pawła II 68
tel. 42 225 38 57
e-mail:plu@pcmznzoz.pl
- 27. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa Specjalistyczna Poradnia Odwykowa**
98-330 Pajęczno, ul. Wiśniowa 26
tel. 34 311 26 17 w.19
- 28. Zespół Poradni "ZDROWIE" Poradnia Leczenia Uzależnień**
99-200 Poddębice, ul. Zielona 2A
tel. 43 678 95 00
- 29. Szpital Powiatowy - Przychodnia Specjalistyczna Poradnia Leczenia Uzależnień**
97-500 Radomsko, ul. Przedborska 39/41
tel. 44 685 48 10
- 30. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna Poradnia Odwykowa oraz Zapobiegania i Zwalczania Uzależnień**
96-200 Rawa Mazowiecka, ul. Niepodległości 8
tel. 46 8142065
statystykarawa@wp.pl
- 31. Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Mark-Med" Poradnia Leczenia Uzależnień**
98-200 Sieradz, ul. POW 19
tel. 43 822 06 38
info@markmed.webity.pl
- 32. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny**
98-290 Warta, ul. Sieradzka 3
tel. 43 829 40 13
szpitalwarta@lodzkie.pl
www.szpitalwarta.regiony.pl
- 33. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Tomaszowskie Centrum Zdrowia Poradnia Leczenia Uzależnień**
97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Graniczna 63
tel. 44 725 72 17
poradnia.uzaleznienn@tomaszow.org.pl
- 34. Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ProVitaMed" Poradnia Leczenia Uzależnień**
98-300 Wieluń, ul. Sieradzka 56
tel. 43 886 05 15
provitamed@poczta.onet.pl
- 35. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Miejski Ośrodek Profilaktyki, Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Poradnia Leczenia Uzależnień**
98-400 Wieruszów, ul. Kępińska 53
tel. 62 784 00 17
motuiw@gmail.com
- 36. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia dla Osób z Problemami Alkoholowymi**
98-220 Zduńska Wola, ul. Królewska 29
tel. 43 824 51 70
- 37. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Leczenia Uzależnień**
95-070 Aleksandrów Łódzki, ul. M. Skłodowskiej-Curie 1
tel. 42 712 77 10
uzalezniennia@spzoz.aleksandrowlodzki.pl
- 38. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia**
95-015 Głowno, ul. Żeromskiego 4
tel. 42 719 11 29
- 39. Miejska Przychodnia Zdrowia Poradnia Leczenia Uzależnień**
95-035 Ozorków, ul. Wigury 1
tel. 42 7103 103
- 40. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny - Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia - Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu - Dzienny Oddział Leczenia Uzależnień - Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych**
95-100 Zgierz, ul. Parzęczewska 35
tel. 42 714 43 00, 714 44 16, 714 45 29, 714 44 16
dolu@wss.zgierz.pl
- 41. Stowarzyszenie „RAJ” Abstynencki Klub Samopomocy**
95-070 Aleksandrów Łódzki, ul. M. Skłodowskiej 1
tel. 42 276 40 30
- 42. Stowarzyszenie Służenia Pomocą Rodzinie, Uzależnionym i Bezrobotnym "DOBRA NOWINA"**
95-020 Andrespol, ul. Zapolskiej 11
tel. 42 213 47 06
- 43. Stowarzyszenie Abstynenckie Klub Wzajemnej Pomocy „PRZYJACIEL”**
97-400 Bełchatów, ul. Czaplinięcka 19A
tel. 44 632 56 16
- 44. Filia Rawskiego Stowarzyszenia Abstynenckiego Klub "PRZEDWIOŚNIE"**
96-230 Biała Rawska, ul. Jana Pawła II 57
tel. kom. 691 489 605
- 45. Klub Abstynenta**
99-417 Bolimów
Urząd Gminy
- 46. Stowarzyszenie Abstynenckiego Klubu Wzajemnej Pomocy „VIOLA"**
95-060 Brzeziny, ul. Św. Anny 57
tel. 46 874 25 80
- 47. Stowarzyszenie Abstynentów Klub Abstynenta im. Jana Pawła II**
98-220 Zduńska Wola, Czechy 120 G
tel. 696 137 923, 501 287 036
kaczehy@vp.pl; czechy@zsaw.pl; www.czechy.zsaw.pl
- 48. Stowarzyszenie Abst. Klubu „KROKUS"**
98-355 Działoszyn, ul. Piłsudskiego 19
tel. 43 843 74 79
krokus@zsaw.pl; www.dzialoszyn.zsaw.pl
- 49. Katolickie Stowarzyszenie Wychowania. w Trzeźwości Regionu Kutnowskiego przy Sanktuarium Maryjnym w Głogowcu**
99-300 Głogowiec, Głogowiec 10
tel. 24 254 81 03
- 50. Stowarzyszenie Klubu Abstynenckiego „KROKUS"**
95-015 Głowno, ul. Sikorskiego 3
tel. 42 710 72 07
- 51. Abstynenckie Stowarzyszenie Klub Wzajemnej Pomocy „OSTOJA"**
95-040 Kuluszki, ul. Staszica 34
tel. 44 714 23 40, 501648560
ostoja@zsaw.pl, askwpostoja@interia.pl
www.kuluszki.zsaw.pl

- 52. Konstancyńskie Stowarzyszenie Abstynentów „NOWE KANSAS”**
95-050 Konstancyń, ul. Piłsudskiego 3
ul. Piłsudskiego 3
tel. 601 83 88 13
www.nowekansas.pl
- 53. Stowarzyszenie Klubu Abstynentów „TRZEŹWOŚĆ”**
99-300 Kutno, ul. Wilcza 5A
tel. 24 253 64 60
trzezwosc@zsaw.pl, ska.trzezwosc@op.pl
www.kutno.zsaw.pl
- 54. Stowarzyszenie Abstynentów Klubu „Św. Jana Chrzyciela”**
98-300 Kurów, ul. Ks. St. Farysia 21
tel. 43 843 44 20
- 55. Lubocheńskie Stowarzyszenie Bezrobotnych i Trzeźwiejących AA „ODNOWA”**
97-217 Lubochnia, ul. Tomaszowska 13
tel. 44 710 37 12
stowarzyszenie_odnowa@op.pl
- 56. Stowarzyszenie Abstynentów i Rodzin Abstynentów Klub „PRZEBUDZENIE”**
99-100 Łęczycza, ul. Belwederska 38
tel. 24 388 12 08
- 57. Łowickie Stowarzyszenie Abstynentów „PASIACZEK”**
99-400 Łowicz, ul. Św. Floriana 7
tel. 46 837 66 92
lsapasiaczek@op.pl
- 58. Stowarzyszenie Abstynentów Klubu „POD WIELBŁĄDEM”**
93-154 Łódź, ul. Malczewskiego 4
tel. 42 682 54 50
www.podwielbladem.pl
- 59. Bałuckie Stowarzyszenie Abstynentów „RODZINA”**
91-844 Łódź, ul. Czarnieckiego 4
tel. 42 655 24 50
rodziana@zsaw.pl, abstynenci.rodzina@neostrada.pl
www.rodzinalodz.zsaw.pl
- 60. Stowarzyszenie Abstynentów „SOCZEWKA”**
90-135 Łódź, ul. Narutowicza 42/2
tel. 42 633 92 92
soczewka@zsaw.pl, soczewka@gmail.com
www.soczewkalodz.zsaw.pl
- 61. Stowarzyszenie Rodzin z Problemem Alkoholowym „TECZA”**
92-503 Łódź, ul. Smetany 4/82
tel. 42 671 00 77
teczasmetany4@gmail.com
- 62. Fundacja Pomocy Osobom Uzależnionym „UWOLNIENIE”**
91-464 Łódź, Chrobrego 16
tel. 42 640 62 40
poczta@uwolnienie.pl
- 63. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Liderów Działań Psychospołecznych Koło Województwa Łódzkiego**
94-024 Łódź, ul. Wygodna 18
tel. 42 686 16 50
- 64. Stowarzyszenie Wspierania Trzeźwości i Przeciwdziałania Patologii Społecznej „DOM”**
94-024 Łódź, ul. Wygodna 18/1
tel. 42 686 16 59
stowarzyszenie.dom@neostrada.pl
- 65. Abstynentki Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „KROKUS”**
97-310 Moszczenica, ul. Lipowa 10
- 66. Abstynentki Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „OPOKA”**
26-300 Opoczno, ul. Rolna 5
tel. 44 754 30 44
opoka@zsaw.pl
www.opoczno.zsaw.pl
- 67. Stowarzyszenie Abstynentów „AKWARIUM”**
95-035 Ozorków, ul. Stypułkowskiego 1
tel. 42 718 15 01
- 68. Stowarzyszenie Abstynentów Klub Wzajemnej Pomocy „SZANSA”**
95-200 Pabianice, ul. Gdańska 7
tel. 602 619 004
- 69. Klub „DOM”**
95-200 Pabianice, ul. Garncarska 7
tel. 42 212 13 44
- 70. Klub Abstynentów „ŻAGIEL”**
98-330 Pajęczno, ul. Kościuszki 22
tel. 34 311 15 57
- 71. Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Abstynentów „PAŁACYK”**
97-300 Piotrków Tryb., al. 3 Maja 3
tel. 44 647 03 02
palacyk@zsaw.pl, swpo_l_prezes@poczta.onet.pl
www.piotrkow.zsaw.pl
- 72. Stowarzyszenie Abstynentów Klubu „ŻYCLIWYCH SERC”**
99-200 Poddębice, ul. 1-go Maja 15
tel. 43 678 86 69
zycliwychserc@zsaw.pl, klubabspoddebice@vp.pl
www.poddebice.zsaw.pl
- 73. Abstynentki Klub Wzajemnej Pomocy „SZANSA”**
97-500 Radomsko, ul. Jagiellońska 16
tel. 44 683 20 81
akwpszansa@wp.pl
- 74. Stowarzyszenie Klub Abstynentów „MOŻNA INACZEJ”**
97-500 Radomsko, ul. Wyszyńskiego 27
tel. 696 818 045
www.moznainaczej.radomsko.pl
- 75. Rawskie Stowarzyszenie Abstynentów „SZANSA”**
96-200 Rawa Mazowiecka, ul. Tomaszowska 10
tel. 46 814 29 83
szansa@zsaw.pl, rsa.szansa@vp.pl, szansa10.60@tlen.pl
www.rawa.zsaw.pl
- 76. Stowarzyszenie Abstynentów „PRZYSTAŃ”**
98-200 Sieradz, ul. Lokajskiego 1
tel. 43 827 19 67
przystan@zsaw.pl, przystan_sieradz@o2.pl
www.sieradz.zsaw.pl
- 77. Sieradzkie Towarzystwo Trzeźwości „PRZYJAŹŃ”**
98-200 Sieradz, ul. Krakowskie Przed.12/01
tel. 43 826 35 19
stt.przyjazn@neostrada.pl
- 78. Skierniewickie Stowarzyszenie Rodzin Abstynentów „AMETYST”**
96-100 Skierniewice, ul. Kozińskiego 3
tel. 46 833 11 25
ametyst@ametyst.org.pl
www.ametyst.org.pl
- 79. Stowarzyszenie Abstynentów „PRZYSZŁOŚĆ”**
95-010 Stryków, ul. Kościuszki 31
tel. 42 719 81 53
- 80. Abstynentki Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „ALA”**
97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Św. Antoniego 55
tel. 44 724 50 02
www.alatomaszow.pl
- 81. Stowarzyszenie Abstynentów „AZYL”**
97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Hallera 2
tel. 44 725 23 21
www.tomaszow.zsaw.pl
- 82. Stowarzyszenie Profilaktyki i Terapii „Tratwa”**
98-300 Wieluń, ul. Reformacka 3
tel. 43 886 06 62
- 83. Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Abstynentów „ZACISZE”**
97-320 Wolbórz, ul. Sportowa 7
tel. 500 182 728
zacisz_z_wolborz@o2.pl
- 84. Stowarzyszenie Abstynentów Klubu „WOLA”**
98-220 Zduńska Wola, ul. Getta Żydowskiego 4
tel. 43 824 51 52
- 85. Stowarzyszenie Abstynentki Klubu Wzajemnej Pomocy „RZEMIEŚLNIAK”**
98-220 Zduńska Wola, ul. Łaska 68
tel. 43 823 42 47
- 86. Stowarzyszenie Abstynentów Klubu „ZWROTNIKA”**
98-220 Zduńska Wola, ul. Kolejowa 7
tel. 43 823 38 43
zwrotnica@poczta.onet.pl
- 87. Stowarzyszenie Klub Trzeźwości „WSPÓLNA DROGA” im. M. Kolbe**
98-220 Zduńska Wola, ul. Paprocka 37
tel. 787 466 807
wspolnadroga@o2.pl
- 88. Katolicki Klub Abstynentów „RODZINA”**
98-220 Zduńska Wola, ul. Łaska 88
tel. 43 824 21 62
- 89. Klub Wzajemnej Pomocy „JUTRZENKA”**
97-425 Żelów, ul. Sienkiewicza 3
tel. 44 634 25 10
- 90. Stowarzyszenie Abstynentów Klub „STOP”**
95-100 Żgierz, ul. 3-go Maja 69 A
tel. 42 716 67 93
saklubstop3@wp.pl
- 91. Rodzinny Klub Abstynentów „PRZYSTAŃ ŻYCIA”**
99-320 Żychlin, ul. 1-go Maja 36
tel. 695 054 433

Opracowała: Renata Kolbusz-Kielska

BEZDOMNI

Osoby bezdomne funkcjonowały w Polsce zawsze, jednak przemiany ustrojowe po roku 1989 znacznie nasiliły występowanie tego zjawiska. Podobnie jak nie znane są obecnie dokładne dane na temat liczebności¹ i struktury populacji dotkniętej problemem bezdomności, tak nie dopracowano się jeszcze w polskiej literaturze przedmiotu jednej powszechnie uznanej definicji bezdomności.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”². W praktyce okazuje się, iż formalne prawo do zamieszkiwania w danym lokalu lub też jego brak nie przesądza o bezdomności. Zdarzają się bowiem sytuacje, gdy konflikty rodzinne uniemożliwiają faktyczne zamieszkiwanie w lokalu, w którym jest się zameldowanym, albo sytuacje odwrotne tj. zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych pomimo braku meldunku i formalnego prawa do zamieszkiwania w danym lokalu.

Na wielość podejść do definicji bezdomności wpływa również przyczyna, która stan ów spowodowała. Elementami mającymi największy wpływ na występowanie tego zjawiska są z jednej strony czynniki subiektywne (zależne od osoby), np. konflikty w rodzinie, uzależnienia, zaburzenia psychiczne czy świadome odrzucenie obowiązujących norm społecznych, z drugiej zaś strony czynniki, na które ma się wpływ niewielki lub żaden, jak: zła gospodarka mieszkaniowa, brak miejsc w zakładach opieki, bezrobocie czy niekorzystne przepisy prawa. Stąd najczęściej osoby bezdomne w obecnej sytuacji znalazły się z następujących powodów: rozpad rodziny, eksmisja, brak stałych dochodów, ubóstwo, uzależnienia, przemoc w rodzinie, choroba psychiczna, brak tolerancji społecznej, opuszczenie domu dziecka, powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania³. Nierzadko też powodem znalezienia się w sytuacji pozbawienia dachu nad głową jest kilka wspomnianych czynników naraz.

Problemy społeczne

Bezdomność jest niebezpiecznym doświadczeniem, gdyż niesie ze sobą szereg konsekwencji dla życia zarówno jednostki, jak i jej otoczenia.

Jednym z najbardziej dotkliwych problemów osoby bezdomnej w kontaktach społecznych jest jednocześnie częsty powód znalezienia się w tej grupie wykluczenia, tj. skrajnie negatywne relacje z osobami spokrewnionymi i najbliższym otoczeniem. To odrzucenie przez bliskich w sytuacji kryzysowej powoduje zamknięcie się bezdomnego na innych ludzi, zwłaszcza znajdujących się w lepszej sytuacji, zawężanie kontaktów do osób ze swojego obecnego środowiska, a w ostateczności zanikanie więzi społecznych.

Z drugiej strony na obraz osoby bezdomnej negatywnym cieniem kładzie się stereotyp przedstawiający bezdomnego jako nietrzeźwego, zaniedbanego bezrobotnego, oczekującego tylko pomocy ze strony innych, żebraka czy złomiarza, pracującego dorywczo, by zarobić na

¹ Na prośbę Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na przełomie 2009/2010 roku przeprowadzono spis osób bezdomnych, które skorzystały z miejsc noclegowych w placówkach. W skali ogólnopolskiej dało to liczbę około 20 tys. osób (por. Bezdomność w Polsce - diagnoza na dzień 31 stycznia 2010. Materiał informacyjny. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Departament Pomocy i Integracji Społecznej, Warszawa 2010, ss. 4-8). Dane te jednak dotyczą bezdomnych korzystających z takiej formy pomocy, pomijając dużą grupę osób nocujących na dworcach czy w opuszczonych budynkach, nie odzwierciedlają więc w pełni wielkości zjawiska.

² Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

³ Szerzej na temat przyczyn bezdomności w: Maciej Dębski, *Przyczyny bezdomności i powody pozostawania w niej. Typologie i kwestie sporne*. [w:] *Problem bezdomności w Polsce. Wybrane aspekty. Diagnoza zespołu badawczego w ramach projektu „Gminny standard wychodzenia z bezdomności”*. Red. Maciej Dębski, Gdańsk 2010.

alkohol. Pogląd ten utrwalają media, które ukazując życie poszczególnych jednostek na ulicy uogólniają tę wizję na całe zjawisko bezdomności, gdy tymczasem większa część populacji bezdomnych funkcjonująca w schroniskach i domach dla bezdomnych, to osoby zadbane i czyste.

Brak kontaktu z „normalnym” otoczeniem i koncentracja tylko na realizacji najbardziej podstawowych potrzeb z czasem powoduje u ludzi bezdomnych zanik umiejętności interpersonalnych. Nie potrafią nawiązać kontaktu z innymi, trudno przystosowują się do funkcjonujących reguł społecznych, a przy tym są zwykle pasywni i unikają konfrontacji, przez co bywają spychani na margines przez bardziej „operatywne” osoby.

Problemy psychologiczne

Odrzucenie przez większość społeczeństwa ma wpływ na postrzeganie samego siebie, stąd u osób bezdomnych znacząco obniża się, i tak już niska, samoocena a w konsekwencji pojawia się szereg problemów natury psychologicznej. Żyjąc z dnia na dzień, a przy tym ciągle dźwigając багаż nierozwiązanych problemów z przeszłości (nieradko tych, które do bezdomności doprowadziły), większości z tych osób doskwiera poczucie braku wiary we własne możliwości, niemożność wpływania na własne życie.

Konieczność skupienia się na zaspokajaniu podstawowych potrzeb oraz trudność w ich spełnieniu powoduje, iż bezdumni często ograniczają swą aktywność tylko do takich aspektów życia, jak zdobycie pożywienia czy bezpiecznego noclegu. Ciągnąca się za nimi przeszłość (np. doświadczenie przemocy w rodzinie, działalność przestępcza) powodują poczucie winy i niechęć do podejmowania pozytywnych działań.

Ważnym a bardzo dotkliwym problemem towarzyszącym bezdomności jest słaba kondycja zdrowotna bezdomnych, w tym zdrowia psychicznego. Nierzadko właśnie choroba psychiczna czy wynikająca z uzależnień doprowadza do wykluczenia, a w takim stanie zwykle uniemożliwia wyjście z choroby czy nałogu.

Problemy zawodowe

Okolo 70-90% ludzi bezdomnych pozostaje bez pracy⁴. Na taką sytuację wpływ ma przede wszystkim społeczny odbiór bezdomnego, gdzie osoba taka z założenia nie nadaje się do integracji i aktywizacji zawodowej, chociażby z uwagi na brak odpowiednich kwalifikacji i nastawienie do pracy. Pracodawcy zaś boją się zatrudnić bezdomnych, obarczając wszystkich nieuczciwością, brakiem rzetelności oraz odpowiedzialności. Brak meldunku dyskryminuje więc osoby bezdomne już na etapie poszukiwania pracy. Natomiast jeśli osoby bezdomne pracują, to zwykle „na czarno”, opłacani znacznie poniżej ich kwalifikacji czy wydajności w pracy.

Przy stosunkowo niskich kwalifikacjach (blisko 3/4 populacji bezdomnych legitymuje się wykształceniem niższym niż średnie⁵) jest to grupa, którą bardzo trudno namówić do kształcenia się. Priorytety bezdomnych skoncentrowane są na przeżyciu każdego dnia, nie wychodzą oni myślami dalej w przyszłość. Brak chęci do nauki i utrudniony dostęp do nowoczesnych technologii czynią bezdomnych grupą wykluczenia informacyjnego, co też obniża ich wartość zawodową.

Mocne strony

Nie będzie można dostrzec możliwości tkwiących w osobach bezdomnych, dopóki nie odrzuci się stereotypowego obrazu polskiego bezdomnego. Wbrew tym forsowanym przez media pozorom bezdumni ani nie są tylko ofiarami swojej nieodpowiedzialności i postawy roszczeniowej wobec społeczeństwa, ani wyłącznie ofiarami ustroju państwowego, systemu

prawnego czy wolnorynkowej gospodarki. Za to na pewno są to ludzie, którzy w pewnym momencie swojego życia, może nawet z własnej winy, nie znajdując wsparcia wśród ludzi sobie bliskich czy instytucji zostali wypchnięci „za burtę” zwykłego codziennego życia.

Każda z tych osób posiada jakiś potencjał cech osobowościowych, wiedzę, umiejętności, także i związanych z radzeniem sobie w rozmaitych trudnych sytuacjach. Wsparcie ze strony innych, budowanie poczucia wartości, wskazywanie drogi, która da wyjście z zaistniałej sytuacji pozwoliłoby z pewnością wykorzystać ten potencjał.

„[...] w sytuacji, gdy człowiek nie ma nadziei, nie wierzy, że posiada silną wolę bądź nie wierzy, że jest w stanie znaleźć realny sposób osiągnięcia ważnych dla siebie celów, po prostu nie podejmuje działań. Czyli podstawowym wyzwaniem u części bezdomnych z modelu medycznego i oświeceniowego staje się przywrócenie nadziei.”⁶

4 Olech Piotr, *Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych*. FISE, Warszawa 2006, s. 8.

5 Op. cit., s. 8.

6 *Psychospołeczny profil osób bezdomnych w Trójmieście*. Red. Maciej Dębski, Sylwiusz Retowski, Agenda Bezdomności – Standard Aktywnego Powrotu na Rynek Pracy, Gdańsk 2008, s. 648.

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
CARITAS Archidiecezji Łódzkiej	- Punkt Pomocy Charytatywnej świadczący pomoc w zakresie zaspokajania potrzeb materialnych poprzez wydawanie posiłków, paczek żywnościowych, odzieży, artykułów chemicznych, sprzętu gospodarstwa domowego. - Stołówka prowadzona w ramach tzw. kuchni społecznej zajmująca się wydawaniem w dni powszednie jednego gorącego posiłku: obiadu (w godz. 13.00-14.30) oraz w piątki suchego prowiantu na soboty, niedziele i święta. - Udzielanie nieodpłatnego poradnictwa w zakresie psychologicznym, prawnym, psychiatrycznym oraz prowadzenie grup wsparcia. Pomocą objęte są przede wszystkim osoby skierowane z ośrodka pomocy społecznej. W przypadku braku zaświadczenia z OPS decyzję podejmuje kierownik placówki po rozmowie ze zgłaszającą się osobą.	bezdolni	Ustawa z dnia 17 maja 1989 roku o stosunku Państwa do Kościoła katolickiego (Dz. U. z 1989 r. Nr 29, poz. 154 z późn. zmianami). Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 nr 234 poz. 1536) Statut Caritas Polska, Dekret Konferencji Episkopatu Polski z dnia 10.10.1990 nr 2964/90/P
MONAR-MARKOT	- Zapewnienie całonoclegowego schronienia - przyznanie tymczasowego (do 24 miesięcy) miejsca noclegowego w schroniskach: 1/ Chata Wuja Toma w Klizinie 18, gm. Kodrąb 2/ Ośrodek Pomocy Wzajemnie Potrzebni MONAR-MARKOT w Ozorkowie 3/ Dom dla Osób Bezdomnych i Najuboższych w Feliksowie 4/ Bełchatowskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT. - Wydawanie posiłków (3 posiłki dziennie) oraz suchego prowiantu - Zaopatrzenie w odzież odpowiednią do pory roku oraz środki czystości i higieny osobistej. - Zapewnienie podstawowej pomocy medycznej, pomoc w dotarciu do specjalistycznej opieki zdrowotnej. - Opieka psychologiczno-terapeutyczna oraz socjalno-prawna dla podopiecznych. - Realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.	bezdolni	Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2011 r., Nr 79, poz. 855) Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012 poz. 124) Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007 nr 70 poz. 473) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) Statut Stowarzyszenia MONAR Regulamin schroniska
Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Łódzkie	- Zapewnienie całonoclegowego schronienia w prowadzonych placówkach: schronisku dla bezdomnych kobiet i dzieci, schronisku oraz noclegowni dla mężczyzn. - Możliwość skorzystania z całodziennego wyżywienia. - Zaopatrzenie w odzież, środki czystości i higieny osobistej oraz lekarstwa. - Zapewnienie podstawowej pomocy medycznej. - Opieka psychologiczno-terapeutyczna oraz socjalno-prawna dla podopiecznych. Pomoc w zakresie zapewniania noclegu, żywienia oraz zaopatrzenia w inne przedmioty niezbędne do życia świadczona w odniesieniu do wszystkich potrzebujących, jedynym warunkiem jest trzeźwość osoby zwracającej się o wsparcie.	bezdolni	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 nr 234 poz. 1536) Statut Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta (tekst jednolity ze zmianami uchwalonymi na Zebraniu Ogólnym Towarzystwa w dniu 7 maja 2005 r.)

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Stowarzyszenie Centrum Pomocy "PANACEUM"	- Zapewnienie całonoclegowego schronienia i wyżywienia (3 posiłki dziennie) w poniżej wymienionych placówkach: 1/ Regionalny Ośrodek Pomocy w Grabach – osoby starsze 2/ Regionalny Ośrodek Pomocy w Dalkowie – matki samotnie wychowujące dzieci oraz osoby starsze 3/ Regionalny Ośrodek Pomocy w Radomsku – mężczyźni, osoby uzależnione od alkoholu 4/ Noclegownia w Piotrkowie Tryb. - Zaopatrzenie środków czystości i higieny osobistej. - Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych. - Korzystanie z opieki medycznej na podstawie umów z konkretnymi placówkami opieki zdrowotnej. - Wsparcie psychologiczne oraz terapeutyczne (w przypadku osób uzależnionych od alkoholu)	bezdolni	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 nr 234 poz. 1536) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) Statut Stowarzyszenia Centrum Pomocy „PANACEUM”
Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne oddział terenowy Radomsko	- Zapewnienie całonoclegowego schronienia w Hostelu dla bezdomnych mężczyzn oraz wyżywienia (3 posiłki dziennie) w zamian za pomoc w statutowej działalności Stowarzyszenia. - Zaopatrzenie w odzież. - Opieka terapeutyczna. - Pomoc w załatwianiu różnych spraw urzędowych.	bezdolni	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 nr 234 poz. 1536) Statut Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego Regulamin Hostelu "Dom Nadziei"
Zgromadzenie Małego Dzieła Boskiej Opatrzności – Orioniści Schronisko dla Bezdomnych im. Bł. Ks. Franciszka Drzewieckiego	- Zapewnienie tymczasowego (długookresowego) miejsca noclegowego oraz wyżywienia. - Zaopatrzenie w odzież, środki czystości i higieny osobistej. - Zapewnienie podstawowej pomocy medycznej. - Wsparcie psychologiczno-terapeutyczne w zakresie leczenia uzależnień dla podopiecznych. Do schroniska przyjmowane są osoby bezdomne na podstawie skierowania wydanego przez Ośrodki Pomocy Społecznej, z którymi została zawarta umowa o współpracy (głównie placówki z powiatu zduńskowolskiego).	bezdolni	Ustawa z dnia 17 maja 1989 roku o stosunku Państwa do Kościoła katolickiego (Dz. U. z 1989 r. Nr 29, poz. 154 z późn. zmianami). Statut Schroniska z dnia 26.10.1994r roku. Regulamin Schroniska
Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział w Łodzi	- Wydawanie jednego ciepłego posiłku: obiadu. - Zaopatrzenie w odzież.	bezdolni	Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2011 r., Nr 79, poz. 855) Statut Stowarzyszenia
Polski Czerwony Krzyż	- Dożywanie poprzez wydawanie ciepłych posiłków lub paczek z podstawowymi produktami żywnościowymi w placówkach i ośrodkach PCK oraz jadłodajniach. - Pomoc doraźna polegająca na przekazywanie odzieży, środków czystości i higieny oraz pośrednictwo w przekazywaniu sprzętu AGD oraz mebli od darczyńców do osób potrzebujących. - Przygotowywanie cyklicznych akcji tematycznych, np. „Wyprawka dla żaka”.	bezdolni	Ustawa z dnia 16 listopada 1964 roku o Polskim Czerwonym Krzyżu (Dz. U. Nr 41, poz. 276) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
			pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 nr 234 poz. 1536) Statut zatwierdzony Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 września 2011 r. (Dz. U. Nr 217, poz. 1284).
Stowarzyszenie Pomocy – Dom Interwencji Kryzysowej „Przebudzenie” w Kolonii Piaszcyce	- Podstawowa pomoc (do 72 godzin) udzielana w Domu dla Bezdolnych polega na zapewnieniu: schronienia, 3 posiłków na dobę, podstawowych ubrań, podstawowych środków higieny osobistej i leków. - podstawowych środków medycznych, - Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, np. wyrobieniu brakujących dokumentów, rejestracji w urzędzie pracy, złożeniu deklaracji do lekarza pierwszego kontaktu, diagnozowaniu sytuacji rodzinnej itd. - Wsparcie terapeutyczne, m.in. kierowanie na terapię uzależnień, pomoc osobom nieładzącym sobie w pokonywaniu trudności życiowych. Pomoc świadczona w odniesieniu do wszystkich potrzebujących mężczyzn zgłaszających się do placówki.	bezdolni	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 nr 234 poz. 1536) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) Statut Stowarzyszenia
Katolickie Stowarzyszenie Wychowania w Trzeźwości Regionu Kutnowskiego przy Sanktuarium Maryjnym w Głogowcu	- Zapewnienie całodobowego schronienia w Noclegowni dla Bezdolnych Mężczyzn oraz jednego gorącego posiłku dziennie. - Zaopatrzenie w środki czystości i higieny osobistej. - Pomoc terapeutyczna w wychodzeniu z nałogu alkoholowego: spotkania i mingi AA. Jedynym warunkiem przyjęcia osoby jest posiadanie zaświadczenie od lekarza dermatologa.	bezdolni	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 nr 234 poz. 1536) Statut Stowarzyszenia Regulamin Noclegowni
Fundacja Służby Rodzinie „Nadzieja”	Dom Samotnej Matki przyjmuje bezdomne kobiety w ciąży i do 8 miesiąca życia dziecka po urodzeniu i zapewnia im: - całodobowe schronienie i wyżywienie, - zaopatrzenie w odzież, środki czystości i higieny osobistej oraz lekarstwa, - podstawową opiekę medyczną, możliwość uczestniczenia w zajęciach w szkole rodzenia, - pomoc prawną, opiekuńczo-wychowawczą i psychoterapeutyczną, - możliwość kontynuowania nauki lub pracy. Osoba przyjmowana jest na podstawie pisemnego zgłoszenia – wniosku kandydata oraz pisemnej opinii z Ośrodka Pomocy Społecznej.	Bezdomne kobiety w ciąży i matki z małymi dziećmi	(8) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 nr 234 poz. 1536) Statut Stowarzyszenia
Stowarzyszenie Abstynentów „Granica”	- Zapewnienie całodobowego schronienia i wyżywienia w Regionalnym Ośrodku Pomocy w Brodni oraz w Ośrodku w Pabianicach. - Zaopatrzenie w odzież oraz środki czystości i higieny osobistej. - Wsparcie terapeutyczne dla osób uzależnionych od alkoholu. - Pomoc w sprawach urzędowych.	bezdolni	Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2011 r., Nr 79, poz. 855) Statut Stowarzyszenia

Dane teleadresowe instytucji

- Bełchatowskie Centrum Pomocy Bliźniemu Stowarzyszenia „MONAR-MARKOT”**
97-400 Bełchatów, ul. Czapliniecka 19b,
tel. 44-733-05-96,
e-mail: bcpb@markot.pl, hrb.pl/new6/
- CARITAS Archidiecezji Łódzkiej, Dom Dziennego Pobytu**
91-844 Łódź, ul. Czarnieckiego 4,
tel.: 42-657-10-33,
e-mail: ddzp.czarnieckiego@toya.net.pl, caritas.lodz.pl/
- CARITAS Archidiecezji Łódzkiej, Dom Dziennego Pobytu**
90-507 Łódź, ul. Gdańska 111,
tel.: 42-639-95-81, 42-639-95-82,
e-mail: ddzp.gdanska@toya.net.pl, caritas.lodz.pl/
- CARITAS Archidiecezji Łódzkiej, Kuchnia Społeczna dla osób z problemem alkoholowym**
90-507 Łódź, ul. Gdańska 111,
tel. 42-639-95-81,
e-mail: ddzp.gdanska@toya.net.pl, caritas.lodz.pl/
- CARITAS Archidiecezji Łódzkiej, Punkt Pomocy Charytatywnej**
90-522 Łódź, ul. Wólczańska 108,
tel. 42-637-53-50,
e-mail: ppch.caritas@toya.net.pl, caritas.lodz.pl/
- Centrum Pomocy Bliźniemu „MONAR-MARKOT” Dom dla Bezdolnych i Najuboższych „Chata Wujka Toma”**
97-512 Kodrąb, Klizina 18,
tel. 44-681-96-96,
e-mail: klizinmarkot@wp.pl, www.chatawujatoma.net.pl/
- Centrum Pomocy Bliźniemu „MONAR-MARKOT” Dom dla Osób Starszych**
97-512 Kodrąb, Wola Malowana 22,
tel. 44-681-93-07,
e-mail: wolamalowana@wp.pl
- Centrum Pomocy Bliźniemu „MONAR-MARKOT” Dom dla Bezdolnych i Najuboższych**
99-200 Poddebice, Feliksów 19,
tel. 43-679-06-51,
e-mail: mmfeliksow@wp.pl
- Centrum Pomocy Rodzinie i Usług Socjalnych,**
95-070 Aleksandrów Łódzki, ul. Warszawska 10,
tel. 42-712-17-71,
e-mail: al@wp.pl
- Centrum Służby Rodzinie**
Łódź, ul. Broniewskiego 1a,
tel. 42-682-20-22,
e-mail: csr@csr.org.pl, www.csr.org.pl/
- Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne**
97-500 Radomsko, Kopiec 17,
tel. 44-738-18-16,
e-mail: chsdradomsko@wp.pl, chsd.pl/
- Dom dla Bezdolnych Stowarzyszenia Pomocy „Przebudzenie”**
97-545 Gomunice, Kolonia Piaszcyce 1,
tel. 44-682-47-38,
e-mail: przebudzenie2005@tlen.pl, www.przebudzenie.net.pl/
- Dom Noclegowy MOPS w Kutnie**
99-300 Kutno, ul. Wyszyńskiego 11,
tel. 24-253-43-90,
e-mail: kutno.mops@poczta.onet.pl
- Dom Pomocy Społecznej Chróścín-Zamek**
98-430 Bolesławiec, Chróścín-Zamek 47,
tel. 62-783-60-33,
e-mail: dps@palac.qt.pl
- Dom Pomocy Społecznej Chróścín-Wieś**
98-430 Bolesławiec, Chróścín Wieś 50,
tel. 62-783-60-19,
e-mail: dps-chruscin-wies@pvd.pl
- Dom Pomocy Społecznej Stowarzyszenia Serca Jezusa i Maryi**
95-040 Kolutski, ul. Budowlanych 17/19,
tel. 44-714-25-92,
e-mail: dom-pomocy@onet.pl
- Dom Pomocy Społecznej Stowarzyszenia Serca Jezusa i Maryi**
95-040 Kolutski, ul. Budowlanych 57,
tel. 44-714-25-92,
e-mail: dom-pomocy@onet.pl
- Dom Pomocy Społecznej w Bechcicach**
95-050 Konstantynów Łódzki, Behcice 3,
tel. 42-211-12-10,
e-mail: dps@pactor.com.pl
- Dom Pomocy Społecznej w Bełchatowie**
97-400 Bełchatów, ul. Dąbrowskiego 2,
tel. 44-635-24-00,
e-mail: dps@dolsat.pl
- Dom Pomocy Społecznej w Białaczowie**
26-307 Białaczów, ul. Piotrkowska 21,
tel. 44-758-14-16,
e-mail: dpsbialaczow@wp.pl
- Dom Pomocy Społecznej w Biskupicach**
98-210 Sieradz 2, Biskupice 72,
tel. 43-827-46-95,
e-mail: dps@invar.net.pl
- Dom Pomocy Społecznej w Bobrownikach**
98-315 Działoszyn, Bobrowniki 50,
tel. 43-841-44-70,
e-mail: dpsbobrowniki@poczta.onet.eu
- Dom Pomocy Społecznej w Borówku**
99-423 Bielawy, Borówek 56,
tel. 46-838-26-32,
e-mail: dpskutno@neostrada.pl
- Dom Pomocy Społecznej w Brzezinach**
95-060 Brzeziny, ul. Moniuszki 24,
tel. 46-874-25-51,
e-mail: dpsbrzeziny@poczta.fm
- Dom Pomocy Społecznej w Dąbrowie**
95-047 Jeżów, Dąbrowa 1,
tel. 46-875-63-91,
e-mail: dpsdabrowa@poczta.fm
- Dom Pomocy Społecznej w Drzewicy**
26-340 Drzewica, ul. Stawowa 21/25,
tel. 48-375-60-09,
e-mail: dpsdrzewica@wp.pl

- 27. Dom Pomocy Społecznej w Głownie**
95-015 Głowno, ul. Karasicka 11,
tel. 42-719-07-40,
e-mail: dps_glowno@poczta.onet.pl
- 28. Dom Pomocy Społecznej w Gostkowie**
99-220 Wartkowice, Gostków 41,
tel. 43-678-51-85,
e-mail: dpssekretariat@wp.pl
- 29. Dom Pomocy Społecznej w Grotnicach**
95-073 Grotniki Ustronie, ul. Ustronie 29,
tel. 42-717-96-01
- 30. Dom Pomocy Społecznej w Karsznicach**
99-122 Góra Św. Małgorzaty, Karsznice 62,
tel. 24-389-20-91,
e-mail: dpskarsznice@op.pl
- 31. Dom Pomocy Społecznej w Kutnie**
99-300 Kutno, ul. Krzywoustego 11,
tel. 24-253-64-32,
e-mail: dpskutno@neostrada.pl
- 32. Dom Pomocy Społecznej w Kutnie**
99-300 Kutno, ul. Oporowska 27,
tel. 24-254-25-36
- 33. Dom Pomocy Społecznej w Lipinach**
92-701 Łódź, Lipiny,
tel. 42-671-32-91
- 34. Dom Pomocy Społecznej w Lisowicach**
95-040 Kuluszki, Lisowice 13,
tel. 44-714-18-76,
e-mail: dpslisowice01@dps.pl
- 35. Dom Pomocy Społecznej w Łęczycy**
99-100 Łęczycza, ul. Kilińskiego 2,
tel. 24-721-30-01,
e-mail: dpsleczycza@op.pl
- 36. Dom Pomocy Społecznej w Łochyńsku**
97-340 Łochyńsko,
tel. 44-615-80-13,
e-mail: dps.lochynsko@wp.pl
- 37. Dom Pomocy Społecznej w Łodzi**
90-640 Łódź, ul. 28 Pułk Strzelców Kaniowskich 32,
tel. 42-632-22-03,
e-mail: zdps.lodz@interia.pl
- 38. Dom Pomocy Społecznej w Łodzi**
93-423 Łódź, ul. Rudzka 56,
tel. 42-680-22-34
- 39. Dom Pomocy Społecznej w Łodzi**
93-278 Łódź, ul. Podgórna 2/14,
tel. 42-643-53-49,
e-mail: 5dps@softserwis.pl
- 40. Dom Pomocy Społecznej w Łodzi**
93-345 Łódź, ul. Paradna 36,
tel. 42-645-70-55,
e-mail: dpsparadna@neostrada.pl
- 41. Dom Pomocy Społecznej w Łodzi**
91-836 Łódź, ul. Złotnicza 10,
tel. 42-657-50-90,
e-mail: dps.zlotnicza@neostrada.pl
- 42. Dom Pomocy Społecznej w Łodzi**
90-145 Łódź, ul. Narutowicza 114,
tel. 42-678-46-23
- 43. Dom Pomocy Społecznej w Łodzi**
91-232 Łódź, ul. Spadkowa 4/6,
tel. 42-655-78-23
- 44. Dom Pomocy Społecznej w Łodzi**
91-140 Łódź, ul. Rojna 15,
tel. 42-655-73-57,
e-mail: 3dps@neostrada.pl
- 45. Dom Pomocy Społecznej w Łodzi „Dom Kombatanta”**
91-480 Łódź, ul. Przyrodnicza 24/26,
tel. 42-655-30-30,
e-mail: kombus@finn.pl
- 46. Dom Pomocy Społecznej w Łodzi „Włóknierz”**
94-017 Łódź, ul. Krzemieniecka 7/9,
tel. 42-686-06-49
- 47. Dom Pomocy Społecznej w Łodzi „Pogodna Jesień”**
91-503 Łódź, ul. Dojazdowa 5/7,
tel. 42-659-87-99
- 48. Dom Pomocy Społecznej w Ozorkowie**
95-035 Ozorków, ul. Mickiewicza 1,
tel. 42-270-00-80, e-mail: dps_ozorkow@o2.pl
- 49. Dom Pomocy Społecznej w Pabianicach**
95-200 Pabianice, ul. Wiejska 59/61,
tel. 42-213-75-51
- 50. Dom Pomocy Społecznej w Pabianicach - Filia**
95-200 Pabianice, ul. Łaska 86,
tel. 42-213-75-51
- 51. Dom Pomocy Społecznej w Piotrkowie Trybunalskim**
97-300 Piotrków Trybunalski, ul. Żwirki 5/7,
tel. 44-647-51-72,
e-mail: dps_zus@pm.pl
- 52. Dom Pomocy Społecznej w Pniewie**
99-311 Bedlno, Pniewo 91,
tel. 24-285-10-69,
e-mail: dpspniewo@poczta.fm
- 53. Dom Pomocy Społecznej w Przatówku**
98-240 Przatówek, Przatówek 1,
tel. 43-675-12-29,
e-mail: dpsprzatowek@op.pl
- 54. Dom Pomocy Społecznej w Radomsku**
97-500 Radomsko, ul. Krasickiego 138,
tel. 44-682-08-40,
e-mail: dps_radomsko@wp.pl
- 55. Dom Pomocy Społecznej w Radziechowicach**
97-561 Ładzice, Radziechowice,
tel. 44-684-08-21,
e-mail: dpsradziechowice@neostrada.pl
- 56. Dom Pomocy Społecznej w Rąbieniu**
95-070 Aleksandrów, Rąbień AB 59,
tel. 42-712-19-96,
e-mail: dps@dps.static.net
- 57. Dom Pomocy Społecznej w Rogowie**
93-063 Rogów, ul. Świerczewskiego 15,
tel. 46-874-80-19
- 58. Dom Pomocy Społecznej w Rożdżalach**
98-290 Warta, Rożdżały 7,
tel. 43-829-68-57,
e-mail: dps.rozdzaly_xl@wp.pl
- 59. Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu**
98-200 Sieradz, ul. Armii Krajowej 34,
tel. 43-827-69-80,
e-mail: dps-sieradz@wp.pl
- 60. Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu Filia w Witowie**
98-200 Burzenin, Witów 99,
tel. 43-821-40-11
- 61. Dom Pomocy Społecznej w Skrzynnie**
98-311 Skrzynno, Skrzynno 13,
tel. 43-841-50-60,
e-mail: dpsskrzynno@wp.pl
- 62. Dom Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim**
97-200 Tomaszów Maz., ul. Polna 56,
tel. 44-724-26-45,
e-mail: dps@tomaszow.com.pl
- 63. Dom Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim**
97-200 Tomaszów Maz., ul. Jana Pawła II 37,
tel. 44-724-32-47,
e-mail: dps2@vnet.pl
- 64. Dom Pomocy Społecznej w Wiśniowej Górze**
95-022 Wiśniowa Góra, ul. Tuszyńska 56,
tel. 42-213-23-41,
e-mail: dpswg@poczta.onet.pl
- 65. Dom Pomocy Społecznej w Wojszycach**
99-311 Bedlno, Wojszyce 47,
tel. 24-282-14-68,
e-mail: dpswojszyce@poczta.onet.pl
- 66. Dom Pomocy Społecznej w Woli Chruścińskiej**
99-306 Lanięta, Wola Chruścińska Franciszków 4,
tel. 24-256-71-74
- 67. Dom Pomocy Społecznej w Zabłotach**
97-425 Żelów, Zabłoty 19,
tel. 44-634-19-40,
e-mail: dpszabloty@wp.pl
- 68. Dom Pomocy Społecznej w Zduńskiej Woli**
98-220 Zduńska Wola, ul. Łaska 42,
tel. 43-823-25-70,
e-mail: dpszdwoła@wp.pl
- 69. Dom Pomocy Społecznej w Zgierzu**
95-100 Zgierz, ul. Chełmska 16,
tel. 42-719-07-27,
e-mail: dpszgierz@wp.pl
- 70. Dom Samotnej Matki w Łodzi**
94-102 Łódź, ul. Nowe Sady 17,
tel. 42-688-18-49
- 71. Dom Samotnej Matki "Dom Otwarty" w Piotrkowie Trybunalskim**
97-300 Piotrków Trybunalski, ul. Mireckiego 10,
tel. 692-025-705
- 72. Dom Samotnej Matki w Rogowcu**
97-427 Rogowiec,
tel. 692-025-122
- 73. Dom Samotnej Matki z Dzieckiem w Iwoniu**
99-232 Zadzim, Iwonie 48,
tel. 43-678-62-29,
e-mail: spozzadzim@interia.pl
- 74. Dom Samotnych Matek z Dziećmi w Turowie**
98-300 Turów, Turów 113,
tel. 43-886-14-31
- 75. Dom Socjalny Fundacji Wzajemnej Pomocy „Alternatywa”**
97-545 Gomonice, Karkoszki 24,
tel. 505-100-305,
e-mail: marekkotlicki3@wp.pl
- 76. Dzienny Dom Pomocy Społecznej**
99-300 Kutno, ul. Warszawskie Przedmieście 10a,
tel. 24-254-44-46
- 77. Dzienny Dom Pomocy Społecznej**
97-300 Piotrków Trybunalski, ul. Wojska Polskiego 127,
tel. 44-649-14-87
- 78. Dzienny Dom Pomocy Społecznej**
97-500 Radomsko, ul. Armii Krajowej 1a,
tel. 44-683-40-13
- 79. Jadłodajnia MOPS**
98-200 Sieradz, ul. Polna 18/20,
tel. 43-822-49-33
- 80. Konwent Bonifratrów Stacja Opieki Środowiskowej Jadłodajnia dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin**
93-357 Łódź, ul. Kosynierów Gdyńskich 61a,
tel. 42-646-71-80,
93-378 Łódź, ul. Przedświt 37,
tel. 42-685-51-75
- 81. Noclegownia Katolickiego Stowarzyszenia Wychowania w Trzeźwości**
99-300 Kutno, Głogowiec 10,
tel. 24-254-81-03
- 82. Miejskie Schronisko dla Bezdolnych Kobiet wraz z Noclegownią**
93-259 Łódź, ul. Gałczyńskiego 7,
tel. 42-647-03-33
- 83. Niepubliczny Dom Pomocy Społecznej Brata Alberta**
91-366 Łódź, ul. Helenówek 7,
tel. 42-658-91-70, e-mail: bralbert@interia.pl
- 84. Niepubliczny Dom Pomocy Społecznej Brata Alberta**
98-105 Wozierady, Chorzyszów 37,
tel. 43-677-33-81, e-mail: bralbert@interia.pl
- 85. Niepubliczny Dom Pomocy Społecznej Sióstr Albertynek**
99-300 Kutno, ul. Sobieskiego 49,
tel. 24-254-02-17, e-mail: albertynki@dps.pl
- 86. Niepubliczny Dom Pomocy Społecznej Sióstr Urszulanek**
98-200 Sieradz, ul. Dominikańska 16,
tel. 43-822-38-39
- 87. Niepubliczny Dom Pomocy Społecznej w Łodzi**
91-087 Łódź, ul. Wapienna 29,
tel. 42-640-72-11
- 88. Niepubliczny Dom Pomocy Społecznej w Tarasie**
99-570 Przedbórz, Taras 46a,
tel. 44-781-52-18

- 89. Niepubliczny Dom Pomocy Społecznej we Wronikowie**
97-340 Rozprza, Wroników 26,
tel. 44-732-01-30
- 90. Niepubliczny Dom Pomocy Społecznej „Złota Rybka” w Kochanowie**
96-130 Gluchów, Kochanów 31,
tel. 664-716-249
- 91. Niepubliczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy „Zacisze”**
97-221 Łaznowska Wola II, ul. Południowa 29,
tel. 44-719-50-34, e-mail: d.o.zacisze@wp.pl

Wykaz Zarządów Rejonowych działających na terenie województwa łódzkiego:

- www.pck.lodz.pl/index.php?id=24 terenowych
- 1. Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łodzi**
90-005 Łódź, ul. Wólczańska 217/219,
tel. 42-637-45-67,
www.pkps.org.pl/
- 2. Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy - Jadłodajnia dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin**
90-626 Łódź, ul. Żeromskiego 54,
tel. 42-637-40-12
- 3. Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy - Jadłodajnia dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin**
92-253 Łódź, ul. Spitalna 12,
tel. 42-674-20-29
- 4. Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział w Skierniewicach**
96-100 Skierniewice, ul. Mszczonowska 15
- 5. Rawskie Stowarzyszenie Abstynenckie „SZANSA” – Dom dla bezdomnych „Nadzieja”**
96-200 Rawa Mazowiecka, ul. Mszczonowska 36,
tel. 46-814-29-83,
e-mail: szansa10.60@tlen.pl
- 6. Schronisko dla Bezdomnych im. Bł. Ks. Franciszka Drzewieckiego**
98-220 Zduńska Wola, Henryków 24a,
tel. 43-823-28-22,
e-mail: schronisko1@onet.eu , www.schroniskohenrykow.eu.interia.pl
- 7. Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn i dla Bezdomnych Kobiet z Dziećmi**
95-050 Konstantynów Łódzki, ul. Słowackiego 11,
tel. 42-211-13-16,
e-mail: odpkonstantynow@wp.pl
- 8. Schronisko dla Bezdomnych prowadzone przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich**
97-400 Bełchatów, ul. Czaplinska 7a,
tel. 698-886-121,
e-mail: srk2@poczta.onet.pl
- 9. Skierniewickie Stowarzyszenie Abstynenckie „Ametyst”, Ośrodek Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**
96-100 Skierniewice, ul. Kozielskiego 3,
tel. 46-833-11-25,
e-mail: ametyst@ametyst.org.pl
- 10. Stołówka PCK dla bezdomnych**
99-400 Łowicz, ul. 3 Maja 11,
tel. 46-837-41-11, fax 46-837-41-55,
e-mail: mopslowicz@poczta.fm
- 11. Stowarzyszenie Abstynentów „Granica”**
95-200 Pabianice, ul. Karniszewicka 28,
tel. 42-226-80-30,
e-mail: granica7@wp.pl
- 12. Stowarzyszenie Abstynentów „Granica”, Regionalny Ośrodek Pomocy w Brodni**
98-113 Buczek, Brodnia Górna 15,
tel. 43-671-46-56
- 13. Stowarzyszenie Centrum Pomocy „Panaceum”, Noclegownia dla Bezdomnych**
97-300 Piotrków Trybunalski, ul. Belzacka 48,
tel. 44-647-60-18 (docelowo: ul. Wronia),
e-mail: noclegownia.belzacka@poczta.fm, www.panaceum.radomsko.pl/
- 14. Stowarzyszenie Centrum Pomocy „Panaceum”, Regionalny Ośrodek Pomocy w Dalkowie**
97-318 Czarnocin, Dalków 146,
tel. 42-214-04-82,
e-mail: panaceum.dalkow@poczta.fm, www.panaceum.radomsko.pl
- 15. Stowarzyszenie Centrum Pomocy „Panaceum”, Regionalny Ośrodek Pomocy w Grabach**
97-540 Gidle, Graby 14,
tel. 34-327-23-45; www.panaceum.radomsko.pl/
- 16. Stowarzyszenie Centrum Pomocy „Panaceum”, Regionalny Ośrodek Pomocy w Radomsku**
97-500 Radomsko, ul. Sucharskiego 87a,
tel. 44-738-18-74,
e-mail: panaceum.radomsko@poczta.fm, www.panaceum.radomsko.pl/
- 17. Stowarzyszenie MONAR – Ośrodek Ruchu „Wzajemnie Potrzebni”**
95-035 Ozorków, ul. Żwirki 1a,
tel. 42-718-10-81,
e-mail: wzajemniepotrzebni@neostrada.pl, wzajemniepotrzebni.neostrada.pl/
- 18. Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego” Oddział w Łasku**
98-100 Łask, ul.1 Maja 7/16,
tel. 43-676-28-81,
email: ewawrobel@poczta.onet.pl, www.arka-noego.org.pl/
- 19. Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego” Oddział w Tomaszowie Mazowieckim**
97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Legionów 25a,
tel. 609-802-096,
email: arkatm@o2.pl, www.arka-noego.org.pl
- 20. Stowarzyszenie Pomocy Ludziom Zagrożonym Bezdomnością i Bezdomnym**
Łódź, ul. Narutowicza 99/101 m.60,
tel. 42-636-04-69
- 21. Stowarzyszenie Promocji Zdrowia i Psychoterapii**
Łódź, ul. Franciszkańska 85,
tel. 42-640-65-91, e-mail: hostel@xl.wp.pl, dobrapraca.org
- 22. Tomaszowskie Towarzystwo Charytatywne**
97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Sosnowa 68,
tel. 44-724-50-30
- 23. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta - Koło Łódzkie**
92-114 Łódź, Szczytowa 11,
tel. 42-679-31-35, fax 42-679-31-35,
e-mail: lodz@bratalbert.org.pl, www.lodz.bratalbert.org.pl
- 24. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn**
92-114 Łódź, Szczytowa 11,
tel. 42-679-31-35, fax 42-679-31-35
- 25. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Schronisko dla Bezdomnych Kobiet,**
93-361 Łódź, ul. Kwietniowa 2/4,
tel. 42-683-38-00, e-mail: lodz@bratalbert.org.pl
- 26. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Schronisko dla Bezdomnych Kobiet i Dzieci**
93-403 Łódź, ul. Starorudzka 15/17,
tel. 42-683-38-00
- 27. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Schronisko i Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn**
93-349 Łódź, ul. Spokojna 10/12,
tel. 42-645-94-79,
e-mail: lodz@bratalbert.org.pl
- 28. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Regionalne Centrum Terapii Bezdomności**
93-367 Łódź, ul. Trębacka 3,
tel. 42-645-36-27, fax 42-646-11-38
- 29. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Schronisko Brata Alberta dla Bezdomnych Mężczyzn w Brzezinach**
95-060 Brzeziny, ul. Św. Anny 35,
tel. 46-874-02-59,
e-mail: anetsikora@orange.pl
- 30. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta - Koło Pabianice**
95-200 Pabianice, ul. Moniuszki 10,
tel. 42-215-55-00,
email: pabianicebratalbert@wp.pl, pomocubogim.pl/
- 31. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta - Koło Pabianice, Świetlica i kuchnia**
95-200 Pabianice, ul. Kościuszki 22
- 32. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta – Koło Tomaszowskie**
97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Luboszewska 71,
tel. 44-724-95-92

Polecane serwisy www

Adres strony www	Opis zawartości strony
www.politykaspoleczna.gov.pl/index.php?gid=59	Wykaz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w Polsce
pomocspoleczna.ngo.pl/	Serwis skierowany do pracowników organizacji pozarządowych i instytucji, które działają na polu pomocy społecznej, zajmują się poradnictwem, pomagają osobom w trudnej sytuacji życiowej, a także do osób indywidualnych, które mogą tu znaleźć informacje o swoich podstawowych uprawnieniach
www.homomizerus.pl/	„Homo Miserus” – Miesięcznik Bezdornych o Bezdornych dla Bezdornych
pomoc-spoleczna.wieszjak.pl/	Serwis prawno-poradniczy dotyczący spraw związanych z bezrobociem, bezdomnością, mieszkaniem komunalnym, zasiłkami itp.
www.pfwb.org.pl/	Strona Pomorskiego Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdorności. Zawiera dużo analiz i opracowań dotyczących problematyki bezdomności.
www.ab.org.pl/	Projekt Agenda Bezdorności - Standard Aktywnego Powrotu na Rynek Pracy. Promocja streetworkingu.
www.pcpr.info/bezdomnosc	Informacje na temat działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie w Polsce
www.bezdomnosc.edu.pl/	Strona prezentuje raporty z polskich i europejskich badań o bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowym oraz doświadczenia organizacji pracujących na rzecz bezdornych.

Netografia

- Białas A., *Empiryczna weryfikacja przyczyn bezdomności kobiet – referat*, Online: www.bratalbert.org.pl/portal/images/stories/bezdom/bialas01.pdf [dostępna 10.10.2012]
- Europejska typologia operacyjna bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego ETHOS*, Online: www.bezdomnosc.edu.pl/images/PLIKI/Inne/ethos_pl_tabela2008.pdf [dostępna 10.10.2012]
- Olech P., *Bezdomność – bezdechowość i bezmieszkanie*, Online: www.ab.org.pl/e-przewodnik/tekst/2.pdf [dostępna 10.10.2012]
- Postawy Łódzian wobec bezdornych. Raport z badania*, Zespół pod opieką dr. K. Grzeszkiewicz-Radulskiej, Instytut Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego, Online: www.eksoc.uni.lodz.pl/is/doc/lodzianie-o-bezdom.pdf [dostępna 10.10.2012]

Opracowała: Aleksandra Zajac

Bibliografia

- Abucewicz-Szcześniak M., *Bezdomność we współczesnej literaturze przedmiotu*, Polityka Społeczna nr 1/2001
- Bezdomność w Polsce - diagnoza na dzień 31 stycznia 2010. Materiał informacyjny*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Departament Pomocy i Integracji Społecznej, Warszawa 2010
- Olech P., *Aktywizacja zawodowa osób bezdornych*, FISE, Warszawa 2006
- Olech P., *Zapobieganie bezdomności – prewencja celowa, systemowa oraz profilaktyka. Raport roczny*, w: Forum. O bezdomności bez lęku. Rok II, Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdorności, Gdańsk 2010
- Oliwa-Ciesielska M., Przymerński A., *Zapobieganie bezdomności – teoretyczne i praktyczne inspiracje*, w: Forum. O bezdomności bez lęku. Rok II, Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdorności, Gdańsk 2010
- Problem bezdomności w Polsce. Wybrane aspekty. Diagnoza zespołu badawczego w ramach projektu „Gminny standard wychodzenia z bezdomności”*, Pod red. M. Dębskiego, Gdańsk 2010
- Psychospołeczny profil osób bezdornych w Trójmieście*, Pod red. M. Dębskiego, i S. Retowskiego, Agenda Bezdorności – Standard Aktywnego Powrotu na Rynek Pracy. Gdańsk 2008
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 11 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad opracowywania programu wychodzenia z bezdomności oraz zakresu i sposobu jego realizacji (Dz. U. z 31.10.2001, Nr 126, poz. 1390)
- Szulz B., *Bezdomność w opinii mieszkańców bloków socjalnych*, Seminare, tom 28, Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego, Łomianki 2010
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)

PROBLEMY OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH UBÓSTWA

Ubóstwo to zjawisko, które potocznie rozumiane jest jako brak niezbędnych do życia, środków materialnych i finansowych. Można ubóstwo opisać także jako „stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny lub grupy społecznej”. Ubóstwo jest bardzo poważnym problemem społecznym, ponieważ w sytuacji biedy, niedostatku znajduje się duża część polskiego społeczeństwa – na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego można w przybliżeniu określić, że blisko 60% Polaków (prawie 23 mln osób) żyje poniżej minimum socjalnego¹. Minimum socjalne to obliczana przez statystyków ilość pieniędzy, niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych. Minimum socjalne zostało wprowadzone uchwałą Rady Ministrów nr 165 z 1981 r. Obliczaniem i publikowaniem wysokości minimum socjalnego zajmuje się Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Obecnie w Polsce można zaobserwować wąską grupę ludzi zamożnych oraz dużą grupę ludzi borykających się z problemami materialnymi. Brak środków do zaspokajania podstawowych potrzeb powoduje szereg negatywnych zjawisk występujących w polskim społeczeństwie.

Problemy społeczne

Przestępczość - Bieda, chęć posiadania dóbr materialnych powoduje, że wielu ludzi, zwłaszcza młodych zaczyna popełniać przestępstwa – kradzieże, rabunki, rozboje. Szkoła, a także środowisko lokalne staje się miejscem działalności przestępczej. Według danych Centralnego Zarządu Służby Więziennej, liczba osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych w Polsce w dniu 31 sierpnia 2010 r. wynosiła 81 094 osób, z czego największą grupę stanowili więźniowie w wieku 25 – 27 lat tj. ponad 9 tys osób. Najczęściej popełniane przestępstwa to kradzieże w włamaniem i rozboje, co może oznaczać dążenie do zdobycia tak zwanych „łatwych pieniędzy”. Poważnym problemem jest przemoc w rodzinie, która wynika z niepowodzeń życiowych i braku wiary w lepszą przyszłość. Pojawia się chęć wyładowania agresji na najbliższych². **Alkoholizm i narkomania** - Skutkiem przebywania w złych warunkach bytowych jest frustracja prowadząca do uzależnienia się od alkoholu i narkotyków, umożliwiających pozorną ucieczkę od cierpienia z powodu biedy. Coraz częściej pojawia się zjawisko żebractwa. **Oslabienie więzi rodzinnych** - Młodzi ludzie stojący u progu życia, nie potrafią dostrzec dla siebie perspektyw. To skłania wielu z nich do szukania zarobku za granicą. Dochodzi do zrywania więzi z rodziną. Zła sytuacja materialna utrudnia założenie i utrzymanie rodziny. **Dostęp do edukacji** - Ubóstwo ma bardzo negatywny wymiar dla dzieci, które wychowują się w rodzinach dotkniętych tym zjawiskiem. Niskie dochody rodziców mają wpływ na los uczących się dzieci. Gdy rodzicom brakuje pieniędzy na wspieranie edukacji dzieci, te zmuszone są do przerwania nauki. Dzieciom z ubogich rodzin trudno zdobyć wykształcenie a tym samym zwiększyć swoje szanse na rynku pracy.

Zdrowie - Zachowanie dobrego stanu zdrowia przez osoby biedne, pozbawione ubezpieczenia i środków finansowych jest bardzo trudne. Prywatne usługi medyczne są bardzo drogie. Osoby biedne rezygnują z leczenia, a to prowadzi do dalszego pogorszenia stanu zdrowia. **Oslabienie rozwoju gospodarczego** - Ludzie biedni nie kupują towarów i usług, nie korzystają z dóbr kultury, ponieważ wiąże się to z wydatkowaniem pieniędzy, których nie posiadają. Nie rozwija się handel a także usługi – trudno rozpocząć działalność gospodarczą, kiedy nie ma chętnych do kupowania. **Rynek pracy** - Z osób ubogich rekrutują się kandydaci do pracy, którzy zmuszeni są przyjmować pracę brudną, niebezpieczną i naruszającą godność ludzką. Osoby biedne zmuszone są przyjąć każde warunki pracy i wynagrodzenia, jakie im się

¹ - Mały Rocznik Statystyczny Polski 2011. pod red. Haliny Dmochowskiej. Zakład Wydawnictw Statystycznych W-wa 2011. s. 202 a także pl.wikipedia.org/wiki/Minimum_socjalne

² - M. Kołodziejczyk, „Na jednego złego”, „Polityka” z dnia 27 września 2009 r.

oferuje. **Dziedziczenie biedy** - Rozwiązywanie problemów z jakimi zmagają się osoby biedne jest bardzo trudne, nieskuteczna pomoc może zmniejszać chęć do zdobywania kwalifikacji zawodowych i do poszukiwania pracy. W biednych rodzinach rodzą i wychowują się dzieci skazane na pozostawanie w sferze ubóstwa. Zarówno rodzice jak i dzieci nie widzą szans na zmianę swojej sytuacji.

Problemy psychologiczne

Problemy o charakterze emocjonalnym - Pozostawanie w trudnej sytuacji materialnej skutkuje spadkiem odporności na stres i frustrację, pogorszeniem zdrowia psychicznego i fizycznego. Długotrwały brak środków do życia ma swoje konsekwencje zwłaszcza dla prawidłowego funkcjonowania rodziny. Zagrożenie bytu rodziny wywołuje szereg problemów. Zwłaszcza mężczyzna będący głową rodziny traci poczucie własnej wartości i autorytet. Narastają konflikty, pojawiają się wzajemne żale, poczucie zawodu, bezradności i wstydu. Rodzina nie może w dostateczny sposób korzystać z dóbr kultury, zaspakajać swoich potrzeb, realizować aspiracji i marzeń.

Problemy o charakterze poznawczym - Osoby biedne przestają wierzyć, że mogą zmienić swoje życie, co powoduje, że ich usiłowania znalezienia pracy są coraz słabsze. A ten fakt sprawia, że pracodawcy nie chcą z kolei zatrudniać kogoś, kto długotrwale jest bezrobotny. Uważają oni, że w czasie bycia bezrobotnym stał się mniej wartościowym pracownikiem. Wielokrotne niepowodzenia na rynku pracy skutkują zaniechaniem dalszych starań o pracę. Pojawia się zjawisko napiętnowania społecznego. **Korzystanie z informacji** - Osoby biedne mają utrudniony dostęp do informacji, które mogą im pomóc w wyjściu z trudnej sytuacji. Brak lub ograniczony dostęp do prasy i internetu jest poważną barierą w zdobyciu informacji o pracy, szkoleniach zawodowych czy działalności instytucji wspierających osoby w trudnej sytuacji materialnej. Brak umiejętności korzystania z internetu uniemożliwia kontakt z pracodawcą lub instytucją pomagającą w znalezieniu pracy. Długotrwały brak kontaktów z innymi ludźmi utrudnia zdobywanie informacji; obniża się ich sprawność intelektualna, ubożeje słownictwo.

Zachowania i relacje z ludźmi - Ubóstwo prowadzi w konsekwencji do społecznej izolacji, poczucia beznadziejności, zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym. Osoby biedne tracą dotychczasowych przyjaciół, przestają uczestniczyć w życiu towarzyskim z powodu braku środków. Jak pisze Janusz Czapieński ; „ Osoby wykluczone z jakichkolwiek powodów, mają mniej przyjaciół, częściej czują się samotne, zwłaszcza kobiety i rzadziej od niewykluczonych czują się kochane i darzone zaufaniem”³ Długotrwałe pozostawanie bez pracy zmniejsza znacznie szanse na jej podjęcie. Pojawia się bierność, apatia, brak inicjatywy, trwanie w poczuciu osamotnienia i bezsilności. Obawa przed ośmieszeniem nie pozwala na jakiegokolwiek próby zatrudnienia. Często pozbawione środków do życia osoby przejawiają zachowania agresywne. Agresja bywa skierowana zarówno na zewnątrz – wobec innych ludzi, jak również wobec siebie. Coraz więcej osób w dramatycznie trudnej sytuacji materialnej, nie widząc dla siebie perspektyw podejmuje próby samobójcze. Według Dziennika Gazety Prawnej próby samobójcze w 2009 r. podjęło w Polsce blisko 6 tys. osób. Według gazety, utrata pracy oraz trudna sytuacja materialna są bardzo często przyczyną takich dramatycznych decyzji⁴.

Problemy zawodowe.

Współczesny rynek pracy jest rynkiem fachowców. Osobom słabo wykształconym bardzo trudno znaleźć zatrudnienie. Pojawia się potrzeba zdobycia kwalifikacji zawodowych

i podwyższenia wykształcenia. Osoby ubogie mają małe szanse na podwyższanie kwalifikacji zawodowych. Bez kwalifikacji nie są atrakcyjnymi kandydatami do pracy. Nie podejmując pracy, nie zdobywają żadnego doświadczenia zawodowego. Znalezienie pracy związane jest z wydatkami. Brak środków finansowych powoduje, że osoby ubogie nie rozsyłają aplikacji (list motywacyjny, życiorys zawodowy) oraz nie korzystają ze środków komunikacji publicznej w celu nawiązania bezpośredniego kontaktu z pracodawcą.

Mocne strony opisywanej grupy

Umiejętność radzenia sobie w życiu mimo braku legalnej pracy: osoby borykające się z problemami materialnymi potrafią poszukiwać oszczędności i ograniczać koszty związane z utrzymaniem. Są skuteczne w kontaktach z systemem pomocy społecznej - wiedzą jak pozyskiwać środki, które w świetle obowiązującego prawa im przysługują.

Umiejętność poszukiwania nowych metod utrzymania: ludzie doświadczeni trudną sytuacją są często dobrze zorientowani gdzie można uzyskać pomoc materialną (odzież, żywność). Znają możliwości pozyskiwania i sprzedaży surowców wtórnych.

Duże doświadczenie życiowe i empatia; osoby biedne potrafią wejść w położenie innych osób potrafią współczuć i okazać współczucie. Mimo swojej trudnej sytuacji są skłonne pomagać innym.

Chęć wprowadzenia zmian w swoim życiu: Bieda i wszystkie problemy psychiczne, społeczne, zawodowe powodują, że osoby w trudnej sytuacji materialnej bardzo chcą zmienić swoje życie. Chcą poczuć się równoprawnymi uczestnikami życia społecznego. Osoby biedne chcą odmienić swoje życie, mają silną motywację do pracy. Są skłonne zaakceptować różnorodne formy pracy, takie jak praca sezonowa, dorywcza, umowa-zlecenie.

³ - Rynek Pracy i Wykluczenie Społeczne – Diagnoza Społeczna 2009 Red. Kotowska I. Warszawa 2009. s. 133

⁴ - www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/artykuly/398808.polska_nie_radzi_sobie_z_plaga_samobojstw.html

FORMY WSPARCIA - Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Świadczenia pieniężne		
<p>WARUNKI FORMALNE PRYZNANANIA ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH I NIEPIENIĘŻNYCH</p> <p>Prawo do świadczeń przysługuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – posiadającym zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony lub w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej oraz zgody na pobyt tolerowany. - obywatelom państw UE, posiadającym prawo pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. 	<p>ubodzy, bezdomni, bezrobotni, niepełnosprawni, długotrwałe i ciężko chorzy, ofiary przemocy w rodzinie, ofiary handlu ludźmi, samotne matki, rodziny wielodzietne, osoby bezradne życiowo, młodzież opuszczającą całonocne placówki opiekuńczo-wychowawcze cudzoziemcy, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy osoby zwalniane z zakładu karnego, osoby uzależnione od alkoholu lub narkotyków, osoby dotknięte zdarzeniem losowym i sytuacją kryzysową; ofiary klęsk żywiołowych lub ekologicznych.</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362</p>
<p>1) ZASIŁEK STAŁY</p> <p>Udzielany jest na wniosek osoby zainteresowanej lub rodziny, jej przedstawiciela ustawowego lub innej osoby za zgodą osoby zainteresowanej. Pomoc może być udzielona z urzędu. Podstawą przyznania jest wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania. Podczas wywiadu bierze się pod uwagę sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby samotnej lub rodziny. Decyzje o przyznaniu pomocy wydawane są w formie pisemnej.</p> <p>Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 477, od października 2012 r. 542 zł, oraz osobie w rodzinie, w której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 456 zł. (od października 2012 r.)</p> <p>Dochód oznacza sumę miesięcznych przychodów pomniejszoną o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych, - składki na ubezpieczenie zdrowotne, - kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób <p>Do dochodu nie wlicza się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednorazowego pieniężnego świadczenia socjalnego, - zasiłku celowego, - pomocy materialnej przyznawanej na podstawie przepisów o systemie oświaty, 	<p>niepełnosprawni o niskich dochodach</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 37</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>- świadczenia przysługujące osobie bezrobotnej na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych.</p> <p>Zasiłek stały przysługuje:</p> <p>pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku (kobieta ukończona 60 lat, mężczyzna 65 lat) lub niepełnosprawności (umiarkowanej lub znaczny stopień niepełnosprawności), jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku (kobieta ukończona 60 lat, mężczyzna 65 lat) lub niepełnosprawności (umiarkowanej lub znaczny stopień niepełnosprawności) jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.</p> <p>Całkowita niezdolność do pracy – oznacza niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczane do I lub II grupy inwalidzkiej lub legitymowanie się umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Pomoc w formie pieniężnej, udzielana jest na wniosek osoby zainteresowanej. Należy zgłosić się do ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania.</p> <p>Po pomoc można zgłosić się osobiście, telefonicznie lub pisemnie. Zgłoszenia może dokonać również przedstawiciel ustawowy lub osoba posiadająca zgodę osoby zainteresowanej. Pomoc może być również udzielona z urzędu. Podstawą przyznania świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej jest wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego w ciągu 14 dni od otrzymania informacji o potrzebie przyznania świadczenia, w sprawach niecierpiących zwłoki wywiad przeprowadza się niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia z pomocy społecznej. Rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się do ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin ubiegających się o pomoc społeczną na podstawie dokumentów zgodnie z art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej. Wszelkie informacje, jakie zostaną powierzone pracownikowi socjalnemu podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego objęte są tajemnicą służbową i mogą być wykorzystane jedynie do celów przyznania świadczeń pomocy społecznej. Marnotrawienie przyznanych świadczeń oraz brak współdziałania z pracownikiem socjalnym może być podstawą ograniczenia świadczeń lub też do odmowy ich przyznania.</p> <p>Pracownik socjalny po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o pomoc proponuje rodzaj, formę i zakres świadczeń odpowiednich do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.</p>		
<p>2) ZASIŁEK OKRESOWY</p> <p>Przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.</p> <p>Świadczenie przysługujące w szczególności na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długotrwałą chorobę, - niepełnosprawność, - bezrobocie, 	<p>bezrobotni bezdumni ubodzy byli więźniowie imigranci uchodźcy ofiary przemocy domowej</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 38</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>- możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.</p> <p>Zasiłek okresowy ustala się:</p> <p>- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, jednak nie więcej niż 418 zł miesięcznie.</p> <p>W przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny. Kwota zasiłku okresowego nie może być mniejsza niż 20 zł miesięcznie. Okres na jaki przyznawany jest zasiłek ustala Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie okoliczności sprawy. Tak jak przy zasiłku stałym, pracownik socjalny po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o pomoc proponuje rodzaj, formę i zakres świadczeń odpowiednich do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.</p>	niepełnosprawni kobiety pozostające poza rynkem pracy	
<p>3) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy.</p> <p>Przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej w szczególności na pokrycie kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży, drobnych remontów, pogrzebu. Wysokość zasiłku celowego zależy od wskazanej potrzeby i możliwości finansowej ośrodka.</p> <p>Zasiłek celowy może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej, niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany zasiłek specjalny, który nie podlega zwrotowi. Wysokość zasiłku nie może być wyższa niż kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Zasiłek celowy jest świadczeniem jednorazowym. Rolą jego jest zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej. Tak jak przy zasiłku stałym, pracownik socjalny po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o pomoc proponuje rodzaj, formę i zakres świadczeń odpowiednich do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.</p>	bezrobotni bezdolni byli więźniowie ofiary przemocy domowej niepełnosprawni	Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 39 i 40
<p>4) zasiłek rodzinny</p> <p>Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty: 539 zł od 01.11.2012 do 31.10.2014 574 zł od 01.11.2014</p> <p>Gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty: 623 zł od 01.11.2012 do 31.10.2014 664 zł od 01.11.2014</p> <p>Jeżeli dochód rodziny lub dochód osoby uczącej się przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę lub osobę uczącą się do zasiłku rodzinnego, o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym zasiłek rodzinny nie przysługuje.</p>	ubodzy	Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych Dziennik Ustaw nr 139 z 2006 poz. 992 art. 5

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka. Opiekunowi faktycznemu dziecka. Osobie uczącej się (osoba pełnoletnia ucząca się, nie pozostającą na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub z zasądzeniem od rodziców na jej rzecz alimentów, jeżeli wyrok sądu orzekający alimenty został wydany przed osiągnięciem pełnoletniości przez osobę uczącą się).</p> <p>Zasiłek rodzinny przysługuje, do ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.</p> <p>Zasiłek nie przysługuje jeśli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dziecko lub osoba ucząca się pozostają w związku małżeńskim - dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej. - osoba ucząca się została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, - pełnoletnie dziecko lub osoba ucząca się jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko - osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od jego rodzica, chyba że rodzice lub drugi z rodziców dziecka nie żyje, ojciec dziecka jest nieznan, powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone, sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka. <p>Członkowi rodziny przysługuje na dziecko zasiłek rodzinny za granicą, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.</p> <p>Wysokość zasiłku rodzinnego do 31.10.2012r. wynosi miesięcznie:</p> <p>68,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia; 91,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia; 98,00 zł na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.</p> <p>a od 01.11.2012r. wynosi:</p> <p>77,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia; 106,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia; 115,00 zł na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.</p> <p>Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki. Osoba mająca prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o następujące dodatki:</p> <p>i. dodatek z tytułu urodzenia dziecka.</p> <p>Dodatek z tytułu urodzenia dziecka przysługuje matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka. Dodatek przysługuje opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka. Dodatek przysługuje jednorazowo, w wysokości 1 000,00 zł.</p> <p>W przypadku wystąpienia o przysposobienie więcej niż jednego dziecka lub urodzenia więcej niż jednego dziecka podczas jednego porodu dodatek przysługuje na każde dziecko. Dodatek, przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.</p>		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>ii. dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.</p> <p>Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, uprawnionemu do urlopu wychowawczego, nie dłużej jednak niż przez okres:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 24 miesięcy kalendarzowych; 2) 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu; 3) 72 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności. <p>Dodatek przysługuje w wysokości 400,00 zł miesięcznie. Dodatek przysługujący za niepełne miesiące kalendarzowe wypłaca się w wysokości 1/30 dodatku miesięcznego za każdy dzień. W przypadku równoczesnego korzystania z urlopu wychowawczego przez oboje rodziców lub opiekunów prawnych dziecka przysługuje jeden dodatek. Dodatek nie przysługuje osobie, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego pozostawała w stosunku pracy przez okres krótszy niż 6 miesięcy; 2) podjęła lub kontynuuje zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, która uniemożliwiła sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego; 3) dziecko zostało umieszczone w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem dziecka przebywającego w zakładzie opieki zdrowotnej, oraz w innych przypadkach zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem; <p>iii. dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka</p> <p>Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka przysługuje samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) drugi z rodziców dziecka nie żyje; 2) ojciec dziecka jest nieznan; 3) powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone. <p>Dodatek przysługuje również osobie uczącej się, jeżeli oboje rodzice osoby uczącej się nie żyją. Dodatek przysługuje w wysokości 170,00 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 340,00 zł na wszystkie dzieci. W przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80,00 zł na dziecko, nie więcej jednak niż o 160,00 zł na wszystkie dzieci.</p> <p>iv. dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej</p> <p>Dodatek przysługuje w wysokości 80 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego. Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka.</p>		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>v. dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka</p> <p>Dodatek przysługuje miesięcznie w wysokości 60 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia i 80 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia.</p> <p>Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności, 2) powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności. <p>vi. dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego</p> <p>Dodatek przysługuje raz w roku, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego albo rocznego przygotowanie przedszkolnego, w wysokości 100 zł na dziecko. Wniosek o wypłatę dodatku składa się do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne. Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem w szkole nowego roku szkolnego.</p> <p>7. Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania. Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka lub osobie uczącej się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności - w wysokości 90 zł miesięcznie na dziecko albo 2) w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej - w wysokości 50 zł miesięcznie na dziecko. <p>Dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego. Prawo do zasiłku rodzinnego ustala się na okres zasiłkowy, czyli okres zasiłkowy zaczyna się dnia 1 listopada i trwa do dnia 31 października następnego roku kalendarzowego, na jaki ustala się prawo do świadczeń rodzinnych.</p> <p>Ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych</p> <p>1. Ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek małżonków, jednego z małżonków, rodziców, jednego z rodziców, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osoby uczącej się, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby niepełnosprawnej, a także osób, na których, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny.</p>		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>2. Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby wnioskującej.</p> <p>3. Wniosek powinien zawierać dane dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby występującej o przyznanie świadczeń rodzinnych, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL – serię i numer dowodu osobistego lub paszportu oraz w razie potrzeby nazwę organu rentowego wypłacającego emeryturę lub rentę, numer emerytury lub renty lub numer konta w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego; - dzieci pozostających na utrzymaniu osoby, o której mowa w ust. 1, w tym: imię, nazwisko, numer PESEL, datę urodzenia, stan cywilny. <p>Do wniosku o zasiłek rodzinny należy dołączyć odpowiednio:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dokument stwierdzający tożsamość osoby ubiegającej się o zasiłek rodzinny; 2. skrócony opis aktu urodzenia dziecka lub inny dokument stwierdzający wiek dziecka; 3. orzeczenie o niepełnosprawności albo o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności - w przypadku gdy w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne; 4. zaświadczenie szkoły albo oświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły - w przypadku gdy dziecko ukończyło 18 rok życia; 5. zaświadczenie szkoły wyższej albo oświadczenie o uczęszczaniu do szkoły wyższej - w przypadku osoby uczącej się lub osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli osoba uczy się w szkole wyższej; 6. dokumenty stwierdzające wysokość dochodu rodziny, w tym odpowiednio: <ul style="list-style-type: none"> - zaświadczenia z urzędu skarbowego albo oświadczenia członków rodziny o dochodzie podlegającym opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c i 30e ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągniętym w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy; - oświadczenia członków rodziny rozliczających się na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne o dochodzie osiągniętym w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy; - oświadczenia członków rodziny o dochodzie niepodlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych osiągniętym w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy; - zaświadczenia albo oświadczenia członków rodziny zawierające informacje o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy; - zaświadczenie właściwego organu gminy, nakaz płatniczy albo oświadczenie o wielkości gospodarstwa rolnego wyrażonej w hektarach przeliczeniowych ogólnej powierzchni w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy; - umowę dzierżawy - w przypadku oddania części lub całości znajdującego się w posiadaniu rodziny gospodarstwa rolnego w dzierżawę, na podstawie umowy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, albo oddania gospodarstwa rolnego w dzierżawę w związku z pobieraniem renty określonej w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, 		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<ul style="list-style-type: none"> - umowę zawartą w formie aktu notarialnego - w przypadku wniesienia gospodarstwa rolnego do użytkowania przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną, - odpis podlegającego wykonaniu orzeczenia sądu zasądającego alimenty na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną lub odpis protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, lub odpis zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem, zobowiązujących do alimentów na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną, - przekazy lub przelewy pieniężne dokumentujące wysokość zapłaconych alimentów, jeżeli członkowie rodziny są zobowiązani wyrokiem sądu, ugodą sądową lub ugodą zawartą przed mediatorem do ich płacenia na rzecz osoby spoza rodziny, - w przypadku gdy osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w wyroku sądu, ugodzie sądowej lub ugodzie zawartej przed mediatorem: - zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów, lub - informację właściwego sądu lub właściwej instytucji o podjęciu przez osobę uprawnioną czynności związanych z wykonaniem tytułu wykonawczego za granicą albo o niepodjęciu tych czynności, w szczególności w związku z brakiem podstawy prawnej do ich podjęcia lub brakiem możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą, jeżeli dłużnik zamieszkuje za granicą, 7. dokument określający datę utraty dochodu oraz miesięczną wysokość utraconego dochodu, 8. dokument określający wysokość dochodu uzyskanego przez członka rodziny oraz liczbę miesięcy, w których dochód był osiągnięty - w przypadku uzyskania dochodu w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, 9. dokument określający wysokość dochodu uzyskanego przez członka rodziny z miesiąca następującego po miesiącu, w którym dochód został osiągnięty - w przypadku uzyskania dochodu po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy; 10. akty zgonu rodziców lub odpis podlegającego wykonaniu wyroku zasądającego alimenty lub odpis protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, lub odpis zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem, zobowiązujących do alimentów - w przypadku osoby uczącej się; 11. kartę pobytu - w przypadku cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. nr 264, poz. 1573), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej; 12. odpis prawomocnego wyroku sądu rodzinnego orzekającego rozwód lub separację albo akt zgonu małżonka lub rodzica dziecka - w przypadku osoby samotnie wychowującej dziecko; 		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>13. odpis zupełny aktu urodzenia dziecka - w przypadku gdy ojciec jest nieznan;</p> <p>14. odpis prawomocnego wyroku oddalającego powództwo o ustalenie alimentów;</p> <p>15. orzeczenie sądu zobowiązujące jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka;</p> <p>16. odpis prawomocnego wyroku sądu rodzinnego stwierdzającego przysposobienie lub zaświadczenie sądu rodzinnego lub ośrodka adopcyjno-opiekuńczego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka;</p> <p>17. orzeczenie sądu rodzinnego o ustaleniu opiekuna prawnego dziecka;</p> <p>18. zaświadczenie pracodawcy albo oświadczenie o terminie i okresie, na jaki został udzielony urlop wychowawczy, oraz o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego;</p> <p>19. zaświadczenie organu emerytalno-rentowego albo oświadczenie, że osoba ubiegająca się jest zgłoszona do ubezpieczeń społecznych - w przypadku gdy osoba podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego;</p> <p>20. imienny raport miesięczny osoby ubezpieczonej potwierdzający odprowadzanie składek na ubezpieczenia społeczne, z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o dodatek, w przypadku złożenia oświadczenia,</p> <p>21. zaświadczenie placówki zapewniającej całodobową opiekę, w przypadku umieszczenia w niej dziecka, o liczbie dni w tygodniu, w których korzysta w niej z całodobowej opieki, albo oświadczenie o niekorzystaniu przez więcej niż 5 dni w tygodniu z całodobowej opieki nad dzieckiem umieszczonym w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym;</p> <p>22. zaświadczenie szkoły albo oświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły poza miejscem zamieszkania;</p> <p>23. zaświadczenie albo oświadczenie potwierdzające tymczasowe zameldowanie ucznia poza miejscem zamieszkania;</p> <p>24. inne dokumenty i oświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego.</p>		
<p>5) ZASIŁEK PIELEGNACYJNY</p> <p>Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie, która ukończyła 75 lat. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości 153,00 zł miesięcznie. Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje, osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeżeli członkom rodziny przysługują za granicą świadczenia na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tych osób, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej, osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.</p>	Osoby rezygnujące z zatrudnienia na rzecz opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem	Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych Dziennik Ustaw nr 139 z 2006 poz. 992

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Do wniosku o zasiłek pielęgnacyjny należy dołączyć, dokument stwierdzający tożsamość osoby ubiegającej się o zasiłek pielęgnacyjny, orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (nie dotyczy osób powyżej 75 roku życia), inne dokumenty i oświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego. Świadczenie pielęgnacyjne.</p> <p>Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - matce albo ojcu, - innym osobom, na których, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, ze zm.), ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, - opiekunowi faktycznemu dziecka – jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem znacznym stopniu niepełnosprawności. <p>- osobie innej niż spokrewniona w pierwszym stopniu, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy nie ma osoby spokrewnionej w pierwszym stopniu albo gdy osoba ta nie jest w stanie sprawować opieki.</p> <p>Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości 520,00 zł miesięcznie.</p> <p>Świadczenie pielęgnacyjne przysługujące za niepełne miesiące kalendarzowe wypłaca się w wysokości 1/30 świadczenia pielęgnacyjnego za każdy dzień. Należną kwotę świadczenia zaokrągla się do 10 groszy w górę. Za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca składki społeczne i zdrowotne.</p> <p>Świadczenia pielęgnacyjne nie przysługują, jeżeli:</p> <ul style="list-style-type: none"> osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego; 1a) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na inną osobę w rodzinie lub poza rodziną; <p>osoba wymagająca opieki:</p> <ul style="list-style-type: none"> pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej; osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko; osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, albo do świadczenia pielęgnacyjnego na tę lub inną osobę w rodzinie lub poza rodziną; 		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>na osobę wymagającą opieki członek rodziny jest uprawniony za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.</p> <p>Do wniosku o świadczenie pielęgnacyjne należy dołączyć: dokument stwierdzający tożsamość osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne, orzeczenie o niepełnosprawności lub o znacznym stopniu niepełnosprawności zaświadczenie placówki zapewniającej całodobową opiekę, w przypadku umieszczenia w niej dziecka, o liczbie dni w tygodniu, w których korzysta w niej z całodobowej opieki, albo oświadczenie o niekorzystaniu przez więcej niż 5 dni w tygodniu z całodobowej opieki nad dzieckiem umieszczonym w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym inne dokumenty i oświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego.</p> <p>Świadczenia pielęgnacyjne nie przysługują, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego; 2) osoba wymagająca opieki: <ol style="list-style-type: none"> a) pozostaje w związku małżeńskim, b) została umieszczona w rodzinie zastępczej albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę przez co najmniej 5 dni w tygodniu z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej; 3) osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko; 4) osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie <p>Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka</p> <p>Z tytułu urodzenia się żywego dziecka przyznaje się jednorazową zapomogę w wysokości 1.000 zł na jedno dziecko. Jednorazowa zapomoga przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka – niezależnie od wysokości dochodów. Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Wniosek złożony po terminie organ właściwy pozostawia bez rozpoznania.</p> <p>Jednorazowa zapomoga nie przysługuje, jeżeli członkowi rodziny przysługuje za granicą świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej. Zapomoga, przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.</p> <p>Przepisu dot. przedstawienia zaświadczenia nie stosuje się do osób będących prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także do osób, które przysposobiły dziecko.</p>		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Do wniosku o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka należy dołączyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokument stwierdzający tożsamość obojga rodziców, - skrócony odpis aktu urodzenia dziecka/dzieci - zaświadczenie o pozostawaniu kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu - inne dokumenty i oświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. 		
<p>6) FUNDUSZ ALIMENTACYJNY</p> <p>Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. obywatelom polskim 2. cudzoziemcom: <ol style="list-style-type: none"> a. jeżeli wynika to z wiążących z Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym, b. przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006r. Nr 234, poz. 1694 z późn. zm.) c. przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej 3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom, o których mowa wyżej, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres świadczeniowy, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej. <ol style="list-style-type: none"> 1. Postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzi organ właściwy wierzyciela (wójt, burmistrz, prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej). 2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo, w przypadku gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej, do ukończenia 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. 3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł. 4. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego przysługują w kwocie bieżąco zasądzonych alimentów, ale nie mogą wynieść więcej niż po 500 zł na każde z osób uprawnionych do alimentów 5. Ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz ich wypłata następują na wniosek: <ol style="list-style-type: none"> a. osoby uprawnionej (osoby uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna) b. jej przedstawiciela ustawowego (do 18 roku życia osoby uprawnionej) <p>Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przysługują, jeżeli osoba uprawniona została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej. Innym przypadkiem jest zawarcie związku małżeńskiego.</p>	Samotne matki lub ojcowie	Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów Dz. U. z 19 października 2007r. Nr 192 poz. 1378 z późn. zm.

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Egzekucja jest bezskuteczna, jeżeli w okresie dwóch miesięcy przed złożeniem wniosku o świadczenie z Funduszu Alimentacyjnego komornik nie wyegzekwował pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Bezskuteczność egzekucji potwierdza komornik sądowy odpowiednim zaświadczeniem. Można je od komornika uzyskać samemu lub wystąpić o ich uzyskanie przez organ właściwy wierzyciela tj.: urząd gminy lub ośrodek pomocy społecznej, w którym osoba ubiega się o świadczenie z Funduszu Alimentacyjnego (w jednych gminach świadczenie przyznaje urząd gminy w innych ośrodek pomocy społecznej).</p> <p>W przypadku, gdy egzekucja alimentów nie jest prowadzona w Polsce, gdyż dłużnik mieszka za granicą, w celu potwierdzenia bezskuteczności egzekucji, do wniosku o przyznanie świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego wnioskodawca musi dołączyć odpowiednie zaświadczenie z sądu okręgowego (lub innego właściwego sądu) lub zagranicznej instytucji egzekucyjnej, potwierdzające bezskuteczność egzekucji zasądzonych alimentów lub niemożność prowadzenia egzekucji. Aby nabyć prawo do świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego dziecko, które ma zasądzone alimenty nie musi być wychowywane przez rodzica samotnie. Prawo do świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego przysługuje też na dzieci wychowywane przez rodzica, który zawarł kolejny związek małżeński, żyje w nieformalnym związku lub mąż/zona nie płaci zasądzonych alimentów. W takich przypadkach rodzic zobowiązany do alimentacji nie jest wliczany do składu rodziny, więc jego dochód nie jest brany pod uwagę przy ustalaniu czy rodzina ma prawo do świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego.</p> <p>W przypadku ubiegania się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego do wniosku należy dołączyć:</p> <ol style="list-style-type: none"> zaświadczenia wydane przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego lub oświadczenia o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c i 30e ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.), każdego członka rodziny, zawierające informacje o wysokości: <ol style="list-style-type: none"> dochodu, składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu, należnego podatku; zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów; inne zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - dokument stwierdzający wiek osoby uprawnionej, - zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne albo oświadczenie stwierdzające bezskuteczność egzekucji, - orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, - odpis podlegającego wykonaniu orzeczenia sądu zasądzającego alimenty, odpis postanowienia sądu o zabezpieczeniu powództwa o alimenty, odpis protokołu zawierającego treść ugody sądowej lub ugody zawartej przed mediatorem, - orzeczenie sądu rodzinnego o ustaleniu opiekuna prawnego dla osoby uprawnionej, - zaświadczenie albo oświadczenie o uczęszczaniu osoby uprawnionej do szkoły lub szkoły wyższej, - informacje właściwego sądu lub właściwej instytucji o podjęciu przez osobę uprawnioną czynności związanych z wykonaniem tytułu wykonawczego za granicą albo o niepodjęciu tych czynności w szczególności w związku z: <ul style="list-style-type: none"> - brakiem podstawy prawnej do ich podjęcia lub - brakiem możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą, - zaświadczenie lub oświadczenie o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne. 		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>7) DODATKI MIESZKANIOWE Przysługują one:</p> <ul style="list-style-type: none"> * najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych, (dotyczy to zarówno mieszkań będących własnością miasta - czyli lokali komunalnych, mieszkań zakładowych, czy też mieszkań w domu prywatnym czynszowym jak i mieszkań wynajmowanych na wolnym rynku), * członkom spółdzielni mieszkaniowych zamieszkującym na podstawie spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, * osobom zajmującym lokale mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom lokali mieszkalnych, * innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem (na podstawie umowy użyczenia), * osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny. <p>Od czego zależy przyznanie dodatku?</p> <p>Przyznanie dodatku uzależnione jest od spełnienia równocześnie dwóch poniżej opisanych warunków:</p> <p>Określony średni dochód na miesiąc.</p> <p>Dodatek mieszkaniowy przysługuje jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku.</p> <p>Za dochód uważa się wszelkie przychody po odliczeniu kosztów ich uzyskania oraz po odliczeniu składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe. Do dochodu nie wlicza się dodatków dla sierot zupełnych, zasiłków pielęgnacyjnych, zasiłków okresowych z pomocy społecznej, jednorazowych świadczeń pieniężnych i świadczeń w naturze z pomocy społecznej oraz dodatku mieszkaniowego.</p> <p>Aby obliczyć średni dochód miesięczny należy dochód gospodarstwa domowego podzielić przez 3 (liczba miesięcy) i przez liczbę osób w gospodarstwie domowym. Wynik naszego obliczenia da nam odpowiedź czy możemy ubiegać się o dodatek. Wysokość najniższej emerytury w 2012 r. wynosi 799,18 zł miesięcznie. (UWAGA: Wysokość najniższej emerytury zmienia się w ciągu roku, w zależności od waloryzacji świadczeń).</p> <p>WAŻNE!!!</p> <p>O dodatek można ubiegać się również gdy dochód na jedną osobę w gospodarstwie domowym jest większy od wymienionych powyżej z zastrzeżeniem, iż kwota tej nadwyżki nie przekracza wysokości wyliczonego dodatku. W takiej sytuacji przysługujący dodatek obniża się o tę kwotę (o kwotę nadwyżki).</p> <p>Drugi warunek - powierzchnia zajmowanego lokalu. Ustalenie powierzchni użytkowej lokalu. Za powierzchnię użytkową lokalu mieszkalnego zamieszkiwaną przez wynajmującego uważa się powierzchnię pokoi zajmowanych przez gospodarstwo domowe wynajmującego oraz kuchni, łazienki, korytarzy i innych pomieszczeń służących potrzebom mieszkalnemu i gospodarczym. Przy wyliczaniu powierzchni nie bierze się jednak pod uwagę balkonów, tarasów, strychów, pralni, suszarni, piwnicy czy komórek na opał.</p>	Osoby ubogie	Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. nr 71 poz.734 z późniejszymi zmianami ogłoszonymi w Dz.U z 2002r. Nr 216, poz. 1826, z 2003r. Nr 203, poz. 1966, z 2004r. Nr 240, poz. 2406, z 2006r. Nr 64, poz. 447, Nr 84, poz. 587, Nr 208, poz.1535, Nr 35, poz.219 z 2007 roku)

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Ustalona w ten sposób powierzchnia (użytkowa) nie może być większa (z wyjątkami opisanymi poniżej) niż powierzchnia określona ustawowo (powierzchnia normatywna).</p> <p>* dla 1 osoby 35 m² * dla 2 osób 40 m² * dla 3 osób 45 m² * dla 4 osób 55 m² * dla 5 osób 65 m² * dla 6 osób 70 m² * więcej niż 6 osób +5 m² na osobę</p> <p>Ustawa dopuszcza ustępstwa. Dodatek mieszkaniowy przysługuje, także w sytuacji gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego przekracza normatywną powierzchnię lokalu, ale nie więcej niż o:</p> <p>1) 30% lub 2) 50% pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60%.</p> <p>Oznacza to, że odpowiednio do liczby osób w rodzinie (gospodarstwie domowym) powierzchnia lokalu nie może być większa od:</p> <p>Przy doliczonych, dopuszczonych ustawą (art. 5 ust. 5) i wymienionych powyżej ustępstwach, powierzchnia normatywna nie może przekroczyć:</p> <p>+30%</p> <p>* dla 1 osoby 45,5 m² * dla 2 osób 52,0 m² * dla 3 osób 58,5 m² * dla 4 osób 71,5 m² * dla 5 osób 84,5 m² * dla 6 osób 91,0 m²</p> <p>+50% - udział pokoi i kuchni nie przekracza 60% lokalu</p> <p>* dla 1 osoby 52,5 m² * dla 2 osób 60,0 m² * dla 3 osób 67,5 m² * dla 4 osób 82,5 m² * dla 5 osób 97,5 m² * dla 6 osób 105,0 m²</p> <p>Dodatek nie zostanie przyznany, jeśli na osobę przypada więcej metrów kwadratowych powierzchni lokalu niż dopuszcza ustawa.</p> <p>Ustawa dopuszcza jeszcze dwie możliwości kiedy można powierzchnię normatywną dodatkowo powiększyć.</p> <p>1. Jeśli w lokalu mieszka więcej niż 6 osób, na każdą następną osobę zwiększa się powierzchnię normatywną o 5 m².</p> <p>2. Jeśli w lokalu mieszka osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku, lub jeżeli niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w odrębnym pokoju, wówczas wielkość powierzchni normatywnej zwiększa się o 15 m², przy spełnieniu określonych ustawowo warunków</p>		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Co należy zrobić aby dodatek otrzymać.</p> <ol style="list-style-type: none"> Należy pobrać formularze dokumentów o przyznanie dodatku mieszkaniowego w ośrodku pomocy społecznej właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Z wnioskiem trzeba udać się do „swojej” administracji domu. Musi ona potwierdzić takie dane jak: adres zamieszkania, nazwa i siedziba zarządcy domu, tytuł prawny do zajmowanego lokalu, sposób ogrzewania lokalu i wody, kwotę wydatków na mieszkanie za ostatni miesiąc. Właściciele domów jednorodzinnych dołączają do wniosku dokument potwierdzający powierzchnię użytkową i wyposażenie techniczne domu, wystawione przez właściwy organ nadzoru budowlanego wydający pozwolenia na budowę, oraz rachunki dotyczące wydatków na utrzymanie domu. Osoba ubiegająca się o pomoc wypełnia deklarację o dochodach za ostatnie 3 miesiące (sprzed daty złożenia wniosku). Komplet dokumentów, składa się w siedzibie ośrodka pomocy społecznej. W określonych przypadkach może zostać przeprowadzony wywiad środowiskowy połączony z koniecznością złożenia przez wnioskodawcę oświadczenia w sprawie posiadanych: <ol style="list-style-type: none"> ruchomości i nieruchomości, 2) zasobów pieniężnych. Odmowa złożenia oświadczenia stanowi podstawę do wydania decyzji o odmowie przyznania dodatku mieszkaniowego. <p>Odmowa przyznania dodatku mieszkaniowego</p> <p>Jeżeli w wyniku przeprowadzenia wywiadu środowiskowego pracownik MOPS-u ustali, że:</p> <ol style="list-style-type: none"> występuje rażąca dysproporcja pomiędzy niskimi dochodami wykazanymi w złożonej deklaracji o dochodach, a faktycznym stanem majątkowym wnioskodawcy, wskazującym, że jest on w stanie uiszczać wydatki związane z zajmowaniem lokalu mieszkalnego (domu jednorodzinnego) wykorzystując własne środki i posiadane zasoby majątkowe lub faktyczna liczba wspólnie stale zamieszkujących i gospodarujących z wnioskodawcą jest mniejsza niż wykazana w deklaracji, wówczas dodatek może zostać nieprzyznany. <p>Jak jest wypłacany dodatek?</p> <p>Dodatek mieszkaniowy przyznaje, na wniosek osoby uprawnionej, osoba upoważniona przez Prezydenta Miasta. Decyzja w sprawie pomocy wydana zostaje najpóźniej w ciągu miesiąca od dnia złożenia wniosku. Dodatek przyznaje się na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu złożenia wniosku. Dodatek mieszkaniowy wpływa na konto administracji domu i pomniejsza w ten sposób należność osoby starającej się o pomoc. Właściciele domów jednorodzinnych otrzymują dodatek bezpośrednio do rąk. W lokalach, w których brak: Co, CW lub gazu otrzymują ryczałt, który pobierają w kasie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej lub Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej</p> <p>Gdzie można odwoływać się od decyzji w sprawie przyznania dodatku?</p> <p>Odwołanie od decyzji instytucji przyznającej dodatki mieszkaniowe należy złożyć (za pośrednictwem organu, który wydał decyzję w ciągu 14 dni od daty otrzymania decyzji do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.</p> <p>Jeśli organ, który wydał decyzję uzna, iż odwołanie zasługuje na całości na uwzględnienie, może w ciągu 7 dni od otrzymania odwołania wydać nową decyzję, w której uchylili lub zmienili zaskarżoną decyzję. W przeciwnym wypadku przekazuje sprawę do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Jeśli osoba ubiegająca się o dodatek uzna, iż nastąpiło naruszenie prawa, bądź jej interesu prawnego, może wnieść skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.</p>		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Do świadczeń niepieniężnych należą: Udzielanie Art. 17 ust. 1 pkt. 8, art. 39 ust. 4, art. 102, art. 106 interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, poradnictwa, uczestnictwa w zajęciach klubu samopomocy, nie wymaga wydania decyzji. Zakres pomocy ustala pracownik socjalny wspólnie z osobą, rodziną wymagającą wsparcia w zależności od sytuacji, potrzeb. Nie musi być wniosku o pomoc.</p>		
<p>1. PRACA SOCJALNA, Przysługuje wszystkim osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi oraz rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej. Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o dokonanie diagnozy sytuacji klienta przez pracownika socjalnego, opracowanie planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osoby lub rodziny. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej. Kontrakt jest pisemną umową zawartą pomiędzy osobą ubiegającą się o pomoc a pracownikiem socjalnym określającą uprawnienia i zobowiązania stron zmierzające do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej danej osoby lub rodziny. Kontrakt przyczynia się do odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, prawidłowego pełnienia ról społecznych. W przypadku odmowy zawarcia kontraktu, niedotrzymania jego postanowień, nieuzasadnionej odmowy podjęcia pracy itp., ośrodek pomocy społecznej może odmówić pomocy finansowej lub ją wstrzymać. Pomoc w ramach pracy socjalnej obejmuje w szczególności: a. udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych b. poradnictwo dotyczące udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe c. pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie do działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, środowisk społecznych Pomoc jest realizowana poprzez wsparcie pracownika socjalnego zgodnie z ustaleniami (bez decyzji administracyjnej).</p>	<p>bezrobotni bezdomni ubodzy byli więźniowie imigranci uchodźcy ofiary przemocy domowej niepełnosprawni kobiety pozostające poza rynkiem pracy inni.</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 45</p>
<p>2. BILET KREDYTOWANY, Bilet kredytowany jest formą zasiłku celowego w formie niepieniężnej. Może być przyznany osobom bez dochodu lub z bardzo niskim dochodem, które muszą udać się do innej miejscowości celem załatwienia ważnych spraw rodzinnych lub urzędowych. Jest świadczeniem jednorazowym. Osoba zainteresowana składa ustny lub pisemny wniosek o przyznanie biletu kredytowanego. Do wniosku należy dołączyć dokumenty potwierdzające sytuację finansową wnioskodawcy oraz pisemne oświadczenie lub dokumenty uzasadniające cel wyjazdu. Pracownik ośrodka pomocy społecznej przeprowadza wywiad środowiskowy. W razie konieczności oświadczenie o uzyskaniu (lub braku) jednorazowego dochodu w ciągu ostatnich 12 miesięcy Ośrodek pomocy społecznej wydaje decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania zasiłku celowego w formie biletu kredytowanego. Od decyzji administracyjnej wydanej przez ośrodek pomocy społecznej przysługuje prawo wniesienia odwołania.</p>	<p>ubodzy</p>	<p>Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Art. 17 ust. 1 pkt. 8, art. 39 ust. 4, art. 102, art. 106 (tekst jednolity Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz.1362, z późn. zm.)</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>3. SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne za osobę: - pobierającą zasiłek stały z pomocy społecznej, nie podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, - bezdomną, wychodzącą z bezdomności, realizującą indywidualny program wychodzenia z bezdomności, niepodlegającą obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Za osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej, które nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu składkę na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 9 % od kwoty pobieranego świadczenia, opłaca ośrodek pomocy społecznej Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego tych osób, obejmuje okres od dnia przyznania zasiłku stałego do dnia utraty prawa do zasiłku. Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej jest decyzja przyznająca zasiłek stały z pomocy społecznej oraz raport miesięczny składek odprowadzonych tytułem ubezpieczenia zdrowotnego (ZUS RMUA). Wymagane dokumenty przy składaniu wniosku: 1. oświadczenie o braku innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego, 2. wypełniony druk – zgłoszenie danych do ubezpieczenia zdrowotnego. Składka na ubezpieczenie zdrowotne przyznawana jest na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Decyzję administracyjną wydaje Dyrektor, Z-ca Dyrektora, Kierownik Działu w terminie do 30 dni od daty złożenia wniosku. Od decyzji przysługuje odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.</p>	<p>bezrobotni bezdomni ubodzy byli więźniowie imigranci uchodźcy ofiary przemocy domowej niepełnosprawni kobiety pozostające poza rynkiem pracy</p>	<p>Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – art. 66 ust. 1 pkt. 26 i 29 oraz art. 73 pkt. 9 i 11).</p>
<p>4. SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE Przysługują osobie, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem (przez ojca i matkę należy rozumieć również ojca i matkę współmałżonka. Konieczność sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad osobami, o których mowa powyżej, stwierdza lekarz ubezpieczenia zdrowotnego w zaświadczeniu wydanym nie wcześniej niż na 14 dni przed złożeniem wniosku o przyznanie świadczenia. Ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby opiekującej się nie przekracza 150% kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (tj. 526,50zł) i osoba opiekująca się nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów lub nie otrzymuje emerytury albo renty. Dotyczy to również osób, które w związku z koniecznością sprawowania opieki pozostają na bezpłatnym urlopie. Składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w wysokości określonej przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych jest opłacana przez okres sprawowania opieki.</p>	<p>Osoby opiekujące się długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 42</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe nie przysługuje osobie, która w dniu złożenia wniosku o przyznanie świadczenia:</p> <p>a. ukończyła 50 lat i nie posiada okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego) wynoszącego co najmniej 10 lat</p> <p>b. posiada okres ubezpieczenia (składkowy i nieskładkowy) wynoszący 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn</p> <p>Przy ustaleniu okresu ubezpieczenia, okres nieskładkowy ustala się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.</p> <p>Wymagane dokumenty</p> <p>a. ustny lub pisemny wniosek o opłatę składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe</p> <p>b. dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający tożsamość - do wglądu</p> <p>c. dokumenty potwierdzające sytuację finansową wnioskodawcy</p> <p>d. oryginał zaświadczenia lekarskiego o konieczności sprawowania bezpośredniej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującym matką, ojcem lub rodzeństwem wydanym nie wcześniej niż na 14 dni przed złożeniem wniosku o przyznanie świadczenia</p> <p>e. świadectwo pracy bądź zaświadczenie z zakładu pracy o pozostawaniu na bezpłatnym urlopie lub kserokopia decyzji z Powiatowego Urzędu Pracy potwierdzająca status bezrobotnego - oryginał do wglądu</p> <p>f. w razie konieczności inne dokumenty potwierdzające trudną sytuację życiową, które określa pracownik socjalny</p> <p>g. rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego</p> <p>Od decyzji administracyjnej wydanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie 14 dni od otrzymania decyzji. Odwołanie nie podlega opłatom.</p>		
<p>5. POMOC RZECZOWA, W TYM NA EKONOMICZNE USAMODZIELNIENIE (ART.43)</p> <p>Pomoc przysługuje osobie usamodzielnianej, która osiągnęła pełnoletniość w rodzinie zastępczej, oraz osobie pełnoletniej opuszczającej placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy i przebywała tam przez co najmniej rok. Pomoc przysługuje osobie usamodzielnianej w przypadku, gdy umieszczenie w opiece zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu. Osobie usamodzielnianej opuszczającej dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży pomoc przysługuje gdy bezpośrednio przed przyjęciem do takiego domu przebywała co najmniej rok w rodzinie zastępczej, w placówce opiekuńczo-wychowawczej zapewniającej całodobową opiekę, w domu pomocy społecznej, w schronisku dla nieletnich, w zakładzie poprawczym, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym albo w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Osobie usamodzielnianej opuszczającej dom pomocy społecznej albo specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy pomoc przysługuje w przypadku, gdy osoba ta jest zdolna do samodzielnej egzystencji. Warunkiem uzyskania pomocy na usamodzielnienie jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, zatwierdzonego przez dyrektora MOPS.</p>	<p>Osoby osiągające pełnoletniość opuszczające placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego.</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 43</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, w uzyskaniu zatrudnienia oraz pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej przysądza starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.</p> <p>W skład pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej mogą wchodzić:</p> <p>a. materiały niezbędne do przeprowadzenia remontu i wyposażenia mieszkania,</p> <p>b. niezbędne urządzenia domowe,</p> <p>c. pomoce naukowe,</p> <p>d. sprzęt rehabilitacyjny,</p> <p>e. sprzęt, który może posłużyć do podjęcia zatrudnienia.</p> <p>Wartość pomocy na zagospodarowanie ustala się jako równowartość kwoty nie wyższej niż 300% podstawy tj. 4 941 zł. Wartość pomocy na zagospodarowanie dla osoby usamodzielnianej niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym lub znacznym ustala się jako równowartość 300% podstawy tj. 4 941 zł. Kwota stanowiąca podstawę wynosi 1 647 zł.</p> <p>Warunkiem przyznania pomocy na usamodzielnienie przez starostę właściwego do przyznania tej pomocy jest:</p> <p>a. wskazanie przez osobę usamodzielnianą co najmniej na dwa miesiące przed osiągnięciem przez nią pełnoletności danych osobowych osoby, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawienie pisemnej zgody tej osoby na pełnienie tej funkcji;</p> <p>b. złożenie indywidualnego programu usamodzielnienia (opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, przy współpracy właściwego do przyznania pomocy PCPR/MOPS, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności)</p> <p>c. złożenie wniosku o przyznanie pomocy.</p> <p>d. zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia.</p> <p>e. dowód osobisty lub inny dokument stwierdzający tożsamość osoby usamodzielnianej (ksero z oryginałem do wglądu)</p> <p>Od decyzji administracyjnej wydanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie 14 dni od otrzymania decyzji. Wniesienie odwołania nie podlega opłatom.</p>		
<p>6. SPRAWIENIE POGRZEBU</p> <p>Jest to świadczenie niepieniężne dla osób, które nie posiadały świadczeń emerytalno-rentowych oraz osób zobowiązanych do pokrycia kosztów pogrzebu, które nie są w stanie tego zrobić samodzielnie. Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego lub też zgodnie z wyrażoną przez niego wolą odnośnie sposobu pochowania, a jeżeli nie są one znane - zgodnie z wolą jego osób bliskich.</p> <p>W przypadku pokrycia kosztów pogrzebu przez gminę poniesione wydatki podlegają zwrotowi z masy spadkowej, jeśli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy.</p> <p>Wymagane dokumenty:</p> <p>a. ustny lub pisemny wniosek osoby trzeciej lub rodziny o sprawienie pogrzebu</p>	<p>bezrobotni ubodzy byli więźniowie imigranci uchodźcy ofiary przemocy domowej niepełnosprawni kobiety pozostające poza rynkiem pracy inni:</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 44</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>b. w zależności od dostępności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dowód osobisty wnioskodawcy (do wglądu) - dokument tożsamości zmarłego karta zgonu - odpis skrócony aktu zgonu - oryginał zaświadczenia dotyczącego braku uprawnień zmarłego oraz członków jego rodziny do zasiłku pogrzebowego - w razie konieczności inne dokumenty potwierdzające trudną sytuację życiową, które określa pracownik socjalny 		
<p>7. PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE</p> <p>Poradnictwo prawne przysługuje osobom i rodzinom korzystającym z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, po otrzymaniu skierowania od pracownika socjalnego oraz osobom, które zgłosiły się do Punktu Interwencji Kryzysowej. Pomoc przysługuje również uchodźcom objętym indywidualnym programem integracji zobacz . Porady w zakresie przysługujących uprawnień można także uzyskać od pracownika socjalnego w ramach pracy socjalnej. Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii.</p> <p>Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.</p>	Osoby bez względu na dochód	Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 46
<p>8. INTERWENCJA KRYZYSOWA,</p> <p>Interwencja kryzysowa stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego zadbania o siebie.</p> <p>Interwencja kryzysowa realizowana jest przez Ośrodek/Punkt Interwencji Kryzysowej. Działania podejmowane przez OIK obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. konsultacje i poradnictwo psychologiczne na miejscu i w środowisku zamieszkania osób potrzebujących wsparcia w trudnej sytuacji będące działaniem krótkoterminowym b. kierowanie po konsultacji do innych instytucji, ułatwianie kontaktu z instytucjami c. prowadzenie sesji terapeutycznych długoterminowych, mających na celu wprowadzenie trwałych zmian w życiu osoby potrzebującej pomocy, a tym samym w jej sposobie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami np. przemocą, kryzysem, żałobą, depresją (jedna sesja to godzinne spotkanie) d. prowadzenie grup psychoedukacyjnych przeznaczonych dla osób doświadczających przemocy e. prowadzenie grup wsparcia dla osób, które odbyły cykl spotkań grupy psychoedukacyjnej f. interwencje, których celem jest ograniczenie lub opanowanie kryzysu (działanie obejmuje wejście w środowisko, kontakt z instytucjami oraz utworzenie indywidualnego planu pomocy w środowisku zamieszkania) g. kierowanie osób potrzebujących do Interwencyjnego Miejsca Noclegowego <p>Interwencja kryzysowa nie wymaga wnioskowania na piśmie. Udzielana pomoc ma formę porady.</p>	ofiary przemocy domowej, osoby uzależnione.	Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 47

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>9. SCHRONIENIE</p> <p>Przysługuje osobom lub rodzinom, jeśli są one pozbawione schronienia. Pomoc w formie schronienia następuje poprzez zapewnienie miejsca w ogrzewalni, noclegowni lub schronisku. Wymagane dokumenty</p> <ul style="list-style-type: none"> a. ustny lub pisemny wniosek o udzielenie schronienia b. dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający tożsamość - do wglądu c. dokumenty potwierdzające sytuację finansową wnioskodawcy d. w razie konieczności inne dokumenty potwierdzające trudną sytuację życiową, które określa pracownik socjalny e. rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego. <p>Decyzja administracyjna o przyznaniu lub odmowie przyznania pobytu na podstawie skierowania W sytuacji nagłej można zgłosić się do placówki, a następnego dnia udać się do pracownika socjalnego ds. osób bezdomnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej/Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, po skierowanie. Od decyzji administracyjnej wydanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie 14 dni od otrzymania decyzji. Wniesienie odwołania nie podlega opłatom.</p>	bezdomni ubodzy osoby nie przekraczające kryterium dochodowego	Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 48
<p>10. POSIŁEK</p> <p>W celu uzyskania pomocy należy złożyć następujące dokumenty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Protokół z ustnego zgłoszenia wniosku lub pisemny wniosek o udzielenie pomocy w formie gorącego posiłku. 2. Dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający tożsamość - do wglądu. 3. Oryginały zaświadczeń potwierdzających wysokość dochodu rodziny z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o pomoc. Postępowanie nie podlega opłatom. Dokumenty uzyskiwane w postępowaniu <ol style="list-style-type: none"> 1. Rodzinny wywiad środowiskowy. 2. Oświadczenia o stanie majątkowym. 3. Oświadczenia o uzyskaniu (lub braku) jednorazowego dochodu w ciągu ostatnich 12 miesięcy. 4. W razie konieczności inne dokumenty potwierdzające sytuację strony. <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wydaje decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy.</p> <p>Przewidywany termin załatwienia - bez zbędnej zwłoki, nie później niż do 1 miesiąca od daty złożenia wniosku. Od decyzji administracyjnej wydanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji. Odwołanie nie podlega opłatom.</p> <p>Pomoc w zakresie dożywiania może być przyznana, jeżeli dochód nie przekracza 150 % kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, tzn. 715,50 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej oraz w przypadku rodziny kwoty 526,50 zł pomnożonej przez liczbę członków rodziny (np. dla trzyosobowej rodziny 3 x 526,50 zł = 1 579,50 zł).</p> <p>Pomoc w zakresie dożywiania może zostać przyznana:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dzieciom do 7 roku życia, 2) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, 	bezrobotni bezdomni ubodzy byli więźniowie imigranci uchodźcy ofiary przemocy domowej niepełnosprawni kobiety pozostające poza rynkiem pracy	Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 48 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2009 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. r. Nr 127, poz. 1055),

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>3) osobom i rodzinom w szczególności z powodu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ubóstwa, - sieroctwa, - bezdomności, - bezrobocia, - niepełnosprawności, - długotrwałej lub ciężkiej choroby, - przemocy w rodzinie, - potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, - potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, - bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, - braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze, - trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, - trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, - alkoholizmu lub narkomanii, - zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, - klęski żywiołowej lub ekologicznej. <p>Pomoc przyznawana jest zwłaszcza osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym - w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.</p> <p>Pomoc w postaci gorącego posiłku może być ponadto przyznana odpłatnie osobom i rodzinom, których dochód lub dochód na osobę w rodzinie przekracza 150% (odpowiednio 715,50 zł oraz 526,50 zł) a jednocześnie nie przekracza 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej (odpowiednio 954 zł oraz 702 zł netto). Odpłatność za świadczenie wynosi 25% kosztu posiłku.</p> <p>Wartość udzielanej pomocy pomniejsza się o kwotę odpłatności. Decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.</p>		
<p>11. NIEZBĘDNE UBRANIE</p> <p>Osoba lub rodzina ma prawo do ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Przyznanie niezbędnego ubrania następuje poprzez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży, obuwia, odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku – np. wydanie zlecenia do odbioru odzieży czy obuwia z Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej.</p>	bezdomni ubodzy	Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 48
<p>12. USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA,</p> <p>Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania przysługują:</p> <p>a. osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona</p> <p>b. osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić</p> <p>Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.</p> <p>Pracownik socjalny MOPS, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.</p>	niepełnosprawni	Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 50 i 51

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Wysokość odpłatności za usługi uzależniona jest od sytuacji rodzinnej osoby oraz jej dochodu lub dochodu na osobę w rodzinie.</p> <p>Wysokość odpłatności reguluje Uchwała samorządu lokalnego</p> <p>Usługi są świadczone bezpłatnie w przypadku, gdy dochód nie przekracza:</p> <p>a. dla osoby samotnej kryterium dochodowego wskazanego w ustawie o pomocy społecznej tj. 477 zł</p> <p>b. dla osoby pozostającej w rodzinie mniej niż kryterium dochodowe wskazane w ustawie o pomocy społecznej tj. 351 zł na każdą osobę</p> <p>Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania na zlecenie MOPS realizują:</p> <p>a. Polski Komitet Pomocy Społecznej</p> <p>b. Polski Czerwony Krzyż</p> <p>Wymagane dokumenty</p> <p>a. ustny lub pisemny wniosek o przyznanie usług opiekuńczych</p> <p>b. dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający tożsamość wnioskodawcy - do wglądu</p> <p>c. kserokopia dowodu otrzymania renty lub emerytury, zasadniczo - z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku (oryginał do wglądu)</p> <p>d. dokumenty potwierdzające sytuację finansową wnioskodawcy</p> <p>e. oświadczenie o wyrażeniu zgody na ponoszenie odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze</p> <p>f. oryginał zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia uzasadniającego konieczność pomocy w formie usług opiekuńczych (dokument pomocniczy)</p> <p>g. w razie konieczności inne dokumenty potwierdzające trudną sytuację życiową, które określa pracownik socjalny</p> <p>h. rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego MOPS lub GOPS wydaje decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Od decyzji administracyjnej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie 14 dni od otrzymania decyzji. Wniesienie odwołania nie podlega opłatom.</p>		
<p>13. SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE OŚRODKACH WSPARCIA</p> <p>Całodobowe usługi opiekuńcze w ośrodkach wsparcia przysługują:</p> <p>a. osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona</p> <p>b. osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić</p> <p>Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pracownik socjalny MOPS, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Wysokość odpłatności za usługi uzależniona jest od posiadanego dochodu osoby. Odpłatność wynosi do 70% uzyskiwanego dochodu, ale nie więcej niż stawka dzienna obowiązująca w ośrodku. Do specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w ośrodkach wsparcia, w przypadku kiedy pobyt w tych placówkach nie stanowi pełnego miesiąca stosuje się przeliczniki 1/30 ustalonej odpłatności za każdą dobę.</p> <p>Aktualnie obowiązująca stawka dzienna wynosi 36 zł za dobę.</p>	Osoby niepełnosprawne	Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 50 i 51

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Do specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w ośrodkach wsparcia, w przypadku kiedy pobyt w tych placówkach nie stanowi pełnego miesiąca stosuje się przeliczniki 1/30 ustalonej odpłatności za każdą dobę.</p> <p>Usługi są świadczone bezpłatnie w przypadku, gdy dochód nie przekracza:</p> <p>a. dla osoby samotnej kryterium dochodowego wskazanego w ustawie o pomocy społecznej tj. 477 zł</p> <p>b. dla osoby pozostającej w rodzinie kryterium dochodowego wskazanego w ustawie o pomocy społecznej tj. 351 zł na każdą osobę</p> <p>Wymagane dokumenty</p> <p>a. ustny lub pisemny wniosek o przyznanie usług opiekuńczych</p> <p>b. dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający tożsamość wnioskodawcy - do wglądu</p> <p>c. kserokopia dowodu otrzymania renty lub emerytury (oryginał do wglądu)</p> <p>d. dokumenty potwierdzające sytuację finansową wnioskodawcy</p> <p>e. oświadczenie o wyrażeniu zgody na ponoszenie odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze</p> <p>f. oryginał zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia uzasadniającego konieczność pomocy w formie usług opiekuńczych (dokument pomocniczy)</p> <p>g. w razie konieczności inne dokumenty potwierdzające trudną sytuację życiową, które określa pracownik socjalny</p> <p>h. rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej lub Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wydaję decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Od decyzji administracyjnej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie 14 dni od otrzymania decyzji.</p> <p>Wniesienie odwołania nie podlega opłatom.</p>		
<p>14. MIESZKANIE CHRONIONE(ART. 53)</p> <p>Mieszkanie chronione przeznaczone jest dla wychowanków opuszczających rodziny zastępcze lub Dom Dziecka, którzy przygotowani są do usamodzielnienia. Osoba usamodzielniana zamieszkująca w mieszkaniu chronionym jest obowiązana do ponoszenia częściowych kosztów utrzymania tego mieszkania proporcjonalnie do swoich dochodów. W uzasadnionych przypadkach starosta może ją zwolnić z ponoszenia opłat.</p> <p>Mieszkanie składa się z dwóch pokoi, kuchni i łazienki.</p> <p>Wymagane dokumenty w celu skierowania do mieszkania chronionego:</p> <p>a. ustny lub pisemny wniosek o przyznanie pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym</p> <p>b. dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający tożsamość wnioskodawcy - do wglądu</p> <p>c. oryginały zaświadczeń o dochodach rodziny z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku o pomoc dla osób uzyskane w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej</p> <p>d. w razie konieczności inne dokumenty potwierdzające trudną sytuację dochodową.</p> <p>Wymagane dokumenty w celu skierowania do Interwencyjnego Miejsca Noclegowego:</p> <p>a. skierowanie od pracownika Punktu Interwencji Kryzysowej</p> <p>b. dowód osobisty</p>	<p>bezrobotni bezdolni ubodzy</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 53</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Wydawana jest decyzja administracyjna o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym oraz decyzja administracyjna o wysokości odpłatności lub zwolnieniu z odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym.</p> <p>Od decyzji administracyjnej wydanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sopocie w terminie 14 dni od otrzymania decyzji. Wniesienie odwołania nie podlega opłatom.</p>		
<p>15. POBYT I USŁUGI W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ</p> <p>Pobyt w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Pobyt w domu pomocy społecznej winien być ostatecznością, po wyczerpaniu wszystkich form pomocy środowiskowej.</p> <p>Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej.</p> <p>W przypadku gdy przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej danego typu zlokalizowanym najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, wynosi ponad 3 miesiące, osobę kieruje się na jej wniosek do domu pomocy społecznej tego samego typu zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, w którym przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie jest krótszy niż 3 miesiące.</p> <p>W przypadku gdy osoba bezwzględnie wymagająca pomocy lub jej przedstawiciel ustawowy nie wyrażają zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub po umieszczeniu wycofują swoją zgodę, ośrodek pomocy społecznej lub dom pomocy społecznej są obowiązane do zawiadomienia o tym właściwego sądu, a jeżeli osoba taka nie ma przedstawiciela ustawowego lub opiekuna - prokuratora.</p> <p>Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających, zwanych dalej „mieszkańcami domu”.</p> <p>Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.</p> <p>Typy domów pomocy społecznej:</p> <p>a. dla osób w podeszłym wieku</p> <p>b. dla osób przewlekle somatycznie chorych</p> <p>c. dla osób przewlekle psychicznie chorych</p> <p>d. dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie</p> <p>e. dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie</p> <p>f. dla osób niepełnosprawnych fizycznie</p> <p>Wysokość opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej uzależniona jest od posiadanego dochodu osoby kierowanej. Odpłatność wynosi do 70% uzyskiwanego dochodu, ale nie więcej niż pełny koszt miesięcznego utrzymania osoby w domu.</p>	<p>bezrobotni bezdolni ubodzy byli więźniowie imigranci uchodźcy ofiary przemocy domowej niepełnosprawni kobiety pozostające poza rynkiem pracy inni:</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Dz.U. z 2009 r. nr 175 poz.1362 art. 54</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Pozostałą kwotę do wysokości kosztów utrzymania w placówce dopłacają w kolejności:</p> <ol style="list-style-type: none"> małżonek zstępni przed wstępnymi lub inni gmina, która skierowała osobę do domu <p>Wymagane dokumenty</p> <ol style="list-style-type: none"> pisemny wniosek osoby ubiegającej się o skierowanie do domu złożony do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na jej miejsce zamieszkania lub pobytu w dniu jej kierowania; (za zgodą osoby ubiegającej się lub jej przedstawiciela ustawowego wniosek może zgłosić inna osoba fizyczna lub prawna, a także powiatowe centrum pomocy rodzinie lub ośrodek pomocy społecznej) rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się w dniu jej kierowania decyzja o przyznaniu osobie ubiegającej się zasiłku stałego oraz pisemna zgoda na ponoszenie opłaty za pobyt w domu, a także pisemna zgoda na jej potrącanie przez osobę ubiegającą się lub przedstawiciela ustawowego, a także zgoda na potrącanie opłaty przez ośrodek pomocy społecznej z zasiłku stałego, w przypadku skierowania do domu ponadgminnego, decyzja organu emerytalno-rentowego ustalająca wysokość emerytury lub renty oraz pisemna zgoda na ponoszenie opłaty i na jej potrącanie przez właściwy organ emerytalno-rentowy ze świadczenia emerytalnego lub rentowego, zgodnie z odrębnymi przepisami; oświadczenie o wysokości dochodu osoby ubiegającej się, małżonka, zstępnych przed wstępnymi zobowiązanych do ponoszenia opłaty, dochodu osoby małoletniej, w przypadku gdy opłatę będzie ponosić przedstawiciel ustawowy; zaświadczenie, o którym mowa w art. 22 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371, z późn. zm.). wywiad przeprowadzony u osób zobowiązanych do opłaty, czyli małżonka, zstępnych i wstępnych, w załączeniu potwierdzenie wysokości dochodów konieczności inne dokumenty, które określa pracownik socjalny <p>Wydawana jest decyzja administracyjna o przyznaniu lub odmowie przyznania pobytu w domu pomocy społecznej.</p> <p>Od decyzji administracyjnej wydanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie 14 dni od otrzymania decyzji. Wniesienie odwołania nie podlega opłatom.</p>		
<p>16. OPIEKA I WYCHOWANIE W RODZINIE ZASTĘPCZEJ I W PLACÓWCE OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ,</p> <p>Pieczca zastępcza zapewniana jest w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej</p> <p>Rodzina zastępcza zapewnia tymczasowo lub na stałe opiekę i wychowanie dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. W wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Rodzina taka pełni funkcję rodziców zastępczych bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka.</p>	<p>Dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej</p>	<p>Ustawa z 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Dz.U. z 2011 nr 149 poz. 887</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Rodzina zastępcza otrzymuje pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka.</p> <p>Rodzaje rodzin zastępczych:</p> <ol style="list-style-type: none"> spokrewnione z dzieckiem niezawodowe zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, a wśród nich: <ul style="list-style-type: none"> wielodzienne (umieszcza się w nich nie mniej niż troje i nie więcej niż 6 dzieci) specjalistyczne (dla dzieci niedostosowanych społecznie lub dla dzieci z dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi, które wymagają szczególnej opieki i pielęgnacji; w rodzinie tej może wychowywać się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci) o charakterze pogotowia rodzinnego (umieszcza się w nich nie więcej niż 3 dzieci na pobyt okresowy, do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej, nie dłużej niż na 12-15 miesięcy) <p>Istnieją różne formy pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych oraz dla osób usamodzielnianych: pomoc pieniężna na usamodzielnienie oraz pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki. Rodzice wnoszą opłatę za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej oraz osoby pełnoletniej, do wysokości miesięcznej pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Decyzję administracyjną o wysokości opłaty wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej. Starosta, ustalając wysokość opłaty rodziców dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej, uwzględni ich sytuację rodzinną, zdrowotną, dochodową i majątkową. Opłatą obciąża się również rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej lub rodziców, którym władza rodzicielska została zawieszona albo ograniczona. Starosta może częściowo zwolnić lub odstąpić od ustalenia opłaty na wniosek lub z urzędu, ze względu na trudną sytuację materialną rodziny.</p> <p>Funkcję rodziny zastępczej mogą pełnić zarówno pary małżeńskie oraz osoby niepozostające w związku małżeńskim, jeżeli spełniają one następujące warunki:</p> <ol style="list-style-type: none"> dają rękojmię należytego wykonania zadań rodziny zastępczej mają stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej korzystają z pełni praw cywilnych nie są lub nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, albo nie mają lub nie miały ograniczonych lub zawieszonych praw rodzicielskich nie są chore w stopniu, który uniemożliwiłby sprawowanie opieki nad dzieckiem (co zostało stwierdzone zaświadczeniem lekarskim) mają odpowiednie warunki mieszkaniowe i stałe źródło utrzymania uzyskały pozytywną opinię ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wywiązują się z obowiązku lożenia na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby, gdy ciąży na nich taki obowiązek z mocy prawa lub orzeczenia sądu <p>Przy doborze rodziny zastępczej dla dziecka uwzględnia się dodatkowo:</p> <ol style="list-style-type: none"> osoby spokrewnione lub spowinowacone z dzieckiem, jeżeli dają gwarancję poprawy sytuacji dziecka przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej odpowiednią różnicę wieku między kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej a dzieckiem poziom rozwoju i sprawności dziecka, wymagania w zakresie pomocy profilaktyczno-wychowawczej lub resocjalizacyjnej oraz możliwości zaspokajania potrzeb dziecka 		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>e. zasadę nierozłączania rodzeństwa</p> <p>f. w miarę możliwości opinię wyrażoną przez dziecko</p> <p>Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie:</p> <p>a. orzeczenia sądu opiekuńczego</p> <p>b. na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, na podstawie umowy cywilno-prawnej, zawartej między rodziną zastępczą a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania rodziny</p> <p>Wymagane dokumenty kandydatów na rodziny zastępcze</p> <p>a. Dokument potwierdzający tożsamość</p> <p>b. Zaświadczenie o zatrudnieniu i dochodach</p> <p>c. Orzeczenie lekarskie o stanie zdrowia</p> <p>d. Orzeczenie psychiatry</p> <p>e. Zaświadczenie o niekaralności</p> <p>Dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej może zostać umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu: interwencyjnego, rodzinnego lub socjalizacyjnego. Dziecko może przebywać w placówce opiekuńczo-wychowawczej, zapewniającej całodobową opiekę, do uzyskania pełnoletniości, a po uzyskaniu pełnoletniości, na dotychczasowych zasadach, do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęło naukę przed osiągnięciem pełnoletniości. Skierowanie do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej może być wydane na podstawie orzeczenia sądu albo wniosku rodziców lub opiekunów prawnych o umieszczenie dziecka w placówce. Skierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej na pobyt całodobowy może nastąpić po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinien mieć charakter przejściowy - do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. Do placówki opiekuńczo-wychowawczej dziecko kieruje powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, posiadający miejsce w placówce opiekuńczo-wychowawczej.</p> <p>Za pobyt dziecka lub osoby pełnoletniej w placówce opiekuńczo-wychowawczej opłatę ponoszą, do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania, rodzice dziecka, osoba pełnoletnia lub jej rodzice, a także opiekunowie prawni lub kuratorzy, w przypadku gdy dysponują dochodami dziecka, z tym że opłata ponoszona przez opiekunów prawnych, kuratorów lub osobę pełnoletnią nie może być wyższa niż 50 % kwoty stanowiącej dochód dziecka lub osoby pełnoletniej. Obowiązek wnoszenia opłaty dotyczy również rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej lub których władza rodzicielska została zawieszona albo ograniczona. Opłatę ustala, w drodze decyzji administracyjnej, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki. Starosta może częściowo zwolnić lub odstąpić od ustalenia opłaty na wniosek lub z urzędu, ze względu na trudną sytuację materialną rodziny lub osoby. Starosta, ustalając wysokość opłaty uwzględnia sytuację rodzinną, zdrowotną, dochodową i majątkową rodziny lub osoby.</p> <p>Wymagane dokumenty</p> <p>a. pisemny wniosek rodzica (opiekuna prawnego), małoletniego lub postanowienie sądu</p> <p>Wydawane jest skierowanie do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej wraz z decyzją o ustaleniu odpłatności lub zwolnieniu z odpłatności za pobyt dziecka w placówce. Od decyzji administracyjnej wydanej przez ośrodek pomocy społecznej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej w terminie 14 dni od otrzymania decyzji. Wniesienie odwołania nie podlega opłatom.</p>		

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>17. POMOC W UZYSKANIU ODPOWIEDNIH WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH, W TYM W MIESZKANIU CHRONIONYM, POMOC W UZYSKANIU ZATRUDNIENIA, POMOC NA ZAGOSPODAROWANIE - W FORMIE RZECZOWEJ DLA OSÓB USAMODZIELNIANYCH</p> <p>Pomoc przysługuje osobie usamodzielnianej, która osiągnęła pełnoletniość w rodzinie zastępczej, oraz osobie pełnoletniej opuszczającej placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego, dom pomocy społecznej dla dzieci i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy i przebywała tam przez co najmniej rok.</p> <p>Pomoc przysługuje osobie usamodzielnianej w przypadku, gdy umieszczenie w opiece zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu.</p> <p>Osobie usamodzielnianej opuszczającej dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży pomoc przysługuje gdy bezpośrednio przed przyjęciem do takiego domu przebywała co najmniej rok w rodzinie zastępczej, w placówce opiekuńczo-wychowawczej zapewniającej całodobową opiekę, w domu pomocy społecznej, w schronisku dla nieletnich, w zakładzie poprawczym, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym albo w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.</p> <p>Osobie usamodzielnianej opuszczającej dom pomocy społecznej albo specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy pomoc przysługuje w przypadku, gdy osoba ta jest zdolna do samodzielnej egzystencji.</p> <p>Warunkiem uzyskania pomocy na usamodzielnienie jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, zatwierdzonego przez dyrektora MOPS.</p> <p>Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, w uzyskaniu zatrudnienia oraz pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej przysądza starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.</p> <p>W skład pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej mogą wchodzić:</p> <p>a. materiały niezbędne do przeprowadzenia remontu i wyposażenia mieszkania,</p> <p>b. niezbędne urządzenia domowe,</p> <p>c. pomoce naukowe,</p> <p>d. sprzęt rehabilitacyjny,</p> <p>e. sprzęt, który może posłużyć do podjęcia zatrudnienia.</p> <p>Wartość pomocy na zagospodarowanie ustala się jako równowartość kwoty nie wyższej niż 300% podstawy tj. 4 941 zł. Wartość pomocy na zagospodarowanie dla osoby usamodzielnianej niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym lub znacznym ustala się jako równowartość 300% podstawy tj. 4 941 zł. Kwota stanowiąca podstawę wynosi 1 647 zł.</p> <p>Warunkiem przyznania pomocy na usamodzielnienie przez starostę właściwego do przyznania tej pomocy jest:</p> <p>a. wskazanie przez osobę usamodzielnianą co najmniej na dwa miesiące przed osiągnięciem przez nią pełnoletności danych osobowych osoby, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawienie pisemnej zgody tej osoby na pełnienie tej funkcji;</p>	osoby po osiągnięciu pełnoletności w rodzinie zastępczej	Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r. Nr 233 poz. 2344 z późn. zm.) Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2005r. Nr 6 poz. 45).

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>b. złożenie indywidualnego programu usamodzielnienia (opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, przy współpracy właściwego do przyznania pomocy PCPR/MOPS, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności)</p> <p>c. złożenie wniosku o przyznanie pomocy.</p> <p>d. zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia.</p> <p>e. dowód osobisty lub inny dokument stwierdzający tożsamość osoby usamodzielnianej (ksero z oryginałem do wglądu)</p> <p>Wydawana jest decyzja administracyjna o przyznaniu bądź odmowie przyznania pomocy.</p> <p>Od decyzji administracyjnej wydanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie 14 dni od otrzymania decyzji. Wniesienie odwołania nie podlega opłatom.</p>		
<p>18. SZKOLENIA, PORADNICTWO RODZINNE I TERAPIA RODZINNA PROWADZONE PRZEZ OŚRODKI ADOPCYJNO-OPIEKUŃCZE.</p> <p>Ośrodek adopcyjny jest placówką wspierającą rodzinę w sprawowaniu jej jej podstawowych funkcji wobec niepełnosprawnego. Celem placówki jest rehabilitacja ruchowa, uspołecznienie i integracja, kształtowanie i doskonalenie zaradności osobistej oraz nawyków higienicznych, zdolności artystycznych i sportowych, doskonalenie i utrwalenie umiejętności nabytych na zajęciach terapii zajęciowej. Do Ośrodka Adopcyjnego przyjmowane są osoby w wieku od 15 do 50 lat, niepełnosprawne ruchowo i intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym z wyłączeniem osób z chorobami psychicznymi. Podstawą przyjęcia do Ośrodka Adopcyjnego jest decyzja Dyrektora MOPS wydana na podstawie następujących dokumentów :</p> <p>- wniosek - orzeczenie o grupie inwalidzkiej wydane przez ZUS lub, - orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.</p>	niepełnosprawni	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 30.09.2005r. w sprawie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 205 poz. 1701 z późn. zm.)

FORMY WSPARCIA

- Organizacje pozarządowe wspierające osoby doświadczające ubóstwa

Nazwa instytucji	Formy pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Polski Czerwony Krzyż	MAGAZYN DARÓW Osoby potrzebujące wsparcia żywnościowego lub rzeczowego (odzież, sprzęt gosp. domowego) składają podanie do oddziału rejonowego z uzasadnieniem o pomoc. Podanie może być napisane odręcznie, należy do niego dołączyć zaświadczenie z ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania. Warunkiem otrzymania nieodpłatnej pomocy jest imienne skierowanie wystawione przez pracownika socjalnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej lub Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.	Osoby ubogie	Statut PCK –załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 września 2011 r. w sprawie zatwierdzenia statutu Polskiego Czerwonego Krzyża Dz.U. 2011 nr 217 poz. 1284
	OPIEKA NAD CHORYM W DOMU Działalność opiekuńcza realizowana jest na podstawie umów zawieranych z ośrodkami pomocy społecznej oraz samorządami terytorialnymi. Siostry PCK i opiekunki domowe sprawują pieczę nad samotnymi chorymi w ich domach. Wymagane jest zaświadczenie od lekarza leczącego danego chorego, że konieczna jest pomoc usługowa i na ile godzin dziennie. Zaświadczenie należy złożyć do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej właściwego terytorialnie. Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zleca usługi opiekuńcze do wykonania przez Polski Czerwony Krzyż.	Chorzy, niepełnosprawni	Jak wyżej
CARITAS	POMOC FINANSOWA Pomoc udzielana jest na podstawie podania które osoba potrzebująca wsparcia składa w kancelarii parafialnej. Podanie może być napisane odręcznie W podaniu należy opisać szczegółowo na co pomoc zostanie przeznaczona. Proboszcz parafii po uprzednim rozpatrzeniu podania i możliwości pomocy ze źródeł parafialnych. Jeśli taka pomoc nie jest możliwa, proboszcz wydaje opinie o danej rodzinie i potwierdza podanie własnym podpisem i pieczęcią parafialną. Następnie osoba zainteresowana uzyskaniem pomocy powinna złożyć podanie w biurze Diecezjalnej Caritas, gdzie następuje jego rozpatrzenie i w miarę możliwości, po szczegółowych wyjaśnieniach - pomoc zostaje udzielona.	Osoby o niskich dochodach, które nie korzystają z pomocy innych instytucji państwowych lub samorządowych	Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie dotyczącym organizacji katolickich (Dz. U. z 1989 r. Nr 29, poz. 154 z późn. zm.)
	WNIOSKI O LETNI WYPOCZYNEK DLA DZIECI Caritas organizuje letni wypoczynek dla dzieci z rodzin najuboższych, wielodzietnych. W tym celu Caritas ubiega się o dotacje z Ministerstwa Edukacji Narodowej na wakacyjny wypoczynek dzieci. Do poszczególnych parafii trafiają karty kwalifikacyjne uczestnika wypoczynku. Księża Proboszczowie przekazują te karty rodzicom lub opiekunom dzieci. Wypełnienie karty przez rodzica lub prawego opiekuna jest podstawą do zakwalifikowania dziecka na wypoczynek wakacyjny.	Dzieci z rodzin o niskich dochodach.	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania. Dz.U. nr 218 poz. 1696 z 2009
	PACZKI POMOCY DLA POTRZEBUJĄCYCH Paczki z pomocą po wcześniejszym złożeniu prośby wydawane są w biurze Caritas. Po pomoc kierowane są osoby znane Księżom Proboszczom. Prowadzone są wywiady środowiskowe, które pozwalają na weryfikowanie osób pod względem konieczności udzielenia pomocy, w celu uniknięcia jej wydłużenia. W tym celu Caritas współpracuje też z ośrodkami pomocy społecznej.	Osoby o niskich dochodach, które nie korzystają z pomocy innych instytucji państwowych lub samorządowych	Jak wyżej

Nazwa instytucji	Formy pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Polski Komitet Pomocy Społecznej	POMOC PRAWNA Bezpłatne usługi dla osób które mają problemy i kłopoty z wyegzekwowaniem należnych sobie praw i świadczeń. Pomoc ta skierowana jest również do osób proszących o radę w sprawach mieszkaniowo-lokalowych.	Osoby ubogie	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2010 nr 28 poz. 146)
	POMOC FINANSOWA (PIENIĘŻNA) Polski Komitet Pomocy Społecznej jest organizacją, która na działalność w zakresie pomocy społecznej gromadzi środki finansowe z dobrowolnych wpłat i datków od osób prywatnych, firm i instytucji są to więc środki społeczne i ich wielkość zależy od dobroczynności i możliwości finansowych ofiarodawców. W tej dziedzinie Polski Komitet Pomocy Społecznej ma ograniczone możliwości w stosunku do potrzeb. Bezpośrednia pomoc finansowa podopiecznym PKPS udzielana jest w wyjątkowych przypadkach.	Osoby ubogie	Jak wyżej
	POMOC RZECZOWA Pomoc udzielana jest w najróżniejszych formach w zależności od możliwości stowarzyszenia i potrzeb podopiecznych. W tej formie pomocy Polski Komitet Pomocy Społecznej ma większe możliwości ponieważ łatwiej jest pozyskać dary w naturze od ofiarodawców niż w postaci gotówki. W ramach tej pomocy rozdzielane są potrzebującym dary w naturze: odzież, obuwie, żywność w paczkach oraz żywność w postaci gotowych posiłków jednodaniowych i drugich śniadań dla dzieci w szkołach, meble i sprzęt gospodarstwa domowego. Jak wnioskować o pomoc rzeczową? Po pomoc może zgłosić się każda osoba potrzebująca ze skierowaniem z ośrodka pomocy społecznej.	Osoby ubogie	Jak wyżej
	DOŻYWIANIE W POSTACI GOTOWYCH DAŃ ORAZ ŻYWNOSCI DOSTARCZANEJ DO DOMÓW PODOPIECZNYCH, USŁUGI PIELĘGNACYJNE I OPIEKUŃCZE. Pomoc ta realizowana jest na zasadzie umowy-zlecenia. Samorządy zlecają prowadzenie tej działalności Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej. Pracę tą wykonują wykwalifikowane opiekunki domowe. U osób, które z powodu choroby lub fizycznej ułomności są niezdolne do wykonania podstawowych czynności nieodzownych w codziennym życiu, opiekunki domowe PKPS wykonują czynności: - gospodarcze, polegające na robieniu zakupów, sprzątaniu, praniu, gotowaniu, załatwianiu spraw urzędowych, organizowaniu spacerów itp. - pielęgnacyjne, polegające na wykonaniu zaleceń lekarza oraz ogólnej dbałości o higienę ciała chorego zgodnie ze szczegółowym zakresem czynności, - pielęgnacyjno-gospodarcze, polegające na zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych podopiecznych, opiece pielęgnacyjnej oraz pomocy w podtrzymywaniu psychofizycznej kondycji chorego Jak wnioskować o taką pomoc? O pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych należy zwrócić się do OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ w miejscu zamieszkania. Wniosek o przyznanie pomocy może złożyć każdy, kto ma informację o osobie wymagającej opieki. Po zgłoszeniu, w przeciągu 14 dni, pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej odwiedza osobę wymagającą pomocy w jej mieszkaniu i przeprowadza tzw. rodzinny wywiad środowiskowy, którego celem jest ustalenie faktycznej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.	Osoby ubogie	1. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) 2. Uchwały Rady Gminy bądź Rady Miasta określające szczegółowe zasady przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi). Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze są zadaniem własnym gminy stąd regulują je także przepisy lokalne.

Nazwa instytucji	Formy pomocy	Adresat	Podstawa prawna
			3. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.)
	Ośrodek Pomocy Społecznej musi w ciągu 30 dni od otrzymania zgłoszenia wydać decyzję administracyjną o przyznaniu – bądź nie – tej formy pomocy. Odpłatność za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze ustalana jest w oparciu o zdiagnozowaną sytuację osoby ubiegającej się o przyznanie pomocy.		
	POMOC MATERIALNA. Polega na bezpośrednim prowadzeniu specjalnych placówek opieki takich jak: świetlice terapeutyczne, domy dla osób starszych, w tym domy opieki społecznej oraz noclegownie dla bezdomnych. Po pomoc może zgłosić się każda osoba potrzebująca ze skierowaniem z ośrodka pomocy społecznej.	Osoby ubogie	Jak wyżej

DODATKOWE INFORMACJE

Dane teled adresowe instytucji opisanych w tabeli .

MIEJSKIE OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-100 Zgierz, ul. Długa 56
tel.: 42 7164213; fax. 42 7166590
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-300 Kutno, ul. Warszawskie Przedmieście 10a
tel.: 24 2534446; fax. 24 2534446
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-200 Sieradz, ul. Polna 5
tel./fax: 43 65-11-402
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-500 Radomsko, ul. Kościuszki 12a
tel.: 44 6832885; fax. 44 6832855
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
90-440 Łódź, ul. Piotrkowska 149
tel.: 42 6324034; fax. 42 6324130
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-200 Pabianice, ul. Cicha 43
tel.: 42 2158894; fax. 42 2158935
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-015 Głowno, ul. Leśna 4
tel.: 42 7192725; fax. 42 7192709
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-060 Brzeziny, ul. Sienkiewicza 16
tel.: 46 8742995; fax. 46 8742995
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-200 Rawa Maz., ul. Kościuszki 5
tel.: 46 8144630; fax. 46 8144630
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-200 Tomaszów Maz., ul. Skorupki 1/3
tel.: 44 7237353; fax. 44 7233489
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-360 Kamieńsk, ul. Wieluńska 50
tel.: 44 6817591 w. 22; fax. 44 6817123 w. 22
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-050 Konstantynów Łódzki, ul. Słowackiego 11/13
tel.: 42 2111967; fax. 42 2116743
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-035 Ozorków, ul. Nowe Miasto 14
tel.: 42 7189956; fax. 42 7189543
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-400 Łowicz, ul. Kaliska 6b
tel.: 46 8374155; fax. 46 8374155
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-400 Bełchatów, ul. Czaplinska 19a
tel.: 44 6322445; fax. 44 6328277
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-100 Łęczycza, ul. Ozorkowska 8
tel.: 24 7212842; fax. 24 7212371
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-080 Tuszyn, ul. Żeromskiego 24/26
tel.: 42 6143492; fax. 42 6143492
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej**
98-220 Zduńska Wola, ul. Getta Żydowskiego 21b
tel.: 43 8236779; fax. 43 8236637
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Filia**
93-540 Łódź, ul. Będzińska 5
tel.: 42 6844481; fax. 42 6849605
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Filia**
90-440 Łódź, ul. Piotrkowska 147
tel.: 42 6366351
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Filia**
95-100 Zgierz, pl. Stary Rynek 5
tel.: 42 7174589
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Filia**
95-100 Zgierz, ul. Gałczyńskiego 30
tel.: 42 7174464
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Filia**
91-016 Łódź, ul. Tyburcy 16
tel.: 42 6512456; fax. 42 6512456
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Filia**
90-629 Łódź, ul. Lipowa 28
tel.: 42 6335681; fax. 42 6335345
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Filia**
93-217 Łódź, ul. "Grota" Roweckiego 30
tel.: 42 6437334; fax. 42 6437334
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Filia**
95-100 Zgierz, ul. Łęczycza 24a
tel.: 42 7162906
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Filia Placówka Terenowa**
93-523 Łódź, ul. Paderewskiego 47
tel.: 42 6820472

GMINNE OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-054 Ksawerów, ul. Kościuszki 3H
tel.: 42 2138983; fax. 42 2138983
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-320 Wolbórz, ul. Sportowa 7
tel.: 44 61 64 478; fax. 44 61 64 474
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-320 Wolbórz, ul. Sportowa 7
tel.: 44 616 44 78; fax. 44 616 44 74
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-100 Skierniewice, ul. Reymonta 23
tel.: 46 8332761; fax. 46 8332340
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-350 Nowe Ostrowy, 7
tel.: 24 3561575; fax. 24 3561575
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-403 Drużbice Kol., 77a
tel.: 44 6311078 w. 24; fax. 44 6311259

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-045 Parzęczew, ul. Południowa 1
tel.: 42 7186616
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-416 Nieborów, al. Legionów Polskich 26
tel.: 46 8385682
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-220 Stary Gostków, 3d
tel.: 43 6785105 w. 33; fax. 43 6785170
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-417 Bolimów, ul. Łowicka 9
tel.: 46 8380322 w. 22; fax. 46 8380386
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-307 Strzelce, ul. Leśna 1
tel.: 24 3566613; fax. 24 3566615
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-215 Goszczanów, 74
tel.: 43 8297051 w. 22; fax. 43 8297054
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-100 Zgierz, ul. Łęczycza 4
tel.: 42 7166553; fax. 42 7166553
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-063 Rogów, ul. Żeromskiego 23
tel.: 46 8748475; fax. 46 8748475
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-515 Masłowice, 39
tel.: 44 7874601; fax. 44 7874601
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-413 Chańsko, 55
tel.: 46 8381423
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-300 Kutno, ul. Witosa 1
tel.: 24 3557022; fax. 24 3557022
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-200 Sieradz, ul. Warcka 8
tel.: 43 8224842
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-540 Gidle, ul. Pławińska 22
tel.: 34 3272027 w. 220
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-128 Słupia, 136
tel.: 46 8315516; fax. 46 8315514
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-565 Lgota Wlk., ul. Radomszczańska 60
tel.: 44 6801381 w. 12; fax. 44 6801777
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-061 Dmosin,
tel.: 46 8747486; fax. 46 8747130
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-358 Kielcziogłów, ul. Tysiąclecia 25
tel.: 43 8425028 w. 32; fax. 43 8425022
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-275 Brzeźno, 75
tel.: 43 8203211; fax. 43 8203671
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-337 Strzelce Wlk., ul. Częstochowska 14
tel.: 34 3110772 w. 216; fax. 34 3110778
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-150 Grabów, ul. 1 Maja 21
tel.: 63 2734425; fax. 63 2734373
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-525 Wielgomłyny, ul. Rynek 1
tel.: 44 7871087 w. 40
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-130 Gluchów, 161a
tel.: 46 8157120
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-332 Rząśnia, ul. Kościuszki 35
tel.: 44 6317184; fax. 44 6317129
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
26-341 Mniszków, ul. Powstańców Wielkopolskich 10
tel.: 44 7561576 w. 11
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-430 Bolesławiec, ul. Rynek 1
tel.: 62 7836071; fax. 62 7836024
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-400 Bełchatów, ul. Kościuszki 13
tel.: 44 6324201; fax. 44 6324201
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-512 Kodrąb, ul. 22 Lipca 7
tel.: 44 6819325 w. 43; fax. 44 6819325
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-047 Jeżów, ul. Kwiatowa 1
tel.: 46 8755393; fax. 46 8755393
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-081 Dłutów, ul. Pabianicka 11
tel.: 42 6340505
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
26-307 Białaczów, pl. Wolności 1
tel.: 44 7581469
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-405 Galewice, ul. Wieluńska 5
tel.: 62 7838062; fax. 62 7838062
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-360 Lututów, ul. Klonowska 8
tel.: 43 8714131; fax. 43 8714131
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-160 Śędziejowice, ul. Wieluńska 7
tel.: 43 6771581; fax. 43 6771581
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-111 Kowiesy, 85
tel.: 46 8317081
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
26-330 Żarnów, ul. Opoczyńska 5
tel.: 44 7577055 w. 16
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-420 Sokolniki, ul. Piłsudskiego 1
tel.: 62 7845121 w. 20; fax. 62 7845194
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-322 Oporów, 12a
tel.: 24 3831153; fax. 24 3831151
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-410 Kleszczów, ul. Osiedlowa 2
tel.: 44 7313127; fax. 44 7313130
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-400 Łowicz, ul. Długa 12
tel.: 46 8376804 w. 17
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-205 Dalików, pl. Powstańców 1
tel.: 43 6780183 w. 33; fax. 43 6780183

- 47. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-200 Pabianice, ul. Torowa 21
tel.: 42 2139837; fax: 42 2139837
- 48. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-311 Bedlno, 24a
tel.: 24 2821420; fax: 24 2821420
- 49. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-438 Rusiec, ul. Wieluńska 30
tel.: 43 6766025; fax: 43 6766290
- 50. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-124 Maków, ul. Główna 3
tel.: 46 8312290
- 51. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-232 Zadzim, 44
tel.: 43 6786674
- 52. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-423 Bielawy, ul. Garbarska 11
tel.: 46 8382652 w. 240; fax: 46 8382660
- 53. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-306 Łanięta,
tel.: 24 3567405; fax: 24 3567405
- 54. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-285 Wróblew, 15
tel.: 43 8213187; fax: 43 8213415
- 55. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-030 Rzgów, ul. Rawska 8
tel.: 42 2142112; fax: 42 2141207
- 56. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-200 Rawa Maz., ul. Kościuszki 5
tel.: 46 8143908; fax: 46 8143908
- 57. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-505 Dobryszycy, ul. Wolności 8
tel.: 44 6811193 w. 22; fax: 44 6811193
- 58. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-060 Brzeziny, ul. Sienkiewicza 16
tel.: 46 8742885; fax: 46 8742885
- 59. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-314 Krzyżanów,
tel.: 24 3562202
- 60. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-273 Klonowa, ul. Dalaka 2
tel.: 43 8208508; fax: 43 8208508
- 61. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-015 Głowno, ul. Kilińskiego 2
tel.: 42 7192646; fax: 42 7192646
- 62. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-206 Sadkowiec,
tel.: 46 8156126 w. 48
- 63. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-561 Ładzice, ul. Wyzwolenia 36
tel.: 44 6840828; fax: 44 6840822
- 64. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-214 Cielądz,
tel.: 46 8153111; fax: 46 8153111
- 65. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-412 Kiernozia, ul. Sobocka 1a
tel.: 24 2779032; fax: 24 2779080
- 66. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-277 Brąszewice, 171
tel.: 43 8211776; fax: 43 8211776
- 67. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-331 Nowa Brzeźnica, ul. Kościuszki 103
tel.: 34 3119670 w. 218
- 68. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-440 Zduny, 1b
tel.: 46 8387426 w. 24
- 69. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-500 Radomsko, ul. Piłsudskiego 34
tel.: 44 6832841; fax: 44 6832841
- 70. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-434 Domaniewice, ul. Główna 2
tel.: 46 8383641
- 71. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-354 Siemkowiec, pl. XXX-lecia PRL 1
tel.: 43 8417269 w. 216
- 72. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-260 Burzenin, ul. Sieradzka 4
tel.: 43 8214366; fax: 43 8214013
- 73. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-532 Żytno, ul. Krótka 4
tel.: 34 3277009 w. 25; fax: 34 3277001
- 74. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-140 Świnice Warckie, ul. Szkolna 1
tel.: 63 2881061
- 75. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-545 Gomunice, ul. Armii Krajowej 30
tel.: 44 6842485 w. 23; fax: 44 6842468
- 76. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-126 Godzianów, 163a
tel.: 46 8311185; fax: 46 8311185
- 77. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-338 Sulmierzyce, ul. Urzędowa 1
tel.: 44 6846054 w. 12; fax: 44 6846057
- 78. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
26-332 Sławno, 28
tel.: 44 7571623
- 79. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-410 Czastary, ul. Wolności 29
tel.: 62 7843112; fax: 62 7843112
- 80. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-200 Tomaszów Maz., ul. Mościckiego 4
tel.: 44 7246788; fax: 44 7246788
- 81. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-524 Kobile Wilk., ul. Reymonta 79
tel.: 44 6814412 w. 28; fax: 44 6810506
- 82. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-414 Kocierzew Płd., 83
tel.: 46 8384811 w. 15; fax: 46 8384825
- 83. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-082 Dobroń, ul. 11 Listopada 9
tel.: 43 6772683 w. 26
- 84. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
26-315 Poświętne, ul. Akacjowa 4
tel.: 44 7564061
- 85. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
98-432 Łubnice, ul. Sikorskiego 102
tel.: 62 7847023; fax: 62 7847023
- 86. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-115 Nowy Kawęczyn, 32
tel.: 46 8314136

- 87. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-100 Łęczycza, ul. Konopnickiej 14
tel.: 24 3884355
- 88. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
96-127 Lipce Reymontowskie, ul. Reymonta 24
tel.: 46 8316183; fax: 46 8316183
- 89. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
95-083 Lutomiersk, pl. Zwycięstwa 11
tel.: 43 6775011 w. 139
- 90. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
26-333 Paradyż, ul. Konecka 7
tel.: 44 7584016
- 91. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
92-703 Łódź, ul. Rynek Nowosolna 1
tel.: 42 6484520; fax: 42 6484520

- 92. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-352 Dąbrowice, ul. Nowy Rynek 17
tel.: 24 2522589; fax: 24 2522589
- 93. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
97-420 Szczerców, ul. Rzeczna 7
tel.: 44 6318059; fax: 44 6318059
- 94. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-420 Łyszczkowice, ul. Główna 11
tel.: 46 8388778 w. 28; fax: 46 8388762
- 95. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
99-235 Pęczniew, ul. Główna 10/12
tel.: 43 6781749; fax: 43 6781519 w. 43

Polski Komitet Pomocy Społecznej

- Zarząd Miejski w Żychlinie**
99-320 Żychlin, ul. 1-go Maja 6
tel.: +48 24 285 36 06
- Polski Komitet Pomocy Społecznej**
Zarząd Okręgowy
90-531 Łódź, ul. Wólczańska 217/219
42 637 45 67
- Polski Komitet Pomocy Społecznej**
Zarząd Okręgowy
98-200 Sieradz, Plac Wojewódzki 1
43 822 58 49
- Polski Komitet Pomocy Społecznej**
96-111 Skierniewice, ul. Mszczonowska 15
46 833 38 27

„Caritas” Archidiecezji Łódzkiej

- Parafialny Zespół Charytatywny Caritas przy parafii Św. Wawrzyńca w Kutnie,**
99 - 300 Kutno, ul. Wyszyńskiego 4,
tel.: 024 254 24 11
email: caritaskutno@caritaskutno.pl
- Caritas, Centrala Diecezjalna**
99-400 Łowicz, Stary Rynek 20
tel.: 46 837 64 56
- „Caritas” Archidiecezji Łódzkiej, Stołówka dla Ubogich i Bezdomnych**
90-507 Łódź, ul. Gdańska 111
Tel.: 42 639 95 81

Polski Czerwony Krzyż

- Oddział Rejonowy PCK w Bełchatowie**
ul. Lipowa 5, 97-400 Bełchatów
tel./fax: 44 632-14-06
Prezes: Wojciech Łągwa
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30
- Oddział Rejonowy PCK w Brzezinach**
ul. Sienkiewicza 11, 95-060: Brzeziny
tel./fax: 46 874-22-05
Prezes: Regina Wróblewska
Referent: Teresa Adamska
e-mail: tadamska@pck.lodz.pl
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30
- Oddział Rejonowy PCK w Kutnie**
ul. 29 listopada 8, 99-300 Kutno
tel./fax: 24 254-24-89
Prezes: Zbigniew Banasiak
Kierownik biura: Halina Oleksińska
e-mail:holesinska@pck.lodz.pl
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30
- Oddział Rejonowy PCK w Łasku**
ul. Słowackiego 14, 98-100 Łask
tel./fax: 43 675-35-53
Prezes: Joanna Cyganek
Kierownik biura: Henryka Kołacha
Godziny urzędowania:czw:8:00-14:00
- Oddział Rejonowy PCK w Łęczycy**
ul. Kaliska 44, 99-100 Łęczycza
tel./fax: 24 388-18-11
Prezes: Henryk Wójcik
- Oddział Rejonowy PCK w Łowiczu**
ul. Stanisławskiego 23/5, 99-400 Łowicz
tel./fax: 46 837-21-80
e-mail: pcklowicz@wp.pl
Prezes: Maria Foks
Kierownik biura: Jolanta Głowacka
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30

- 7. Delegatura ŁOO PCK-Łódź Miasto**
ul. Piotrkowska 203/205, 90-451 Łódź
tel./fax: 42 636-12-84
e-mail: lodz.rejon@pck.org.pl
Starszy specjalista: Bogumiła Kęsa
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30
- 8. Delegatura ŁOO PCK w Opocznie**
pl. Kościuszki 15, 26-300 Opoczno
tel./fax: 44 755-26-65
Prezes: Krzysztof Polewany
Kierownik biura: Zofia Tkaczyk
Godziny urzędowania:
pn;sr;czw;9:00-12:00
- 9. Oddział Rejonowy PCK w Ozorkowie**
ul. Listopadowa 9A, 95-035 Ozorków
tel./fax: 42 718-96-35
Prezes: Jolanta Szczesiak
Kierownik biura: Krystyna Kłincewicz
e-mail: kklincewicz@pck.lodz.pl
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30
- 10. Oddział Rejonowy PCK w Pabianicach**
ul. Moniuszki 16, 95-200 Pabianice
tel./fax: 42 215-24-04
Prezes: Bogdan Piotrowski
Martyna Łabęcka
Godziny urzędowania:pn:11:00-15:00
pn:11-15;wt:10-14
- 11. Oddział Rejonowy PCK w Piotrkowie Trybunalskim**
ul. Zamurowa 1, 97-300 Piotrków Trybunalski
tel./fax: 44 307 00 94
e-mail: pck_piotrkow@o2.pl
Prezes: Teresa Kucharczuk
Anna Mazurczyk
Godziny urzędowania:7:30-15:30
- 12. Oddział Rejonowy PCK w Radomsku**
ul. Przedborska 39, 97-500 Radomsko
tel./fax: 44 683-48-25
Prezes: Małgorzata Lewandowska
Kierownik biura: Katarzyna Wszelaka
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30
- 13. Oddział Rejonowy PCK w Rawie Mazowieckiej**
ul. Kościuszki 5, 96-200 Rawa Mazowiecka
tel./fax: 46 814-37-57
Prezes: Halina Bartkiewicz-Błażejewska
Kierownik biura: Małgorzata Kaczyńska
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30

- 14. Oddział Rejonowy PCK w Skierniewicach**
ul. Kościuszki 2a, 96-100 Skierniewice
tel./fax: 46 833-22-46
e-mail: pck-skierniewice@wp.pl
Prezes: Krystyna Kosmatka
Kierownik biura: Danuta Kwaśniewska
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30
- 15. Oddział Rejonowy PCK w Tomaszowie Mazowieckim**
ul. Cekanowska 5, 97-200 Tomaszów Mazowiecki
tel./fax: 44 724 54 38
e-mail: zr@pcktomaszow.pl
Prezes: Małgorzata Snopek
Kierownik biura: Barbara Kobacka
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30
- 16. Oddział Rejonowy PCK w Wieluniu**
ul. Palestrancka 5, 98-300 Wielun
tel./fax: 43 843-37-93
Prezes: Janusz Majnert
kierownik biura: Maria Majer
e-mail: pckwielun@wp.pl
www.wielun.pck.lodz.pl
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30
- 17. Oddział Rejonowy PCK w Zduńskiej Woli**
ul. KEN 3/5, 98-220 Zduńska Wola
tel./fax: 43 823-67-08
Prezes: Teresa Mitrega
Kierownik biura: Henryka Kołacha
Godziny urzędowania:pn-pt:7:30-15:30
- 18. Oddział Rejonowy PCK w Zgierzu**
ul. Rembowskiego 3, 95-100 Zgierz
tel./fax: 42 716-27-64
Prezes: Marek Rajski
Kierownik biura: Iwona Kacela
Godziny urzędowania:7:30-15:30
- 19. Oddział Rejonowy PCK w Żychlinie**
ul. Narutowicza 71, 99-320 Żychlin
tel./fax: 24 285-10-21
e-mail: pckzychlin@poczta.fm
Prezes: Zofia Bulska
Kierownik biura: Joanna Rapsiewicz
Godziny urzędowania:7:30-15:30

Literatura

- Beskid L.: „Postrzeżenie biedy przez polskie społeczeństwo”, Polityka Społeczna Nr 8 z 1995 r.
- Czapiński J.: „Społeczne funkcjonowanie wykluczonych” [w:] „Rynek pracy i wykluczenie społeczne w kontekście percepcji Polaków – Diagnoza społeczna 2009”, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2009.
- Domański H.: „Ubóstwo w społeczeństwach postkomunistycznych”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2002.
- Gramlewicz B.: „Socjologia w zarysie”, Wydawnictwo „Śląsk” Katowice 2008.
- Kabaj M.: „Program przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu”, Raport IP SS, W-wa 2000
- Leś E. Kowalak T.: „Kwestia ubóstwa” [w:] Polityka społeczna, red. A. Rajkiewicz, INTERART, W-wa 1996, s.142.
- Nowak A.: „Wybrane zjawiska powodujące zagrożenia społeczne”, Oficyna Wydawnicza „Impuls” Kraków 2000 r.
- Pilch T. Lepalczyk I.: „Pedagogika społeczna”, Wydawnictwo „Żak” Warszawa 1995
- Reszke I.: „Wobec bezrobocia: opinie, stereotypy”, Wydawnictwo ŚLĄSK, Katowice, 1999r.
- Szarffenberg R.: „Ubóstwo i wykluczenie społeczne w Polsce. Polski Raport Social Watch” 2010 Wydawca : Kampania przeciw homofobi. Warszawa 2011
- Szumski J.: „Ubóstwo jako problem społeczny”, Polityka Społeczna, 8/1995 s. 43.
- Szulce B.: „Referaty na VI Europejski Kongres Prawa Pracy”, W-wa, 13-17 września 1999, s.254-266.
- Warzywoda-Kruszyńska W.: „Lokalna polityka wobec biedy”, Instytut Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2003

Strony www

www.diagnoza.com/pliki/raporty/Diagnoza_raport_2011.pdf	Raport Polskiego towarzystwa Statystycznego opisujący warunki życia Polaków.
www.pkps.org.pl	Strona Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej, jednej z najstarszych organizacji pozarządowych w Polsce.
www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/artykuly/398808,polska_nie_radzi_sobie_z_plaga_samobojstw.html	Strona dziennika przybliżającego prawne zagadnienia dotyczące różnych dziedzin życia, takich jak gospodarka, praca, biznes, społeczność lokalna, wymiar sprawiedliwości i inne.
pl.wikipedia.org/wiki/Minimum_socjalne	Strona internetowa na której można znaleźć objaśnienia pojęć i terminów w różnych dziedzin.

Źródło: <http://www.pck.lodz.pl/index.php?id=24> data dostępu 29 sierpnia 2012 r.

Opracował: Janusz Grochmalcki

OFIARY PRZEMOCY DOMOWEJ

Problemy społeczne

Przemoc w rodzinie nazywana inaczej przemocą domową to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw osobom najbliższym np. małżonkom, konkubentom, dzieciom, dziadkom, rodzicom, teściom, rodzeństwu, a także innym osobom mieszkającym lub gospodarującym wspólnie, narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia (fizycznego bądź psychicznego), naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą¹.

O przemocy można zatem mówić, kiedy:

- mamy do czynienia z intencjonalnym działaniem, które ma na celu podporządkowanie i kontrolowanie ofiary,
- występuje relacja, w której jedna ze stron ma przewagę nad drugą - ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy,
- sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- sprawca powoduje cierpienie i ból, naraża zdrowie i życie ofiary².

Zgodnie ze statystykami policyjnymi ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety oraz dzieci do lat 13. Natomiast sprawcami bywają przede wszystkim mężczyźni, pozostający pod wpływem alkoholu.³ Przemoc często łączy się z problemem nadużywania alkoholu. W rodzinach borykających się z uzależnieniem kogoś z domowników, akty przemocy występują dwukrotnie częściej niż w rodzinach wolnych od tego problemu. Przemoc może jednak dotyczyć ludzi pochodzących ze wszystkich warstw społecznych, w każdym wieku i o różnym statusie materialnym. Ofiarami stają się zazwyczaj osoby słabsze psychicznie lub fizycznie (starsze, niepełnosprawne).

Przemoc domowa może przybierać różne formy:

Przemoc fizyczna

to wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie. Należą do nich popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.

Przemoc psychiczna

prowadzi do zniszczenia przez sprawcę pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary poprzez wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, ośmieszanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, itp.

¹ Opracowano na podstawie art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)

² Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Poradnik dla konsultantów, Instytut Psychologii Zdrowia, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia". Warszawa 2003, s. 5-6

³ <http://statystyka.policja.pl>, dostępna na 14.09.2012r.

Przemoc seksualna

jest to przedmiotowe traktowanie ofiary w celu zaspokajania potrzeb seksualnych sprawcy, m.in. przez wymuszanie nieakceptowanych przez drugą osobę praktyk i zachowań seksualnych, wymuszanie pożytku seksualnego, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, itp.

Przemoc ekonomiczna

prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego ofiary od sprawcy, np. poprzez niszczenie własności, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka, uniemożliwianie dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, itp. Formą przemocy ekonomicznej jest również **zaniedbanie** (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich). Oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwienie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.⁴

Większość ofiar przemocy domowej ma zaburzone relacje z otoczeniem społecznym. Często izolują się i ukrywają swój problem ponieważ się wstydzą, boją się agresywnej reakcji sprawcy i uważają, że zasługują na złe traktowanie. W rezultacie nie otrzymują wsparcia z zewnątrz i są pozostawione same sobie. Złożoność zjawiska przemocy domowej i jej degradujący wpływ na psychikę członków rodziny powodują, że tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom. Warto ten krok uczynić, ponieważ z pomocą specjalistów, wraz z upływem czasu można stopniowo powracać do normalnego życia bez przemocy, odzyskać niezależność, poczucie własnej wartości i zapewnić pozostałym członkom rodziny bezpieczną egzystencję.

Instytucjami zobligowanymi do udzielania wsparcia osobom doznającym przemocy są m.in.

- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Centra i Punkty Pomocy Rodzinie,
- Punkty Konsultacyjno-Informacyjne dla Ofiar Przemocy,
- Ośrodki Interwencji Kryzysowej

Osoby zgłaszające się do tych instytucji mogą liczyć na pomoc psychologiczną i prawną oraz wsparcie socjalne w przypadku spełniania wymogów ustawowych. Jeżeli pozostawanie w dotychczasowym miejscu zamieszkania zagraża zdrowiu lub życiu, osoba doznająca przemocy może zostać skierowana do hostelu lub ośrodka czasowego pobytu.

Problemy psychologiczne

Konsekwencje wynikające ze stosowania przemocy, to przede wszystkim obniżenie możliwości intelektualnych i psychicznych ofiary, rozchwianie emocjonalne, niepewność, częste, niezrozumiałe zmiany decyzji, ciągłe poczucie zagrożenia. Charakterystycznym objawem występującym u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność będąca efektem przeświadczenia, że żadne pozytywne działanie nie ma sensu, ponieważ i tak sprawca zawsze znajdzie powód do zachowań agresywnych.

Skutki wyuczonej bezradności:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji,

w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;

- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Skutki wyuczonej bezradności, łagodzi stopniowe odzyskiwanie przez osobę doznającą przemocy kontroli nad swoją osobą i swoim życiem.

Równie niszczące dla psychiki ofiar przemocy jest stosowanie przez sprawców „prania mózgu”. Polega ono na izolowaniu ofiary od otoczenia społecznego, skupianiu uwagi wyłącznie na sobie, wywoływaniu lęku i depresji, naprzemiennym stosowaniu kar i nagród, demonstrowaniu władzy, doprowadzeniu do psychicznego wyczerpania i zubożenia. U osób doznających przemocy zmienia się obraz własnej osoby: zaczynają postrzegać siebie jako bezwartościowe, pełne wad, niezdolne do podejmowania odpowiedzialnych decyzji i trudnych zadań, w końcu zaczynają wierzyć, że zasłużyły na złe traktowanie. Duże poczucie winy, lęku i wstydu, jakie się u nich pojawia powoduje, że łatwo ulegają manipulacjom i sugestiom. Z czasem zmieniają swoje poglądy i system wartości po to, żeby zadowolić sprawcę i uniknąć ataku agresji. Procesy „prania mózgu” powodują całkowite podporządkowanie oraz bezkrytyczne przyjmowanie rzeczywistości wykreowanej przez sprawcę⁵.

Niezbędna w przypadku tego typu problemów jest specjalistyczna pomoc psychologiczna w formie indywidualnej terapii oraz udziału w specjalnych grupach wsparcia i grupach terapeutycznych. Bezpłatnej pomocy psychologicznej udzielają specjaliści m.in. w Ośrodkach i Punktach Konsultacyjno-Informacyjnych dla Ofiar Przemocy oraz Ośrodkach Interwencji Kryzysowej.

Problemy zawodowe

Sprawcy przemocy nie chcą uniezależnienia się ofiary, dlatego często przeszkadzają lub wręcz uniemożliwiają jej podjęcie pracy zarobkowej. Osoby doświadczające przemocy tkwią latami w toksycznych związkach, ponieważ są od sprawców uzależnione psychicznie i materialnie: obawiają się, że nie będą w stanie utrzymać siebie i dzieci, nie będą miały gdzie mieszkać po opuszczeniu dotychczasowego miejsca pobytu. Z tego powodu podjęcie pracy jest tak ważnym krokiem na drodze do niezależności i odzyskania równowagi psychicznej. Znalezienie zatrudnienia jest jednak w tym przypadku dużym wyzwaniem z uwagi na degradację osobowości będącą konsekwencją stosowania przemocy. Niskie poczucie wartości oraz brak wiary we własne siły i pesymistyczne postrzeganie przyszłości stanowią istotną barierę w efektywnym poszukiwaniu pracy. Wskazane byłoby, aby poszukiwanie zatrudnienia przez osoby doznające przemocy było poprzedzone lub przebiegało równoległe z terapią psychologiczną.

Trzeba również pamiętać, że domowe incydenty przemocy mogą powodować częstsze spóźnienia do pracy lub wręcz całonocną nieobecność, a zatem należy brać pod uwagę trudności z utrzymaniem zatrudnienia.

Pomocy w poruszaniu się po rynku pracy udzielają powołane do tego instytucje m.in. Powiatowe Urzędy Pracy oraz Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej. Zatrudnieni w nich doradcy zawodowi wspólnie ze zgłaszającymi się do nich osobami ustalają najbardziej odpowiednią w danym przypadku strategię poszukiwania zatrudnienia, udzielają wskazówek niezbędnych do napisania dokumentów aplikacyjnych czy przygotowania się do rozmowy

4 www.niebieskalinia.pl, dostępna na 14.09.2012r. Badura-Madej W, Masterhazy A. *Przemoc w rodzinie i interwencja kryzysowa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000, s. 12-16

5 Mellibruda I. *Przemoc domowa. (w:) O przemocy domowej. Poradnik dla lekarza pediatry*, PARPA Warszawa 1998, s. 15-19

kwalifikacyjnej z pracodawcą. W wymienionych instytucjach organizowane są również szkolenia i warsztaty aktywizacyjne pomagające osobom, które przez dłuższy czas z różnych powodów nie podejmowały pracy zawodowej.

Mocne strony opisywanej grupy

W przypadku ofiar przemocy o sukcesie można mówić, kiedy podejmują jakiegokolwiek działania zmierzające do zmiany trudnej sytuacji, w jakiej się znalazły. Występowanie przemocy niestety nie jest rzadkością, najważniejsze jest jednak to, że są duże szanse i możliwości, aby osoba doznająca przemocy powróciła do normalnego, bezpiecznego życia. Liczne instytucje publiczne i niepubliczne oferują w tym zakresie wszechstronne wsparcie, dzięki czemu coraz więcej potrzebujących może z tej pomocy skorzystać. Zazwyczaj osoby, które były ofiarami przemocy muszą wykonać ogromną pracę, aby odbudować poczucie własnej wartości i godności, nauczyć się samodzielnego egzystowania oraz podejmowania decyzji. Aby pomyślnie przebrnąć przez tę niełatwą drogę, trzeba wykazać się determinacją i odwagą. Osoby, którym się to udało są silniejsze psychicznie, mają świadomość swoich mocnych stron, posiadają również wiedzę o przysługujących im prawach oraz instytucjach, w których mogą uzyskać pomoc.

FORMY WSPARCIA – ofiary przemocy

Organizacja/instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Centrum Służby Rodzinie w Łodzi Punkt Informacyjno-Interwencyjny dla Ofiar i Sprawców Przemocy	- poradnictwo indywidualne - wsparcie w postaci pomocy psychologicznej lub prawnej dla osób dotkniętych przemocą - poradnictwo grupowe - grupy wsparcia dla ofiar przemocy - poradnictwo telefoniczne i mailowe - wsparcie emocjonalne i informacyjne, którego celem jest przekazywanie wiedzy o przemocy, jej skutkach i możliwościach przeciwdziałania	ofiary przemocy domowej - mieszkanki Łodzi	Organizacja pożytku publicznego powołana przez Arcybiskupa Łódzkiego, działająca na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 lutego 1999 r. w sprawie nadania osobowości prawnej Centrum Służby Rodzinie, z siedzibą w Łodzi (Dz.U. nr 20, poz. 177 z dnia 10.03.1999r.)
Dom Samotnej Matki im. Stanisławy Leszczyńskiej	całodobowe schronienie i wyżywienie dla kobiet w ciąży lub z dziećmi do 8 miesiąca życia dziecka, znajdujących się w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia (ofiary przemocy)	kobiety w ciąży lub z dziećmi do 8 miesiąca życia dziecka, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, w tym ofiary przemocy	

Organizacja/instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Liga Kobiet Polskich. Łódzki Oddział w Łodzi Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy	- poradnictwo psychiatryczne - indywidualne konsultacje z lekarzem psychiatrą w zakresie zaburzeń związanych z przemocą domową - porady lekarza sądowego - w zakresie obdukcji do celów sądowych - mediacje rodzinne - pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych i domowych, które mogą przyczynić się do występowania przemocy	ofiary przemocy domowej	Uchwała Zarządu Głównego LKP powołująca Łódzki Oddział Wojewódzki w Łodzi wpis do KRS 0000093656
Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej w Łodzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK) Punkt Konsultacyjny dla Osób Dotkniętych Przemocą	- psychologiczna pierwsza pomoc (krótkoterminowa forma pomocy) całodobowa, kompleksowa pomoc psychologiczna dla ofiar przemocy - konsultacje lekarza psychiatry w zakresie zaburzeń związanych z przemocą domową - konsultacje prawnika w zakresie problematyki związanej z przemocą - grupy wsparcia dla ofiar przemocy – grupowe zajęcia psychoedukacyjne, których celem jest m.in. wzmocnienie motywacji do działania, odbudowa poczucia własnej wartości, poznanie nowych sposobów radzenia sobie z kryzysową sytuacją spowodowaną stosowaniem przemocy	ofiary przemocy domowej- mieszkanki Łodzi	Ustawa o zakładach opieki zdrowotnej z dnia 30 sierpnia 1991 r. (Dz. U. Nr 91, poz. 408, z późn. zmian.) i przepisy wydane na mocy jej delegacji.
	- psychoterapia indywidualna lub rodzinna związana z rozwiązywaniem problemów towarzyszących przemocy - wsparcie i porady w sprawach rodzinnych, doznanej przemocy, radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych - uruchomienie działań dotyczących Niebieskiej Karty – kontakt z Komendą Dzielnicową Policji - kontakt z Centrum Mediacji - pomoc w rozwiązywaniu konfliktów będących źródłem przemocy - informacje o instytucjach dokonujących obdukcji – możliwość bezpośredniego umówienia się na spotkanie		Statut uchwalony przez Radę Społeczną (Uchwała Rady Społecznej nr 2/98 z dnia 05.11.1998) i zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej nr IV/46/98 z dnia 09.12.1998
Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej w Pabianicach Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	- konsultacje terapeutyczne uzależnień - pierwszy kontakt z ofiarą przemocy, określenie planu dalszego postępowania, motywowanie do podejmowania kolejnych działań zmierzających do wyjścia z sytuacji kryzysowej - porady prawne w zakresie związanym z przemocą domową - porady psychologiczne - indywidualne konsultacje podczas których zgłaszająca się osoba otrzymuje wsparcie emocjonalne, może wyciszyć emocje oraz utwierdzić się w słuszności podejmowanych działań zmierzających do przerwania przemocy	ofiary przemocy domowej - mieszkanki gminy miejskiej Pabianice	Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (DZ.U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 06 lipca 2006 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
			kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (Dz. U. 2006, Nr 127, poz. 890)
Ośrodki Interwencji Kryzysowej (OIK) działające przy Centrach Pomocy Rodzinie oraz Ośrodkach Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - porady indywidualne - wywiady, rozmowy dotyczące problemów wynikających z przemocy - wsparcie psychologiczne - wsparcie emocjonalne, rozmowy wyciszające i motywujące do podejmowania działań zmierzających do przerwania przemocy - porady socjalne - wywiady przeprowadzane przez pracowników socjalnych, zidentyfikowanie problemów i przygotowanie planu pomocy, udzielanie informacji o przysługujących prawach i możliwościach uzyskania wsparcia w innych instytucjach - schronienie - tymczasowe miejsce zamieszkania dla osób będących w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia - porady prawne - porady z zakresu prawa administracyjnego, karnego, cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego pozostającego w związku ze zjawiskiem przemocy w rodzinie 	ofiary przemocy - mieszkańcy miast, gmin i powiatów na terenie których działają dane Ośrodki Interwencji Kryzysowej (warunkiem skorzystania z pomocy jest zamieszkiwanie na terenie przyporządkowanym danemu Centrum Pomocy Rodzinie lub Ośrodkowi Pomocy Społecznej)	<p>Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180 poz. 1493 z późniejszymi zmianami)</p> <p>Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 175, poz. 1362 z późniejszymi zmianami)</p> <p>Uchwały rad powiatów/ miast powołujące OIK</p>
Punkty Interwencji Kryzysowej (PIK) działające przy Centrach Pomocy Rodzinie oraz Ośrodkach Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo socjalne - zidentyfikowanie problemów i przygotowanie planu pomocy, udzielanie informacji o przysługujących prawach i możliwościach uzyskania wsparcia w innych instytucjach - wsparcie psychologiczne - zapewnienie wsparcia emocjonalnego - poradnictwo prawne - porady z zakresu prawa administracyjnego, karnego, cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego pozostającego w związku ze zjawiskiem przemocy w rodzinie 	ofiary przemocy domowej - mieszkańcy miast, gmin i powiatów na terenie których działają dane Punkty Interwencji Kryzysowej (warunkiem skorzystania z pomocy jest zamieszkiwanie na terenie przyporządkowanym danemu Centrum Pomocy Rodzinie lub Ośrodkowi Pomocy Społecznej)	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 175, poz. 1362 z późniejszymi zmianami)</p> <p>Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r., Nr 180 poz. 1493 z późniejszymi zmianami)</p>
Punkt Interwencji Kryzysowej „Antidotum”. Środowiskowy Hufiec Pracy w Łodzi	poradnictwo i wsparcie psychologiczne internetowa poczta zaufania - porady udzielane za pomocą poczty e-mail	ofiary przemocy domowej - młodzież oraz osoby dorosłe	Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011r. w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy (Dz.U. Nr 155 poz. 920)

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Punkty konsultacyjne oraz konsultacyjno-informacyjne dla ofiar przemocy działające przy Centrach Pomocy Rodzinie oraz Ośrodkach Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - porady prawne związane z przemocą domową - porady psychologiczne - indywidualne konsultacje z psychologiem - porady socjalne - udzielanie informacji o przysługujących prawach i możliwościach uzyskania wsparcia w innych instytucjach 	ofiary przemocy domowej - mieszkańcy miast, gmin i powiatów na terenie których działają dane Punkty konsultacyjne lub Punkty konsultacyjno-informacyjne (warunkiem skorzystania z pomocy jest zamieszkiwanie na terenie przyporządkowanym danemu Centrum Pomocy Rodzinie lub Ośrodkowi Pomocy Społecznej)	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 175, poz. 1362 z późniejszymi zmianami)</p> <p>Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180 poz. 1493 z późniejszymi zmianami)</p>
Skierniewickie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Ametyst” w Skierniewicach	- pierwszy kontakt z ofiarą przemocy - prowadzenie rozmów wstępnych i diagnozujących z ofiarami przemocy, monitorowanie spraw związanych z faktem zgłoszenia przemocy, udzielanie bieżącego wsparcia i pomocy ofiarom przemocy domowej	ofiary przemocy domowej, mieszkańcy powiatu skierniewickiego	Uchwała powołująca Stowarzyszenie „Ametyst” wpis do KRS 0000033378
Ośrodek Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc prawna - porady z zakresu prawa administracyjnego, karnego, cywilnego rodzinnego i opiekuńczego pozostającego w związku ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. - grupowa pomoc psychologiczna. Zajęcia grupowe o charakterze psychospołecznym. W spotkaniach biorą udział osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Uczestnicy w ramach zajęć m.in. zdobywają wiedzę o tym, czym jest przemoc, pracują nad zmianą stereotypowego myślenia o przemocy, poznają własne prawa i uczą się wychodzenia z roli ofiary. - indywidualna pomoc psychologiczna ma na celu pracę nad problemami pacjentów w bezpośrednim kontakcie z terapeutą. Podczas spotkań diagnozowane są zaburzenia i problemy pacjenta. Zadaniem terapeuty jest udzielanie wsparcia i pomoc w rozpoznawaniu i przezwyciężaniu trudności. - pomoc resocjalizatora - wsparcie ofiar przemocy w wychodzeniu z sytuacji przemocy - mediacje rodzinne - pomoc w rozwiązywaniu konfliktów 		
Hotel	- hotel - schronienie dla osób w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia	matki z dziećmi będące ofiarami przemocy domowej, mieszkanki powiatu skierniewickiego	

Organizacja/ instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu „Nadzieja” w Łowiczu	- porady prawne związane z przemocą domową, pomoc w przygotowaniu pism procesowych i urzędowych	ofiary przemocy domowej - mieszkańcy Łowicza	Uchwała powołująca Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu „Nadzieja” wpis do KRS 0000254109,
Punkt Pomocy dla Ofiar Przemocy „Azyl”	porady psychologiczne oraz wsparcie psychiczne - indywidualne konsultacje z psychologiem dotyczące problemów wynikających z sytuacji przemocy		
Stowarzyszenie Samopomocowe „Abakus” w Łodzi	- grupy wsparcia - samopomocowe i terapeutyczne - porady indywidualne - wsparcie psychologiczne	ofiary przemocy domowej	Uchwała powołująca Stowarzyszenie „Abakus” wpis do KRS 0000207222

DODATKOWE INFORMACJE - DANE TELEADRESOWE INSTYTUCJI

- Centrum Służby Rodzinie M. Łódź. Punkt Informacyjno – Interwencyjny dla Ofiar i Sprawców Przemocy**
ul. Broniewskiego 1a, 93-162 Łódź
tel.: 42 682 20 22, 684 14 60
e-mail: csr@csr.org.pl
www.csr.org.pl
- Liga Kobiet Polskich. Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy ul. Legionów 2, 90-401 Łódź**
tel.: 42 630 06 86
e-mail: lkp@poczta.onet.pl
www.lkplodz.pl
- Miejski Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Sieradzu**
ul. Polna 18/20, 98-200 Sieradz
tel.: 43 827 41 19
e-mail: moik@mops sieradz.pl
www.cms.mops sieradz.finn.pl
- Miejski Ośrodek Profilaktyki Zdrowotnej w Łodzi. Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Punkt Konsultacyjny**
ul. Cieszkowskiego 6,
tel.: 42 633 26 12
e-mail: oik@mopz.pl
www.www.mopz.pl
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kutnie**
ul. Oporowska 27, 99-300 Kutno
tel. 24 355 90 80
www.bip.pcp.r.powiatkutnowski.eu zakładka Pomoc społeczna
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Opocznie**
ul. Armii Krajowej 2, 26-300 Opoczno
tel.: 44 736 14 64, 736 14 65
e-mail: centrumopoczno@neostrada.pl
www.pcp.r.opoczno.4bip.pl
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Piotrkowie Trybunalskim**
ul. Norwida 4, 97-300 Piotrków Trybunalski
tel.: 44 647 43 62
e-mail: mopr@mopr.piotrkow.pl
www.mopr.piotrkow.pl zakładka: Zadania
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Piotrkowie Trybunalskim**
al. 3 Maja 33, 97-300 Piotrków Trybunalski
tel.: 44 723 31 64
e-mail: pcp.r@powiat-piotrkowski.pl
www.pcp.r.piotrkowski.bip.net.pl
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Poddębicach**
ul. Łęczycza 28 pok. nr 7, 99-200 Poddębice
tel.: 43 678 40 40 wew. 103, tel. kom. 605 909 433
e-mail: pcp.r@poddebicki.pl
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rawie Mazowieckiej**
ul. T. Kościuszki 5, 96-200 Rawa Mazowiecka
tel.: 46 814 57 60, 814 35 68
e-mail: pcp.r@powiatrawski.pl
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Mazowieckim**
ul. Św. Antoniego 41, 97-200 Tomaszów Mazowiecki
tel.: 44 724 27 27, 44 725 14 60, 44 724 69 49
e-mail: pcp.r_tomaszow@poczta.internetds.pl
tomaszow.mazowiecki.pcp.r.info zakładka: Zadania
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Wieluniu**
ul. Śląska 23, 98-300 Wieluń
tel.: 43 843 14 90
e-mail: pcp.r_w_wieluniu@op.pl
www.wielun.pcp.r.pl
- Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej w Pabianicach. Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**
ul. Partyzancka 31, 95-200 Pabianice
tel.: 42 215 42 11, 42 227 10 80
e-mail: opiispab@wp.pl
www.opiis.com.pl
- Punkt Interwencji Kryzysowej “Antidotum”. Środowiskowy Hufiec Pracy**
ul. Millionowa 96 bl.13, 92-334 Łódź
tel.: 42 672 23 02
e-mail: antidotum.pik@gmail.com
www.lodzka.ohp.pl
- Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy**
ul. Kilińskiego 4, 99-100 Łęczycza
tel.: 24 721 61 62
e-mail: pcp.rleczycza@neostrada.pl
www.pcp.rleczycza.pl
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Łowiczu**
ul. 3 Maja 2a III piętro, 96-400 Łowicz
tel. 46 830 06 56
e-mail: zakipiklowicz1@o2.pl
www.pcp.r.łowicz.pl
- Punkt Interwencji Kryzysowej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Łódź Wschód**
ul. Piłsudskiego 135 II piętro, pok. 214, 216, 92-318 Łódź
Tel.: 42676 34 87
e-mail: pcp.r@lodzkiwschodni.pl
pcp.r.samorzady.pl
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Sieradzu**
Plac Wojewódzki 3
98-200 Sieradz
tel.: 43 827 18 07
e-mail: pcp.r.sieradz@konto.pl
- Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie**
ul. Ludwika Waryńskiego 15, 98-400 Wieruszów
tel.: 62 784 23 20
e-mail: pcp.r_wieruszow@interia.pl
wieruszow.pcp.r.info
- Punkt Konsultacyjno - Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i Osób w Kryzysie w Aleksandrowie Łódzkim**
ul. Warszawska 10, 95-070 Aleksandrów Łódzki
tel.: 42 712 17 71, 712 16 11
www.mops-aleksandrow.pl
- Punkt Konsultacyjny w Białej**
Biała Druga 4b, 98-350 Biała
tel.: 43 841 90 02, 841 90 90
e-mail: gops.biala@biala.finn.pl
- Punkt Konsultacyjny Poradnictwa Rodzinnego w strukturze organizacyjnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Błaszach**
Lubanów 27, 98-235 Błaszki
tel.: 43 829 34 69
e-mail: mgops@blaszki.pl
- Punkt Konsultacyjny w Czarnocinie**
ul. Poniatowskiego 3, 97-318 Czarnocin
tel. 44 616 51 81
e-mail: gopszczarnocin@op.pl
- Punkt Konsultacyjny w Łęczycy**
ul. Belwederska 69, 99-100 Łęczycza 24
tel.: 24 721 89 60
e-mail: gopsleczycza@op.pl
www.gminaleczycza.pl
- Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pajęcznie**
ul. 1-go Maja 13/15
tel.: 34 311 10 56
e-mail: pcp.r.paj@wp.pl
www.pajeczno.pcp.r.pl
- Punkt Konsultacyjny w Radomsku**
ul. Reymonta 58, 97-500 Radomsko
tel.: 44 685 44 52
e-mail: punkt.kon@wp.pl
owr-radomsko.com
- Punkt Konsultacyjny przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Skierniewicach**
ul. Reymonta 23 96-100 Skierniewice
tel.: 46 833 27 61
e-mail: gops4@wp.pl
- Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy w Rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zduńskiej Woli**
ul. Getta Żydowskiego 21b ; 98-220 Zduńska Wola
tel.: 43 823 67 79
e-mail: mops@zduńskawola.pl
www.mopskos.pl
- Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy przy Urzędzie Gminy w Zduńskiej Woli**
ul. Zielona 30, 98-220 Zduńska Wola
tel.: 43 823 41 29
e-mail: aleksandra.pawlicka@ugzw.com.pl
- Skierniewickie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Ametyst”. Ośrodek Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.**
ul. Kozielskiego 3, 96-100 Skierniewice,
tel.: 46 833 11 25; 783299645;
e-mail: ametyst@ametyst.org.pl
www.ametyst.org.pl
- Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu “Nadzieja” w Łowiczu.**
- Punkt Pomocy dla Ofiar Przemocy “Azyl”**
ul. Podrzeczna 4, 99- 400 Łowicz
tel.: 46 830 03 63, 668 569 249
e-mail: nadzieja.lowicz@gmail.com
www.nadzieja-lowicz.pl
- Stowarzyszenie Samopomocowe „Abakus”.**
ul. Próchnika 5, II p. 90-408 Łódź
tel. 42 639 78 42, 639 48 72
e-mail: abakus@poczta.onet.pl

Polecane strony www (poniższe strony dostępne na 14.09.2012r.)

www.niebieskalinia.pl	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie. Strona zawiera m.in. informacje i wskazówki dla ofiar przemocy, a także adresy instytucji wspomagających osoby doznające przemocy.
www.pokrzywdzeni.gov.pl	Strona Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przepęstwem zawierająca m.in. wskazówki dotyczące postępowania oraz informacje o prawach osób doznających przemocy.
www.parpa.pl	Strona Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawierająca podstawowe informacje i porady przydatne dla osób doznających przemocy.
www.codziennikprawny.pl	Poradnik tworzony przez specjalistów z zakresu prawa karnego, rodzinnego, administracyjnego zawierający przepisy, wskazówki, wzory dokumentów pomocne m.in. osobom doznającym przemocy domowej
niebij.pl	Strona Centrum Służby Rodzinie poświęcona problematyce przemocy. Zawiera informacje dotyczące diagnozowania sytuacji przemocy, kwestie prawne, wykaz instytucji wspomagających ofiary przemocy oraz porady specjalistów.

CZASOPISMA

Niebieska linia – dwumiesięcznik poświęcony problematyce przemocy w rodzinie

BIBLIOGRAFIA

1. Badura - Madej W, Masterhazy A. *Przemoc w rodzinie i interwencja kryzysowa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków 2000
2. Lipowska – Teutsch A. *Wychowywać, wyleczyć, wyzwolić*. PARPA Warszawa. 1998
3. Mellibruda J. *Przemoc domowa (w:) O przemocy domowej. Poradnik dla lekarza pediatry*. PARPA Warszawa 1998
4. *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Poradnik dla konsultantów, Instytut Psychologii Zdrowia, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia"*. Warszawa 2003

NETOGRAFIA

www.niebieskalinia.pl – dostępna 14.09.2012r.
statystyka.policja.pl - dostępna 14.09.2012r.

Opracowała: Aneta Knapieńska

IMIGRANCI

(uchodźcy z problemami z integracją społeczną)

Ustawodawstwo polskie nie precyzuje dokładnie pojęcia „imigrant”. W ogólnym znaczeniu oznacza osobę – cudzoziemca przybywającego na teren Polski. Regulacje prawne dotyczące tej grupy zawarte są w Ustawie o cudzoziemcach z 2003 r¹.

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej nasz kraj stał się ważnym ośrodkiem przyciągającym imigrantów. Głównie obywateli byłych republik radzieckich (Białoruś, Ukraina) poszukujących pracy co najmniej sezonowej. Natomiast uchodźcy z Czeczenii stanowią największy procent osób ubiegających się o azyl w Polsce. W latach 1990-2008 do Polski dotarło (i zarejestrowało się) niewiele ponad 100 000 imigrantów.² Zatrudnienie imigrantów w naszym kraju to w dalszym ciągu zjawisko o niewielkim znaczeniu, głównie w obrębie zawodów niszowych (artyści, lekarze zajmujący się medycyną niekonwencjonalną). Najlicniejszą grupę imigrancką stanowią Ukraińcy oraz Wietnamczycy, którzy od dość dawna opanowali handel i gastronomię. Ustalenie rzeczywistej populacji jest niemożliwe ponieważ cudzoziemcy o nieuregulowanym statusie pobytu przebywają w Polsce bez zameldowania. Generalnie dotychczas w naszym kraju przeważała imigracja tranzytowa do atrakcyjniejszych krajów Europy Zachodniej. Obecnie Polska postrzegana jest w dużym stopniu jako punkt docelowy.

Problemy społeczne imigrantów.

Imigranci traktowani są jako element obcy zarówno kulturowo, jak i w sferze zatrudnienia i odbierani są jako pozbawiający pracy naszych obywateli. Powoduje to wzrost napięć społecznych i kulturowych.

W Polsce brak jest programów aktywizujących tę grupę do odnalezienia się na rynku pracy. Jednakże, dzięki środkom z Europejskiego Funduszu Uchodźczego, powołanego decyzją Rady Unii Europejskiej w 2000 r., Polska otrzymała w 2004 r. fundusze na programy pomocowe dla uchodźców w takich obszarach jak zabezpieczenie mieszkania, opiekę zdrowotną, zapewnienie środków utrzymania.

Cudzoziemcowi ubiegającemu się w Polsce o nadanie statusu uchodźcy udziela się pomocy socjalnej oraz obejmuje opieką medyczną. W ramach opieki socjalnej obcokrajowiec w ośrodku dla uchodźców, do którego jest skierowany uczy się języka polskiego oraz otrzymuje niezbędne materiały i pomoc dydaktyczną. Poza ośrodkiem pomoc polega na udzieleniu świadczenia pieniężnego umożliwiającego pokrycie wydatków związanych z pobytem w Polsce.

Nawet jeśli niektóre sektory gospodarki decydują się na zatrudnianie obcokrajowców - to istniejące bariery formalno-prawne skutecznie to utrudniają (uzyskanie przez imigrantów zezwolenia na pobyt czasowy, stały, podjęcie legalnej pracy). Kolejną przeszkodą w asymilacji imigrantów są bariery językowe – w większości przypadków nieznajomość lub słaba znajomość języka polskiego powoduje, że imigranci mają trudność w znalezieniu jakiegokolwiek pracy. Do tego dochodzi niechęć środowiska, w którym się znaleźli. W ten sposób stają się często osobami wykluczonymi społecznie.

¹ Dz.U. z 2003 r, Nr 128, poz 1175 z późn.zmianami

² Zespół ds. migracji .Polityka migracyjna Polski. Artykuł na stronie <https://docs.google.com/viewer?sa=ciche:60wJbQtjydcJ:WWW.osw.waw.pl/sites...> dostępny w dniu z 2012-11-05

Problemy psychologiczne.

Niska samoocena pogłębia ten proces prowadząc do zachowań destrukcyjnych i agresywnych. W takich sytuacjach pojawiają się problemy z integracją. Stres wywołany brakiem środków do życia na zaspokojenie podstawowych potrzeb, zamieszkiwanie w uciążliwych warunkach, praca na „czarno”, z niskim wynagrodzeniem, lub brak pracy, powoduje często, że imigranci wchodzą w konflikt z prawem (sięganie po alkohol i narkotyki, tworzenie grup przestępczych), a więc stają się zagrożeniem dla lokalnej społeczności. Również przebywanie w zamkniętych ośrodkach dla imigrantów w oczekiwaniu na decyzję o przyznaniu wizy czy też wydalenie z Polski działa stresująco. Proces ten pogłębia także nieznanomość języków obcych przez osoby udzielające imigrantom pomocy medycznej i psychologicznej. Ani NFZ, ani Straż Graniczna nie zapewniają tłumaczy na wizyty lekarskie.³

Imigranci podejmują niskopłatną, uciążliwą pracę – często to wynik niższej płacy podstawowej w ich kraju rodzinnym. I to właśnie tego typu podejście do zatrudnienia jest głównym atutem imigrantów. Zdecydowana większość z nich znajduje pracę w obszarze, w którym Polacy nie chcą pracować. Na uwagę zasługuje również fakt, że duży odsetek imigrantów przebywających w Polsce posiada wyższe wykształcenie (36 % ogółu) a 80 % stanowi grupa w przedziale wiekowym 20-59 lat , czyli aktywna zawodowo.⁴

Osobną grupą imigrantów są repatrianci. Ustawa o Repatriacji⁵ mówi, że są to osoby polskiego pochodzenia, przybyte do Polski na podstawie wizy wjazdowej w celu osiedlenia się na stałe. Obywatelstwo polskie przyznawane jest w momencie przekroczenia granicy Polski. Instytucja zapraszająca ma obowiązek zapewnienia pracy repatriantowi i jego rodzinie. Największą grupę obcokrajowców, których z powodu długości pobytu można zakwalifikować jako „uchodźcy” są obywatele Ukrainy, Federacji Rosyjskiej oraz Białorusi.

Liczną grupą w tej kategorii są Polacy powracający z Kazachstanu i innych republik byłego Związku Radzieckiego ze Środkowego i Dalekiego Wschodu (Syberii). Głównym problemem tej grupy, w większości potomków osób narodowości polskiej zesłanych w różnych okresach historycznych w głąb Rosji, jest dyskryminacja z powodu słabej znajomości (lub w ogóle) braku znajomości języka polskiego. Repatrianci są natomiast przychylniej traktowani przez urzędy polskie a to za sprawą obowiązującej Ustawy. Nowa fala imigracji związana jest z zapotrzebowaniem na siłę roboczą pracodawców polskich, którzy z powodu wyjazdu pracowników na Zachód nie mogą znaleźć rąk do pracy w rolnictwie, budownictwie, usługach. Dla społeczności lokalnej napływ imigrantów może mieć pozytywne znaczenie. Między innymi mogą dysponować środkami do wsparcia lokalnej przedsiębiorczości, obniżyć deficyt siły roboczej, podnieść atrakcyjność regionu (wielokulturowość). Mogą osiedlać się tam gdzie istnieje zapotrzebowanie na ich pracę.

Mocne strony opisywanej grupy.

Brak legalnej pracy, często środków do życia nie zniechęca osób z tej grupy do pozostania w naszym kraju. Często jest to związane z niemożliwością powrotu do własnej ojczyzny z przyczyn politycznych. O pomoc w przetrwaniu i asymilacji mogą ubiegać się w sposób zgodny z prawem kontaktując się z urzędami oraz instytucjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką cudzoziemców i imigrantów. Aby zapewnić sobie środki do życia nie wahają się podejmować zatrudnienia w gorszych warunkach lub pracy niskopłatnej.

FORMY WSPARCIA - imigranci

Organizacja/Instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
Łódzki Urząd Wojewódzki -Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców 90-425 Łódź, ul Piotrkowska 103, Oddział Spraw Obywatelskich tel.: +48 42 664-17-01 +48 42 664-17-02 +48 42 664-17-04 fax: 42 664-17-03 Pokój 33 (III piętro)	Załatwianie sprawy - uznanie za repatrianta. Tryb postępowania: - złożenie wniosku, - złożenie decyzji konsula o uznaniu cudzoziemca za osobę pochodzenia polskiego, - odpis aktu urodzenia / wpisany w polskie księgi stanu cywilnego, - życiorys, - kopia karty pobytu i paszportu, - zaświadczenie o ukończeniu studiów oraz kopia dyplomu. Opłata – brak. Termin załatwienia sprawy – około 2 miesięcy. Wniosek składa się w poniedziałki, środy, czwartki i piątki w godz. 8. ⁰⁰ – 15. ⁴⁵	Działalność skierowana między innymi do repatriantów.	Ustawa z 15.02.1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz.U. z 2000 r Nr 28 poz 353 ze zmianami). Ustawa z 13.06.2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium R.P.(Dz.U. Nr 128, poz . 1176). Ustawa o repatriacji z 09.11. 2000 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 53 poz. 532 ze zmianami) Ustawa z 09.09.2000 r. o opłacie skarbowej(Dz.U z 2006 r Nr 225, poz.1635)..
Łódzki Urząd Wojewódzki -Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców 90-425 Łódź, ul Piotrkowska 103, Oddział Spraw Obywatelskich tel.: +48 42 664-17-58, +48 42 664-17-66 +48 42 664-17-68 fax : +48 42 664-17-61 +48 42 664-17-64 e-mail: so@lodz.gov.pl Pokój 31 (III piętro)	Prowadzenie postępowań z zakresu obywatelstwa polskiego, w tym uznania za obywatela polskiego, nadania obywatelstwa polskiego, stwierdzenie utraty obywatelstwa polskiego. Prowadzenia spraw z zakresu repatriacji, w tym: - uznanie za repatrianta, - weryfikowanie zaproszeń kierowanych do repatriantów przez jednostki samorządu terytorialnego, - opiniowanie wniosków dotyczących wydania wizy repatriacyjnej, - udzielanie gminom dotacji, związanych z zapewnieniem repatriantowi oraz jego najbliższej rodzinie mieszkania repatriantowi oraz jego najbliższej rodzinie mieszkania, - dokonywanie zwrotu części kosztów, poniesionych przez gminę w związku z remontem i adaptacją mieszkania repatrianta oraz części kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z aktywizacją zawodową repatrianta, - nadzór nad udzieleniem repatriantom jednorazowej pomocy ze środków budżetu państwa, - wypłacanie środków na pokrycie kosztów podróży, zagospodarowania i bieżącego utrzymania repatrianta.	Działalność skierowana między innymi do repatriantów	Ustawa z 15.02.1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz.U. z 2000 r Nr 28 poz 353 ze zmianami). Ustawa z 13.06.2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium R.P.(Dz.U. Nr 128, poz . 1176). Ustawa o repatriacji z 09.11. 2000 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 53 poz. 532 ze zmianami) Ustawa z 09.09.2000 r. o opłacie skarbowej (Dz.U z 2006 r Nr 225, poz.1635)..
Łódzki Urząd Wojewódzki -Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, 90-425 Łódź, ul Piotrkowska 103, Oddział Cudzoziemców	Wydawanie zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony, kart pobytu, polskich dokumentów tożsamości cudzoziemca. Prowadzenie kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz postępowań administracyjnych w sprawach zezwoleń na pracę cudzoziemców .	Cudzoziemcy, uchodźcy.	Ustawa z 15.02.1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz.U. z 2000r r. Nr 28 , poz. 353 z późn. zmianami) Ustawa z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia

³ Piekło cudzoziemców w Polsce może trwać dłużej. Artykuł na stronie: <http://wyborcza.pl/1,75478,12773952,Pieklo-cudzoziemcow-w-Polsce-moze-trwac...> dostępny w dniu 05.11.2012 r.

⁴ P.Kaczmarczyk, R.Stefańska, „J.Tyrowicz „Cudzoziemcy w Polsce” str 6

⁵ Ustawa o repatriacji z 09.11.2000 r. Dz.U. z 2004 r. Nr 53, poz 532 ze zmianami

Organizacja/ Instytucja	Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
tel.: +48 42 664-17-22 fax +48 42 664-17-56 Pokój 13 (I piętro).			i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 69, poz 415 z 2008 r. z) późn zmianami
Łódzki Urząd Wojewódzki -Wydział Polityki Społecznej Oddział wsparcia i integracji 90-502 Łódź, ul Żeromskiego 87 tel.: +48 42 664-20-01 +48 42 664-20-02 fax : +48 42 664-20-51	Cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą udziela się pomocy mającej na celu wspieranie procesu jego integracji. Pomocy udziela powiatowe centrum rodzinie, właściwe ze względu na miejsce zamieszkania cudzoziemca. Wymaganym dokumentem jest uzgodniony z cudzoziemcem przez powiatowe centrum pomocy rodzinie indywidualny program integracji oraz szczegółowy kosztorys realizacji programu	Cudzoziemcy posiadający status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.	Ustawa o pomocy społecznej z 12.03.2004 r. (Tekst jednolity, Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz 1362)
Łódzki Urząd Wojewódzki -Wydział Polityki Społecznej Oddział wsparcia i integracji 90-502 Łódź, ul Żeromskiego 87 tel.: +48 42 664-20-01 +48 42 664-20-02 fax: +48 42 664-20-51 Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi ul. Piotrkowska 103 90-425 Łódź tel: +48 42 664 17 01 +48 42 664 17 02 +48 42 664 17 04 fax: +48 42 664 17 03, infolinia: 801 456 457, e-mail: 50@lodz.uw.gov.pl	Prowadzenie spraw z zakresu integracji osób posiadających status uchodźcy oraz koordynowanie działań związanych z pomocą osobom posiadającym zgodę na pobyt tolerowany.	Cudzoziemcy posiadający status uchodźcy oraz osoby posiadające zgodę na pobyt tolerowany.	Ustawa z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej(Dz.U. Nr 64, poz 593) Ustawa z 22.04.2005 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach i ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2005 r. Nr 94, poz 788) Ustawa z 25.06.1997 r. o cudzoziemcach (D.U. z 1997 r. Nr 114, poz. 739). Ustawa z 13 .06.2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP (Dz.U. z 2003 r. Nr 128, poz 1176) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 1.12.2000 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania pomocy uchodźcom, wysokości świadczeń pieniężnych, form i zakresu pomocy, trybu postępowania w tych sprawach oraz warunków wstrzymania pomocy lub jej odmowy. (Dz.U. z 2000 r. Nr 109, poz.1160)

Bibliografia:

1. M. Goździk - Problematyka organizacji pozarządowych świadczących usługi na rynku pracy, skierowanych do uchodźców, imigrantów i mniejszości narodowych. Warszawa 2006
2. P. Kaczmarek, R. Stefańska, J. Tyrowicz - Cudzoziemcy w Polsce. FISE Warszawa, 04.2008
3. P. Stachańczyk - Cudzoziemcy. Wydawnictwo Zrzeszenia Prawników Polskich .Warszawa 1998.
4. P. Zaborniak - Rola administracji socjalnej w procesie integracji uchodźców. Artykuł w „Służbie pracowniczej”, str. 1. Sierpień 2012 r.
5. R. Anam - Imigranci w Polsce 2008. Artykuł na stronie internetowej – www.egospodarka.pl/36792,Imigranci-w-Polsce-2008,1,39,1.html, dostępny w dniu 22.03.2011 r.
6. A. Bernatowicz - Integracja cudzoziemców w Polsce. Artykuł na stronie internetowej www.etnoteam.pl/etno/pojecia_imigranci,dostępny w dniu 22.03.2011 r.
7. K. Kamiński - Polska niezbyt przyjazna imigrantom. Artykuł na stronie internetowej – www. rp.pl/artikul/659634.html, dostępny w dniu 22.03.2011 r.
8. P. Winczorek - Polska niegotowa na imigrantów. artykuł na stronie internetowej www.rp.pl/artikul/621225.html, dostępny w dniu 22.03.2011 r.
9. A. Paszko - Imigranci w Polsce (zarys problematyki) – artykuł na stronie internetowej – www.etnoteam.pl/etno/pojecia_imigranci, dostępny w dniu 22.03.2011 r.

Opracował: *Stefan Łużyński*

FORMY WSPARCIA Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

– dla różnych grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych</p> <p>1. POMOC PIENIĘŻNA DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH PRYZNAWANA JEST NA:</p> <p>a) częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej (comiesięczne)</p> <p>b) pokrycie wydatków z tytułu przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej (jednorazowe)</p> <p>c) pokrycie kosztów zdarzenia losowego (jednorazowe lub okresowe)</p> <p>Pomoc pieniężną przyznaje się za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej począwszy od dnia ustanowienia rodziny zastępczej, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku.</p> <p>Wysokość pomocy pieniężnej dla rodziny zastępczej oraz wynagrodzenia dla zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych ustala się zgodnie z kwotą stanowiącą podstawę wynoszącą 1 647,00 zł (stan na 25.09.2012 r.)</p> <p>Wysokość pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych wynosi odpowiednio:</p> <p>a) pomoc na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej w wysokości od 658,80 zł do 1317,60 zł miesięcznie (kwota nieprzekraczająca 80% podstawy, pomniejszona o kwotę odpowiadającą 50% dochodu dziecka, nie mniej jednak niż 20% podstawy) - stan na 25.09.2012r.. Wysokość pomocy jest uzależniona od wieku, stanu zdrowia, dochodu dziecka oraz niedostosowania społecznego dziecka.</p> <p>b) dodatkowa pomoc dla rodzin niespokrewnionych z dzieckiem (10% podstawy, czyli 164,70 zł miesięcznie) - stan na 25.09.2012r.</p> <p>c) jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka w wysokości 150% podstawy (do 2 470,50 zł) - stan na 25.09.2012r.</p> <p>d) jednorazowe lub okresowe świadczenie na częściowe pokrycie kosztów zdarzenia losowego, wymagającego dodatkowej pomocy dla dziecka do 50%, tj. 823,50 zł - stan na 25 .09.2012 r.</p> <p>Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.</p> <p>Wysokość miesięcznego wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem</p> <p>wielodzietnej lub specjalistycznej rodziny zastępczej wynosi do 160% kwoty podstawy, nie mniej jednak niż 95% podstawy (od 1564,65 zł do 2 635,20 zł) - stan na 25.09.2012r.</p> <p>Wysokość miesięcznego wynagrodzenia dla niespokrewnionej z dzieckiem zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego w okresie pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka otrzymuje miesięcznie wynagrodzenie w wysokości 95% podstawy (1.564,65 zł. brutto), z chwilą przyjęcia pierwszego dziecka otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 160% podstawy (2.635,20 zł. brutto) - stan na 25 września 2012 r. Kwota wzrasta o 20% podstawy jeżeli rodzina opiekuje się więcej niż trojgiem dzieci jednocześnie lub co najmniej jednym dzieckiem do 7 roku życia lub dzieckiem niepełnosprawnym.</p>	<p>Rodziny zastępcze</p>	<p>Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149 poz. 887)</p> <p>Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity) (Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362)</p> <p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U z 12 stycznia 2005r Nr 6, poz..45)</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Ustalając wysokość wynagrodzenia dla zawodowej wielodzietnej lub specjalistycznej rodziny zastępczej bierze się pod uwagę:</p> <p>a) ukończenie dodatkowych kursów i szkoleń w zakresie opieki nad dzieckiem b) doświadczenie w pracy z dziećmi, zwłaszcza okres pełnienia funkcji rodziny zastępczej c) liczbę dzieci przyjętych do rodziny</p> <p>Warunki korzystania z pomocy - wymagane dokumenty:</p> <p>a) wniosek osoby pełniącej funkcję rodziny zastępczej o pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania i na jednorazowe świadczenia pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny zastępczej b) dokument stwierdzający tożsamość osoby lub osób pełniących funkcję rodziny zastępczej c) prawomocne postanowienie sądu o ustanowieniu rodziny zastępczej d) odpis skrócony aktu urodzenia dziecka e) orzeczenie o niepełnosprawności (w przypadku gdy dziecko posiada takie orzeczenie) f) dokumenty potwierdzające uzyskiwane przez dziecko dochody g) potwierdzenie zameldowania dziecka h) potwierdzenie ubezpieczenia zdrowotnego dziecka i) rodzinny wywiad środowiskowy</p>		
<p>2. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki wynosi miesięcznie 30% kwoty stanowiącej podstawę (1 647,00 zł), tj. 494,10 zł - stan na 25.09.2012r. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przysługuje osobie usamodzielnionej kontynuującej naukę w szkole, zakładzie kształcenia nauczycieli, na uczelni, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym planem usamodzielnienia, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.</p> <p>Przyznawana jest na czas nauki, do czasu jej ukończenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.</p> <p>Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przyznawana jest przez starostę powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub skierowaniem do placówki.</p>	<p>Osoba samodzielnia, która osiągnęła dorosłość w rodzinie zastępczej oraz osoba pełnoletnia opuszczająca placówkę opiekuńczo-wychowawczą, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i młodzieżowy ośrodek szkolno-wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę, młodzieżowy ośrodek wychowawczy i przebywała tam przez co najmniej rok.</p>	

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>3. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie może być przyznawana na zaspokojenie ważnej życiowej potrzeby osoby usamodzielnianej, w szczególności na:</p> <p>a) polepszenie warunków mieszkaniowych b) stworzenie warunków do działalności zarobkowej, w tym podniesienie kwalifikacji zawodowych c) pokrycie wydatków związanych z nauką osoby usamodzielnianej</p> <p>Warunkiem uzyskania pomocy na usamodzielnienie jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielniania, opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielniania, zatwierdzonego przez dyrektora MOPS.</p> <p>Pomoc pieniężna na usamodzielnienie przyznawana jest przez starostę powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub skierowaniem do placówki.</p> <p>Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby opuszczającej rodzinę zastępczą niespokrewnioną z dzieckiem i zawodową niespokrewnioną z dzieckiem rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie ustala się w kwocie odpowiadającej:</p> <p>- 400% podstawy (kwota podstawy - 1647 zł - stan na 25.09.2012 r.) w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w wyżej wymienionych placówkach przez okres powyżej trzech lat - 200% podstawy (kwota podstawy - 1647,00 zł - stan na 25.09.2012 r.) w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w wyżej wymienionych placówkach przez okres od dwóch do trzech lat - 100% podstawy (kwota podstawy - 1647,00 zł - stan na 25.09.2012 r.) w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w wyżej wymienionych placówkach przez okres od roku do dwóch lat. - 400% podstawy (kwota podstawy - 1647,00 zł - stan na 25.09.2012 r.) w przypadku gdy osoba usamodzielniana opuszcza dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży</p> <p>Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej z rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem lub opuszczającej młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy ustala się w kwocie:</p> <p>- 300% podstawy (kwota podstawy - 1647,00 zł - stan na 25.09.2012 r.) w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w wyżej wymienionych placówkach przez okres powyżej 3 lat. - 200% podstawy (kwota podstawy - 1647,00 zł - stan na 25.09.2012 r.) w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w wyżej wymienionych placówkach przez okres od dwóch do trzech lat. - 100% podstawy (kwota podstawy - 1647,00 zł - stan na 25.09.2012 r.) w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w wyżej wymienionych placówkach przez okres od roku do dwóch lat.</p> <p>Warunki przyznawania pomocy na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki oraz wymagane dokumenty</p> <p>a) wskazanie przez osobę usamodzielnianą co najmniej na dwa miesiące przed osiągnięciem przez nią pełnoletniości danych osobowych osoby, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielniania oraz przedstawienie pisemnej zgody tej osoby na pełnienie tej funkcji. b) złożenie indywidualnego programu usamodzielniania (opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielniania, przy współpracy właściwego do przyznawania pomocy PCPR/MOPS, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletniości c) złożenie wniosku o przyznanie pomocy</p>	<p>Osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego na osobę samotnie gospodarującą, tj. 954 zł - stan na 25.09.2012 r.</p> <p>Osoba mieszkająca w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, tj. 702 zł - stan na 25.09.2012 r.</p>	

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>d) zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielniania</p> <p>e) dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający tożsamość osoby usamodzielnianej</p> <p>f) zaświadczenie o dochodach usamodzielnianej osoby oraz osób, z którymi zamierza wspólnie gospodarować po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej</p> <p>g) zaświadczenie o kontynuowaniu nauki</p> <p>h) rodzinny wywiad środowiskowy</p> <p>4. Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia, w wysokości nie niższej niż 1500 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3000 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznawana w formie rzeczowej.</p> <p>Rodzinnie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać dofinansowanie do:</p> <p>- wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6. do 18. roku życia - raz w roku oraz wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo.</p> <p>Dodatki i dofinansowanie do wypoczynku, udzielane są na wniosek rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Wniosek składany jest w powiatowym centrum pomocy rodzinie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania.</p>		
<p>Noclegi, wyżywienie, ubranie, pomoc medyczna</p> <p>Jednostki podlegające powiatowym centróm pomocy rodzinie (domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz zawodowe rodziny zastępcze) mają za zadanie zapewnić wyżywienie, nocleg, odzież oraz pomoc medyczną mieszkańcom domów pomocy społecznej oraz wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych i zawodowych rodzin zastępczych</p>	<p>Mieszkańcy domów pomocy społecznej</p> <p>Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych</p> <p>Wychowankowie zawodowych rodzin zastępczych</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity) (Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362)</p>
<p>Terapia</p> <p>- <i>poradnictwo rodzinne</i></p> <p>W ramach funkcjonującego w niektórych placówkach (np. Kutno) Ośrodka Poradnictwa Rodzinnego świadczona jest pomoc doradza polegająca głównie na rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych młodzieży (wychowanków niezawodowych rodzin zastępczych) oraz wskazywaniu dalszej drogi postępowania.</p>	<p>Wychowankowie niezawodowych rodzin zastępczych</p> <p>Osoby i rodziny z powiatu, w którym działa powiatowe centrum pomocy rodzinie</p>	<p>Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity) (Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362)</p> <p>Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2011 r. Nr 149 poz. 887)</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>Inne formy pomocy świadczone przez niektóre PCPR:</p> <p>Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne:</p> <p>- poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.</p> <p>- poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii.</p> <p>- poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.</p> <p>Udzielanie bezpłatnych porad świadczone jest przez część powiatowych centrów pomocy rodzinie w ramach np. Punktów Interwencji Kryzysowej</p>	<p>Ofiary przemocy domowej</p> <p>Rodziny w kryzysie</p> <p>Sprawcy przemocy</p>	<p>Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.)</p>
<p>DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON DO:</p> <p>- turnusów rehabilitacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> · stopień lekki - 671 zł · stopień umiarkowany - 730 zł · stopień znaczny - 787 zł · opiekun - 525 zł <p>(stan na 25 września 2012 r.)</p> <p>Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie jeżeli przeciętny miesięczny dochód obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym; - 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej. <p>Wnioski osób niepełnosprawnych o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie są składane w powiatowych centrach pomocy rodzinie.</p> <p>- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się oraz technicznych (dofinansowanie maksymalne 80% wartości zadania)</p> <p>- sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych - 100% kwoty refundowanej z NFZ</p> <p>- sportu, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych - w zależności od możliwości finansowych PCPR</p> <p>- do działalności warsztatów terapii zajęciowej - 90% kosztów ich prowadzenia (pozostałe 10% finansują samorządy powiatowe)</p> <p>Warunki korzystania z formy pomocy:</p> <p>Osoby ubiegające się o pomoc powinny spełniać następujące warunki formalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obywatelstwo polskie - kryterium dochodowe - zaświadczenie lekarskie - orzeczenie o stopniu niepełnosprawności 	<p>Dzieci do 16 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności</p> <p>Osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne (przed dniem wejścia w życie ustawy zostały zaliczone do jednej z grup inwalidów: I grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; II grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności; III grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności).</p>	<p>Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity) (Dz. U. z 2011r. Nr 127 poz. 721)</p>

DODATKOWE INFORMACJE

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie w woj. łódzkim (stan na 25 września 2012 r.)

- 1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Belchatowie**
97-400 Belchatów, ul. Czaplinska 66
tel.: 44 733 05 45
e-mail: pcpr@powiat-belchatowski.pl
www.belchatow.pcp.pl
- 2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzezinach**
95-060 Brzeziny, ul. Konstytucji 3-go Maja 3/5
tel.: 46 874 21 61
e-mail: pcpr.brzeziny@poczta.fm
www.pcp-brzeziny.pl
- 3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie**
99-301 Kutno, ul. Krzywoustego 11
tel.: 24 355 47 90
e-mail: sekretariat@pcprkutno.pl
www.pcpkutno.pl
- 4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łasku**
98-100 Łask, ul. 9 Maja 33
tel.: 43 675 37 49
e-mail: pcpr.lask@op.pl
www.pcp.lask.pl
- 5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy**
99-100 Łęczycza, ul. Kilińskiego 4
tel.: 24 721 61 62,
e-mail: pcprleczyca@neostrada.pl
www.pcp.leczyca.pl
- 6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu**
99-400 Łowicz, ul. Podrzeczna 30
tel.: 46 837 03 44, 830 01 77, 837 03 16
e-mail: pcprlowicz@wp.pl
www.pcp.lowicz.pl
- 7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi Wschód**
92-318 Łódź, ul. Piłsudskiego 133 d
tel. 42 676 34 87
e-mail: pcpr@lodzkiwschodni.pl
www.lodzkiwschodni.pl
- 8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opcznie**
26-300 Opczno, ul. Armii Krajowej 2
tel.: 44 736-14-64
e-mail: centrumopoczno@neostrada.pl
www.centrumopoczno.w.interia.pl
- 9. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach**
95-200 Pabianice, ul. Traugutta 6A
tel.: 42 215-66-60, 42 215 66 05
e-mail: sekretariat@pcpr-pabianice.pl
www.pcp-pr-pabianice.pl
- 10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pajęcznie**
98-330 Pajęczno, ul. 1-go Maja 13/15
tel.: 34 311 10 56
e-mail: pcpr.paj@wp.pl
www.pajeczno.pcp.pl
- 11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim**
97-300 Piotrków Trybunalski, Al. 3-go Maja 33
tel.: 44 732 31 60 do 66
e-mail: pcpr@powiat-piotrkowski.pl
www.pcp.piotrkowski.bip.net.pl
- 12. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poddębicach**
99-200 Poddębice, ul. Łęczyska 28
tel.: 43 678 40 40
e-mail: pcpr@poddebicki.pl
www.pcp.poddebice.com.pl
- 13. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomsku**
97-500 Radomsko, ul. Piastowska 21
tel.: 44 683 44 22, 683 20 06
e-mail: biuro@pcpr.radomsko.pl
www.pcp.radomsko.pl
- 14. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej**
96-200 Rawa Mazowiecka, ul. Kościuszki 5
tel.: 46 814 57 60
e-mail: pcpr@powiatrawski.pl
www.powiatrawski.pl
- 15. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Sieradz**
98-200 Sieradz, Plac Wojewódzki 3
tel.: 43 827 18 07
e-mail: pcpr.sieradz@konto.pl
www.sieradz.pcp.pl
- 16. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skierniewicach**
96-100 Skierniewice, ul. Konstytucji 3-ego Maja 6
tel.: 46 834 59 44, 46 833 45-14
e-mail: pcpr@powiat-skierniewice.pl
www.pcp.powiat-skierniewice.pl
- 17. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Mazowieckim**
97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Św. Antoniego 41
tel.: 44 725 14 60
e-mail: powiatowecentrumpomocyrodzynie1@neostrada.pl
www.tomaszow.mazowiecki.pcp.info
- 18. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu**
98-300 Wieluń, ul. Śląska 23
tel.: 43 843 14 90
e-mail: pcpr_w_wieluniu@op.pl
www.wielun.pcp.pl
- 19. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie**
98-400 Wieruszów, ul. Waryńskiego 15
tel.: 62 783 19 95, 62 784 23 20
e-mail: pcpr_wieruszow@interia.pl
www.wieruszow.pcp.info
- 20. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli**
98-220 Zduńska Wola, ul. Zeromskiego 3a
tel.: 43 824 99 99
e-mail: pcpr.zdwola@neostrada.pl
www.pcp.zdunskawola.pl
- 21. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu**
95-100 Zgierz, ul. Sadowa 6a
tel.: 42 719 06 33
e-mail: pcpr@powiat-zgierz.pl
www.powiat.zgierz.pl

FORMY WSPARCIA Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

– dla różnych grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE		
<p>1. Zasiłek stały – świadczenie obowiązkowe (tzn. obowiązkowe) przysługujące osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, która spełnia kryterium dochodowe; wysokość zasiłku stałego zależy od wysokości dochodów osoby samotnie gospodarującej lub rodziny</p> <p>Zasiłek stały ustala się w wysokości:</p> <p>a/ w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym (tj. 477 zł) osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby. Maksymalna kwota zasiłku 444 zł miesięcznie (wg stanu na 25.09.2012r.)</p> <p>b/ w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie (tj. 351 zł) a dochodem na osobę w rodzinie. (wg stanu na 25.09.2012r.) Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł.</p> <p>Warunki korzystania z formy pomocy :</p> <ul style="list-style-type: none"> - obywatelstwo polskie - osiągnięty wiek - orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym bądź umiarkowanym - kryterium dochodowe wynoszące dla osoby samotnie gospodarującej – 477 zł a dla osoby w rodzinie 351 zł (wg stanu na 25.09.2012r.) 	<ul style="list-style-type: none"> - niepełnosprawni - osoby które osiągnęły wiek emerytalny a nie mają uprawnień do własnego świadczenia 	<p>Ustawa z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., nr 175, poz. 1362 z późn zm.)</p>
<p>2. Zasiłek okresowy</p> <p>– nie jest świadczeniem przyznawanym na stałe (jak w przypadku zasiłku stałego). Jest adresowany do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych nie wystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zwłaszcza ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.</p> <p>Okres na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy, uzależniony jest od indywidualnej sytuacji osoby czy rodziny, określa go ośrodek pomocy społecznej na podstawie posiadanego rozeznania okoliczności sprawy.</p> <p>Zasiłek okresowy ustala się:</p> <p>a/ w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 477 zł (wg stanu na 25.09.2012r.)</p> <p>b/ w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.</p> <p>Kwota zasiłku nie może być niższa niż 50% różnicy między:</p> <p>a/ kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby</p> <p>b/ kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.</p> <p>Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł. Rada gminy może w drodze uchwały podwyższyć minimalne kwoty zasiłku okresowego.</p> <p>Warunki korzystania z formy pomocy :</p> <ul style="list-style-type: none"> - obywatelstwo polskie - orzeczenie o stopniu niepełnosprawności - zaświadczenie o pozostawaniu bez pracy - kryterium dochodowe wynoszące dla osoby samotnie gospodarującej – 477 zł a dla osoby w rodzinie 351 zł (wg stanu na 25.09.2012r.) 	<ul style="list-style-type: none"> - bezrobotni - bezdomni - ubodzy - byli więźniowie - ofiary przemocy domowej - niepełnosprawni - kobiety pozostające poza rynkiem pracy - sieroty - długotrwałe i ciężko chorzy - ofiary handlu ludźmi - rodziny wielodzietne i niepełne 	<p>Ustawa z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., nr 175, poz. 1362 z późn zm.)</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>3. Zasiłek celowy</p> <p>W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy między innymi na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu a także kosztów pogrzebu.</p> <p>Zasiłek celowy może być przyznany również osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tych przypadkach zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.</p> <p>Warunki korzystania z formy pomocy :</p> <ul style="list-style-type: none"> - obywatelstwo polskie, - orzeczenie o stopniu niepełnosprawności - kryterium dochodowe wynoszące 150% kryterium dochodowego dla osoby w rodzinie czyli 150% od kwoty 351 zł (wg stanu na 25.09.2012r.) 	<ul style="list-style-type: none"> - bezrobotni - bezdomni - ubodzy - byli więźniowie - ofiary przemocy domowej - niepełnosprawni - kobiety pozostające poza rynkiem pracy - sieroty - długotrwale i ciężko chorzy - ofiary handlu ludźmi - rodziny wielodzietne i niepełne 	<p>Ustawa z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., nr 175, poz. 1362 z późn zm.)</p> <p>Ustawa z dnia 29.12.2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005r. nr 267, poz. 2259 z późn. zm.)</p> <p>Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.2006r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2006r. nr 25, poz. 186)</p>
<p>4. Specjalny zasiłek celowy</p> <p>W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.</p> <p>Warunki korzystania z form pomocy :</p> <p>Warunkiem uzyskania pomocy w formie zasiłku celowego bądź specjalnego celowego jest uzasadnienie sytuacji, w której się znalazła osoba potrzebująca pomocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - bezrobotni - bezdomni - ubodzy - byli więźniowie - ofiary przemocy domowej - niepełnosprawni - kobiety pozostające poza rynkiem pracy - sieroty - długotrwale i ciężko chorzy - ofiary handlu ludźmi - rodziny wielodzietne i niepełne 	<p>Ustawa z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., nr 175, poz. 1362 z późn zm.)</p>
WYŻYWIENIE		
<p>1. Dożywianie dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych.</p> <p>Warunki korzystania z tej formy pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obywatelstwo polskie - kryterium dochodowe wynoszące 150% kryterium dochodowego dla osoby w rodzinie czyli 150% od kwoty 351 zł (wg stanu na 25.09.2012r.) <p>Jednocześnie na wniosek Dyrektora szkoły pomocą w formie dożywiania mogą być objęte dzieci i młodzież z rodzin, w których dochód przekracza ustalone kryterium dochodowe (zgodnie z art. 6a Ustawy z dnia 29.12.2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”) (Dz. U. z 2005r. nr 267, poz. 2259 z późn. zm.)</p>	<p>Dzieci i młodzież ucząca się w systemie dziennym</p>	<p>Ustawa z dnia 29.12.2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005r. nr 267, poz. 2259 z późn. zm.)</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
<p>2. Stołówki wydające całorocznie gorący posiłek (nie wszystkie MGOPS świadczą tę formę pomocy). Pomoc taką świadczy np. MGOPS w Strykowie</p> <p>Warunki korzystania z tej formy pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obywatelstwo polskie - kryterium dochodowe wynoszące 150% kryterium dochodowego dla osoby w rodzinie czyli 150% od kwoty 351 zł (wg stanu na 25.09.2012r.) - orzeczenie o stopniu niepełnosprawności - zaświadczenie lekarskie - skierowanie z ośrodka pomocy społecznej <p>Kryteria przyznania tej formy pomocy są różne w poszczególnych M-GOPS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - bezrobotni - bezdomni - ubodzy - byli więźniowie - niepełnosprawni - ofiary przemocy domowej - kobiety pozostające poza rynkiem pracy 	<p>Ustawa z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., nr 175, poz. 1362 z późn zm.)</p> <p>Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.2006r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2006r. nr 25, poz. 186)</p>
TERAPIA (nie wszystkie MGOPS realizują tę formę pomocy)		
<p>1. Terapia indywidualna dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawców przemocy - ofiar przemocy <p>2. Terapia dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków rodzin z problemami alkoholowymi</p> <p>3. Konsultacje indywidualne z pedagogiem, psychologiem</p> <p>Warunki korzystania z formy pomocy:</p> <p>Osoby korzystające z tej formy pomocy muszą mieć skierowanie z ośrodka pomocy społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ofiary przemocy domowej - sprawcy przemocy domowej - osoby uzależnione od alkoholu - członkowie rodzin osób uzależnionych od alkoholu - osoby, którym założono niebieską kartę 	<p>Ustawa z dnia 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)</p> <p>Uchwały rad miejskich np. w Strykowie uchwała nr XXIX/208/2008 Rady Miejskiej w Strykowie z dnia 29.12.2008r. w sprawie przyjęcia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy dla gminy Stryków</p>
USŁUGI OPIEKUŃCZE (nie wszystkie MGOPS realizują tę formę pomocy)		
<p>Usługi opiekuńcze świadczone osobom przewlekłe chorym, w wieku poprodukcyjnym i sędziwym, niepełnosprawnym, pozbawionym opieki.</p> <p>Usługi te świadczone są w domu chorego w dni powszednie i świąteczne</p> <p>Warunki korzystania z formy pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obywatelstwo polskie - orzeczenie o stopniu niepełnosprawności - zaświadczenie lekarskie <p>Kryteria przyznania tej formy pomocy są różne w poszczególnych MGOPS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - niepełnosprawni - osoby przewlekłe chore w wieku poprodukcyjnym lub sędziwym - ubodzy - bezrobotni 	<p>Ustawa z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., nr 175, poz. 1362 z późn zm.)</p> <p>Uchwały rad miejskich w sprawie określania szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze</p>

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE (nie wszystkie MGOPS realizują tę formę pomocy)		
Usługi specjalistyczne świadczone osobom zaburzeniami psychicznymi oraz deficytami intelektualnymi i somatycznymi. Obejmują m.in. współpracę ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmierzającego do wielostronnej aktywizacji osoby korzystającej z tych usług Warunki korzystania z formy pomocy: - warunkiem niezbędnym do korzystania z tej formy pomocy jest zaświadczenie lekarza psychiatry lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, opatrzone odpowiednim symbolem	- osoby z zaburzeniami psychicznymi	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005r. nr 189, poz. 1598 z późn. zm.)
POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW I STYPENDIA SZKOLNE, ZASIĘKI SZKOLNE (nie wszystkie MGOPS realizują tę formę pomocy)		
Pomoc materialna dla uczniów szkół podstawowych, ponadgimnazjalnych, słuchaczy kolegiów. Warunki korzystania z formy pomocy: - warunkiem uzyskania pomocy materialnej /stypendium jest spełnienie kryterium dochodowego - kwota 351 zł na osobę w rodzinie. (wg stanu na 25.09.2012r.) Stypendium / pomoc materialna przysługuje od I klasy szkoły podstawowej do 24 roku życia.	-dzieci i młodzież ucząca się w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, kolegiach nauczycielskich, kolegiach języków obcych, kolegiów pracowników służb społecznych	Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2009r. nr 256 z późn. zm.) Ustawa z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) Uchwały rad miejskich w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów
PIECZA ZASTĘPCZA (nie wszystkie MGOPS realizują tę formę pomocy)		
Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych Warunki korzystania z formy pomocy: - warunkiem korzystania z tej formy wsparcia jest postanowienie sądu dot. umieszczenia dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej	- nieletni	Ustawa z dnia 09.06.2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. nr 149, poz. 887 z późn. zm.)
POMOC W POSTACI SCHRONIENIA (nie wszystkie MGOPS realizują tę formę pomocy)		
Umieszczanie osób bezdomnych, potrzebujących pomocy w specjalistycznych placówkach (schroniskach, domach dla bezdomnych). Pokrywanie kosztów pobytu.	- osoby bezdomne	Ustawa z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) Porozumienia o współpracy,

Forma pomocy	Adresat	Podstawa prawna
np. Porozumienie o współpracy między MGOPS w Żychlinie a Domem dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Monar Markot w Feliksowie		
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ (nie wszystkie MGOPS realizują tę formę pomocy)		
Osobom, wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych przysługuje prawo do umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej. Ośrodki pomocy wydają wtedy decyzję kierującą do takiego domu pomocy oraz ustalają odpłatność za pobyt ewentualnie ponoszą koszty pobytu klientów w domu pomocy. Świadczenie to przysługują się po przeprowadzeniu wywiadu alimentacyjnego	- osoby w wieku poprodukcyjnym, sędziwym, niepełnosprawne	Ustawa z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19.10.2005r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2005r. nr 217, poz. 1873) Zarządzenia władz samorządowych np. Zarządzenie Starosty Kutnowskiego z dnia 07.03.2012r nr 10/2012 w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkania w roku 2012 w domach pomocy społecznej prowadzonych przez Powiat Kutnowski lub na jego zlecenie
ODZIEŻ (nie wszystkie MGOPS realizują tę formę pomocy)		
Niektóre MGOPS w ramach współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej realizują to zadanie sporządzając listy osób potrzebujących pomocy, natomiast PKPS wydaje odzież. Warunki korzystania z formy pomocy: - kryterium dochodowe wynoszące dla osoby samotnie gospodarującej – 477 zł a dla osoby w rodzinie 351 zł (wg stanu na 25.09.2012r.)	- bezrobotni - bezdomni - ubodzy - byli więźniowie - ofiary przemocy domowej - niepełnosprawni - kobiety pozostające poza rynkiem pracy	Ustawa z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) Współpraca z innymi instytucjami, np. współpraca MGOPS w Żychlinie z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej

Wykaz Miejsko Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej (stan na 03.10.2012)

- 1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Biała Rawska**
96-230 Biała Rawska, ul. Mickiewicza 25
tel.: 46 815 93 51, 880 80 03
e-mail: mgopsbr@wp.pl
www.bip.bialarawska.pl
- 2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Błaszki**
98-235 Błaszki, Lubanów 27
tel.: 43 829 34 69
email: mgops@blaszki.pl
www.mgops.blaszki.pl
- 3. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Drzewica**
26-340 Drzewica, ul. Staszica 22
tel.: 48 375 66 31
e-mail: mops@drzewica.pl
- 4. Miejsko Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej Działoszyn**
98-355 Działoszyn, ul. Grota Roweckiego 1
tel.: 43 841-36-56, 843 74 32, 843 74 34, 843 74 36
e-mail: dzialoszyn_mgops@pro.onet.pl
www.mgopsdzialoszyn.pl
- 5. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Kamieńsk**
97-360 Kamieńsk, ul. Wieluńska 50
tel.: 44 681 76 16,
e-mail: mops@kamiensk.com.pl
www.bip.kamiensk.com.pl
- 6. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Koluszki**
95-040 Koluszki, ul. Brzezińska 32
tel.: 44 714 58 25,
e-mail: mgops@mgops-koluszki.pl
www.mgops-koluszki.pl
- 7. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Krośnice**
99-340 Krośnice, ul. Łęczycka 15b
tel.: 24 252 35 45,
email: mgops@krosniewice.pl
www.mgops.krosniewice.pl
- 8. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Łask**
98-100 Łask, ul. Warszawska 14
tel.: 4/ 675 21 38, 43 675 24 71, 43 676 27 00
e-mail: mgopslask@interia.pl
www.mgopslask.pl
- 9. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pajęczno**
98-330 Pajęczno, ul. Parkowa 8/12
tel.: 34 311 10 13
e-mail: opieka@pajeczno.pl
www.pajeczno.pl
- 10. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Poddebice**
99-200 Poddebice, ul. Łódzka 17/21
tel.: 43 678 42 70
e-mail: mgops_poddebice@vp.pl
www.mgops-poddebice.eu
- 11. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Przedbórz**
97-570 Przedbórz, ul. Poczтова 30
tel.: 44 781 22 96,
e-mail: mgops_przedborz@wp.pl
www.przedborz.bipst.pl
- 12. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stryków**
95-010 Stryków, ul. Kościuszki 29
tel.: 42 719 85 01
e-mail: mgops-strykow@o2.pl
www.bip.strykow.pl
- 13. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Szadek**
98-240 Szadek, ul. Warszawska 7
tel.: 43 821 59 17, 821 56 20
e-mail: mgopsszadek@poczta.onet.pl
- 14. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Uniejów**
99-210 Uniejów, ul. Orzechowa 6
tel.: 63 288 80 26,
e-mail: mgopsuniejow@op.pl
www.uniejow.bip.net.pl
- 15. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Warta**
98-290 Warta, ul. Rynek Reymonta 1
tel.: 43 829 40 29
e-mail: mgops_warta@post.pl
www.bip.gimwarta.pl
- 16. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Wieluń**
98-300 Wieluń, ul. Okólna 7
tel.: 43 843 43 22, 43 843 12 05, 43 834 12 06
e-mail: mgops_wielun@post.pl
www.bip-mgops.um.wielun.pl
- 17. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Wieruszów**
98-400 Wieruszów, ul. Rynek 21
tel.: 62 784 15 54
e-mail: wieruszow@mgops.pl
www: www.mgops.pl
- 18. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Żelów**
97-425 Żelów, ul. Piotrkowska 12
tel.: 44 634 10 28, 634 15 72
e-mail: mgopszelow@op.pl
www.zelow.pl
- 19. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Złoczew**
98-270 Złoczew, ul. Burzeńska 4
tel.: 43 820 24 56,
e-mail: mgopszloczew@gazeta.pl
www.bip.zloczew.pl
- 20. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Żychlin**
99-320 Żychlin, ul. Barlickiego 15 a
tel.: 24 285 49 78, 285 11 26
e-mail: zychlin@ops.pl
www.mgopszychlin.pl

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	4
OSOBY BEZROBOTNE	7
OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE.....	21
KOBIETY POZOSTAJĄCE POZA RYNKIEM PRACY	33
BYLI WIĘŹNIOWIE	43
PROBLEMY OSÓB UZALEŻNIONYCH	57
BEZDOMNI.....	89
PROBLEMY OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH UBÓSTWA.....	103
OFIARY PRZEMOCY DOMOWEJ	147
IMIGRANCI	157
FORMY WSPARCIA – Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	163
FORMY WSPARCIA – Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej. 170	